DAMIAN STĂNOIU

PARADA NOROCULUI

ROMAN

CUGETAREA—GEORGESCU DELAFRAS

PARADA NOROCULUI

DAMIAN STĂNOIU

PARADA NOROCULUI

ROMAN

EDIȚIA II

CUGETAREA — GEORGESCU DELAFRAS
BUCUREȘTI, IV — STR. POPA NAN, 21
1279-941

I

— Faceţi jocurile, domnilor!

Zeci de mâini urmară înfrigurate invitaţia crupierului şi în câteva secunde masa verde fu împestriţată cu fise în diferite colori. Jucătorii care nu ajungeau să-şi marcheze singuri numerele favorite, sau pe care le bănuiau că vor intra imediat în graţiile zeiţei Fortuna, însărcinară cu aceasta pe şefii şi pe capii de masă.

— Douăzeci şi trei, în plin.
— Şaptesprezece cu cai.
— Treizeci şi doi — treizeci şi cinci *à cheval.*
— Premiers quatre.
— Douăzeci şi trei cu careuri.
— Opt — doisprezece.
— Unsprezece *en plein.*
— Derniers six.
— Treisprezece —optsprezece.
— Ultimele trei.
— Zero!

In acest timp, crupierul face operaţia de clasare a fiselor recoltate din jocul precedent.

mai repetând odată invitaţia la încercarea norocului.

— Mizaţi, domnilor!

Apoi, cu o agilitate ce stârneşte admiraţia lui Gurăcască, aruncă bila în sens invers pe marginea cilindrului mobil, colorat şi numerotat, ce răspunde la numele de *ruletă*, în atenţia încordată a jucătorilor, făcând şi constatarea obligatorie:

— Jocurile sunt făcute.

Când bila dă semne de oboseală şi îşi caută loc de aterizare, crupierul — solemn şi tranşant — pronunţă în ton major cele patru cuvinte, menite să oprească circulaţia universului:

— Nimic nu mai cade!

Bila albă şi capricioasă mai face două tururi pe luciul circular, apoi, după câteva ezitări, închide ochii şi cade într'un clămpănit uşor pe care-l simt desigur toate inimile celor care au mizat. Crupierul reţine numărul, observă dintr'o ochire situaţia de pe masă şi strigă tare — de data aceasta degajat, aproape ironic:

— Nouă — roşu — impair — manque! Transversală simplă, plină; nimic la număr.

Apoi, cu o vădită satisfacţie, deşi va fi având poate motive să nu-şi iubească patronul, întinde ratoul şi adună sute de mize — de un pol şi de cinci — care refuzaseră să se reîntoarcă împuiate în buzunarele de unde ieşiseră. Rămân câteva răzleţe şi fără curaj să se arate prea triumfătoare. Crupierul răs-

plăteşte pe „fericiţii" lor posesori cu gesturi care ar vrea să spună: — Felicitările mele!... S'a întâmplat aşa, dar nu mai pupaţi curând...

— Duzina plătită. Manque plătit. Impair plătit. Simpla verde plătită.

Şi ciugulind, pe colori şi pe mărime, din grămada adunată, reîncepe după tipic:

— Marcaţi jocurile, domnilor!

Jucătorii, deconcertaţi o clipă de „seria" prelungită a „neşansei", îşi revin la chemarea domnului în negru — hotărîţi „să mai încerce odată". Nu fac jurământ, din lipsă de timp, dar energia cu care-şi pronunţă în gând acest ultim „odată", se citeşte lămurit pe feţele crispate, pe ochii injectaţi şi pe gestul voit regal sau disperat cu care aruncă „cele din urmă" fise. Iar cei trei, patru câştigători, uitând pierderile suferite, mizează tot ce au primit, siguri că au intrat de acum în „passă bună". De ce să scape prilejul?

In câteva clipe dreptunghiul numerotat se umple din nou de monede care şi-au pierdut valoarea... Se formează — nu pe teren, ci în capul jucătorilor — cai, careuri, duzini, etc...

Numerele mari sunt favorizate, cu toate că bila preferă de o jumătate de ceas pe cele sub douăzeci. De ce? Mister.

Un domn burtos şi chel, sosit în momentul când crupierul slobozi bila, aruncă, aproape sfidător, o fisă de o mie în faţa capului de masă:

— Treizeci şi doi cu cai, câte două sute!

— Merge treizeci şi doi cu cai! repetară pe rând capul de masă şi crupierul respectiv.

Siguranţa de sine cu care noul venit mizase suma maximă pe o şansă minimă, stârni interesul celorlalţi jucători. O tânără brunetă, care filosofa într'un colţ de masă, probabil asupra nestatorniciei norocului, tresări aproape speriată şi scoţând repede ultima monedă de argint pe care va fi oprit-o pentru prânz sau pentru bacşişul cuvenit, la plecare, servitorilor dela hotel, o trânti, fericită, pe placa de o mie:

— Treizeci şi doi în plin!

Apoi, îşi îmbujoră obrajii, lăsă poşeta deschisă ca să pună câştigul de lei trei mii cinci sute, încercă să-şi domolească inima cu mâna-i gingaşă şi nervoasă — şi aşteptă, mulţumită că avusese prezenţa de spirit să urmeze pe domnul cel gras şi chel dar presupus bine „inspirat". De altfel toată lumea era convinsă că va ieşi 32. Prea ieşiseră numai numere mici şi prea se lăcomise dela o vreme ruleta. Şi prea hotărît şi sigur riscase chelul una de-o mie. Toţi îşi uitară propriile mize şi speranţele puse în „ultima încercare", şi urmăriră liniştiţi şi satisfăcuţi oscilările bilei.

— Zero! — anunţă crupierul, mulţumit şi mirat totodată.

Acelaşi sentiment îl încercară şi jucătorii. De unde până aci vedeau cu plăcere douăzeci

şi una de plăci mari şi roze trecând în buzunarele celui „inspirat", acum fură satisfăcuţi că pierderea e generală — şi căutară să se amuze pe socoteala hazardului.

— Extraordinar!

— Şi când te gândeşti că 0 e lângă 32!

— Ai văzut, ma chère? Cât pe aci să cadă pe 32!

— Cine riscă o mie pe 32, e obligat să rişte măcar o sută şi pe 0!...

— Desigur, dragă.

— Marcaţi jocurile domnilor!

Cu dispoziţia refăcută, jucătorii mizară din nou — ca „să se refacă", „să mai încerce", „să se amuze", şi „pentru ultima oară". Iar domnul cel cu burta mare şi cu inspiraţia proastă plecă decolorat la faţă şi cu smocul de păr rătăcit în mijlocul cheliei, sbârlit şi încruntat. Doamna brunetă, care la auzul lui 0 primise o lovitură de stilet, avu un şoc nervos, nările i se dilatară, buzele-i tremurară într'un colţ, vinele de pe faţă ieşiră în relief şi mâinile se crispară pe poşetă. Se ridică după câteva minute — palidă, moale, fără demnitate.

II

Din toată această răvăşire de bani şi de nervi, Liţă Soare, care nu văzuse în vieaţa lui alte jocuri de noroc decât cele dela Moşi, reţinu numai două lucruri: că crupierii sunt oameni foarte îndemânatici şi că norocul ruletei e mult mai mare decât al jucătorilor. Mai înţelese el că numărul pe care binevoieşte bila să cadă e câştigător, dar nu-l tăie capu-pentru care motiv câştigă şi numerele alătul rate şi altele încă dela capătul şi de prin colţurile mesei, ce rost au colorile şi ce însemnătate inscripţiile franţuzeşti de pe masa verde. Nu căută însă să afle mai mult. Nu vedea niciun cunoscut ca să-i explice, nu-l interesa şi nici nu era curios din fire. Privi ironic după omul chel care se curăţase de o mie de lei într'o secundă şi avu un sentiment nelămurit când pricepu că doamna ocheşică pierduse mult. Poate tot.

Părăsi masa la care se oprise întâmplător şi făcu ocolul principalei săli a cazinoului. Timid cum este, nu-şi permite să ridice ochii în plafon şi nici să pătrundă în alte în-

căperi. Calcă prudent ca să nu alunece pe parchetul lustruit şi priveşte sfios şi mirat la figurile grave care ocupă pâlcurile de fotolii orânduite de-a-lungul pereţilor. Un domn scund şi mustăcios, cu capul roş şi cu ceafa reliefată — ca şi burta, frământă între dinţi o ţigară de foi şi pare a nu se simţi destul de comod pe canapeaua de subt el. Răsturnată pe un fotoliu din dreapta lui, o doamnă cam de aceeaşi etate îl priveşte — când ironic, când desamăgită, numărându-şi boabele de chihlibar, din şiragul ce-i împodobeşte pieptul sec şi liniştit.

Dincolo — trei cucoane din acelea care nu se cântăresc, după cum altele ezită să-şi revadă extractele de naştere, stau ca trei grămezi de carne dedesubtul unor pălării caraghios de mici, alese parcă într'adins ca să nu strice ci să completeze forma conică a trupurilor lăbărţate. Nu mişcă, nu fumează-nu-şi vorbesc. Din roşeaţa vie a cefelor s'ar părea că funcţiunile organice s'au îngrămădit toate aci.

In altă parte, un tânăr lung şi bine îmbrăcat îşi muşcă buzele-i livide în faţa scrumierei fumegândă şi pline de resturi de ţigări. O blondă îmbrăcată în coloarea macului — dela pălărie şi până la pantofi, s'a întors cu spatele spre public şi socoteşte restul din poşetă fără să arate prea îngrijorată.

Alta, tot aşa de ânără, şi-a lăsat geanta în-

capătul opus al canapeli şi trimite în plafon, cu gura şi cu nasul, tiluri lungi şi prode fum, într'o poziţie care *aci* nu poate provoca pe nimeni.

Liţă Soare abandonă bucuros pereţii şi se întoarse printre mesele de joc.

Nu e lume multă. E zi de lucru şi ora plimbării. Trei din cele şase mese însă tot sunt ocupate. Unii îşi caută norocul de pe scaune, alţii din picioare. Câţiva privesc. Toţi însă gravi şi preocupaţi. Din mobilitatea nărilor, din priviri, din coloarea feţelor, din respiraţia agitată, se cunoaşte că întreaga lor fiinţă se găseşte acum în funcţie de capriciile bilei.

— Nimic nu mai cade!

Liţă Soare se opri când la o masă, când la cealaltă, mai examină figurile jucătorilor, mai admiră agilitatea crupierilor, remarcă încă de vreo zece ori lăcomia ruletei şi plecă în clipa când căutătorii de noroc ieftin... şi scump, îşi dublară mizele, la invitaţia, ce căzu ca o sentinţă, a crupierilor:

— Faceţi jocurile pentru ultimele trei lovituri. Jocul reîncepe la ora 16.

Se înclină îndoielnic în faţa portarului galonat, mai achită încă odată taxa la garderobă, deşi nu-i ceruse nimeni, şi ieşi grăbit şi hotărît să nu se mai întoarcă aci. Nu se teme de ispită dar se simte foarte strâmtorat ori de câte ori are prilejul să treacă printre servitori în livrele şi să caşte gura într'un cadru

a cărui eleganţă depăşeşte prea mult sărăcia şi modestie lui firească.

Dar nici în parc nu se simţi la largul lui. Ii călca potecile proaspăt pietruite pentru întâia oară. Desigur, mai văzuse el astfel de grădini: Cişmigiul, Parcul Carol, dar nici în acestea nu intrase decât după mari ocoluri prin străzile mărginaşe şi numai după ce s'a convins că sunt accesibile tuturor muritorilor.

Sosise în Sinaia cu personalul de 10. Işi rostise repede o odăiţă în mansarda unei vile din apropierea parcului şi după un ceas era gata să facă prima cunoştinţă cu frumuseţile atât lăudate ale Perlei Carpaţilor. Dar n'a intrat de-a-dreptul în parc. S'a oprit câteva minute în faţa porţilor din spre Bulevardul Ghica, a examinat cu interes lumea ce se perindă pe aci, a numărat etajele Parc-Hotelului, apoi a luat-o agale spre „Caraiman". A cercetat şi acest hotel tot dela distanţă, a descoperit poşta, depozitul de benzină — şi neştiind încotro s'o mai apuce s'a amestecat într'un grup de excursionişti, şi aşa s'a pomenit pe negândite în cazino.

Făcu vreo douăzeci de paşi şi se opri, după cum obişnuia prin meleaguri necunoscute, să examineze situaţia. Apoi îşi luă aerul unuia familiarizat cu astfel de locuri şi păşi cu mâinile la spate în faţa statuii. Citi inscripţia de pe soclu, cercetă, fără multă competenţă, valoarea artistică a bustului, aprecie greutatea,

măsură înălțimea, apoi înaintă cu pas forțat către barometru. După ce luă cunoștință, de data asta cu mâinile în buzunarele pantalonilor, că va fi timp frumos, se văzu într'o grea alternativă. Trebuia să se hotărască pentru una din cele două alei care străbat parcul dela un capăt la altul. Și erau amândouă pline de lume. Își examină cu amănuntul pantofii, hainele, poziția pălăriei, făcu comparații cu alți pantofi, cu alte haine și cu poziția altor pălării, își aruncă privirea tocmai sus pe Vârful cu Dor, o coborî pe vila „Ungarth" — și în sfârșit se hotărî să atace cărarea din fața „Palace"-ului. Dar numai de-a-curmezișul. O traversă pe nerăsuflate, trecu repede prin fața cofetăriei marelui hotel — și se pomeni la o masă în restaurantul de peste drum.

Il favorizase într'adevăr norocul. Nu se împiedecase, nu-l prăfuiseră automobilele ce goneau pe șosea și înnemerise la o masă din colț. Avea o preferință bolnăvicioasă pentru colțuri — fie că se găsea în biserică, la teatru sau în restaurant.

Ca un străin ce era, în Sinaia și în acest local, își alese de pe listă mâncări pe care să le poată ridica din farfurie și introduce în stomac, fără prea mari dificultăți. Renunță la ciorba de pui ca nu cumva să sufle din greșeală în lingură sau să facă sgomot când va sorbi-o, și nu comandă nici „boboc de rață" pe varză, deși îi lăsa gura apă. Astfel de frip-

turi se mănâncă mai uşor şi mai cu gust când nu te observă nimeni. Se multumi aşa dar cu „pilaf de ficăţei" şi caşcaval panè. Nu bău însă nimic. Vin — nici nu obişnuia şi nici nu era înscris în buget, iar apă îi fu ruşine să ceară. Şi de vecini de pe la mese, care toţi se mângâiau cu sângele Domnului, şi de... chelner.

— Ah, dragă, — izbucni o mignonă ochesică dela masa din faţă, — am avut azi un ghinion teribil. Nu m'a servit nici 11, nici 33! Închipuiţi-vă! Când puneam pe 33, ieşea 3, ori 2! Adică vecinii lui! Sau — lucru de necrezut — ieşea 11! Iar când pontam pe 11, ieşea — ori 30, ori 36 din coastele lui. Sau 35. Iar când punem şi pe 11 şi pe 35, ieşea 0 sau caii, ori careurile lor. Aşa neşansă mai rar.

— Bilanţul? — încheie un domn slăbănog, cu glas de bariton.

— Una mie şase sute, deficit...

— Lasă că ai câştigat ieri, o consolă ironic o şatenă cârnă şi buzată de lângă ea.

Bărbatul tuşi a îndoială, iar păgubaşa opri gura şi furculiţa să mai funcţioneze şi păru că face o socoteală.

— E drept că ieri am câştigat... dar numai cât să acoper o parte din pierderea de alaltăieri.

Apoi ridică din umeri şi preferă o înghiţitură sdravănă de bere, în locul unei socoteli precise.

Surprins de nepăsarea cu care vecina

anunța pierderea unei sume destul de însemnată pentru un om sărac, Liță Soare opri furculița cu pilaf la jumătatea drumului și privi oarecum dușmănos spre masa celor trei. O mie șase sute de lei era o sumă cu care putea să trăiască el vreme de două săptămâni de zile.

La masa din stânga ospătau cele trei grăsune pe care le văzuse înțepenite pe fotoliuri, în cazino. Vorbeau nemțește. Nu era însă greu de ghicit, pentru unul cât de puțin prieten cu limba lui Schiller, că discuția se învârtea tot în jurul ruletei.

Liță Soare, tot mai surprins și mai curios, își ascuți urechea ca să se încredințeze dacă și la altă masă mai îndepărtată la care ospăta o familie întreagă: tata, mama, un tânăr de prin clasa a șasea, două domnișoare mai mari și o tanti sau o bunică — se vorbește tot despre jocurile de noroc. Și bănuiala lui se adeveri

La spatele celor trei Săsoaice, un domn ca de cincizeci-cincizeci și cinci de ani, slab. cu nodul lui Adam scăpat printre guleru-i înalt și demodat, cu haine negre și cu fruntea brăzdată, urmărea ceva, cu creionul în mână, pe o bucățică de hârtie colorată cu roșu și cu negru. După mutra-i oarecum distinsă și gravă, Liță Soare bănui un om de știință care, uitând pentru moment că se află în Sinaia și la masă, verifică probabil rezultatele obținute de Piccard în ultima-i ascensiune în stratosferă,

sau încearcă să afle cât a slăbit Gandhi în cea de a şasesprezecea zi de grevă a foamei.

— Mai doriţi ceva? — îl întrerupse chelnerul, pe omul cu socoteli, fără prea multe menajamente.

— Douăzeci şi trei, la tavă! — comandă el fără să-şi ridice ochii de pe hârtia din faţă-i.

Liţă Soare înţelese că presupusul om de ştiinţă îşi frământă mintea tot cu roata dela cazino — şi făcu ochii mari la chelner. Acesta, obişnuit, se vede, cu astfel de... confuzii zâmbi discret şi-i ceru lămuriri:

— Să fie de viţel sau de purcel?...

— De porc, îl satisfăcu clientul plictisit, şi se afundă din nou în calcule.

Liţă Soare îşi stăpâni o poftă prostească de râs şi amânând reflecţiile de rigoare, înfipse furculiţa în friptura de caşcaval.

După masă, se abătu în debitul din apropiere ca să-şi procure una din cele două „regale cu carton", pe care le fuma în timpul odihnei. In uşă întâlni pe doamna care-şi jertfise ultima sută pe altarul noroculuí. O salută involuntar, în schimbul unui zâmbet mirat, şi o privi lung din urmă.

— Şi-a lăsat verigheta amanet, zise debitantul, ispitit să mai examineze bijuteria încă odată. Pentru o sută de lei... Şi-a făcut rost de masă... Dacă mănâncă bine, îi ţine dăuăzeci şi patru de ore...

— Apoi? — întrebă Soare, speriat.

— A, nu! Nu se împuşcă, îl linişti tutungiul râzând semnificativ. E prea tânără... A mai păţit ea...

Prietenul nostru îşi aprinse ţigara şi ieşi să cugete la aer. In stradă însă îşi aduse aminte că, grăbit să facă mai repede cunoştinţă cu Sinaia, încă nu-şi desfăcuse geamantanul şi nici odaia nu şi-o întipărise bine în minte: şi pleacă spre gazdă.

III

Liţă Soare n'a făcut versuri niciodată. Şi nici vreo schiţă sau nuvelă. Prin urmare nu e poet. Are însă unele gusturi care-l apropie de lumea visătorilor. Ii place mai ales să privească totul dela distanţă: oameni — pe cât posibil, natură, decorurile de pe scena unui teatru şi slujba din altar. De aci şi preferinţa lui pentru casele cu etaj. Dela înălţime vezi oamenii mai mici, verdeaţa pomilor mai vie şi respiri aer mai curat. Dar nici tocmai la mansardă! Locuinţele de sub acoperişul marilor clădiri sunt prea călduroase vara şi prea friguroase iarna. Dar aci, în Sinaia, nefiind vremea nici prea caldă, nici prea rece nu s'a sfiit să ocupe camera cea mai modestă din mansarda unei vile cu trei etaje în faţă şi cu două la spate. E suficient de luminoasă ca să-şi permită a citi o gazetă şi destul de încăpătoare ca să-şi întindă în libertate toate membrele. Şi nici gol prea mare nu-i face în bugetul de vilegiatură. Plus marele avantaj că poate privi de sus o parte a Sinaiei şi drept în faţă muntele Piscul-Câinelui.

Își aranjă rufăria în dulăpiorul stâlcit din colț, săpunul și periuța de dinți pe lavoarul mic și scorojit de rugină, iar cele vreo șase cărți de literatură, din lipsă de spațiu, le lăsă în geamantan. Privi apoi pe fereastră masivul de fag care acoperă muntele din față, își plimbă ochi prin aburul ce icnea din veșnic fumegânda Vale-Rea, îi coborî spre miazăzi ca să înfrunte soarele ce se așezase deasupra mahalalei Izvor, pesemne ca să asculte mersul Prahovei și gâfâitul locomotivelor, căscă involuntar deasupra parcului, apoi își îmbrăcă pijamaua și se lăsă, mulțumit de sine, în patul îngust, nu prea solid. Dar nu ca să adoarmă — cum o să dormi în prima zi de ședere la Sinaia? — ci ca să cugete. Nu la viața viitoare, deși se găsea la doi pași de sfânta mânăstire, ci la cele văzute în această zi — într'adevăr memorabilă pentru un om neumblat cum era el. Are acest obiceiu de mic copil, de când se juca cu cățeii și cu pisoii, și îl păstrează și astăzi, deși e moda ca tot tânărul să se dedice unui sport în aer liber. Nu cunoaște nici foot-ball-ul, nici boxul. N'a mai călărit de când era printr'a patra de seminar și nu înnoată decât în basinul unde-și face baia săptămânală. Gândește însă și chiar cetește ori de câte ori dispune de răgazul necesar.

O singură dată își petrecuse vacanța afară din București și din satul său natal. Și atunci nu pe cont propriu, ci la un fost coleg de Uni-

versitate, care studiase — ca şi el — chimia industrială şi devenise, prin căsătorie, mare producător de prune şi de ţuică. Şi nici acum n'ar fi luat-o razna, mai ales că zăpuşeală prea mare nu era, dacă n'ar fi izbutit, cu toată criza şi leafa modestă, să încherbeze suma necesară.

Trei localităţi îi făceau mai abitir cu ochiul: Sinaia, cu frumuseţea munţilor şi cu titlul de reşedinţă de vară a Regelui; Constanţa, cu imensitatea mării şi cu vapoarele; şi Băile-Herculane cu renumele izvoarelor şi cu pitoreasca vale a Cernei.

După multe socoteli şi chibzuieli, s'a hotărît pentru Sinaia. Fiindcă la munte natura e mai variată decât la mare şi fiindcă... şi Maiestatea Sa tot aci îşi petrece lunile de vară. N'are altă ambiţie, Liţă Soare, decât să-şi facă datoria şi să trăiască liniştit; cu toate astea nu e de mirare că-l încântă şi pe el vecinătatea unui castel regal. Căci nu e lucru puţin să calci pe aceleaşi cărări pe care au umblat regi şi prinţi şi miniştri, cu libertatea şi indiferenţa celui care şi-a plătit acest lux şi această plăcere

Cine se zăreşte pe terasa castelului? M. S. Regele şi M. S. Regina! Cine priveşte raţele şi gâştele ce se bălăcesc în gâtlanul uzinei electrice? Domnul Liţă Soare, şef de birou în Ministerul Cultelor. Şi numai la două sute de paşi!

Nu şi-a făcut însă geamantanul până nu s'a convins de mai multe ori, prin calcul şi de-

ducții, că-i poate îngădui punga, fără să se golească până în fund, o recreație de douăzeci de zile la Sinaia. Casă, masă și ziare. Pentru a nu duce și grija altor articole, își procurase din Capitală: cremă de ghete, șireturi suplimentare, săpun, colonie, aspirină, bicarbonat și patru hapuri purgative. Rufe avea curate pentru o lună, iar cele două țigări destinate a fi incinerate cotidian, intrau în socoteala prânzului și a cinei.

— La revedere coană Tinco!

— La revedere, domnule Liță. Petrecere frumoasă.

— Mersi.

— Să vii sănătos.

— Mersi, mersi.

La început se hotărîse pentru Rapid. Când te urci odată în doi ani în carul cu foc, face să ai un loc sigur și confortabil și să ignorezi gările mai mici și haltele. Apoi s'a decis pentru accelerat. Ca la urmă de tot să treacă în program personalul. Acest tren se potrivește de minune cu firea lui domoală și economicoasă.

Și astfel a pornit din Gara de Nord la ora reglementară și pe drum de dimineață. A sorbit aer din goana trenului, a admirat câmpul cu cirezi și cu lanuri negre de porumb, s'a încrucișat cu trenuri de toate calibrele, a văzut oameni noui, locuri pe unde nu mai trecuse, dar n'a băut nici lapte bătut la Periș, nici li-

monadă la Ploeşti, n'a cumpărat nici smeură la Câmpina. Astfel de cheltuieli nu erau prevăzute în bugetul de vilegiatură.

S'a uitat cu jind — nu chiar aşa de mare — la coşuleţele cu smeură care treceau din mâinile aspre ale vânzătoarelor, în ale călătorilor dispuşi să le mănânce prăfuite, fără vin şi fără zahăr, dar a rezistat ispitei. Nu se cădea să-şi nesocotească bugetul atât de îndelung chibzuit, din chiar prima zi de călătorie. Nu şi-a regretat acest exces de prudenţă nici când fu silit să asiste la clefăitul molcom cu care duduiţa de alături îşi golea coşuleţul cu smeură. Economisise zece lei. Fără nicio pagubă pentru stomac. Ba poate chiar în folosul lui.

— Dar ce s'o fi făcut fata aceea? — se întrebă Liţă Soare întrerupând şirul gândului. Împărţise cu ea o fereastră de pe culoar, din Gara de Nord şi până la Sinaia. Era tânără, nălticuţă, cuminte şi visătoare...

Se ridică să-şi revadă bugetul. Ştia acum precis cât îl costă camera şi cât o să-l coste stomacul. Ziarele şi ţigările aveau şi aici acelaşi preţ ca şi la locul de producţie.

BUGET PROVIZORIU

(pentru 20 de zile)

1. Tren personal cl. II-a (dus şi întors)	Lei	350
2. Camera	„	2000
3. Masa	„	2000
4. Ziare, reviste	„	200
Total	Lei	4550

BUGET DEFINITIV

(tot pentru 20 zile)

1. Trenul	Lei	350
2. Camera	„	1600
3. Masa	„	1740
4. Ziare, reviste	„	200
5. Taxe	„	200
	Total Lei	4090

Cu restul de 460 lei — minus 40 pe care-i dăduse pe biletul de intrare în cazinou, formă al 6-lea articol: *Diverse.* Apoi își numără banii din portmoneu, se încredință că biletul de o mie, pus în altă despărțitură și destinat a fi atacat numai în caz de accident sau de prelungire a vilegiaturii, există, — și se bucură că prevederile lui de acasă se dovediseră aproape exacte.

Se răsturnă din nou în pat și încercă să-și reconstitue în minte impresiile pe care i le lăsase drumul dintre Câmpina și Sinaia, dar nu reuși decât să revadă stația Breaza în plină reconstrucție, tunelurile dela Comarnic, crâmpeiul de Prahova dela Valea-Largă și câteva colțuri de stânci însorite sau umbrite de fagi, căci gândul se grăbea să se întoarcă la Sinaia și să intre în cazino.

Își îndoi perna sub cap și se așeză mai bine. Jocul de ruletă pe care îl văzuse pentru prima oară îi oferea posibilități îmbelșugate de reflecții și de autoprețuire.

— Ciudat! exclamă el după ce făcu din nou cunoştinţă cu agilitatea crupierilor, cu lăcomia caniotei şi cu figurile fierte sau sânge roase ale jucătorilor. Cât de slabă se dovedeşte voinţa omului în faţa perespectivei de a se îmbogăţi repede şi fără muncă! Îşi dă perfect de bine seama că merge singur şi sigur la ruină şi totuşi nu găseşte puterea necesară să se sustragă chemării seducătoare a ruletei Sau poate nu ajung decât prea puţini în halul doamnei care şi-a amanetat verigheta? Oricum, pericolul îi pândeşte pe toţi şi crima de a pierde măcar o monedă de 20 de lei, din agoniseala ta, pentru o şansă iluzorie şi pentru a-ţi căuta norocul pe alte căi decât prin muncă cinstită, nu se poate ierta.

Reflectă puţin şi asupra frumoşilor ochi ai tinerei doamne care se curăţase, apoi asupra lui însuşi. Nu s'ar putea zice că era îndrăgostit de propria-i persoană, dar ori de câte ori avea prilejul să iasă onorabil dintr'o comparaţie, o făcea cu satisfacţia omului sigur de soliditatea caracterului său.

Liţă Soare este într'adevăr un tânăr moderat şi cumpătat. Nu ştie ce e datoria (de bani), nici jocul de cărţi, nici luxul, nici beţia, nici nopţi pierdute prin localuri de petrecere. Şi niciodată nu i-a trecut prin minte să-şi îmbunătăţească soarta pe căi anormale. E mulţumit cu starea prezentă, cu împlinirea

datoriei de slujbaş al statului şi cu speranţa unor vremuri mai bune.

E şef de birou în Ministerul Cultelor şi primeşte — mari şi laţi — 5600 de lei pe lună. Îşi întocmeşte un buget pe care nu-l corectează decât numai în caz de schimbare prea sensibilă a salariului şi a indicelui de scumpete.

Şi nu se poate plânge că duce lipsă. E îmbrăcat bine, are odaie curată şi sănătoasă, nu se ridică flămând dela masă şi nu prea duce jind după teatru şi după cinematograf.

Nu-i lipsesc nici femeile. Toate însă cu chibzuinţă şi numai în limita prevederilor bugetare.

Dar acestea îi erau lucruri cunoscute şi nu insistă prea mult asupra lor ca să nu-şi confirme însuşi păcatul pe care i-l atribuiau colegii: să nu fie adică încrezut. Aşa că se îmbrăcă şi porni să descopere Sinaia.

IV

Când pui piciorul într'o localitate pe care n'ai mai văzut-o şi unde urmează să hălăduieşti mai mult, e de preferat să nu te serveşti de călăuză decât dela gară până la hotel. Incolo — să cauţi s'o cunoşti singur. Va fi mai greu, dar locurile şi lucrurile interesante pe care le vei întâlni la întâmplare vor fi tot atâtea surprize plăcute.

Liţă Soare avea, după cum ştim, nu mai puţin de douăzeci de zile înainte. Timp prea suficient să vadă şi oraşul şi împrejurimile, să se urce pe Pisc, să caşte gura în Vârful cu Dor şi să meargă şi mai departe până hăt la peştera Ialomicioarei.

Nu întrebă pe nimeni de nimic. Se chibzui puţin la poartă şi o luă pe bulevardul Ghica, fără să scuipe în palmă ca vestitul Popa Duhu. Apoi, bănuind că oraşul o să fie mai interesant a deal decât la vale, se abătu pe Lascăr Catargiu şi urcă fără oprire până sus la grajdurile regale. Abia aci avu o surpriză — fără adjectiv. Nu se mira de palatul foştilor cai împărăteşti — îşi închipuia el mai dina-

inte c'o să fie mai arătos ca al lui Toma Blându, — dar întâlni figura plăcută şi mirată a domnişoarei din tren. Se priviră întrebători şi după ce se recunoscură se salutară fără să-şi zâmbească şi se depărtară privind înapoi pe furiş.

— Drăguţă fată! —gândi Soare abandonând grajdurile Maiestăţii Sale. Apoi, o luă rara la vale, pe şoseaua curată şi umbroasă care leagă grajdurile cu locuinţele slujbaşilor dela castel, fără să ştie dacă o să iasă la Sf. Ana, la Stâna Regală sau la Popicărie. Dar ieşi, cum nu se aştepta, chiar în faţa castelelor domneşti.

Salută cu un prietenos „bună-ziua" pe gardian şi pe santinelă, şi după ce ghici care castel e „Peleş" şi care e „Pelişor; se opri în faţa celui mai mare — în etate ca şi în rang. Il admiră lung şi extasiat, după cum se şi cuvenea. Dar pur şi simplu. Adică fără să descopere dacă aparţine cutărui stil, din cutare epocă, dacă e o combinaţie măiastră sau arhitectul s'a condus numai după propria-i fantezie.

Ii plăcu, firește, şi poiana din faţa castelului, dar n'o cercetă cu amănuntul, ca să mai aibă şi altădată ce să admire. Mai ales că sgomotul din spate îl făcea să bănuiască apropierea pârâiaşului Peleş.

Se grăbi să-l privească de pe pod. Aci însă dădu peste silueta sveltă şi cam şifonată a brunetei care-şi amanetase verigheta. Privea

peste pălimarul podului, palidă şi fără ţintă. Liţă Soare bănui imediat că nutreşte gânduri rele... Bun la suflet, mână pentru mai târziu momentul atât de mult dorit când să-şi reamintească de „Poveştile Peleşului", privind însuşi pârâul iubit de regina-poetă, — şi se hotărî să-i vină în ajutor. Dintr'o ochire însă îşi dădu seama că înălţimea podului e prea mică pentru a înlesni doamnei să se mute în lumea fără jocuri de noroc.

Ii observă seninătatea — turburată de puţină tristeţe — cu care privea apa, pietrele, brazii sau nimica şi se convinse că tot la moarte se gândeşte. Şi-a îndestulat stomacul pentru ultima oară, cu banii luaţi pe bijuteria ce-i mai rămăsese, a ticluit o scrisoare pentru familie şi alta pentru autorităţi, iar acum îşi ia rămas bun dela locurile pe unde a visat altceva decât moartea de bunăvoie...

Soare se decise să sacrifice, de va fi nevoie, toată suma dela articolul „Diverse", pentru a-i da un răgaz de două, trei zile, în care timp ar putea să primească bani de acasă, sau dela vreo rudă, ori dela instituţia unde va fi slujind.

Işi făcu repede planul cum să intre în vorbă şi se apropie timid. Doamna îşi întrerupse o clipă starea în care o imobilizase poezia Peleşului sau teoriile lui Einstein şi-l fixă cu ochii-i mari, negri şi trişti. Liţă Soare se trase intimidat spre capătul celălalt al podului şi

privi salturile sgomotoase ale apei. Dar nu întârzie să prindă curaj. Era vorba să ajute o femeie, nu să-i facă propuneri galante. Doamna ghici că-l frământă ceva în legătură cu prezența ei și zâmbi unei păsărele ce se așezase pe o creangă și ciripea tare — probabil tot de dragul Peleșului.

— Trebue să fie un grangur, îndrănsi Liță să intră în vorbă.

— Ba e chiar vrăbiuță, îl încredință doamna — simplu și fără să arate surprinsă că un bărbat necunoscut își permite să-i vorbească. Soare respiră ușurat și-i făgădui în gând recunoștință veșnică. Își vârî în buzunar batista pregătită să-și șteargă o eventuală sudoare forțată și căută un nou pretext de vorbă.

— Doamnă, sunt novice pe aceste meleaguri... și mă tot întreb, dacă pârâiașul acesta să fie Peleșul de care se îndrăgostise răposata regină... — vru să zică el, dar i se păru fraza prea lungă și-i fu teamă că n'o s'o poată rosti clar până la capăt. Și căută ceva mai scurt.

— Imi pare că vă place mult, apa, doamnă...

— S'o privesc, da, îmi place, răspunse bruneta zâmbind ironic și acru totodată. Apoi, văzând încurcătura tânărului, adăugă:

— Cu condiția să fie limpede și să facă puțin sgomot.

Altul în locul eroului nostru ar fi plasat aci un spirit și ar fi ușurat convorbirea, dar Liță Soare nu-și permite glume decât cu coana

Tinca, onorabila dumisale proprietăreasă, şi nu pricepe viclenia cuvintelor decât cu două ceasuri întârziere-

— O, da, zise el, când e limpede şi sgomotoasă e minunată. Mai ales dacă ai şi un ochiu de poet. Numai artistul poate pricepe această muzică pe care n'o găseşti nici în Wagner, nici în Beethoven, nici în Bach...

Doamna rise de-a-dreptul batjocoritor.

— Ba eu, drept să vă spun că nu găsesc în urletul acestui puhoiu — nici acorduri de pian, nici triluri de arcuş, nici clarinetă, nici saxofon. De altfel n'am auzit sgomotul apei decât în momentul când mi-ai amintit dumneata că ne aflăm în faţa unui pârâu. Altceva mă preocupa.

„Tot la sinucidere se gândea, nenorocita", cugetă Soare emoţionat. Zise:

— Curios! Când v'am văzut cu câtă uitare de sine priveaţi peste podişcă, aş fi putut să jur că vă amuză graba Peleşului de a scăpa de protocol şi de ochii iscoditori ai sentinelelor; vă încântă jocul spumos stârnit de pietre şi de rădăcinile brazilor din cale; vă vin în minte crâmpeie aromate din legendele pe care Carmen-Sylva le-a creat în jurul originii acestui pârâiaş...

Doamna îl privi cu interes şi-şi arătă fără regret lipsa firească de înclinaţii contemplative.

— Nu sunt nici poetă, nici amorezată, zise

ea, ca să văd mărgăritare în niște simpli stropi de apă, și instrumente muzicale în colțuri de pietre și în rădăcini desgolite de puhoaie. Văd întotdeauna exact ce am înaintea ochilor și percep zgomotele în forma în care se produc!

— Atunci — la ce vă gândeți? o atacă Soare cu îndrăsneală. Dacă ar fi podul mai înalt... și apa mai adâncă...

— Ați presupune că mă pregăteam să-mi fac de petrecanie, — îl completă doamna privindu-l aproape sever. Când ai numai treizeci și doi de ani, un bărbat care te iubește și doi copii ca doi îngerași, nu te gândești la moarte...

Liță Soare tresări și o privi dușmănos. „Bărbat care te iubește", „doi copii ca doi îngerași" — și totuși îți dai ultimul ban la ruletă și-ți amanetezi verigheta, ca să mănânci...

— Doamne ferește! — grăi el după ce-și mușcă buzele. Te poți găsi la un moment dat într'o astfel de situație, că tocmai faptul de a avea un soț iubit și doi copii adorabili îți arată ieșirea... spre lumea cealaltă

Doamna deveni bănuitoare și-l privi cu amănuntul.

— Sunteți de mult în Sinaia?

— De cinci ceasuri numai.

Doamna își îmblânzi privirea și-i râse prietenos.

— Ei bine, domnule, ca să-ți satisfac curiozitatea și să te conving că n'aveam gânduri

negre, să-ţi spun ce mă preocupa în momentul când ai venit dumneata. Vezi aceste cinci pietroaie, dintre cei doi brazi care stau faţă 'n faţă? Dumneata, ca poet, — eşti poet? adevărat? — ai fi dispus să vezi în ele un quiniet muzical, cu vioară primă, secundă, violină, violoncel şi bas; iar eu, săracă de gusturi artistice, dar pasionată de ruletă, văd numărul meu favorit: 8 cu cai... In umbra ovală pe care pinul acela infirm, o proectează deasupra pietrelor, şi în care dumneata vei fi căutând reminiscenţe din „Poveştile Peleşului", eu văd pur şi simplu cilindrul bicolor al ruletei, iar în cei doi brazi care-şi dau mâna peste apă, pe care dumneata îi vei fi luat drept martori în stare să autentifice basme si legende, eu văd crupierii dela mijlocul mesei gata să strige cât îi ţine gura: — Opt — negru — pair — manque! Cai,careuri şi plin...

Liţă Soare o privi înmărmurit, abia rezistând ispitei de a scoate o exclamaţie întovărăşită de semnul crucii. Dar tânăra râse voios şi-l molipsi şi pe el.

— Scripcă.

— Soare.

Liţă îi strânse degetele cam lungi şi calde, fără să i le sărute, ca şi când s'ar fi atins de-o leproasă. Doamna Scripcă nu se arătă jignită. Dimpotrivă: râse şi mai voios şi continuă.

— Când dumneata, domnule Soare, te vei

fi chinuit să descifrezi pe faţa mea gânduri de moarte sau satisfacţie de artist, eu făceam, ce-i drept, fără nicio speranţă, următoarea socoteală: dacă iese 8, mi se cuvine exact două mii şi şasezeci de lei. Mizând câte o sută, atât pe 8 cât şi pe caii lui, aş încasa zece mii trei sute... Iar dacă, printr'o fericită inspiraţie, aş ponta câte două de o sută, aş umple poşeta cu frumuşica sumă de aproape două zeci şi una de mii lei. N'ai idee ce fericire emoţionantă simte un jucător când îi întinde crupierul o grămadă întreagă de fise de o mie. Din contra, lipsindu-mi curajul şi chiar banii, aş pune câte un pol pe 8 şi pe careurile respective, şi aş încasa numai una mie trei sute patruzeci...

Bun şi atâta! îmi ziceam nu tocmai bucuroasă. Iar când mi-am adus aminte că n'am în poşetă decât 17 lei—da, da: exact şaptesprezece lei! — am devenit mult mai modestă. De-aş mai avea trei lei, gândeam eu, supărată că n'am mâncat mai puţin, ori să fi rupt din bacşişul chelnerului, aş arunca numai pe 8 şi aş încasa şapte sutişoare în cap... ori m'aş fi resemnat la un cal şi aş fi luat trei sute patruzeci... La urma urmei, e bun şi ur careu. Şi chiar o simplă transversală. Cu micul câştig poţi să acaparezi din nou pe 8 cu cai şi să câştigi mii, zeci de mii...

Liţă Soare uită că e băiat politicos — şi se închină de două ori. Nu spre răsărit, ci spre

uzina din față. Doamna Scripcă râse cu atâta poftă de parcă ar fi avut în poșetă întregul câștig pe care îl poate realiza „8 cu cai", iar nu șaptesprezece lei mari și lați.

— E de necrezut! exclamă Liță Soare ca un puritan veritabil.

— Că am șaptesprezece lei și totuși râd?

— Că ați rămas fără bani și totuși nu blestemați ruleta...

— Adevărat! Ruleta e ca o femeie frumoasă și nestatornică, pe care o sudui când te înșeală și uiți tot în momentul când revine candidă și savuroasă. M'am împrietenit cu ea numai de două săptămâni. In acest timp am avut multe ocazii s'o bârfesc și s'o blestem, cum zici dumneata, și tot atâtea s'o laud și s'o îndrăgesc. Până m'am obișnuit cu capriciile ei. Acum o iubesc așa cum e: delicioasă și infidelă. Nu ți s'a ivit în cale o femeie pe care, în cele din urmă, s'o iubești, iertându-i zece cusururi pentru o singură calitate?

Liță Soare se cutremură tot. Doamna Scripcă zâmbi ironic și continuă:

— In prima zi de cunoștință, a fost foarte drăguță cu mine. I-am aruncat în treacăt douăzeci de lei și mi-a înapoiat aproape trei mii! A doua zi însă, curtată, cum e, de atâta lume, — îi fac ochi dulci prinți și prințese, foști și actuali mari demnitari, fete abia ieșite din pension și babe bogate, donjuani irezistibili și bătrâni craidoni, săraci și bogați, escroci

şi cinstiţi, — s'a făcut că nu mă recunoaşte şi s'a agăţat de gâtul unui Ungur burtos şi chel — astăzi l-a lăsat lefter, — a trecut în braţele unui tânăr cu monoclu, a înserat la sânii tari ai unei duduiţe fâstâcită de aşa succes — a, e foarte perversă! — ca să rămână în cele din urmă cu un băcan prost, brutal şi fudul.

Am pierdut, aşa dar, tot ce câştigasem şi am ieşit din intactul ei hotărîtă să nu-i mai trec nici pe la poartă. Aşa insultă nu mai întâmpinasem până atunci. Am ocărît-o faţă de cunoscuţi şi i-am întors spatele, când înainte să adorm a venit să-şi ceară iertare. Duhnea a rachiu şi a tutun prost...

Dimineaţa, judecând mai liniştită, am găsit că am fost nedreaptă cu ea. Căci, în definitiv, nu mă costase nimic cele două zile petrecute împreună. Ba eram chiar în câştig. Mă amuzasem aproape douăzeci de ceasuri fără s'o tratez măcar c'o îngheţată ori cu un sirop. De ce dar s'o bârfesc şi să-i port pismă? Cu ce o obligasem ca să-i pretind să nu mă înşele?

Mi-am recunoscut deci greşala şi, ca o femeie binecrescută, m'am dus să-i cer iertare. Am întâlnit în uşă pe bietul băcan cu părul sbârlit şi cu ochii injectaţi — îl dăduse gata! — iar pe ea am găsit-o în braţele bărbatului — respectiv patronul — dar flirtând cu toată lumea. La urma urmei, mi-am zis

eu, are şi patronul drepturile lui. Îi dă casă — ce palat! — îi plăteşte secretari şi lachei şi-i suportă pe deasupra toate nebuniile şi toate toanele.

Cum m'a zărit, m'a recunoscut de data asta şi mi-a făcut cu ochiul. I-am zâmbit prietenos ca să-i dovedesc că nu sunt supărată. Ba, ca s'o încredinţez şi mai bine de sentimentele mele, am scos din buzunar un pol şi i l-am arătat. Ea mi-a zâmbit dulce, răutăcios şi compătimitor totodată, şi m'a îndemnat să-i fac curte. Eu ezitam. Vream s'o văd mai întâi debarasată de dragostea pentru patron, dacă preferă tineri sau bătrâni, adică numere mici sau mari, şi numai după aceea să-mi încerc norocul. Dar ea — o, e foarte rafinată! — continuă să-şi îmbrăţişeze patronul şi să provoace pe toată lumea. Imi face cu ochiul, îmi mai şopteşte, îmi reproşează lipsa de curaj — până când mi-a luat moneda din mână şi mi-a pus-o pe numărul opt. Sunt sigură că ea mi-a luat-o, fiindcă eu eram obişnuită să mizez pe duzine şi pe colori. Până să mă desmeticesc, era prea târziu.

— Nimic nu mai cade! — ţipă crupierul cu o voce feminină.

Ce să vezi dumneata? Iese 8! Am simţit că mi se urcă sângele la cap. Apoi mi-a venit să râd singură de aşa noroc necăutat şi neaşteptat. Incasez şapte sute de lei şi, firește ocup un loc la masă şi mă aşed cu temeiu pe

joc. Aveam de unde să pierd. Mă amuzam cu banii băncii.

Şi am jucat până seara: când cu ai băncii, când cu ai mei. Ruleta a fost în ziua aceea pur şi simplu delicioasă. A împărţit ochiade, a risipit şoapte şi strângeri de mâini, a zâmbit cu graţie, dar de pe genunchii patronului nu s'a ridicat decât aproape de închidere. Ne-am trezit cu ea — hodoronc-tronc — în braţele unui domn uscat, solemn şi calculat. Am aflat mai pe urmă că e profesor de matematici la un liceu din Bucureşti şi că juca pentru prima oară.

Am încheiat bilanţul cu două mii şi ceva pierdere şi cu nervii groaznic de răvăşiţi. Eh, mi-am zis resemnată, mi-am încercat şi eu norocul. Cine nu încearcă măcar odată în vieaţă? Să-mi închipui că aceşti bani nu i-am avut, sau mi-au fost furaţi, ori i-am dat doctorului pentru un tratament neprevăzut, şi basta! Dă-o păcatelor de ruletă! Nici nu vreau să mai aud de ea. Fac economie şi-mi scot paguba. Ori îmi reduc vilegiatura cu câteva zile.

Dimineaţa însă am judecat altfel. Ce-am gândit: să mai sacrific o sută de lei. La rigoare chiar două. Mai ştii? — poate îmi socot paguba. Iar dacă pierd, ce mai contează două sute când s'au dus de zece ori mai mult?

Şi iar m'am antrenat la joc. Rezultatul: încă zece mii duşi pe apă. Mai rămăsesem cu

vreo trei sute de lei în poşetă... După trei zile de... vilegiatură la Sinaia!

Liţă Soare nu-şi putu stăpâni indignarea.

— Imposibil!

— Şi totuşi spun adevărul. Pentru prima oară în vieaţă pierdeam bani la un joc de noroc. Bine înţeles, dacă nu contează cele câteva sute de lei pe care le-am sacrificat la un revelion sau — când şi când — la un poker nevinovat, între prieteni.

Vă închipuiţi disperarea mea. Bărbatul meu nu e om bogat. Se sbate din greu să întreţină măcar o parte din luxul pe care l-am pomenit — şi eu la părinţii mei şi el la ai lui. Şi nu i-a fost tocmai uşor să facă o gaură de douăzeci de mii de lei într'un buget destul de şubred, ca să-mi înlesnească mie şi copiilor, o şedere de o lună la Sinaia.

Noroc că achitasem camera — locuesc într'o casă particulară. Dar ce te faci acum cu celelalte cheltuieli? Ce să mâncăm? Nu-mi rămânea decât să telegrafiez soţului sau să mă sinucid... Aveţi o ţigară?

Liţă Soare găsi în buzunar, printre bani şi chei, o „regală" mototolită şi i-o întinse cu sfială, cu silă şi cu milă. Doamna o luă ca pe un obiect de valoare, o îndreptă alintând-o cu degetele şi trase primul fum prelung şi cu o satisfacţie rară.

— Şi cum aţi rezolvat problema? — o zori Soare, sigur că nu s'a sinucis şi bănuind că

nici soţului n'a îndrăsnit să-i ceară. Doamna Scripcă mai trase odată din ţigară; aspiră fumul ca un om în pericol de asfixiere, îl slobozi cu regret pe ambele nări — şi continuă şăgalnic.

— După cum vedeţi, — nu m'am sinucis, adică vreau să spun că *încă* nu m'am sinucis, şi nici la bărbat n'am apelat. — adică *încă* n'am apelat, deşi s'au scurs de atunci două săptămâni. Am amânat hotărîrea pentru a doua zi. *La nuit porte conseil.*

După o noapte de sbucium, cu somn sfârtecat de vise groaznice, m'am decis să telegrafiez soţului. Dacă nu erau copiii la mijloc, probabil că mă hotăram pentru cealaltă alternativă. Nu atât din pricina banilor cât de ruşine.

Fac ultima socoteală: una sută şasezeci de lei. Achitam telegrama şi-mi mai rămânea ceva şi pentru un prânz sărac. In drum spre poştă însă aud pronunţându-se numărul 8 — era vorba probabil de vreo adresă. Parcă m'a furnicat ceva în tot corpul. Am blestemat ruleta şi pe inventatorul ei, şi pe cei care au adus-o la Sinaia, dar n'am putut să rezist ispitei de a-i mai face o vizită. Toate încercările pe care le-am făcut să intru în poştă au fost zadarnice. O forţă irezistibilă mă atrăgea spre cazino. Nu vedeam şi nu auzeam decât 8 şi mereu 8. La intrare, am încercat din nou să fug, dar mi-a fost cu neputinţă. Mă aflam

în situaţiaţia amantului înşelat care totuşi cedează simţurilor exagerat de exaltate în astfel de împrejurări.

Plătesc doi poli intrarea, ca şi când mi-aş fi rupt din carne, mă apropii — trebue să fi fost oribilă — de singura masă la care se juca şi arunc douăzeci de lei pe 8, lăsa cum ai arunca unei slugi care te-a furat sau unui cerşetor mai sănătos decât tine.

— Opt — negru — pair — manque! — anunţă crupierul enervat de distrat.

Nu mi venea să cred ochilor şi urechilor. Când primesc fisele — respectiv şapte sute de lei, am avut aceeaşi sensaţie delicioasă pe care se zice c'o au amanţii după o îmbrăţişare precedată de reproşuri şi de păruieli.

Ce să zic — în ziua aceea ruleta a fost foarte drăguţă cu mine. Cu toate pierderile pe care le-am suferit mai spre închidere, din cauza imprudenţei cu care mizam, am ieşit din cazinou cu frumuşica sumă de treisprezece mii de lei! Imi scosesem paguba şi încă o mie pe deasupra...

Liţă Soare căscă gura:

—. Extraordinar!

Doamna râse ca şi când ar fi avut aceşti bani în poşetă şi mai trase odată din mucul de ţigară, cu riscul să-şi frigă buzele. Apoi avu un moment de tristeţe. Liţă bănui imediat unde se gândeşte.

— Pe urmă?

— Pe urmă — adică chiar după două zile, am pierdut tot. Dar absolut tot. Ca să mănânc seara cu copiii, am fost nevoită să amanetez o brățară...

Şi iar râse cu poftă.

— Apoi ați telegrafiat soțului..:

— Deloc! Am mai amanetat un ceas de aur — se obișnuește omul cu toate, o broșă, am jucat din nou, am câștigat, mi am scos bijuteriile de pe la negustori, iar am jucat, iar am pierdut, iar le-am amanetat — şi astfel au trecut două săptămâni de sbucium şi de plăcere...

— Plăcere?! exclamă Liță Soare, foarte dispus, dacă i-ar fi fost soție sau soră, s'o ia de-o mână şi de-un picior şi s'o arunce de pe pod. Asta numeşti dumneata plăcere? Să-ți rişti onoarea, hrana copiilor şi însăşi viața? Să te umileşti în fața unui debitant de tutun, ca să binevoiască a-ți împrumuta o sută de lei în schimbul inelului dela logodnă? Eu cred că glumiți, stimată doamnă. Altfel mi-aş pierde orice încredere în inteligența şi în puterea de voință a omului. Trebue să fie cineva cu totul lipsit de aceste facultăți, ca să-şi arunce banul agonisit cu sudoare, să-şi to cească sistemul nervos şi să rişte toamea şi umilința de dragul unui noroc iluzoriu şi a unui amuzament — cum zici dumneata — periculos şi degradant.

Doamna Scripcă îl privi cu ochi mari şi

avu o clipă de reculegere, ca în faţa unui predicator neîmblânzit, dar rezonabil.

— Şi totuşi aşa este, confirmă ea oarecum jenată. Am avut şi eu momente când am judecat ca dumneata, dar îndată ce mi-a fost posibil să reîncep jocul, am uitat tot şi iar m'am aşezat la masa verde. E un joc extrem de antrenant şi de distractiv. Te amuză mutrele şi gesturile jucătorilor, te amuză gravitatea de ciocli a crupierilor, te amuză mai ales capriciile misterioase ale ruletei. Când eşti mai sigur de noroc, îţi goleşte buzunarele până la fund, iar când ţi-ai pierdut orice nădejde, i se face milă şi-ţi vine în ajutor...

Am ajuns să cred că această ruletă nu e o roată fără vieaţă, ci o fiinţă care se amuză bătându-şi joc de toată lumea. Oricum, e delicioasă. Ah, aşa de dulce că în apropierea ei uiţi tot: şi bărbat şi copii şi onoare. Eşti în stare să amanetezi nu numai bijuteriile, dar şi pe tine însuţi...

Liţă Soare făcu un gest de scârbă şi de mare dispreţ. Dar guraliva şi entusiasta doamnă se sinchisi prea puţin şi continuă înfrigurată:

— Vă dau cuvântul meu de onoare că dacă aş avea acum o sută de mii de lei, m'aş duce direct la cazino şi i-aş pierde fără cel mai mic regret. Ba chiar cu voluptate. Cu o voluptate pe care nu şi-o poate imagina cine nu cunoaşte gustul ruletei. Din nefericire însă

n'am decât şaptesprezece lei... Nici măcar douăzeci, ca să pot miza odată...

— Mai amanetaţi ceva, o sfătui Soare batjocoritor şi duşmănos. Doamna Scripcă sbârci din nas, privi în gol şi râse sec.

— Nu mai am ce.

Apoi râse bine.

„Inconştientă!" gândi Soare enervat. Şi vru s'o lase în plata Domnului. Dar îşi aminti că are doi copilaşi în primejdie să se culce diseară flămânzi şi se mai îmbună.

— Iar acuma? — întrebă el pe un ton puţin cam jignitor. Doamna îşi muşcă o buză şi ridică din umeri.

— Acum... aştept să găsesc trei lei — în drum sau la un cunoscut, — să completez polul şi să mă duc la bunul meu amic 8...

— Şi dacă-l pierdeţi?

— Nici nu mă omor, nici nu voiu telegrafia bărbatului...

Soare o privi întrebător. Ea râse sfidător.

— Dacă mi-aş permite să vă împrumut trei lei?

— V'aş fi recunoscătoare, îl asigură bruneta împurpurându-şi obrajii.

— Şi dacă v'aş împrumuta mai mult?

— O, v'aş fi şi mai recunoscătoare? îl încredinţă tânăra doamnă clipind din ochi şi râzând prietenos. Liţă Soare făcu din nou o mişcare să plece, dar iar îşi aduse aminte de copii, şi scoase portmoneul.

— Doamnă, dacă-mi daţi voie, v'aş împrumuta bucuros două sute de lei, ca să vă transportaţi bagajele la gară şi să plătiţi hamalilor. Biletele îmi închipui că le păstraţi. Mi-i înapoiaţi îndată ce veţi avea posibilitatea.

Doamna Scripcă făcu ochii mari, apoi îl privi duşmănos — şi la urmă găsi de cuviinţă să râdă puţin.

— Mersi, domnule...

— Soare.

— Mersi, domnule Soare, pentru bunăvoinţă... dar primesc numai banii nu şi sfatul. Rămân în Sinaia — orice s'ar întâmpla — până împlinesc o lună de zile. Ba, mai ştii ?— e cu putinţă să stau şi mai mult. Tainele ruletei şi ale hazardului sunt nepătrunse. Să am acum o sută de lei — numai o sută, sunt sigură că până diseară voiu dispune din nou de câteva bilete albastre. Din nefericire, însă, n'am. Iar prietenii făcuţi aci, se găsesc, întâmplător, cam în aceeaşi situaţie.

— Pentru plecare vă dau, dar pentru ruletă nu, hotărî Soare ca şi când ar fi avut vreun drept asupră-i. Bruneta îl privi răutăcios dar îl scuză pentru tinereţea şi neexperienţa lui.

Se apropie şi-i spuse încet:

— Vi i-aş înapoia cu dobândă... Sunt dispusă să accept orice condiţii...

Liţă Soare o privi cu dispreţ şi scoase din buzunar o monedă de-o sută. Mai făcuse el

pomeni. Dar gestu-i filantropic şi cavaleresc fu împiedecat de apariţia bruscă a burtosului care pusese o mie de lei pe „32 cu cai". Se apropia ştergându-şi chelia şi suflând din greu.

— Coniţe draghe! Coniţe draghe!

— Ce vrei cu mine? Il apostrofă coniţa cu un gest violent de scârbă.

— Coniţe draghe, nu superaţi, am cheştigat... Ioiu, ioiu, coniţe draghe!

Ochii doamnei străluciră drăceşte, obrajii i se împurpurară, iar buzele şi nările prinseră să tremure. Abandonă pe Liţă Soare, ca şi când n'ar fi existat, şi se repezi în calea ungurului.

— Ce spui?... Ai cheştigat?...

— Eu nu minţi, coniţe draghe. Eu cheştigat chiar acum şi plecat mintenaş găsesc la dumneata...

— Ah, gemu doamna Scripcă de bucurie Dă-mi repede o mie de lei!

Şi fără să mai aştepte răspunsul, îi vârî mâinile în buzunare şi le scoase pline de fise. Dar omul se supără şi o apucă sdravăn de braţe!

— Ioiu, nu se poache! Eu cunoşteam la marfă şi nu dam aşa...

— Ne vedem diseară, nu fii idiot! — gemu doamna făcând o mişcare să-i trimeată un picior în burtă. Dar chelul nu se lăsă convins.

— Se poache sene mai vedem şi aseară, dar până atunci ai să-i pierzi şi iar mai vrei. Na! Şi dacă pieirdem şi io, tu, draghe coniţe, faci nu cunoaşte...

— Ei, bine, dacă-i aşa, mergem acu la tine, la hotel... Dar dă-mi o mie de lei.

— Cu foarte mare plăcere, coniţe draghe dar acolo, la hotel, după ce întoarcem la cheie...

Doamna Scripcă îl privi sălbatic, îşi muşcă buzele, strânse în pumni fisele pe care le înhăţase şi-l trase după sine. Era prea mare distanţa până la hotel şi se pierdea mai multă vreme ducându-se acolo.

Uitând sau ignorând prezenţa unui martor care-i cunoştea situaţia, îşi înhăţă omul şi dispărură pe cărarea din marginea de răsărit a poienei castelului...

Liţă Soare rămase înmărmurit. Atâta nerusinare la o femeie instruită, căsătorită şi cu copii, nu şi-ar fi închipuit să vadă vreodată. Şi atâta cădere... Din pricina şi de dragul ruletei... Sau poate că n'a fost poamă bună nici mai înainte? E posibil să cadă o femeie cinstită în aşa hal numai în timp de două săptămâni?

Cine ştie?...

Işi făcu o sfântă cruce şi merse de se aşeză pe o bancă din apropiere. In astfel de dispoziţie nu mai era chip să stea de vorbă cu Peleşul. Dar regretă că nu se depărtase mai

mult, când, după un sfert de ceas, doamna Scripcă apăru ca o ştrengăriţă, ce-i drept ruşinată, cu obrajii aprinşi, cu pantofii murdari şi foarte grăbită. Il salută cu un zâmbet plin de graţie şi se depărtă aproape fugind. In urma ei, ca la vreo treizeci de paşi, venea domnul cel gras şi de două ori norocos, gâfâind, cu cravata strâmbă şi cu chelia asudată...

V

In trei zile, prietenul nostru a făcut cunoştinţă cu toată Sinaia. S'a plimbat pe bulevardul Ghica, până la capăt, a trecut pe la fabrica de şuruburi, a urcat pe Lascăr Catarpiu şi a coborît pe Furnica şi pe alte străzi s'a suit şi în deal, la cazarma Vânătorilor, a trecut şi dincolo de Valea Ianculuí, pe muntele Păduchiosul, dar mai mult s'a oprit la sfânta mânăstire. A vizitat muzeul şi bisericile, prin bunăvoinţa părintelui Cornilie, şi a cunoscut pe cuviosul Macarie, prin mijlocirea simpaticului motan al Sfinţiei Sale.

A schimbat toate restaurantele, a intrat prin toate debitele de tutun şi, deocamdată numai într'o singură frizerie. Şi a constatat Liţă Soare, cu surprindere şi cu durere, că în acest colţ de raiu, care e Sinaia, nu domneşte nici muntele cu brazii şi cu fagii, nici valea cu apele, nici mânăstirea cu călugări şi cu sfinţi, nici cerul cu nori şi cu soare, nici primarul, nici popa, nici eforii, nici poliţaiul, nici Vodă, nici Dumnezeu. Stăpână absolută este aci, Maiestatea Sa Ruleta...

Toată lumea — şi care joacă şi care nu — e preocupată aproape exclusiv de roata norocului, care se învârteşte la cazino. N'a auzit pe nimeni — Liţă Soare — vorbind de măreţia naturii, de bogăţiile artistice ale castelului, de slujbele dela mânăstire, de urşii de pe Valea Rea, sau de turmele de pe Piscul-Câinelui. La masă, la frizer, în parc, pe peronul gării, pe terasa mânăstirii, discuţia revine mereu în jurul celor ce se petrec la cazino. Unii se plâng că n'au noroc, alţii că nu ştiu să-l folosească; unul că-şi pierde cumpătul la câştig, altul că nu se poate înfrâna la pagubă. Apoi — bârfeli, şoapte, murdării.

S'a dat în vorbă cu negustorii locali şi s'a îngrozit de ravajele pe care le face ruleta în pungile şi în vieaţa celor care se îndrăgostesc de ea.

— Trebue să fie cineva nebun, idiot, orb, zăpăcit, ca să vină aci să se recreeze şi să se expună singur, nesilit de nimeni, la lipsuri şi la umilinţe de tot felul, — zicea şi gândea el, fără să uite a-şi da o notă bună.

— Să văd eu că pierd întruna şi totuşi să arunc ultimul ban, cu riscul de a muri de foame şi de ruşine? Imposibil! Absolut imposibil! N'aş mai merita să trăiesc în rândul oamenilor. Fiindcă omul, spre deosebire de animale, e dotat cu judecată şi cu prevedere.

Ceea ce se poate îngădui unui porc sau

unui elefant, nu se poate admite unui om în toată firea.

Şi tot ascultând, vorbind şi făcând morală, s'a pomenit şi Liţă Soare preocupat... tot numai de ruletă. Altul, cu tinereţea şi cu fizicul lui plăcut şi distins, ar fi lăsat pe al doilea plan — şi oraşul şi munţii şi cazinoul — şi ar fi căutat chiar din prima zi să observe cum e reprezentat sexul slab, dar frumos, în cea mai de vază staţiune climaterică a ţării

Numai când reîntâlnit — a doua oară de când a descălecat aci — pe şatena drăgălaşă cu care a împărţit fereastra vagonului, a uitat un moment de „porcăria" dela cazino, a roşit, a îndrăsnit chiar să ducă mâna la pălărie, şi-a lungit un răstimp ochii după ea, ca să revină cu gândul iarăşi şi iarăşi la ceea ce pasionează pe mai toată lumea de aci. Altul, încurajat de privirea prietenoasă a fetei, de roşeaţa uşoară ce i se ivise în obraji şi mai ales de singurătatea ei, ar fi urmărit-o discret, ar fi aflat unde locueşte, unde mănâncă, şi n'ar fi zăbovit, fără pericol de-a rămâne mofluz, să-i iasă „întâmplător" în cale, într'un loc mai puţin umblat, s'o salute ca pe-o cunoştinţă de acuma veche şi s'o întrebe cu simplitate:

— Vă place Sinaia, domnişoară?

Dar fiindcă el — domnul Liţă Soare — e guguman, şi fiindcă din toată atitudinea fetei se observă un început de duşmănie pentru

acest tânăr mut, timid sau tâmpit, să-i facem plăcerea şi s'o urmărim noi. Pentru decepţia şi pentru drăgălăşenia ei.

*

A ieşit din parc pe poarta din spre cimitirul eroilor, traversează grăbită şoseaua şi urcă pe cărarea spre mânăstire. E mai mult mijlocie decât înaltă şi mai mult slăbuţă decât slabă. Rămâne surdă la solicitările unei Ţigănci vânzătoare de smeură, dar se opreşte şi cercetează un pachet de ilustrate oferite de un puiu de Oltean desculţ şi vioi. Reţine una, două, trei şi porneşte tot aşa grăbită

In faţa clopotniţei pare că vrea să-şi facă o cruce, dar nu face. Coteşte la stânga, urcă apoi pe şirul de trepte botezat „strada Tache Ionescu", traversează drumul, urcă mai departe într'o înfundătură şi se opreşte la poarta unei case cu trei rânduri. Respiră lung, fără să deschidă gura, priveşte melancolic înapoi — nu se vede Liţă Soare!... — îşi vârî o buză între dinţi, fără s'o muşte, şi se repede pe scară câte două trepte.

Şi-a luat odaia cea mai de sus — nu-i place nici ei să întâlnească obstacole când priveşte pe fereastră, — cu balcon şi cu vederea drept în mijlocul Păduchiosului. Aruncă poşeta în pat, aruncă o uitătură piezişă în ciompul de oglindă de deasupra lavoarului, apoi ieşi îngânând o melodie, în cerdac.

E ceasul către seară. Soarele s'a ascuns

după munți, ori s'a lăsat cu Prahova la vale, lucrătorii dela vilele ce se ridică în față se pregătesc de plecare, un automobil coboară plin de oameni și de cufere, un ofițer între două vârste trece cu soția, cu doi copii și cu vistavoiul, către casă.

Domnișoara noastră a cuprins un stâlp în brațe și privește atentă și amănunțit spre strada Tache Ionescu — și mai departe spre mânăstire și spre parc. Se pare că nu caută nici soare, nici fluturi. Un domn năltuț și tânăr îi coborî privirea brusc, la cotitură. Dar tot așa de brusc închise ochii, încreți ușor sprâncenele și întoarse capul. Nu era cel dorit...

E neliniștită. Vrea să-și fixeze gândurile și privirea, dar nu izbutește. Se uită la norul ce-a avut prostul gust să se încurce printre stânci și arbori, numără câțiva brazi care au avut ambiția să depășească fagii de pe Pisc, caută o asemănare „vilei" fără niciun stil, din coada ochiului stâng, dar nu reușește decât, târziu de tot, să caște lung și leneș.

Se desface brusc de stâlpul cerdacului și intră sărind în casă. Pune mâna pe-un caiet ca de două sute de pagini și citește tare ce-a scris pe copertă:

VERSURI

Apoi îl deschide și citește, cum s'ar zice în limba tipografilor, pe coperta dinăuntru:

Dorina Doru

PARFUM DE BRAZI

Poezii

Editura....

Reflectă puţin asupra titlului care probabil va fi schimbat, asupra editurii care deocamdată îi lipseşte, şi întoarse foaia. Dincolo, pe faţa din dreapta, scrisese cu slove frumoase, caligrafice:

> Scumpilor mei părinţi, bunului meu unchiu, iubitelor profesoare, dragilor colege şi adorabilei mele surioare — închin aceste stihuri rupte din suflet pur, la poalele Bucegilor, pe cărările parfumate cu miros de cetini, pe unde mai pluteşte încă duhul Carmen-Sylvei.

Pe verso acestei pagini a scris mai întâi: *Toate exemplarele vor purta semnătura autorului.* Apoi, în dubiu fiind, a adăugat dedesubt: *Toate drepturile rezervate.* Rămânând să-şi aleagă la transcrirre sau la corecturi.

Pe faţa următoare a spânzurat, în colţu din dreapta, cifra 7, iar ceva mai jos a însemnat data şi locul, aşa ca să ştie posteritatea unde a dat primul examen mai serios în faţa muzelor. Apoi, titlul primei poezii: *Intinderi.*

Se aşează mai comod pe scaun, muiă tocul în sticluţa cu cerneală, îşi rezemă coatele de masă, îşi vârî capul între mâini şi aşteptă inspiraţia. Până una alta numără dungile dulapului din faţă, ciubucele uşii dela balcon şi examină, fără competenţă, smalţul ligheanului.

Muza întârzia să-i sufle la ureche.

Îşi lăsă fruntea în palma stângă şi închise ochii. Poate că muza nu vrea să fie văzută. Repetă în gând, de câteva ori, titlul destinat primelor strofe, făcu apel la şoaptele Peleşului, la muzica militară din parc, la huruitul din gară şi se fixă, netam-nesam, la tânărul în faţa căruia clefăise un coşuleţ de smeură şi pe care-l mai întâlnise de două ori de când coborîse în Sinaia. E năltuţ, poartă mustaţa tunsă, are ochi buni şi căprii, şi probabil douăzeci şi şase — douăzeci şi opt de ani.

— ...Intinderi... Intinderi... In-tin-deri... Dar pare cam timid. Se cunoaşte şi după mersu-i nesigur... Ori poate că e aşa tăcut de felul lui...

— ...Intinderi. Intinderi... N'o fi oare însurat?

Se scarpină lângă ureche şi citi tare şi apăsat:

— In-tin-deri!

Apoi făcu gura mare şi se pocni cu mijlociul în frunte. Ar fi fost în drept să-şi tragă şi

câţiva pumni, căci nu ţi-e permis dumitale, poet, să cauţi muza printre stânci şi brazi şi să pui un titlu care miroase a şes şi a bărăgan.

— Ah! — făcu Dorina când descoperi pricina care o ţinea pe loc.

Muiă tocul din nou şi trase o linie peste titlu. Apoi, dibuind cu sârguinţă în vocabularul munţilor, înfiinţă şi desfiinţă vreo cinci: — Coaste — Vârfuri — Creste — Adâncuri — Prăpăstii, — până găsi pe cel mai potrivit: *Suişuri.*

Acuma, lucrul putea să meargă mai uşor. Te sui cu gândul pe o cărare, observi grosimea brazilor, noianul văilor, coloarea stâncilor, îţi mai arunci ochii şi pe cer — şi nu-ţi mai rămâne să te îngrijeşti decât de ritm şi de rimă.

— Suişuri... suişuri... suişuri... curmezişuri... frunzişuri... mărunţişuri... albuşuri... gălbenuşuri... culcuşuri...

Bătu cu pumnul în masă şi strânse din măsele ca să se desbare de titlu. Izbuti, — cu puţină voinţă ce nu e posibil? — dar nu putu să galopeze mai departe, pentru motivul binecuvântat că încă nu trecuse de castel şi de ultima casă de pe Furnica.

Işi dădu dreptate şi puse tocul unde se cuvenea. Nu poţi, oricâtă imaginaţie ai avea, să cânţi frumuseţi şi sălbaticii pe care încă nu le-ai văzut.

Ieşi în balcon să vadă cum arată cerul pe în-

serat, deasupra Bucegilor. Dar nu văzu înaintea ochilor decât negru. Se pitiseră după nori: şi cerul şi luna şi stelele.

Nu regretă, căci mai|era vreme înainte. Şi se pregăti să se culce. E ceasul numai 9, dar poetesei noastre îi place să cugete în plapomă. Sau mai bine zis să viseze. Munţi, dealuri, văi, copii, câmpii, mirişti, porumbişti, băieţi, fete, muzică, dansuri, aur, sărăcie, glorie, mizerie — dar să viseze. Să se îngroape în perne, să-şi tragă plapoma până dedesubtul nasului, să închidă ochii şi să-şi dea drumul gândului — aici se cam potriveşte cu Liţă Soare — să cotrobăiască şi pe unde e poezie şi pe unde se întâlneşte proză de cea mai proastă calitate.

Fată pudică — îşi puse pijamaua fără să se strâmbe goală în oglindă, şi nu intră în plapomă până nu-şi făcu un fel de cruce. Nu e aşa credincioasă dar respectă tradiţia. Lucru ce şi-l impune şi în materie de artă. La fel şi în ceea ce priveşte îmbrăcămintea. Are douăzeci şi trei de ani, e profesoară de limba română, e şi frumuşică, dar nu adoptă, imediat şi fără anume ajustări, toate năzbâtiile modei.

Şi acum e gata să înceapă călătoria gândului.

La ce poate cugeta o fată de vârstă ei când se găseşte singurică la Sinaia? Desigur că nici la conflictul cu creditorii externi, nici la

conferința desarmării, nici la încheierea unui pact de neagresiune cu Persia. Își cerne cunoștințele — de ambele sexe — făcute în cursul zilei, își memorează din conversații crâmpeie cu dublu sens, dorește obrazul a cărui atingere a încălzit-o în vârtejul unui dans, face o incursie răutăcioasă în diversitatea toaletelor văzute în parc, în restaurant și în cazino, și se oprește, cum e firesc, mai mult asupra întâlnirilor sau numai proiectelor mijlocite de vicleanul Cupidon. Toate acestea, bineînțeles, numai în cazul când se află singură în plapomă și deci în situația să mediteze.

In prima seară, Dorina a reflectat asupra drumului și asupra celor văzute în Sinaia: parc, mânăstire, castele, oprindu-se mai mult la tânărul cu care călătorise alături.

In cea de a doua seară și-a reamintit vag crâmpeie din legendele create de Carmen Sylva în jurul Peleșului și a munților de aci, apoi la regina-poetă însăși. O vede albă, blândă, visătoare. Apoi cernită, mai îmbătrânită parcă, dar cu aceeași bunătate și blândețe radiind din toată făptura ei. A preferat să ignoreze istoria acolo unde se ocupă de alte regine, care și-au înțeles altfel menirea și să se închine pretențiilor chinuitoare ale muzelor perfide și capricioase.

O, e frumos, e sublim, e dumnezeiesc, să ai puterea de a concentra vieaţa în strâmtoarea unui ietăcel, s'o scuturi de tot ce-i turbură frumuseţea şi armonia şi s'o idealizezi aşa ca şi când n'ai s'o mai vezi niciodată în realitate. Dar să fii un simplu muritor. Să nu porţi coroană. Unei regine nu-i este îngăduit să fie decât regină, pe când unei oarecare Dorina Dora, fiica unui oarecare pensionar, i se îngădue să facă şi versuri şi proză, i se recunoaşte talentul — dacă-l are — şi i se ridică statui de către admiratorii postumi...

Astfel a gândit Dorina în cea de a doua seară sinaită, şi a adormit hotărîtă mai mult ca oricând să prefacă în versuri de pomină— Bucegii cu stâncile, cu brazii şi cu vulturii; parcul cu muzica... şi cu guvernantele; mânăstirea cu călugării şi cu sfinţii; gara cu trenurile şi cu bagajele; castelul cu minunăţiile şi cu amintirile şi cazinoul cu jocurile de noroc şi cu luxul.

Uite aşa!

In seara aceasta, a treia, nefiind în stare să aducă Sinaia şi Bucegii deasupra patului, deoarece nu era încă bine documentată, aduse pe Liţă Soare în plapomă. Era şi patul lat, iar gazda îi aranjase pernele ca şi când ar fi fost în prima săptămână după nuntă. Dar nu-l reţinu decât timpul necesar să-l privească în ochi şi să-i atingă mustaţa. Apoi îl izgoni ca

pe un intrus şi recită tare din „Luceafărul" lui Eminescu:

O, lasă-mi capul meu pe sân,
Iubito, să se culce,
Sub zarea ochiului senin
Şi negrăit de dulce..

Fireşte! Decât pe Liţă Soare, ce-i drept băiat simpatic dar om pământean, preferi în pat un luceafăr transformat de dragul tău într'un Făt-Frumos cu plete şi cu buzdugan. Să auzi afară un sgomot uşor, că o adiere de zefir tomnatic, apoi să priveşti înspăimântată cum se deschide fereastra singură şi în loc de tâlhari, cum ai bănuit, să vezi intrând un tânăr chipeş, cu ochii azurii şi cu plete de aur, să îngenunche lângă patul tău şi să ofteze dela bojoci:

— Ah, Sofico — Dorina Doru e pseudonim literar, — te iubesc! Am părăsit luna, am trădat stelele, m'am furişat printre milioanele de fraţi şi de surori şi am venit să-ţi depun la picioare omagiile mele de sinceră admiraţie. Ah, Sofico, iubita mea, lumina ochilor mei şi stăpâna vieţii mele, nu zici nimic? Văpaia dragostei care-mi prăjeşte ochii şi-mi împiedecă răsuflarea nu o simţi cum îţi încălzeşte sângele şi-ţi turbură simţurile? Sofico, fără tine nu-i chip s'o mai duc pe cer. Dă-mi numai un semn de iubire şi sunt gata să devin — din

luceafărul mândru şi răsfăţat, sluga ta smerită şi credincioasă. Mă lipsesc de locul atât de invidiat pe care îl am în lumea aştrilor şi iau trup de muritor numai pentru fericirea de a-ţi trage pantofii şi a respira, în plapomă, la sânul tău neprihănit şi cald...

Sau:

— M'am bătut cu smei şi cu scorpii, cu păduri de metal şi cu lacuri de smoală, am ucis balauri cu câte douăzeci şi patru de capete şi uriaşi de nouăsprezece coţi, am scăpat teafăr de vicleşugurile Sfintei Vineri şi am venit ca vântul şi ca gândul, călare pe ducipalul furat dela Furtună-Impărat. Mi-a şoptit o zână despre ochii tăi de diamant, despre părul tău de mătase şi despre buzele tale de heruvim şi — lăsând pe Ileana Cosânzeana plângând, am plecat să-mi îndoi genunchiul în faţa celei mai frumoase şi mai fermecătoare femei din lume şi din basme...

Ah, porumbiţa mea, din clipa în care ţi-am văzut căpuşorul visând pe pernă şi sânii svâcnind subt ogheal, de dorinţi nesatisfăcute, mi-am dat seama că frumoasa şi binevoitoarea zână nu s'a înşelat. Eşti un înger! Eşti un luceafăr, un soare, un paradis!

Sofico, iubita mea, te ador, te divinizez! Fii soţia mea dragă şi-ţi voiu pune la picioare un castel de argint, dăruit de Sfânta Vineri ca s'o las în vieaţă; unul de cristal, dăruit de muma smeilor ca să nu-i ucid copiii; şi unul de sidef

pe care mi l-au făcut zânele cadou de nuntă. Dar mai presus de toate îţi dau tinereţea mea, voinicia mea, vieaţa mea...

Ah, iubito, dă plapoma la o parte, scoate-ţi pijamaua, despleteşte-ţi cosiţele (dacă nu-cumva le ai retezat) şi lasă-mă să mă îmbăt de dragoste lângă cea mai temută rivală a celor mai frumoase dintre zâne...

Atunci, înduioşată de rugămintea voiniculu, de frumuseţea lui şi de atâtea primejdii ce înfruntase ca s'o găsească, înlătură plapoma încet cu picioarele şi aşteaptă, cu ochii închişi şi cu nările tremurând, să-i scoată el pijamaua...

Dar Făt-Frumos dăduse birul cu fugiţii...

Dorina râse desamăgită şi se vârî toată în aşternut. Bine e să fii vizitată de luceferi şi de feţi-frumoşi, dar dacă nu ţi se iveşte ocazia, te mulţumeşti şi cu muritori de rând. De pildă cu tânărul acela simpatic şi timid...

Apoi îşi mută gândurile din nou în lumea basmelor. Acceptă propunerea lui Făt-Frumos, încălecară pe armăsarul cu arpi de diavol şi cu nări de jar, şi porniră ca vântul, apoi ca gândul... Trecură peste Prahova, peste Pisc, peste Dunăre, peste mare, apoi peste alte piscuri, peste alte Dunări, peste alte mări, până ajunseră la palatul zânelor şi, obosiţi cum erau, adormiră buştean...

VI

Când vine ceasul la 10, se petrec în Sinaia două evenimente foarte importante: se deschide cazinoul şi soseşte trenul cu ziare din Capitală. Cum însă dela gară şi până în parc e o distanţă de cel puţin cinci minute, plus alte cinci sau zece cât le trebue vânzătorilor să se aprovizioneze, îndrăgostiţii de ruletă, care aşteptă reînceperea jocurilor cum aşteaptă mirele momentul să intre în camera nupţială, sunt puşi la grea încercare. Ar vrea să afle ştiri noui, dar n'ar vrea să piardă niciun minut măcar dela cazino. S'ar putea ca norocul să se prezinte înaintea lor şi să cadă în braţele altora.

Totuşi, unii au puterea de voinţă să aştepte mai întâi gazetele. Iată-i cum se plimbă din ce în ce mai nervoşi, privind când în direcţia gării, când spre scara cazinoului, pe care au început deja să se suie cei mai grăbiţi, până sosesc puştii cu gurile pline de titluri gâfâite şi ciopârţite. Atunci le smulg un ziar, îl frunzăresc înfrigurați pe prima şi pe penultima pagină, fără să afle lucru mare, şi intră plini

de nervi şi de speranţe să mai dea odată ochii cu roata norocului.

Cei care nu joacă, dar au în Sinaia oarecare vechime, aşteaptă ora 10 numai pentru noutăţi. Când a plecat de unde au venit, au pus jurământ că o lună de zile nu vor face altceva decât să numere pietre, să măsoare stânci şi brazi, să asculte şoaptele Peleşului şi să înghită aer şi pe gură şi pe nas. Să nu mai ştie ce se petrece pe-a lume. Să nu mai audă de politică, de crime, de sinucideri, de accidente şi de ordonanţele Ministerului de Finanţe. Ori te recreezi în toată puterea cuvântului, ori mai bine stai acasă şi nu te mai trambala pe drumuri cu atâta cheltuială.

După câteva zile însă, se declară sătui şi de stânci şi de brazi şi de murmurul pâraielor. Aerul nu-l mai respiră decât în cantitate obişnuită, turmele de pe Pisc nu le mai fură ochiul, aburul de pe Valea-Rea nu le mai spune nimic, iar la popicărie şi la stâna regală au fost. De-or mai avea gust de urcat şi de coborît, s'or mai osteni şi până la Sf. Ana. Aşa că li se face pe negândite dor de ziare şi de noutăţi.

Priviţi-i cum aţin calea vânzătorilor sau îi strigă de pe bănci, cu câtă satisfacţie deschid jurnalul şi cu câtă răbdare înghit coloană după coloană. Se citeşte pe faţă mulţumirea celui ce şi-a asigurat existenţa, libertatea şi liniştea pentru un crâmpeiu de vreme şi poate să ia cu-

noştinţă de frământările universului, fără să mai ducă grija biroului, a catedrei, a băcăniei. Când s'a apropiat ceasul stomacului sau le-au obosit ochii, îndoiesc ziarul cu grijă, ca să citească restul pe un scaun lung, în halat şi în papuci, trăgând alene de ţigară.

Sunt, totuşi, aci în parc, doi inşi pe care nu i-a cutremurat la ora 10 nici deschiderea cazinoului, nici sosirea personalului din Bucureşti. I-aţi ghicit: Liţă Soare şi Dorina Doru. El a venit ceva mai de vreme şi s'a aşezat pe o bancă dintr'un grup izolat. A aruncat o privire duşmănoasă spre cazino, alta promiţătoare muntelui de peste vale şi s'a apucat să taie filele ultimului volum al domnului Stere. Ea a coborît în parc purtând povara titlului fără poezie şi, în căutarea unui colţ prielnic inspiraţiei, s'a pomenit vis-à-vis de Liţă Soare. Când a băgat de seamă, ar fi săvârşit o impoliteţă să se mai retragă.

S'au roşit, s'au salutat stângaci, şi-au examinat mâinile şi picioarele, apoi şi-au văzut care şi de treaba lui. Soare pregăteşte o carte pentru a fi citită, Dorina — gata să prindă o şoaptă a divinei Erato şi s'o aştearnă pe carneţelul din poşetă. Când şi când însă tot îşi mai amintesc de prezenţa celuilalt şi se privesc pe furiş.

— Nu e urît... ba chiar e foarte drăguţ, gândeşte, printre picături, Dorina.

— Nu e frumoasă... dar e bine, constata şi Soare fără să se aprindă.

Şi fără să-şi întrerupă firul gândirii. Reflecta domnia sa, pe când tăia filele romanului, la... soarta Indiei. Ce-o să se întâmple, se întreba serios, dacă izbuteşte acţiunea lui Gandhi? Vor fi capabili Indieni să se guverneze singuri? Se vor împăca adepţii lui Budha cu ai lui Mahomed? Odată independentă, ce formă de guvernământ va adopta India? Se va proclama împărăţie? Mai mult decât probabil. O republică ar implica desfiinţarea castelor şi alungarea maharadjahilor, lucru nu tocmai uşor...

Iar Dorina, venită în Sinaia cu scop precis: să-şi umple caietul de stihuri, încerca să se concentreze asupra bucăţii de saftea.

Dar, cu toate sforţările făcute, nu izbuti să... se suie cu niciun chip. In zadar îşi plimba ochii — deschişi sau închişi, pe vârfuri şi mai pe la poale, că nu vedea decât picioarele încrucişate ale tânărului de vis-à-vis. In cele din urmă fu nevoită să abandoneze şi suişurile şi membrele inferioare ale vizavi-ului şi să-l privească drept în faţă. Momentul însă fu rău ales. Liţă Soare terminase cu India şi cugeta acum, destul de îngrijorat, la soarta unei Anglii fără dominioane.

Văzându-l atât de absorbit, fata bănui că are în faţă un tânăr savant pe cale de a uşura

necazurile omenirii prin cine ştie ce descoperire genială — şi-l fixă mai stăruitor. Tocmai când Soare îşi reconstituia în minte bătălia navală dela Abukir... Obosită şi oarecum jignită de această indiferenţă, se sculă brusc şi se îndreptă spre aleea principală. Soare părăsi şi el câmpul de bătaie şi privi melancolic în urma Dorinei. Are picioare subţiri şi cam lungi, mijloc plinuţ şi păşeşte rar. Regretă că n'a întrebat-o ceva şi se ridică să-i iasă în cale şi să-şi repare prostia.

Mergeau amândoi în direcţia cazinoului: fata pe aleea de sus, Soare pe cea din mijloc. Urmau deci să se întâlnească la ţontopirea celor două cărări. Se apropiară zâmbindu-şi ca doi prieteni care se certaseră cu un ceas în urmă, şi tocmai când Liţă deschise gura să pronunţe cuvântul salvator, îşi auzi numele strigat de o cunoscută voce de femeie.

— Bonjour, domnule Soare. Ce te-ai speriat aşa? Nu mă recunoşti, sau ţi-am lăsat ieri o impresie detestabilă?

Liţă Soare n'avu încotro şi-i sărută dreapta, cu o politeţă forţată, fără să se arate prea surprins c'o vede cu inele în degete.

— Am avut o şansă extraordinară, îl lămuri bruneta apucându-l de braţ şi râzând ca o exaltată. Am plecat aseară din cazino — ce-i drept obosită, dar cu un câştig de aproape paisprezece mii de lei! Extraordinar! La o aşa reîntoarcere năvalnică a norocului nu

mă aşteptam. Mi-am scos bijuteriile, am cumpărat şi brăţara asta în plus, am trecut pe la croitoreasă de mi-am comandat o rochie de seară, şi acum mă duc din nou la ruletă. Presimt că Fortuna mă va iubi şi astăzi. Şi poate chiar cu mai mult elan...

— Şi... domnul cel gras? — îndrăsni Soare, necăjit că scăpase din nou prilejul să vorbească cu tovarăşa din tren. Doamna Scripcă făcu o mutră plictisită şi un gest de scârbă. Ca imediat să râdă ca un drac.

— S'a curăţat! Pesemne că norocul lui a fost agăţat de banii pe care mi i-a împrumutat. Şi-a amanetat ceasul, apoi un costum de haine — şi iar a pierdut. I-am dat o sută de lei să mănânce, dar a pierdut-o şi p'aia. La închidere, mi-a ţinut calea şi i-am mai dat doi poli, că murea de foame.

— Nu i-aţi înapoiat împrumutul? cuteză Soare o indiscreţie. Doamna îl privi cu dispreţ şi râse pe acelaşi ton.

— Nu... că mai are acasă. Ş'apoi nu e bine să dai din câştig. S'ar putea să se supere norocul şi să te părăsească. Mă tem şi pentru suta şi patruzeci pe care mi i-a scos ca un cerşetor şi ca un disperat. Ah, uite-l cât e de plouat. Mă duc că n'am de loc poftă să-l întâlnesc. Hai, mergi cu mine? Nu-i nevoie să joci, dacă nu vrei. Plăteşti intrarea şi priveşti ca la un spectacol.

— Acuma nu. Tocmai voiam să...

— Aha, ţi-e frică de ispită! râse doamna ca de un nevolnic. Bine, nu stăruesc, dar aş vrea să te văd în timpul prânzului. Eu o să mănânc azi la Parc-Hotel. Vino să mă antrenezi. După masă poate că te conving să mă însoţeşti la cazino. Iar diseară facem o plimbare în doi... La revedere. Mă duc că s'apropie boanghenul.

Liţă Soare privi lung în urma „norocoasei" cucoane, se uită cu milă la omul gras care în zadar încercă s'o ajungă, ori să se facă auzit, ridică din umeri şi plecă în căutarea Dorinei. Dar n'o mai găsi. Indignată de ultima necuviinţă pe care tânărul o săvârşise, intrase în cazino. Nu cu scop să joace, ci numai aşa, ca să intre undeva. Poate are chiar prilejul să găsească un subiect nou şi interesant.

Enervat de acest ghinion, Liţă Soare, după ce cotrobăi parcul tot, uită pentru moment toată repulsia pe care i-o inspira casa norocului — şi intră şi el.

VII

Se joacă la două mese. Acelaşi amestec de rase şi un deosebit elan la pontat: e abia la început. Nu s'a ruinat încă nimeni. Ba doi, trei, sunt chiar pe cale să înhaţe norocul şi de urechi şi de coadă.

La masa No. 1, domnul care ceruse chelnerului să-i servească „23 la tavă", joacă la duzină. Pesemne că favoritul 23 i-a cam jucat festa. Şi-a adunat înainte-i o grămadă respectabilă de fise şi joacă aşa cum e: grav, măsurat şi rece. Şi norocul îi surâde. Când mizează pe prima duzină, bila cade pe numerele mici; când se mută la a doua, bila înnemereşte la cele mijlocii. Pe ultima duzină nu joacă. Şi nici bila nu se opreşte pe numerele mai mari de 24. Mulţi din jucători, care n'au preferinţe pentru anumite numere, profită de „şansa în serie" a domnului cu duzinile şi-l urmează de aproape. Fie la duzina pe care o alege el, fie la numerele corespunzătoare.

Doamna Scripcă joacă la aceeaşi masă. Şi-a fărâmiţit un bilet albastru, „din câ-

ştig", în fise de 20 şi de o sută şi a căşunat pe număru-i favorit 8. Când simplu, când cu caii sau careurile respective.

E rumenă, frumoasă şi pare puţin distrată. Aşa sunt femeile : se plictisesc când sunt prea mult alintate. Fie de către un bărbat, fie chiar de norocul însuşi. Dar norocul — ca şi amantul îndărătnic sau politicos, se face că nu-i observă plictiseala şi-i aduce mereu bani de oase dinainte. Când dela un cal, când dela un careu sau două, când dela plin. Abia când îi ieşi numărul cu herghelia întreagă şi încasă două miişoare, lasă să i se vadă dinţii ca două şiraguri de perle, gropiţa din obrazul stâng şi o licărire diavolească în ochi.

— Vezi cum se întoarce norocul ? se adresă ea lui Liţă Soare, dela spate. Acesta o privi uscat, se roşi ca de obiceiu şi plecă la masa cealaltă, în căutarea domnişoarei care-l interesa mai mult decât norocul nestatornic al Doamnei Scripcă.

Numărul de senzaţie îl forma aci o doamnă în etate, cunoscută ca jucătoare pasionată, mai ales prin sumele pe care le pierdea. Nu miza decât plăci de o sută şi numai pe 0 cu cei trei cai ai lui. Şi, spre deosebire de ceea ce se petrecea la masa de dincolo, nu ieşeau decât numerele din ultima duzină. Parcă se jurase bila să nu atingă pe 0, pe 1, pe 2 şi pe 3, până în momentul când venerabila doamnă se va fi curăţat de suma din poşetă.

Domnişoara Dorina, novice şi ea în ale jocurilor de noroc, ca şi Liţă Soare, o privea aproape înspăimântată, din colţul opus, cu câtă nepăsare şi largheţă îşi risipeşte o avere. Trebue să fie ori cretină ori prea bogată, gândi ea, tocmai în clipa când se văzu descoperită de timidul şi necuviincosul domn — din tren şi din parc. Ca să-i dovedească un pic de ostilitate, îşi întoarse capul într'o parte, scoase un pol din poşetă şi-l aruncă la întâmplare pe rombul roşu de pe masă.

La rându-i, Liţă Soare făcu şi el pe îmbufnatul şi plasă o monedă de aceeaşi valoare în raionul însemnat cu cuvântul *Impair*. Apoi îşi duseră amândoi mâinile la spate şi aşteptară, ca doi duşmani, să vadă pe cine ocheşte norocul.

— Unu — roşu, — impair — manque! — anunţă crupierul, cu ochii la doamna ce bătrână care, în sfârşit, câştiga şi ea un cal de o sută. Dar doamna îşi primi dreptul de una mie şapte sute lei, fără să arate cât de puţin o urcare de temperatură.

Unii câştigători îşi lăsară pe loc mizele iniţiale sau împreună cu câştigul realizat, alţii şi le retraseră sau le mutară unde bănuiau că o să cadă bila după învârtitura ce urma.

Necunoscători în materie de ruletă. Liţă şi Dorina, deşi îşi văzuseră mizele dublate, dar neştiind că sunt în drept să le ridice, le lăsară pe loc. Ba încă le mai adăogară câte un pol,

aşa mai la distanţă, ca să nu comită vreo gafă care putea fi socotită drept abatere dela legile jocului. Sau poate chiar înşelătorie.

— Nouă — roşu — impair — manque! — anunţă crupierul, ca şi când şi-ar fi cerut iertare doamnei care pierdea din nou patru de câte o sută.

In lotul Dorinei se făcuse de data asta şase poli. In al lui Liţă Soare aşişderea. Se priviră întrebători, fără să fie în stare să-şi dea un sfat. Bănuiră că vor fi câştigat, dar dacă nu-i invită nimeni să-şi ridice banii, nici ei nu îndrăsniră să întindă mâna. Mai ales că în aceeaşi situaţie se găsea un domn cu mustaţa stufoasă care juca pe prima duzină fără să ridice ceva. Ba mai aruncară din nou câte un pol.

O cucoană tânără, aşezată în faţa prietenului nostru, crezând că domnul din spate joacă *„paroli masse en avant"*, fără să se afişeze prea mult, se oferi, nerugată, să-i fie de folos, şi-i strânse fisele la un loc. Mai ales că-l văzuse „bine" şi ea nu mai avea altceva de făcut. La fel procedă un bătrânel monoclat, cu norocul Dorinei. O privi prin ochiul de sticlă, o încurajă printr'un zâmbet şi-i grămădi cele şase fise ca pentru a fi făcute fişic.

Neînţelegându-le intenţia, cei doi tineri îngălbeniră puţin, se priviră galeş şi-şi luară rămas bun dela cei doi poli aruncaţi înainte, fără

să spere prea mult că-i vor recupera cu cel de al treilea.

— Cinci — roşu — impair — manque! — strigă a treia oară crupierul, privind oarecum dispreţuitor la doamna cu zero şi cu cai.

Alte opt fise luară loc în compartimentele tinerilor noştri jucători. Doamna cea binevoitoare ridică trei şi le înapoiă lui Liţă Soare, cu aer de dădacă. Adică tocmai cât scosese el din buzunar. Ca să joace de aci încolo numai cu banii băncii, fără să rişte ceva.

Liţă vârî fisele în buzunar, foarte mulţumit că şi-a scos paguba, şi privi cu jenă figura mirată a fetei. Dorina aşteptă o lămurire din partea domnului cu monoclu, dar acesta îi zâmbi amabil şi-i făcu semn să nu retragă nimic. Poeta înţelese că a pierdut şi se îngălbeni de ciudă. Cu şaizeci de lei îşi cumpăra un roman sau un volum de versuri. Totuşi, mai aruncă un pol, aşa ca să arate tânărului mai norocos că nu e cazul să se sinucidă. Acesta o mustră dintr'o privire, dar el nu mai aruncă nimic. Işi strânse mâna în buzunar pe cele trei fise reîntoarse, ca o pecetluire definitivă a hotărîrii de a nu mai risca niciun ban.

Lumea înţelese că a rămas la simplu *paroli*, şi-i aprecie prudenţa; tot aşa după cum înţelese că fata, continuând cu *paroli masse en avant*, dă dovadă de mai mult curaj.

— Trei — roşu — impair — manque! —

anunţă iarăşi crupierul în ciuda domnului mustăcios care tocmai părăsise duzina întâia, şi spre folosul doamnei cu 0 şi cu cai.

— Roşu plătit, manque plătit, impair plătit, calul de o sută plătit.

— Faceţi jocurile, domnilor!

Domnul cu monclu mângâie cele trei plăci de o sută aruncate de crupier, zâmbi din nou fetei norocoase şi mai ales curajoase şi le aşează teanc lângă cele cincisprezece de câte un pol. Dorina bănui ceva bun, roşi ca în faţa unei bucurii neaşteptate, dar se feri să ceară lămuriri. Şi nici nu mai scoase alt pol din poşetă. Lucru ce făcu pe cei care o urmăreau să creadă că a epuizat suma destinată sacrificiului şi că a rămas şi ea la simplu *paroli*.

Doamna care suplinea pe Liţă Soare, trase şi ea câştigul hărăzit a patra oară de către capricioasa ruletă, apoi numără şi găsi în total patru sute optzeci de lei. Işi întoarse capul ca să vadă în ce dispoziţie se găseşte stăpânul banilor, dar acesta nu mai dădea nicio atenţie fiselor care se îngrămădeau sub ochii lui. Era mulţumit că şi-a scos paguba şi că a dat încă odată dovadă că are voinţă. Aceeaşi satisfacţie o avu când văzu că şi tânăra de vis-à-vis îşi cruţă banii, renunţând să-şi încerce mai departe norocul.

— Şapte — roşu — impair — manque! —

Nimic la număr. Transversală simplă, plină, duzina întâia.

In două secunde — patru sute optzeci se făcură nouă sute şaizeci, iar şase sute crescură la o mie două sute. Domnul cu monoclu îi grămădi cu o deosebită plăcere, fără să mai onoreze cu vreo privire ori cu vreun zâmbet pe posesoarea lor. Aceasta se întristă din nou socoti iarăşi pierduţi cei patru poli pe care îi mizase şi se căi că nu s'a oprit după primul. Cât pe aci să arunce o uitătură duşmănoasă lui Liţă Soare, adevăratul vinovat în această afacere. Şi vru să se depărteze. Văzând însă că lumea a devenit foarte atentă la grămezile de fise ce se dublează după fiecare învârtitură, rămase şi ea, din simplă curiozitate, să vadă ce o să mai fie.

— Şapte — roşu — impair — manque! — Repetiţie.

Grămezile de pe roşu şi de pe *impair* se dublară încă odată.

Doamna din faţa lui Soare îl privi veselă şi în acelaşi timp îngrijată, şi-l întreabă din ochi ce are de gând: mai joacă, nu mai joacă? Nu i se pare că riscă prea mult? Dar acesta, crezând că vrea să-l facă atent asupra şansei care a lovit-o pe dumneaei, o felicită printr'un zâmbet şi printr'o uşoară înclinare din cap, şi privi în altă parte.

— Nouăsprezece — roşu — impair — passe! — anunţă crupierul spre disperarea celor

ce jucau la negru, la pair şi la duzina a treia. Domnul cu monoclu îşi întoarse capul spre Dorina şi îşi exprimă satisfacţia şi surpriza prin viu grai:

— Extraordinar!

Dar fata îl privi enervată de această intimitate, ca şi când i-ar fi spus :

— Şi ce-mi pasă mie?

Ştirea că doi tineri joacă cu sistem şi câştigă mult, se răspândi în tot cazinoul şi curioşii se îngrămădiră în jurul celei de a doua masă. Doamna Scripcă strânse pe Liţă de mână şi-i ceru informaţii. Acesta îi arătă pe domnul cu monoclu şi pe blonda din faţa lui. Apoi:

— Ştii că am încercat şi eu?

— Ei?!

— Parol! pierdusem trei poli, dar i-am luat înapoi. Tot am niţel noroc, nu?

Doamna Scripcă strâmbă din nas — prea semăna a sgârie-brânză — şi-şi mută ochii şi... gândul la domnul cu monoclu.

— Marcaţi jocurile, domnilor!

Cei de faţă, ştiind din experienţă că norocul are şi el o limită, erau convinşi că de data aceasta cele două grămezi, dela roşu şi dela impair, vor lua drumul caniotei. In consecinţă, pontară pe negru pe soţ şi pe numerele mari.

— Jocurile sunt făcute ; nimic nu mai cade!

Jucătorii uitară cu totul propriile mize şi

priviră curioşi la cei doi tineri imprudenţi. Ştiau că în astfel de cazuri bila nu mai sfârâie pe cilindrul concav, ci de-a-dreptul pe inimile celor ameninţaţi — fie de un câştig prea mare, fie de o radere totală; şi-şi ţinură respiraţia. Deşi ignoranţi în materie, dar nu atât de proşti ca să nu-şi dea seama că se aşteaptă o lovitură, cam tot aşa judecau şi prietenii noştri situaţia celor două persoane care-şi asumaseră, amabil şi nepoftite, funcţiile onorifice de casieri-contabili.

— Ce palpitaţii trebue să aibă! — se adresă Soare doamnei Scripcă de lângă el.

— Groaznice! confirmă aceasta, însoţind vorba cu un gest care vrea să spună că şi ea a păţit-o.

— Unu, — roşu — impair — manque! — silabisi crupierul, vădit surprins de atâta roşu şi de atâta impair.

O exclamaţie generală se produse — şi lumea aşteptă ca măcar unul din cei doi fericiţi câştigători să dea semne de alienaţie mintală.

— Splendid! exclamă şi domnul cu geam la ochiu, căutând mâna Dorinei ca să i-o strângă. Aceasta se irită de-a-binelea şi-l onoră cu o privire cruntă. Parcă ar fi zis: Ce, nu ţi-e ruşine? Bătrânelul, încântat de atâta stăpânire de sine, îi zâmbi admirativ şi se întoarse să ajute capul de masă la numărătoarea fiselor.

Găsiră lei patru mii şi opt sute. O sumă egală fu împinsă de ratoul crupierului, în plăci de o mie şi de o sută. Monoclul împreună grămezile în una singură, mângâie fisele de o mie şi făcu Dorinei semn cu ochiul să mai rişte o lovitură.

— Ah, ce porc! gândi fata scrâşnind din măsele şi lovind cu cotul pe un bătrân nevinovat, din spate-i.

Grămada dela impair se ridică numai la şapte mii şase sute optzeci de lei. Doamna care îl seconda pe Liţă Soare îl privi foarte serios şi aşteptă să-şi dicteze singur sentinţa.

— Admirabil! zise el sincer şi mirat de atâta noroc ce căzuse pe capul necunoscutei.

— Ba e chiar extraordinar, îl completă blonda, dar eu sunt de părere să vă opriţi aici.

Lui Liţă Soare i se răsuci creierul în cap.

— Nu vă înţeleg...

Doamna regretă amestecul ei într'o chestiune care n'o privea, totuşi, cunoscând că în astfel de cazuri majoritatea jucătorilor îşi pierd capul, stărui să-l salveze.

— Foarte simplu. Eu, în locul dumitale, m'aş mulţumi cu atâta şi m'aş retrage.

Liţă Soare îşi strânse fălcile ca să nu-i clănţăne dinţii şi abia putu să bâlbâie:

— Cum... adică...

Blondina îşi dădu seama că tânărul a câştigat fără să ştie, şi abia reţinându-şi o poftă

nebună de râs, se ridică de pe scaun, îl trase de mânecă şi-l invită aproape poruncitor:

— Ia-ţi banii repede şi bagă-i în buzunar!

— Repede, repede! îl înghioldi şi doamna Scripcă cu o bucurie de parcă i-ar fi câştigat ea.

Bietul Soare, aproape năucit, înşfăcă fisele cu amândouă mâinile şi-şi umplu buzunarul, spre satisfacţia generală.

Dincolo, domnişoara Dorina îngălbeni înspăimântată de aceeaşi perspectivă şi începu să tremure. Cei cu care îşi întâlni privirea o îndemnară din ochi să facă la fel. Ea căută scăpare la domnul cu monoclu.

— Ia-i! o îndemnă şi acesta pe un ton brutal şi poruncitor. Dorina trase grămada chiar în clipa când crupierul, constatând că „jocurile sunt făcute", adăogă muzical şi agasant:

— Nimic nu mai cade!

Cei doi fericiţi, peste care dăduse norocul aşa orbeşte, se retraseră complet zăpăciţi, în momentul când crupierul anunţa pe jucători că bila a căzut pe „douăzeci şi patru — negru — pair — passe"...

Văzându-i că vor să iasă afară din cazinou cu fisele neschimbate, doamna Scripcă îşi asumă rolul de iniţiatoare.

— Felicitările mele, domnule Soare, i se adresă ea, cu glasul celui jinduit după bani şi după noroc. Dar Soare, turburat cum era, nu auzi nimic şi deci nu sesiză nici sensul fe-

licitării. Făcu o plecăciune în faţa casierului şi plecă după Dorina.

Poeta se oprise în uşa cazinoului şi trăgea văzduh şi pe gură şi pe nas. Liţa Soare poposi şi el în acelaşi scop. Simţea atâta nevoie de aer că aproape uitase de norocul cel picnise.

Işi refăcură plămânii, îşi curăţiră feţele şi gâturile de sudoare, mai aruncară câte o privire aiurea, apoi coborîră scările, fără să găsească vreun cuvânt. Şi se despărţiră fără să se salute. Ea o luă grăbită în sus, iar el, tot aşa de înfrigurat, direct către chilia din moţul vilei „Pomponea". Şi unul şi altul aveau nevoie, după aşa emoţii, să-şi rumege singuri bucuria.

VIII

Până să ajungă acasă, lui Liţă Soare i se păru drumul prea lung şi răbdarea nesfârşită, aşa că făcu un mic popas în parc şi numără banii câştigaţi. Găsi exact şapte mii opt sute şaizeci de lei. Şapte hârtii albastre, opt piese de argint şi trei poli a douăzeci. Ii pipăi bine, îi mai socoti odată, aşa de plăcere, strânse bancnotele în mână, aşa ca să le audă foşnetul, şi abia acuma se convinse că într'adevăr l-a pocnit norocul şi cu pumnii şi cu picioarele.

— Mari sunt minunile tale, Hristoase! exclamă el, înghesuind biletele în portmoneu. Apoi, ca şi când s'ar fi temut să nu fie urmărit de cei cela cazinou, pentru înşelătorie, se întoarse brusc spre templul Fortunei. O doamnă grăsună, ca de patruzeci şi patru de ani, se apropia gâfâind şi zâmbind amar şi jalnic.

— No, ve rog frumos nu superaţi indrasnesc felicităm. Cheştigat chit leafa al meu dela două luni. No, eu pierdem tot. Incasat leafa şi venit autobus dela Braşov incercam norocul. Chind luat leafa înainte cheştigat două mii, dar acuma pierdem tot. Ioi, ioi, nu superaţi

indresnim facem un mic rugaminte. Vrei plecăm inapoi şi nu avem plătim autobus. Este ruşine dar n'ai ce facem. Din cheştigul la dumneavoastră poate-ţi da optzeci lei se dau la şofer şi să iei un cafeu cu lapte. Rog frumos incă un dată nu superaţi.

— Vai de mine! se scuză Liţă Soare, fericit că poate ajuta pe cineva, — nu numai că nu mă supăr, dar vă rog să-mi permiteţi să vă dau ceva mai mult. Nu e bine să pleci pe drum fără niciun ban.

Şi scoţând două monede de argint, le dădu Unguroaicei, care nu-şi credea ochilor, de bucurie mare.

— No, domnule, nu ştim cum mulţam mai frumos. Ertaţ che nu ştim bine rumeneşte. Ioi, merem la restaurant şi muncam bine, apoi merem la patru mintche cu autobus. S'o iei la dracu de ruletă!

Liţă Soare, uitând de morala pe care o făcuse doamnei Scripcă, era atât de fericit că ajutase pe o fiinţă mai puţin norocoasă, că nici nu observă dinţii prost crescuţi pe care Unguroaica îi scotea întruna de sub buzele-i senzuale şi nici ochii-i verzi ce-l provocau de sub genele stacojii.

— La revedere! fi ură doamna nedumerită, întinzându-i o mână bondoacă şi fără niciun juvaer. Ana Şandor, văduvă, strada Porţii No. 328, et. II. Chind veniţi la Braşov, poftiţi un ceai la mine.

— Incântat. Liță Soare, funcționar în Ministerul Cultelor și Artelor.

— La revedere.

— Sărut mâinile.

Când să facă la dreapta, către casă, Liță Soare își aduse aminte că e vremea prânzului. Dar unde să mănânce? La „Transilvania" mâncase, la „Nea Nae" idem, la lăptărie odată, așa că se îndreptă spre Parc-Hotel. Îi dădea mâna să cheltuiască douăzeci, treizeci de lei peste prevederile bugetare.

Când ceti însă prețurile de pe listă, își luă seama. Nu se cade să risipească banul, chiar când e câștigat fără muncă. Dimpotrivă. Nu i-a surâs prea des norocul ca să-și bată acum joc de el. In consecință, hotărî să considere acești aproape opt mii de lei ca făcând parte din însăși economiile lui și să continue a trăi în modestia de până aci.

Chelnerul aștepta cu carnetul și cu creionul să ia comanda.

— Un bulion simplu; și apoi mămăliguță cu unt și brânză.

După masă își dublă tainul de țigări si se reîntoarse în parc. Ținea neapărat să reflecteze asupra soartei pe care o va hărăzi banilor câștigați și locul cel mai potrivit pentru aceasta nu putea să fie decât o bancă din grădina publică.

Tot alegându-și un loc mai izolat, ajunse în dreptul hotelului Caraiman, unde avu de-

osebita plăcere să întâlnească pe doamna care îl ajutase la ruletă.

— Ah, domnule, ai avut o şansă cu adevărat extraordinară!

— Curat extraordinară! Că dacă nu eraţi dumneavoastră de faţă, mă numeam şi eu un biet păgubaş de şaizeci de lei.

— Vasăzică e adevărat că jucaţi pentru prima oară?

— Am mai încercat odată la Moşi, acolo unde se aruncă cerculeţe, dar am pierdut zece lei, râse Soare cu multă bunăvoinţă.

Doamna îşi dilată ochii, apoi îi strânse între gene şi-l examină preţ de două secunde. Râse şi ea.

— Extraordinar!

Şi-i întinse mâna:

— Doamna deputat Fitil.

— Soare.

— Extraordinar! Aţi luat masa, domnule Soare?

— Da, chiar acum viu dela restaurant.

— Eu am pensiune la „Caraiman". Extraordinar! Dar vedeţi să nu prindeţi pasiune de joc, că pericolul e mare...

— A, nu! se apără Soare, aproape jignit. Temperamentul meu e potrivnic oricărui viciu. Şi pentru mai bună siguranţă, n'am să mai dau ochi cu ruleta decât în cazul când, Doamne fereşte, mă voiu face crupier.

Doamna îl privi o clipă cu admirație, apoi râse batjocoritor.

— Bine, bine... Dar vezi să nu juri...

— Nu-mi calc niciodată jurămintele.

Doamna Fitil râse și mai cu haz și-l invită să ia cafeaua împreună.

— Peste o jumătate de oră, în halul etajului I. Vino direct, fără să mai întrebi.

Liță Soare o privi... parcă ar fi fost el flămând, cum se depărtează cu pași mărunți și cu mijlocul legănat, și înghiți în sec. E mignonă și blondă. Aproape roșie.

Până a nu dispare pe ușa hotelului, doamna Fitil își întoarse capul și-i trimise un zâmbet care-i dete fiori.

Se așeză pe o bancă izolată din apropierea avuzului și încercă să-și fixeze gândul. Nu-l silea nimeni și nimic să decidă imediat destinul miilor câștigate, decât plăcerea nemărturisită de a-și aminti mereu de numărul, de calitatea și de sunetul lor.

Dar capul îi era așa de încărcat, că nu izbuti să declanșeze din haos nicio idee, nicio țintă. Miile din buzunar se amestecau cu fisele înșirate pe colori, în marginea ruletei, vocea doamnei Scripcă cu glasul crupierilor, buzele cărnoase ale Unguroaicei cu nasul obraznic al doamnei Fitil, mâinile acestor doamne cu toate mâinile înșiruite la masa de joc, iar în centrul acestui mic ciclon care-i învârtea mintea în loc — figura palidă și feciorelnică a fetei cu

care — stranie coincidență! — împărțise fereastra vagonului și capriciul de un sfert de oră al Maiestății Sale Norocului.

Când ceasornicul îi dovedi că a sosit termenul fixat de doamna Fitil, le lăsă toate baltă și se îndreptă, cu inima agitată, spre hotelul „Caraiman".

IX

Domnişoara Dorina Doru nu se mai opri până acasă. Incetină puţin pasul când trecu de vila „Ungarth", ca să se încredinţeze că a băgat banii în poşetă, când i-a primit dela casierul cazinoului, iar la cotitură, fiindcă auzise paşi şi o voce în urma ei. Credea c'o să fie Liţă Soare. Când colo, domnul cu monoclu.

— Un moment, domnişoară !

Cu toată recunoştinţa ce-i datora, îi trimese o salutare şi un zâmbet grăbit şi forţă pasul fără să mai privească în urmă.

Când ajunse acasă, inima-i bătea să sară din piept. Venise repede, urcase atâtea scări şi trecuse prin atâtea emoţii.

Svârli pălăria şi se repezi asupra poşetei. Scoase pachetul cu bancnote şi le înşiră pe pat, ca la defilare.

Părinţii Dorinei nu sunt oameni bogaţi, dar nici săraci. Au casă proprie în Parcul Domeniilor, pensia tatălui de fost subdirector la Ministerul Agriculturii şi o vie ca de zece pogoane în apropierea Focşanilor. Prin urmare cei doi copii ai lor — Dorina şi altă fată mai

mică — n'au dus lipsă niciodată. Dar nici belşugul nu l-au cunoscut — mai ales de vreo câţiva ani încoace. Au mai scăzut pensiile, iar via n'a dat rod după aşteptări.

Din pricina economiilor impuse de împrejurări, nu mai iese din Bucureşti de aproape trei ani. Nici măcar până la vie. Acuma însă ne mai depinzând materialiceşte de părinţi, a putut să-şi permită luxul unei evadări la aer de munte. Cu şase mii de lei şi cu răbdare era sigură că va putea să viseze o lună de zile la poalele Bucegilor şi în vecinătatea Peleşului şi a castelelor regeşti. Să facă în fiecare zi o plimbare şi o poezie, aşa încât la sfârşitul lunii şi al banilor, să posede versuri pentru un volumaş şi să fie prietenă bună cu toate cărările, cu toate stâncile şi cu toate izvoarele din jurul Sinaiei.

Căci Dorina Doru — alias Sofia Pârvulescu — e şi poetă. A debutat la şaisprezece ani într'o foaie de mâna a şaptea, apoi a publicat, tot în liceu fiind, un sonet într'o revistă de mâna a patra, iar în timpul celor trei ani de Facultate a colaborat la mai toate publicaţiile literare din Capitală. Faima ei n'a depăşit încă cercul familiei şi ale prietenilor, critica literară n'a prea luat-o în seamă decât în „Revista Scriitoarelor" şi în „Cuvântul Femeii", dar ea, sigură că are talent, speră să-şi cucerească un loc de frunte în Parnasul naţional, şi să treacă chiar peste hotare. Nu se gândeşte să-şi

facă un cămin, cât se gândeşte la o glorie literară. Cu versuri răspândite însă prin reviste nu-şi va ajunge niciodată scopul. Trebue un volum. Apoi altul şi, de va fi posibil, al treilea şi chiar al patrulea. Şi Sinaia era de mult ursită să-i înlesnească această dorinţă care se înteţise până la gradul unei obsesii. Cu poeziile mai bune pe care i le-au publicat revistele, cu cele douăzeci, treizeci pe care sigur le va fabrica aci, va încherba un volumaş tipărit pe hârtie bună şi astfel critica va fi nevoită să se ocupe de ea. Parcă citeşte; *O nouă poetă. O nouă stea pe firmamentul liricii româneşti. Un debut promiţător. O revelaţie. Însfârşit o adevărată poetă.*

Işi alcătuise şi ea un buget tot aşa de minuţios ca şi Liţă Soare. Atât pentru chirie, atât pentru masă, taxe, reviste, etc. Şi, ca măsură de prevedere, achitase pensiunea înainte. Nu se ştie ce se poate întâmpla cu banii. Ii pierzi, ţi-i fură, îi cheltueşti — Doamne fereşte! Te pomeneşti, când ţi-e lumea mai dragă, fără nicio leţcae în buzunar.

E uşor deci de priceput ce sentimente o năpădesc acum, când norocul, evadat parcă dela „Vatra Luminoasă", dăduse peste ea şi, în mai puţin de o jumătate de oră, îi triplase aproape finanţele cu care dejugase în Sinaia.

Strânse bancnotele grămadă, iar le înşiră la inspecţie, una lângă alta, apoi cap în cap, le făcu romb, apoi piramidă, trapez, triunghiu

— şi avu un moment când regretă că intrase în cazinou. Dar numai un moment. Prea erau multe şi prea erau... de-o mie.

Scoase şi pe cele două ce-i mai rămăseseră după achitarea pensiunii şi le amestecă laolaltă. Mai închipui iar câteva figuri geometrice, apoi le numără ca la ghişeul unei bănci, le înşiră ca în vitrina unui bancher — şi se lăsă pe pernă, respirând lung şi şuierat. Dar imediat îşi aduse aminte că n'a mâncat şi dădu de veste gazdei.

Lucru curios! In loc să mănânce cu o poftă de lup, aşa cum ar fi logic după o bucurie mare, înghiţi ca o bolnavă de gâlci. Dar înghiţi tot: şi supa de găină şi rasolul şi o farfurioară de smeură. Habar însă n'avu când trecu dela supă la rasol şi dela rasol la desert. Şi nu simţi gustul niciuneia din mâncări.

Nervii îi erau încordaţi, în vine parcă îi circulau elemente străine furişate în sânge, stomacul îi era indispus şi capul nu-şi găsea stabilitate.

Oricum însă, masa — chiar luată în neştire, tot îţi mai linişteşte organismul. Iar dacă îţi îngădui puţină siestă tolănit pe un fotoliu de paie, într'un balcon spânzurat în faţa unui munte cu vile şi cu brazi, ţi se luminează oarecum şi judecata.

Când îşi simţi mintea scăpată din leasă, Dorina încercă să-şi facă o idee despre drăcia

aia de roată care, aşa netam-nesam, i-a dat posibilitatea, fără s'o roage, să şi petreacă toată vacanţa la Sinaia. Dar întru cât habar n'avea de jocurile de noroc, se lăsă nedumerită şi râse ca de un lucru deosebit de ciudat.

Şi ce dracu' să facă ea cu atâţia bani, la Sinaia? Nu-i lipsesc nici rochii, nici pălării, nici pantofi, pensiunea şi-a plătit-o, de buzunar, adică pentru cofetării şi pentru reviste, îi ajungeau berechet cele două mii rămase.

Reveni la ideea care-i încolţise o clipă, şi anume: să rămână două luni în Sinaia. Timp extrasuficent — să se plictisească de izvoare de brazi şi de stânci şi să umple un caiet de o sută de file, cu versuri.

Mai ştii? Poate că întâmplarea aceasta minunată va fi totuşi opera destinului. Cu versurile ticluite în răstimp de o lună nu poţi aspira la mare lucru, dar în două luni de zile ai vreme mai multă să cucereşti bunăvoinţa muzelor şi să intri cu ele, braţ la braţ, în garsoniera lui Apollon...

Când ştii că, şaizeci de zile, nu e nimic pe lume care să-ţi stânjenească circulaţia minţii, te poţi opri mai îndelung asupra unei idei, asupra unui cuvânt, unei rime. Căci, în definitiv, ce e talentul — geniul — dacă nu răbdare, stăruinţă, selecţie, cizelare? Şi cum această zână senină sau poate încruntată — care se chiamă Răbdarea, se simte mai la la largul ei acolo unde stoma cul e sătul, buzu-

narul plin, independența completă și izolarea agreabilă, va avea deci toate șansele să viseze în voie, să lucreze liber și să producă genial.

Râse singură de bucuria unui viitor roz-alb, pentru care concurau atât de fericit împrejurările — și, negreșit, talentul ei, și se repezi după caiet. Nu mai era vreme de pierdut.

Citi cu multă însuflețire titlul pe care-l hărăzise primului volum de versuri, îl văzu tipărit cu roșu pe o copertă albă-satinată, în vitrina unei librării — și simți mâncărime la picioare. Apoi păși către celălalt titlu sub care trebuia să potrivească primele însușiri din rășină și din văzduh ozonat. *Suișuri.*

— ...Suișuri ...Suișuri ...Suișuri.

...Hm! Ce coincidență extraordinară! Să câștige amândoi aceeași sumă și în aceleași condiții aranjate parcă dinainte — de cine? De crupieri nu, de patronul cazinoului și mai puțin.

— ...Suișuri ...suișuri ...suișuri... Te sui în deal... Cobori la vale... Prin cărările umbrite... Sus în vârf s'arată luna...

...Hm! Stranie întâmplare! Am luat bilete de tren unul după altul, s'au urcat amândoi în același vagon, s'au așezat în același compartiment și, deopotrivă dornici de aer și de câmp, au confiscat o fereastră de pe culoar și n'au mai liberat-o până la Sinaia!

— ...Suișuri ...Suișuri ...Te sui în deal... Prin-

tre brazi şi printre pietre... De pe culmea însorită... Un cucuiu în vârful crestei...

...Şi amândoi aceeaşi ţintă: Sinaia. Amândoi au pontat odată.... Ba întâi ea... Apoi el... Poate numai aşa, ca s'o imite... In cazul acesta ea i-a fost purtătoare de noroc...

— ...Suişuri ...suişuri... curmezişuri... luminişuri... frunzişuri... fisticuri... Suişuri...

Sus, sus, sus, la munte, sus,
Sus, Române, sus, hi!
C'acolo-i şi Iancu dus,
Sus, Române, sus, sus, sus...

Văzând că nu poate s'o urnească din loc, lăsă caietul şi tocul să se mai odihnească şi se tolăni în pat. Şi pe drept cuvânt. Nu era momentul potrivit pentru ticluit versuri. Acest sport se obişnueşte mai mult amestecat cu... răbdări şi of-uri. Cu bilete de-o mie mai rar şi mai greu.

Abandonă şi pe Liţă Soare, ca să se concentreze asupra ruletei.

Cine dracu' o fi inventat roata aia aşa de simpatică? Şi de ciudată? Hm, te prezinţi c'un pol, îl arunci aşa în neştire, se înmulţeşte din ce în ce mai vertiginos, fără să ai habar, şi deodată te pomeneşti cu poşeta plină de oase fasonate. Te miri ca prostul, te sprijini ca să nu cazi de ameţeală, te duci la cassă, dai oasele pentru bani sadea, apoi ieşi la aer să goneşti

năduful de pe tine şi să te convingi dacă minunea s'a întâmplat aevea sau în vis. Şi după ce te-ai încredinţat că a fost realitate, vii acasă şi te apuci să faci... versuri!

— Asta e bună! zise Dorina ironizându-se singură. Apoi îşi continuă firul.

Odată convins că te-a călcat norocul, fără să-l pofteşti măcar, dacă ai puţin cap, se cade să reflectezi în deosebi şi îndelung asupra acestei întâmplări fenomenale. Să vezi cum a devenit cazul, dacă până atunci ţi-a mai zâmbit vreodată acest făt-frumos — sau monstru, sau zeu — ori zeiţă, care se chiamă Noroc! Apoi să cugeţi serios şi stăruitor asupra acestor jocuri dela cazinou, să iei seama dacă procedezi mai cuminte înnodând cu şoapte noduri aceste nouă miişoare, ori să mai încerci. Cu alte cuvinte, dacă una se numeşte frică sau laşitate, iar cealaltă imprudenţă. Şi dacă între aceste două noţiuni nu se poate intercala a treia. Incercare — dibuire — pipăire. Şi numai după ce epuizezi cu totul acest subiect la care te obligă să cugeţi însăşi calitatea ta de animal capabil să raţioneze, poţi să faci semn muzei să se apropie. Ţi-ai uşurat sufletul de povară şi astfel eşti în stare să sbori prin nori şi prin zările albastre...

Se întoarse pe-o parte, îşi înfundă capul în mâini şi în pernă — şi închise ochii...

Prima dată i-a ieşit norocul în cale pe la vârsta de şase ani. Era într'o zi de sărbătoare.

Plecase cu mama ei la biserică şi pe drum cât p'aci s'o calce un camion. Dacă un trecător n'o trăgea repede la o parte, n'ar fi mai compus acuma versuri la Sinaia.

Când era în clasa a treia primară, a făcut prinsoare cu o colegă, pe o prăjitură, că doamna are să se prezinte în ziua aceea, la şcoală, cu galoşi. Colega susţinea c'o să vie cu şoşoni. Şi a câştigat prăjitura.

In a patra de liceu a avut iarăşi ocazie să dea ochi cu un dram de noroc. Profesoara de franceză — Dumnezeu s'o ierte, c'a răposat — era scundă şi grasă, cu părul roşcat şi cu picăţele pe obraji. Foarte antipatică. Dar dreaptă. Notele ei exprimau exact relaţiile elevelor cu limba lui Voltaire şi a dumisale. Şi totuşi, fetele o urau. Poate numai pentru antipatia ce se degaja din persoana ei, poate chiar şi pentru faptul de a fi fost dreaptă şi nepărtinitoare. Şi îşi arătau această aversiune desenând un boloboc pe tablă şi schimonosindu-i gesturile cu care îşi însoţea lecţiile.

Prima oară când a dat cu ochii de boloboc, madame Delbour s'a făcut că nu pricepe, a doua oară s'a înfuriat dar a tăcut, iar a treia oară a chemat pe directoare. Doamna Popescu, ca să evite un scandal, a făcut şi ea pe proasta şi a certat clasa numai pentru faptul de a fi mâzgălit tabla cu desene ce n'au nicio legătură cu lecţiile. Biata madame Delbour a înghiţit gălușca şi a tăcut chitic. Dar fetele, ca fetele.

După o scurtă pauză, atât cât era necesar ca să se uite avertismentul directoarei, au desenat din nou un boloboc. De data aceasta cu însăşi mânuşiţa colegei Pârvulescu D. Sofia. Ba a fost prinsă chiar asupra faptului. Dar madame Delbour nu numai că nu s'a supărat, dar a făcut încă haz. A ridicat-o uşor de ureche şi i-a reproşat, râzând, că n'are aptitudini la desen.

— Fundul de sus e mai mare decât sel de jos, iar distansa între sercuri nu este egală. De sigur, fetiso, că n'ai avut în familie nisi dogari, nisi cărsimari.

Apoi a comunicat clasei nedumerite motivul excelentei dispoziţii; se logodise în ajun.

Nu se chiamă şi acesta noroc? Ba bine că nu.

Dar prilejul cel mai bun pe care i l-a dat zeiţa Furtuna ca să-i arate că existenţa ei pe pământ nu-i este indiferentă, a fost la bacalaureat. E de închipuit că Dorina nu aşteptase greul şi emoţionantul examen cu braţele încrucişate. Tocise mult, se rugase şi sfintei Fecioare şi dăduse şi trei acatiste la sfânta Vineri. Nu e prea credincioasă, dar la un greu impas şi ateul se închină. Imprejurarea făcuse însă ca să prezideze comisia cel mai înverşunat duşman al tatălui său. Când i-a citit numele în ziare, a îngălbenit. Şi ea şi părinţii. Nu mai spera nimeni nici în hărnicia-i de albină, cu care ciugulise nectarul şi polenul

de prin cărţile îngălbenite şi prăfuite ale întregului curs liceal, nici în bunătatea Maicii Domnului.

S'au grăbit însă cu oftatul, căci chiar în prima zi, prezidentul comisiei, când să urce scările Şcoalei Centrale, s'a împiedecat — în baston sau în pantaloni — şi şi-a fracturat un picior. A fost imediat înlocuit — şi încă prin unchiul celei mai bune prietene a ei.

Intâmplarea, cu adevărat providenţială, a influenţat de sigur numai asupra stării sufleteşti a viitoarei poetese, ceea ce nu e puţin într'o aşa de importantă răspântie a vieţii.

Abia atunci a reflectat ea mai serios la ceea ce oamenii numesc noroc, hazard. Şi şi-a dat seama că aceste cuvinte nu sunt inventate numai pentru îngroşarea dicţionarelor. Fără un dram de noroc n'ar fi trecut în istorie nici Napoleon, nici Alexandru, nici Pilat din Pont, nici Edison, nici Cristofor Columb, nici amanţii Ecaterinei a II-a, nici metresele lui Ludovic al XIV-lea, Iar acum, dărnicia ruletei a încredinţat-o şi mai mult că norocul există în chipul unui înger sau diavol, orb sau capricios, şi că ea, Dorina Doru sau Sofia D. Pârvulescu, nu se poate plânge de lipsa lui de atenţie. Din contra. Frate să-i fost şi n'ar fi rupt piciorul prezidentului dela bacalaureat. Tată sau chiar unchiu din America să-i fi fost şi tot nu i-ar fi întesat poşeta de bani, fără să-l roage măcar

Aşa dar, are noroc — şi pace. E lucru do-

vedit şi răsdovedit. Ce mai calea-valea? Şi cum, aci la Sinaia, norocul se pare că domiciliază în localul cazinoului, ea n'ar trebui să-l caute prin nori şi prin crăpăturile munţilor. De trei zile se chinuie să încherbeze un vers şi n'a izbutit; dar a fost suficient un sfert de ceas ca să se îmbogăţească.

Îşi dădu un bobârnac în frunte şi se ridică repede. Erau ceasurile 4. N'avea idee la ce oră reîncep jocurile după amiazi, dar îşi închipue că dacă bila se mai odihneşte încă, până să coboare ea, cu siguranţă că-şi va relua oficiul de exponentă autorizată a Norocului.

Îşi îmbrăcă rochia de marocain bleu-pastel, îşi controlă sprâncenele şi buzele în faţa oglinzii, apoi închise caietul în dulap — mai rămânea vreme şi pentru el, — numără încă odată banii din poşetă şi ieşi grăbită. O grabă care trăda emoţia, frica...

X

— Fumezi, domnule Soare?

— Nu sunt fumător, dar cu două ţigări pe zi tot uşurez şi eu depozitul Regiei.

— Eu fumez foarte mult, mai ales în Sinaia. Jocurile dela cazinou îţi tocesc nervii în aşa hal că eşti nevoit să cauţi un reconfortant în alte vicii. Bine înţeles dacă şi fumatul se poate considera un viciu. Dar nu întotdeauna după cum aş dori. Ieri, de pildă, am fumat „Ferdinand", alaltăieri „Regale" şi astăzi abia mi-am procurat câteva „Carpaţi". Dacă vreţi să le cunoaşteţi gustul...

Doamna Fitil întinse musafirului pachetul galben, cu gândul că-l va provoca să scoată tabachera cu altfel de bunătăţi. Dar Liţă Soare nu are tabachere. Cumpără o ţigară la prânz şi una seara şi le arde proaspete în restaurant. Aşa că avu obrăznicia să se servească din provizia săracă a amfitrioanei.

— Mersi.

— Ah, dar să ştiţi că sunt nesuferite, făcu doamna Fitil neştiind ce să creadă: că într'adevăr nu are ţigări sau că nu vrea s'o refuze.

— Eu nu prea ţin socoteală de calitate, o lămuri Liţă Soare. Intru cât nu trag în piept, mi-e indiferent dacă ţigarea se chiamă „Carpaţi", „Ferdinand", „Regală" sau „Bucureşti".

Doamna Fitil îşi privi ţigareta-i cam de trei ori mai lungă decât nasul, trase sdravăn în piept, revărsă fumul pe ambele nări şi privi ironic şi curioasă la cea mai proaspătă cunoştiinţă masculină. Bănui în domnul fără tabachere un burghez cu ceasuri fixe pentru masă şi pentru somn, cu sume maxime pentru stomac şi pentru femei, cu termene precise pentru frizer, pentru baie şi pentru primenit.

Scutură ţigara în scrumieră şi râse sec.

Liţă Soare îşi luă ochi de pe gâtul rotund şi încercuit de un şirag de mărgele şi râse la rându-i, şi mai sec. Apoi, doamna Fitil râse mai cu şic şi-l privi drept în luminile ochilor. Liţă Soare roşi puţin, apoi mai mult şi şi sorbi restul de cafea. Gazda îl imită şi la urmă răsturnă ceaşca pe farfurioară.

— Ştiţi să ghiciţi în cafea?

— Nu tocmai.

— Proprietăreasa mea dela Bucureşti e neîntrecută. Nu vede pe pereţii ceştii decât păsări, animale, arbori, stele, drumuri, duşmănie, prieteni, femei, bani, etc. Cea mai mică albitură, cea mai neînsemnată figură îşi găseşte explicaţie în vieaţa celui care a băut cafeaua. Iţi spune precis când ai să încasezi

bani, când vă trebui să plătești, statura și coloarea dușmanilor sau a prietenilor, gradul de dragoste al amantei, când ai să pleci la drum, și dacă drumul e mai lung sau mai scurt. In cărți și bobi se pricepe și mai și. Atâta că... nu prea se împlinesc previziunile ei.

— Eu am învățat dela călugărițe. Tatăl meu a avut moșie în județul Neamț și ne duceam adesea la Agapia și la Văratec. Bine, însă, nu știu. Bunica mea după mamă ghicește minunat.

— In cazul acesta o să-mi permit să răstorn ceașca...

Doamna Fitil râse de stângăcia cu care mosafirul își traduse intenția în fapt și-l privi mai amănunțit, Ii fixă cravata la o sută cincizeci de lei, hainele la patru mii, ciorapii la cincizeci, pantofii la șapte sute și pălăria la cinci sute. Apoi își aduse aminte de norocul dela cazino — și-i făcu cu ochiul.

— Vreți poate să cunoașteți dispozițiile de după amiază, ale ruletei?

— Nicidecum. Pe la cazino n'am să mai dau niciodată.

Doamna râse batjocoritor.

— Sau sunteți curios să știți ce-o să se întâmple cu banii pe care i-ați câștigat?

— Nici asta, fiindcă sunt sigur că vor rămâne mult și bine în portmoneu. Nici nu voiu mânca mai mult, nici nu voiu dormi la Caraiman ori Palace.

Doamna Fitil clipi nemulţumită, dar nu renunţă la scopul pentru care-l invitase. Poate fi un om foarte cumpătat, însă nu lipsit de puţină naivitate.

— Bine, domnule Soare, am să vă fac plăcere să vă desleg tainele viitorului apropiat, cu ajutorul hieroglifelor din ceaşcă, dar nu aci. Ne observă lumea. Dacă aveţi curaj să intraţi în camera unei cucuoane singure, vă poftesc la mine.

Liţă Soare, om lipsit de gânduri necinstite, socoti ca nu e nevoie de curaj să accepţi o invitaţie atât de graţioasă. Dimpotrivă. Se simţi foarte măgulit de încrederea ce i se acorda şi primi — gata să jure că nici cu ochii nu va păcătui.

In camera ocupată de doamna Fitil, cu toată aerisirea probabilă făcută de servitori, stăpânea încă un miros de tutun prost şi de cosmeticuri. Pe lângă geamantane, pantofi, rochii, sticle, cutii şi cutiuţe, are dumneaei şi o carte: *Amantul Doamnei Chaterley*.

— Eu încă n'am citit-o, îşi mărturisi Liţă Soare ruşinea.

— Nici eu n'am terminat-o, îl consolă amfitriona. Am ajuns acolo unde s'a întâmplat... ceea ce trebuia să se întâmple între această lady Chaterley şi pădurar.

— Adevărat! făcu Liţă Soare. Chiar cu pădurarul?

— Hm! In pădure — vă asigur eu, că pâi-

nea e mult mai gustoasă cu ceapă decât cu icre negre. Ar fi putut să fie şi un văcar. Când eşti tânără, izolată în codru şi cu bărbatul neputincios... Ah, şi trebue să-mi schimb rochia. Fii drăguţ şi aşteaptă puţin în sală. Numai cinci minute, Ba două cred că sunt suficiente.

Liţă Soare ieşi scuzându-se, dar nu apucă să facă zece paşi înainte şi zece înapoi că fu rechemat. Doamna Fitil îşi înlocuise la iuţeală rochia cu un capot, îşi fixase părul numai într'o parte, lăsându-l în cealaltă se se răsnească pe frunte şi spre ureche, îşi reînnoise pudra de pe obraji şi mai întărise coloarea buzelor. Tânără şi mignonă, cu ochii mari şi verzi şi cu dinţi strălucind de albeaţă între buzele cărnoase şi senzuale, constituia o ispită chiar şi pentru cel mai îndârjit ucenic al sfântului Antonie.

Liţă Soare simţi umed sub limbă numai cât îi zări mâinile slab acoperite de mâneca largă a capotului ; iar când îşi închipui că ar fi tolerat şi chiar invitat să muşte din perele ce-şi iţeau vârfurile sub stofa japoneză, simţi că i se goleşte şira spinării; şi se aşeză moale pe scaun. Doamna Fitil râse cu aşa satisfacţie că tot corpul din creştet şi până la genunchi se obrăznici în faţa mosafirului. Rubinele din ochi se lipiră de nas, nările se lărgiră tremurând, buzele se subţiară şi dinţii se înmulţiră, perele dansară câteva secunde ca într'o scuturătura de jazz, gata să iasă cu zurbă de sub

capot, iar burta — mică şi rotundă — tremură în acelaşi ritm, silind pe Liţă Soare să-şi înghită — gata, gata, limba.

Ca să-şi ascundă emoţia, întoarse ceaşca de cafea cu gura în sus şi-i examină interiorul zugrăvit cam tot în stilul capotului buclucaş.

— Văd numai drumuri şi supărări, zise el, deşi nu vedea decât corpul într'adevăr adorabil al gazdei.

— A, vasăzică pricepi şi dumneata, se prefăcu ea că se miră, şi se apropie ca să-l controleze.

— Numai atâta ştiu: că dârele astea arată drumuri, iar luminişurile bani, dacă nu necazuri.

Doamna Fitil se mai apropie încă şi-şi rezemă o mână de masă, în aşa fel ca tânărul să-i simtă parfumul şi să-şi poată arunca ochii prin deschizătura capotului, în defileul format de sâni.

— Drumurile există, într'adevăr, dar sunt închise, ceea ce înseamnă că le faci pe aci prin împrejurimi. Supărări nu văd. In schimb — noroc şi bani berechet. Şi femei. Uite colea o blondă parcă-ţi ţine calea cu braţele deschise... Îţi plac blondele? Spune drept.

— Imi plac.

— Uite şi una brunetă. Pare tânără şi supărată. Ai o prietenă oacheşă cu care te-ai certat de curând? Ori că întâmpină niscai

supărări fără ştirea şi fără vina dumitale? Spune drept: îţi plac brunetele?

— Imi plac — şi brunetele şi blondele, răspunse Soare înghiţind din carnea descoperită sub capot.

— Imposibil să n'ai preferinţe... Nu muști cu aceeaşi plăcere din merele creţeşti şi din cele domneşti. Ori... mere să fie? — sbârci doamna cu dispreţ, din nas.

— Iată o chestiune pe care încă nu mi-am pus-o, gângăvi Liţă încercând să înfrunte privirile mereu ironice din ochii cam injectaţi ai cucoanei de lângă el. M'a interesat numai calitatea, nu şi coloarea. De altfel, după cum singură mi-aţi mărturisit, nici dumneavoastră nu aveţi preferinţe pentru un anumit tip de ţigări. Ieri „Ferdinand", azi „Carpaţi"...

Văzându-l că se stăpâneşte, doamna Fitil se mută brusc pe un scaun mai îndepărtat.

— ...Şi e posibil ca mâine să nu fumez defel, îl completă ea aprinzându-şi ultima ţigară.

— Obişnuiţi să faceţi câte o pauză sau aveţi de gând să renunţaţi definitiv?

Amfitrioana îl privi câteva clipe sever, apoi râse sincer şi-i spuse adevărul.

— Domnule Soare, se cunoaşte că dumneata eşti novice în Sinaia. In orăşelul acesta frumos şi elegant, numai locatarii pot să-şi păstreze tabieturile şi să-şi fixeze reguli stabile pentru trai. Majoritatea vilegiaturiştilor însă nu. Oricât de înţepenit ar fi cel venit de aiu-

rea, în obiceiuri transformate cu timpul în reguli şi în legi — sub imperativul temperamentului sau al împrejurărilor, îi e deajuns să se înfrupte de senzaţia necunoscută a jocurilor de noroc ca să-şi schimbe obiceiurile şi chiar firea.

Nu protesta, că deja eşti în delict. E posibil să nu fi mâncat azi mai bine ca ieri şi ca alaltăieri, să-ţi fi fumat tot ţigara obişnuită, dar n'ai putea să juri că eşti capabil să cugeţi tot aşa de senin ca înainte de a fi intrat în cazinou. Sunt foarte convinsă că din clipa când ai dat ochii cu ruleta, gândul îţi e mereu acaparat de misterele acestei roate care se învârteşte.

— E adevărat... şi foarte firesc, confirmă Soare roşind puţin. Mi-am dublat banii din portmoneu într'un chip cu totul senzaţional şi până să-mi revin din emoţia pe care mi-a cauzat-o acest gest, de nabab, al norocului, nu-i de mirare că liniştea-mi din suflet s'a turburat puţin. Asta nu înseamnă însă că peste două ceasuri sau mâine dimineaţă nu voiu reintra în făgaşul senin pe care sunt deprins să circul. Nu credeţi, stimată doamnă?

Doamna Fitil râse tare şi scutură cutiuţa în care lucrătoarele dela R. M. S. vârîseră ţigări „Carpaţi", dar nu mai găsi decât praf şi dezertate fire. Liţă îşi aduse aminte că e băiat gentil şi se oferi să se ducă să cumpere. Dar gazda îl opri şi apăsă pe buton.

— Un pachet „Ferdinand", porunci Soare comisionarului ţeapăn şi ferchez, după ce-i întinse o monedă de argint.

— Ei vezi? îl încolţi gazda după plecarea servitorului. Dacă n'ai fi câştigat dela ruletă, pariez că-i dădeai să cumpere — dacă nu „Carpaţi", în tot cazul „Regale", de care fumezi dumneata. Faci parte din acei oameni gata oricând să fie cavaleri, dar fără să-şi primejduiască nodul dela cravată şi dunga pantalonilor...

— Sunteţi nedreaptă, protestă mosafirul fără multă convingere.

— Dar dacă aceşti bani i-ai fi găsit în mijlocul drumului, continuă doamna, i-ai fi pe cetluit în fundul geamantanului şi ai fi cumpărat două — cel mult patru ţigări inferioare.

— Curios!

— Da. Şi să-ţi explic de ce: Găsind banii în drum ai fi socotit acest chilipir o simplă întâmplare care poate nu se va mai repeta niciodată. Şi, om cumpătat, cum pari că eşti, i-ai fi pus la păstrare şi ţi-ai fi continuat viaţa obişnuită. Cel mult dacă ai fi citit un jurnal în plus şi ai fi dat chelnerului un leu mai mult. Câştigând, însă, dela ruletă, unde norocul se mai întoarce, le acorzi banilor mai puţină valoare. Îi înnumeri, îi priveşti, îi mângâi, le dai destinaţii precise, până începi să-ţi formezi convingerea că descoperirea făcută la

cazinou e de natură să-ţi înlesnească o descătuşare de cifra marcată pe biletul de bancă.

Şi atunci...

Până acum patru ani eu habar nu aveam de plăcerea pe care o găseau obişnuiţii jocurilor de noroc. Am asistat la această crispare — comică şi tragică — după bani ieftini şi după faliment sigur, la Monte-Carlo şi în alte localităţi climaterice, în nenumărate ocazii. Dar atât eu cât şi bărbatul meu nu simţeam nicio atracţie pentru acest mod de a-ţi cheltui bani, timp şi nervi. Dimpotrivă. Avem o adevărată aversiune pentru patima cu care oameni în toată firea răspund la invitaţiile în formule universale, ale crupierilor. Căutam recreaţia în excursii, în jocuri de tenis, privind marea sau admirând un vârf de munte, un brad cocoţat în peretele unei stânci.

Acum doi ani, soţul meu fiind ocupat cu alegerile pentru Cameră, am venit singură la Sinaia. Ca să fiu mai aproape de Bucureşti. Căci obişnuiam să ne petrecem vacanţa — fie la Slănicul Moldovei, fie la Călimăneşti sau la Constanţa.

E de prisos să-ţi mai spun cât de mult m'a încântat frumuseţea acestui orăşel, în cele două zile cât am avut răgaz să-i cercetez împrejurimile. Şi abia aşteptam să întâlnesc cunoscuţi sau să-mi fac, pentru a colinda toate cărările care duc în munţi. Intâmplarea însă a vrut să-mi regăsesc aci o veche prietenă pe

care n'o mai văzusem din ziua când am părăsit amândouă institutul maicilor catolice din Galaţi. Dar în loc s'o conving eu să încălţăm pantofii ţintuiţi şi să ne împrietenim cu Bucegii, m'a convins ea să fac cunoştinţă cu ruleta. Era o pasionată a jocurilor de noroc.

A fost deajuns să mă duc de două ori la cazinou şi să câştig câteva sute de lei, ca să zic adio plăcerii de a colinda pe poteci umbrite de fagi şi de brazi şi bătătorite în egală măsură de oameni şi de urşi.

Am stat atunci mai bine de o lună în Sinaia, am venit şi vara aceasta încă dela jumătatea lui Iulie, (soţul meu apare sâmbătă seara şi luni dimineaţa pleacă) — dar dela mânăstire în sus nu m'am mai urcat. Şi dorinţa de a ospăta măcar odată la hanul de pe Pisc încă nu mi-am realizat-o.

Ce să-ţi mai spun — sunt nebună după ruletă. Ah, de-aş avea bani mulţi, milioane, grămezi de argint şi de aur, să nu mai ies din cazino de dimineaţa şi până la miezul nopţii. Şi nu numai aci, în Sinaia. La Constanţa, la Varna, la Monte-Carlo, la San-Remo sau în Groenlanda, în Europa sau în Australia — până acolo aş înnebuni! — şi oriunde se află astfel de roate capricioase şi delicioase, în stare să te facă, în aceeaşi zi, din cerşetor nabab sau viceversa. Dar să călătoresc numai cu avionul. Chiar dacă ruleta s'ar afla la Ploeşti sau la Giurgiu. Nu poate exista mul-

ţumire mai mare, mai desăvârşită, pentru un jucător, ca atunci când se aşează la prima masă, printre cei dintâi, şi aşteaptă cu buzunarul plin de jetoane glasul divin al crupierului: — Jocul începe. Mizaţi, vă rog, pentru prima lovitură.

Din nefericire, însă, n'am bani. Soţul meu, cunoscându-mi năravul de care, în treacăt fie zis, nici nu-şi mai bate gura să mă desbare, mi-a achitat hotelul şi masa, iar pentru cazinou — adică pentru ceea ce era mai principal — mi-a lăsat la administraţia hotelului o sumă fixă de două sute de lei pe zi. Ce să faci numai cu atâta? Dacă norocul îmi zâmbeşte cât de cât, şi dacă dispoziţia în care mă găsesc mă ajută să fiu mai prudentă, pot conta pe două, trei ceasuri de bucurie. Poate chiar şi o zi întreagă. Dar dacă norocul e ursuz sau îşi plasează favorurile în altă parte, într'o jumătate de ceas m'am curăţat. Nu-mi mai rămâne atunci decât să-mi muşc buzele, să-mi frâng degetele şi să-mi stăpânesc nervii privind la cei ce-mi jefuesc numerele favorite, la bila care cade tocmai în locul pe care am pontat... în gând, şi să ascult invitaţiile crupierilor, care-mi scutură carnea şi-mi urcă sângele la cap.

Şi iată pentru ce, stimate domnule Soare, fumez într'o zi ţigări de lux, iar în cealaltă m'aş mulţumi să am cât de ordinare. Ba se

întâmplă adesea să trec dela o extremă la cealaltă chiar în aceeaşi zi. Ba chiar într'un ceas!

Ah, şi e patru fără un sfert! Peste cincisprezece minute se deschide cazinoul. Şi n'am o sută în poşetă! Ba nici măcar una de douăzeci. Până mâine trebue să rabd. Dispoziţiile soţului sunt aşa de severe că măcar de aş cădea în genunchi şi administratorul hotelului nu-mi dă un ban. Bine că am ţigări ca să-mi mai astâmpăr neliniştea.

Liţă Soare, deşi avusese prilejul să cunoască din spovedania — şi din purtarea — doamnei Scripcă ce înseamnă a fi pasionat de ruletă, rămase totuşi aiurit de halul în care „moara dracului", cum botezase el ruleta, adusese judecata acestei femei.

Işi făcu cruce în gând şi-i aprinse ţigara. Aprinse şi el una. O privi compătimitor cu câtă nelinişte se uită la ceas şi cu câtă voluptate înghite fumul de tutun, şi se hotărî s'o ajute. Era şi dator. Câştigase numai graţie amestecului ei nesolicitat şi trebuia să-şi arate recunoştinţa. Căuta numai forma sub care să-i dea cinci sute sau chiar o mie întreagă.

— Ce-aţi face, doamnă, dacă... aţi găsi acum câteva sute de lei rătăciţi în vreun buzunar sau în vreun colţ al poşetei?

Doamna Fitil îşi umplu gura de fum, îl trase cu nesaţ în piept, îl evacuă forţat printre buzele moţate şi-şi privi mosafirul cu ochii măriţi şi miraţi. Apoi, când pricepu sensul

întrebării, îi micşoră, le dădu o nuanţă de şiretenie şi de cochetărie, îşi lărgi gura treptat şi izbucni într'un râs prostesc.

— Mă întrebi ce aş face acum dacă aş avea câteva sute de lei? E aşa greu de ghicit? Mi-aş îmbrăca rochia peste capod şi aş rupe-o la fugă spre cazinou. In nerăbdarea de a ajunge cât mai repede, aş găsi forţa necesară să trântesc oamenii care mi-ar ieşi în cale, să sparg uşile hotelului şi să împiedec două minute circulaţia din stradă. Ori, ca să nu mai cobor atâtea scări şi să mai dau de gândit servitorilor, m'aş arunca pur şi simplu pe fereastră. Crezi că aş păţi ceva? De loc. Când eşti beat — de rachiu sau de fericire, nu simţi nicio durere. Şi nici oaselele nu ţi se vatămă.

Şi iar se porni pe râs. De astădată fals şi cobitor. Ca să-i curme chinul, Liţă Soare scoase portmoneul şi-i oferi cinci sute de lei. Doamna Fitil avu parcă o clipă de ezitare, apoi apucă biletul cu amândouă mâinile, îl privi cu lăcomie şi-l vârî repede în poşetă.

— Mersi! Sper că într'o jumătate de ceas s'o împuiez şi să ţi-o dau înapoi.

— A, nu, îngână Liţă Soare, neîndrăsnind să-i spună că nu e vorba de un împrumut.

Dar doamna îl refuză net.

— Serios că ţi-i înapoiez. Darurile făcute din câştig îţi poartă adesea ghinion. Şi în-

ţelegi că n'aş vrea să-ţi meargă rău din cauza mea.

Apoi, văzând că minutarul se apropie de 4 scoase un „ah" ca şi când ar fi înţepat-o ceva la spate, şi se ridică să se îmbrace. Mai găsi însă vreme să fluiere un crâmpeiu dintr'un tango şi să se învârtească odată.

— Trebue să mă îmbrac. Dar nu te mai dau afară. Stai pe loc, aşa cum te găseşti, că eu intru după paravan. In două minute sunt gata.

Soare n'avu nimic împotrivă. Işi ma aprinse o ţigară şi nu găsi că săvârşeşte o prea mare necuviinţă să privească albeaţa mâinilor gazdei care au ridicat capotul pe deasupra capului şi al paravanului. Şi fiindcă n'avea altceva de făcut şi nici tocmai ignorant nu era, îşi închipui ce a rămas în urma capotului: vreo cămăşuţă străvezie, de mătase, o închizătoare — aşa de formă, pentru cele două pere delicioase, o centură de prisos, căci corpu-i era destul de armonic, şi vreo urmă de chiloţii care n'au nimic comun cu centura de castitate. Dar doamna, ca şi când ar fi vrut să-i dovedească lipsa centurii, apăru brusc de după paravan, să-i precizeze încă odată condiţiile sub care acceptase biletul de cinci sute.

— Să ştii că e vorba de un împrumut pe care, sub o formă sau alta, ţi-l voiu restitui negreşit. Nu vreau să-ţi port ghinion.

Apoi, văzându-şi în oglindă costumul în

care ieşise din dosul paravanului, dădu un ţipăt şi, în graba cu care vru să se ascundă, se împiedecă şi căzu cu paravan cu tot. Domnul Liţă se zăpăci o clipă, apoi cuteză şi i sări în ajutor. Doamna Fitil se lovise la un cot şi se văita bâţâindu-şi picioarele, cu burta pe parchet.

Soare încercă mai întâi s'o convingă să se ridice singură, dar când văzu că nu e chip, dibui locuri acoperite — aşa ca să nu atingă cumva drepturile altuia. Cum însă tocmai punctele ascunse în dosul unei şuviţe de mătase constitue esenţialul într'un contract matrimonial, n'avu încotro şi o apucă de umeri. Doamna gemu şi-l lovi cu picioarele. Părăsi cu regret umerii plini şi moi şi după ce contemplă o clipă spatele gol-goluţ până la marginea chiloţilor, o luă de subţiori. Doamna se gâdilă şi uitând durerile din cot, se întoase brusc şi râzând, cu faţa sus. Apoi iar îşi aduse aminte c'o doare undeva.

Liţă Soare îi privi dinţii mărunţi, jumătate de os, jumătate de aur, bărbia mică şi puţin ascuţită, făcută parcă s'o înghiţi dintr'odată, gâtul perfect oval şi para din stânga ce scăpase din carceră, şi-i rânjea obraznică, şi înghiţindu-şi energic omuşorul şi nodul lui Adam, încercă din nou s'o ridice. Şi tot de subţiori. Ca să-i uşureze sarcina, doamna îşi încolăci mâinile pe după gâtu-i, îşi lipi obra-

zul de al lui, mai scutură din picioare, oftă pentru încheiere şi se lăsă moale. Liţă Soare cedă în faţa primejdiei şi-şi amestecă gura cu a ei. Tocmai în momentul când doamna îşi aminti că jocurile vor fi început. Uitând c'o doare cotul, încercă să-l depărteze. Cu acelaşi rezultat cu care a încercat Sfântul Petre să tragă ursul din scorbura cu miere...

— Ah! lasă-mă! N'am timp acum.... Mă grăbesc... Diseară... Ori poate chiar peste un ceas... Înţelegi, nu fii porc!

Dar Liţă Soare nu mai auzea şi nu mai înţelegea nimic. Uitase cu desăvârşire că e băiat cinstit şi respectos de legi, şi năvălise cu toată impetuozitatea celor douăzeci şi şapte de ani în comorile imprudentului soţ al doamnei Fitil. Trecu dela gură la ochi, apoi la urechi, încercă şi gustul nasului şi dulceaţa gâtului, ca să se agaţe definitiv de vârfurile perei scăpată din robie, în timp ce mâna liberă pregătea terenul pentru lovitura de graţie.

— Ah, lasă-mă, nu înţelegi că mă grăbesc? — gemu doamna, indignată că ruleta se învârteşte în lipsa dumneaei. — Nu fii măgar, n'auzi? Peste un ceas, două, ne înapoiem...

Dar Liţă Soare, necăjit că nu izbuteşte să-i îndepărteze chiloţii, nu auzi nimic. Şi nici nu simţi durere când delicioasa-i amfitrioană îi înfipse mâinile în păr.

— Rupe-i dracului ! îl deslegă ea văzând că nu e chip să scape. Liţă Soare execută ordinul şi-i şopi un cuvânt de dragoste. Doamna Fitil auzi glasul crupierului anunţând număru-i adorat : 23 — şi i se abandonă fericită.

XI

Domnişoara Dorina Doru coborî sprintenă pe Aleea Mânăstirii, onoră cimitirul eroilor c'o uitătură pripită şi nu-şi încetini paşii decât după ce intră în parc. Nu ca să mai reflecteze asupra primejdiilor probabile, care o vor aştepta în cazino, ci ca să dea cu ochii de Liţă Soare.

Dar ochii ei, după ce cotrobăiră pe aleele şi pe băncile din apropiere, îşi aduseră aminte că sunt de poetă şi se ridicară sus, pe Pisc. Trecură în revistă câţiva brazi rătăciţi în massa de fag, făcură o vizită casei cu merinde pentru drumeţi şi se opriră îndelung la oile risipite ca nişte pietroaie albe pe poienile de pe culme. Până simţiră prezenţa isolentă a unui bărbat şi se coborîră grăbiţi şi bucuroşi că vor vedea poate pe cel dorit.

Acela însă era tânăr, năltuţ şi cu mustaţa tunsă; acesta e scundac, ras tot, bătrâior şi cu monoclu.

— A... bonjur, duduiţă! se adresă el poetei, înclinindu-se exagerat şi stârcind geamul între obraz şi spânceană. Aveţi, pe cât văd,

o simpatie deosebită pentru munți și pentru soare...

— A, nu... da... îngână Dorina după ce recunoscu pe domnul care o servise așa de amabil la masa ruletei. Imi place mult natura.

— La vârsta dumitale — zise domnul potrivindu-și monoclul — tot omul înclină mai mult spre cer decât spre pământ. Îi place să urmărească mișcarea norilor, să exagereze înălțimea munților și verdeața ierbei, să vadă în niște bieți brazi siliți de desime să se țugueze fără crengi și fără frunze — minuni la care să-și stâlcească gâtul și ochii, și să se oprească extaziat în fața unui izvoraș blestemat să șchioapete din piatră în piatră. Pe când mai târziu, după ce și-a dat seama că și norii și munții și copaci și apa sunt lucruri statornice care a doua oară nu mai dau emoții, își căută bucurii în viața însăși.

Dar și la o vârstă mai crudă, chiar înclinații artistice având, îndată ce ți se ivește posibilitatea de a înlesni spiritului o gamă de plăceri mai grandioasă, abandonezi fără regret și stâncile pleșuve și poienele cu oi gălbeze și cu ciobani nespălați.

Această posibilitate o avem la Sinaia. Și cei mai tineri și cei mai bătrâni. Ruleta ! Ah, ruleta ! Această roată genială ! Angelică ! Divină ! N'am umblat pe munți de ghiață, n'am văzut Niagara, nu m'am suit pe Himalaia, n'am coborît în fundul Pacificului, n'am

asistat nici la izbucnirea Vezuviului, nu ştiu cum e un naufragiu, nici măcar un sbor pe furtună cu aeroplanul, dar îmi închipui că jocul de ruletă e mai palpitant decât cea mai teribilă ameninţare a elementelor naturii. Şi mai fermecător decât cea mai puternică deslănţuire a lor.,. E capabilă să-ţi arate de douăzeci de ori într'o zi drumul fericirii şi drumul spânzurătorii...

Imi permiteţi să mă prezint?

— Mă rog.,.

— Ovidiu Crepuscul, fost director al băncii. „Solidaritatea", etc.

Domnul Crepuscul mângâie degetele ce i se întinseră, ca pe nişte fise de o sută şi de o mie, şi le sărută fără monoclu.

— Ah, aţi avut azi o şansă rară. Una din acelea care te face să uiţi toate mizeriile pe care ţi le-a căşunat ruleta, ori să-i ierţi anticipat toate capriciile pe care şi le va îngădui de aci încolo. Şi mă prinde mirarea că mai găsiţi *acum* tăria necesară să alegeţi brazii din fagi şi măgarii din oi — în chiar faţa cazinoului! La doi paşi de ruletă! După ce s'a purtat aşa de frumos, mititica!

— Nu-i politicos, îl completă Dorina râzând ca de glumă.

— Parol că nu. E ca şi când ai svârli cu pietre pe crucea bisericii după ce cu un ceas în urmă lăcrămaseşi la icoana Maicii Domnului. Cred însă că dumneata, admirând natura

la doi pasi de ruletă, n'ai avut deloc intenţia să jigneşti această hetairă fermecătoare, ci, instinctiv, să-ţi iei adio dela lucruri cărora ochiul dumitale nu le va mai da de azi încolo nicio importanţă.

E suficient să mai iei încă odată contact cu ruleta, ca să te îndrăgosteşti de ea în aşa chip încât să nu mai încapă nimic altceva în vieaţa dumitale. Şi gândul şi faptele îţi vor fi acaparate de această zână adorabilă care nu însufleţeşte decât glasul crupierilor şi nu-şi alege favoriţii sau victimele după criterii statornice. Astăzi îşi plăteşte scump plăcerea de a se alinta în braţele unui cismar îmbibat de pap şi de vax, ori unui hodorog cu chelie şi cu dantura falsă, golind fără milă toate buzunarele donjuanului „irezistibil", pentru ca mâine sau mai pe seară să se dedea la perversităţi. Căci, notaţi bine, deşi e femeie, nu se îndrăgosteşte numai de bărbaţi. E o foarte pasionată discipolă a celebrei Sapho. Şi nici n'ar putea fi altfel, când e curtată de atâtea femei frumoase. Eşti însă dispus să-i ierţi şi această ticăloşie — mai ales când se agaţă de grumazii unei fetişoare, dar îţi vine să-i arunci cu scaunul în cap atunci când, fără pic de ruşine, îmbrăţişează în văzul lumii vreo ciumă de babă surdă.

Roşu de indignare, domnul Crepuscul îşi şterse monoclul cu batista şi-l reaşeză enervat în rama formată prin îngăduinţa ochiului

stâng. Apoi privi seducător şi mărinimos în faţa speriată a fetei.

— O, mi se pare că pasiunea cu care v'am vorbit despre ruletă v'a pus pe gânduri. Vă asigur, duduiţă, că nu sunt nici beat, nici nebun. Poate cam lung la vorbă. Dar nu întotdeauna. Numai când am de spus ceva.

Râse ceremonios şi iar îşi scoase monoclul. Il aburi, îl şterse şi-l fixă cu mişcări voit elegante.

— Jucaţi în fiecare zi? îl întrebă Dorina, după ce se convinse că într'adevăr nu e beat Şi nici chiar nebun.

Domnul Crepuscul îşi strânse geamul în ramă, îşi drese cravata tuşind a mândrie, îşi trase vesta de poale — şi-i răspunse ca un om mulţumit de sine.

— Absolut. Am de două şi trei ori pe zi rendez-vous cu această mărinimoasă doamnă — şi sunt foarte parolist.

Gestul cu care însoţi ultimul cuvânt i se păru poetei atât de caraghios, că abia izbuti să-şi înfrâneze un hohot de râs. Il reduse la unul mai prietenos şi vru să afle ce o interesa.

— In cazul ăsta...

— Ştiu ce vrei să mă întrebi, o întrerupse Crepuscul puţin cam îngâmfat. Că mărinimia ruletei trebue să fi suplinit până acum şi pe unchiul din America şi pe mătuşa din ţară şi pe socrul cu latifundii petrolifere. Ei, nu-i chiar aşa. Am fost la început amanţi, apoi am

rămas numai buni prieteni. Nu ne mai îmbrăţişăm de multă vreme. O strângere de mână mai mult sau mai puţin afectuoasă, mai câte o ochiadă, mai o ciupitură, aşa ca relaţiile între noi să rămână pururea la aceeaşi temperatură. Dar lasă că o să înţelegi dumneata cum devine chestia. Acum să mergem, că deja am întârziat. Jocurile au reînceput de un ceas şi şapte minute. Spune adio brazilor şi ciobanilor şi haidem în cazinou. Aci e raiul. Nu nici în vârful Bucegilor, nici în cer. Şi fiindcă eşti novice, îmi voiu permite să-ţi fiu — la început profesor, apoi, ca mai bătrân şi cu experienţă mai multă, un bun şi sincer consilier.

Incep prin a-ţi aminti această maximă care ar trebui să stea scrisă cu litere de aur pe la toate răspântiile: *Prudenţa este mama înţelepciunii.* Repetă-o când intri în cazino, când deschizi poşeta şi în momentul când vezi că Madame Ruleta îţi întoarce spatele.

Mândru de oficiul pe care şi-l asumase, domnul Crepuscul îşi strânse geamul între umărul obrazului şi sprânceană, îşi dibui cravata, îşi lungi sacoul, îşi dădu pălăria mai pe frunte, făcu o temenea caraghioasă şi îşi invită eleva să-l urmeze.

— Fără teamă. Tinereţea vă dă optimism, iar câştigul de azi dimineaţă o puternică bază de operaţii.

Bănuind în bătrânelul monoclat şi atât de

îndatoritor un bărbat şăgalnic şi cumsecade. Dorina îi mulţumi printr'un râs familiar şi-l însoţi fără să mai cerceteze zarea după mult doritul tovarăş din tren şi de noroc. Abia după ce urcă toate treptele îşi întoarse capul. Dar nu-l văzu. Şi nu observă nici tristeţea cu care o petrecură pe uşa cazinoului: soarele, brazii de pe Păduchiosul, fagii de pe Pisc şi turmele de pe creste...

XII

Trei din cele şase mese de ruletă sunt deja ocupate. De aceeaşi lume amestecată: doamne bătrâne care abia mai aud glasul crupierului, domni cu chelie şi cu mustăţi până la urechi, fanţi scoşi din cutie ca să fie şifonaţi de netrişte, cuconiţe încărcate cu bijuterii abia scoase de pe la negustori — sau în primejdie să dispară peste două ceasuri în buzunarele acestora, şi domnişoare candidate la bacalaureat, care nu mai aşteaptă fericirea dela gingăşia farmecelor tinereţii, ci dela învârtiturile roatei miraculoase.

Prietenii noştri sunt toţi în păr. Doamna Scripcă, îmbrăcată într'o rochie de voal imprimat, s'a răsturnat într'un fotoliu, de unde, prin rotocoalele albastre deşirate dintr'o ţigară de marcă străină, priveşte canapelele vecine, îşi mai aruncă ochii şi în plafonul de sticlă şi pe ferestrele ornate şi pe parchetul mutilat de tocuri nesimţitoare, ca să-i oprească lung şi înţelegător la lumea îngrămădită în jurul meselor.

Priveşte adică însăşi vieaţa. Căci pentru ea

nu mai există nimic dincolo de cazino. Nici bărbat, nici casă, nici copii, nici soare, nici iarbă. Universul întreg s'a concentrat aci, adus de surâsul irezistibil al celei mai ispititoare şi mai puternice creaţii omeneşti: Ruleta. Tot ce mişcă în aer, în cer, în apă şi pe uscat, şi-a umplut buzunarele de bani, a părăsit cămin şi ocupaţie, şi-a lăsat pălăria şi bastonul la garderobă şi a intrat în cazino. Şi Tatăl şi Fiul şi Sfânta Fecioară — şi îngerii şi dracii, şi-au scos bilete de 40 de lei, valabile o zi întreagă, şi a păşit aci în sanctuarul Norocului, fără pompă şi fără intenţii în afară de protocol. Ci numai ca să admire isprava călugărului care plictisit de rugăciuni şi de mătănii şi amărît de lipsa femeilor, s'a apucat să scornească un lucru care să fie mai ademenitor decât cei mai frumoşi ochi de Evă şi mai periculos decât cele mai viclene curse drăceşti.

Au luat, firește, şi bani cu ei. Maica Domnului — din milioanele de sălbi dăruite de adoratoare bogate, Scaraoschi din miliardele pe care furii şi tâlharii i le aduc în fiecare secundă, Domnul Hristos a făcut apel la Iuda cel purtător de pungă, iar Dumnezeu-Tatăl a împrumutat pe termen scurt dela zarafii din *Ceata lui Moise* ori din *Sânul lui Avraam.*

Îi convine doamnei Scripcă să gândească şi să privească filosofic. Ieri îşi frământa, mintea cum să facă din 17 lei—20, ca să mai încercce „măcar odată" pe „măgarul", „îngeraşul", „por-

cul" şi „adorabilul" de 8, aseară — vorba vine — s'a culcat cu opt mii de lei în poşetă, azi înainte de amiazi, rămăsese cu două, iar acuma era din nou poşeta veselă. N'a avut răbdare să numere tot, dar e sigură că apropie cifra biblică de mii douăsprezece.

Şi e mulţumită mai ales că a fost în stare să se retragă îndată ce norocul i-a întors din nou spatele. Făcuse pentru prima oară această vitejie şi se simte mândră de atâta forţă pe care o descoperise, într'un moment primejdios, în slaba ei făptură.

O, de s'ar fi putut stăpâni şi în alte dăţi, când şi jucătorii şi crupierii şi ruleta însăşi îi făceau semne să se retragă, ar avea acuma atâţia bani că ar ponta numai cu plăci de-o sută şi de-o mie... Ar încărca pe 8, cu cai cu tot, pe 0, pe transversala 17 — 19 şi ultimul careu — cu maximum permis de patronii jocurilor de noroc.

E, s'a dus, s'a dus... Bine că a izbutit să facă un început. Şi nu e prea târziu. Până să împlinească o lună — dacă cumva nu şi-o prelungi şederea la Sinaia — e vreme berechet să tot joace şi să tot câştige...

Deschise fericită poşeta, detaşă din grămadă două mii — să le sacrifice sau să le înmulţească până în seară, şi se îndreptă senină, hotărîtă şi demnă către masa a patra unde era invitată de glasul piţigăiat al unui servitor galonat:

— Incep jocurile la masa a patra. Poftiți, domnilor, de ocupați loc la masa a patra.

Doamna Fitil joacă la masa a doua, între un consilier dela Casație și o Săsoaică diformă, având vis-à-vis pe țeapănul și veșnic calculatorul profesor de matematici.

E radioasă. „Împrumutul" obținut dela Liță Soare i-a fost cu noroc. Cum a venit, a tăbărît pe 23. L-a câștigat în plin, l-a luat și cu careuri și cu cai, a mai ciupit ceva și de pe vecinii lui 0, a mai întins câte o undiță și pe ultima transversală.

In grămada de fise pe care o primește când cu ochi de mamă, când cu indiferență de falsificator, poate să fie o sumă de trei până la patru mii de lei. Cu mari perspective de înmulțire. Căci norocul e mereu prezent. Nu iese 23, iese un cal al acestuia sau primele patru, ori o transversală plină, ochită la întâmplare, și grămada crește încontinuu. Spre disperarea consilierului care „n'are nicio inspirație". Aruncă la întâmplare, și parcă aruncă în Valea-Rea sau în poala dracului.

Nici profesorul de matematici „n'are șansă". Cu hârtia colorată dinainte, mereu examinând și notând pe două coloane, pătimește întocmai ca teribilii carabineri ai lui Offenbach. Mereu „iese" numărul pe care l-a părăsit ori pe care a vrut să ponteze.

Săsoaica fără gât și fără noduri la degete, e novice. Se miră și când pierde, dar mai mult

se miră când câştigă. E însă prudentă. Riscă un pol, pierde de patru cinci ori, apoi prinde o „şansă simplă", iar pierde, iar câştigă — şi îşi face astfel ucenicia mai mult roşind şi asudând decât pierzând.

Simpaticul şi amabilul domn Crepuscul se joacă cu monoclul desprins dela ochiu şi îşi începe cursul de... ruletologie.

— Fetiţo dragă, ai avut o şansă extraordinară că m'ai întâlnit. Fără intervenţia mea, necerută şi nedorită, deci cu atât mai preţioasă, mai providenţială, nu câştigai atâtea miişoare fără muncă şi fără risc. E, un pol, doi, pierduţi, nu înseamnă o pagubă după care să oftezi, chiar dacă eşti sărac sau aşa de tânăr că abia ai renunţat la puşculiţă. Vorbesc eu drept?

— Foarte drept, recunoscu Dorina, cinstit.

Domnul Crepuscul o privi câteva clipe ca un creditor îndărătnic, apoi îşi agăţă monoclul unde se cuvenea, îşi vârî mâinile în buzunarele pantalonilor şi păşi marţial. Ca după un sfert de minut să-şi coboare iarăşi geamul şi să reia cursul de unde îl lăsase.

— Asupra acestui punct suntem vasăzică de acord. Buun. Ai câştigat aproape zece mii de lei — bagă de seamă: ze-ce mii! — graţie inspiraţiei pe care am avut-o să mă amestec, într'un moment critic, în afacerile altuia. Buun.

Dar tot la acest punct trebue să adăugăm,

aşa ca un alineat la un articol de lege, că norocul dumitale de a mă întâlni, în condiţii cu adevăr minunate, se măreşte încă prin faptul că, în loc să pătrunzi în misterele acestei roate satanice care se chiamă ruletă, cheltuind bani în neştire, te apropii de ea în compania unui om care-i cunoaşte toate tainele, toate ţâfnele, toate şiretlicurile şi toate mârşăviile de care e capabilă. De acord?

— Fireşte! aprobă Dorina râzând de bucurie cât şi de gesturile caraghioase şi definitive ale acestui bătrânel simpatic.

— Bun. Imi pare bine că ţi-am descoperit până acum o calitate. Şi încă pe cea mai preţioasă: recunoştinţa. La care mai putem adăuga, tot aşa ca un alineat, încrederea. E mare lucru în ziua de azi să recunoşti binele pe care ţi l-a făcut cineva într'un moment foarte important al vieţii. Şi nu e puţin lucru nici încrederea pe care o acorzi unui necunoscut care s'a oferit — netam-nesam — să-ţi fie călăuză competentă, sinceră şi desinteresată.

Domnul Crepuscul repetă ultimul cuvânt apăsând pe silabe, apoi, mulţumit de sine, îşi luă eleva de braţ şi o reconduse la intrarea cazinoului.

— Dragă fetiţo, s'o luăm, aşa cum cere logica, dela *a*. Te rog să nu te superi. Poate să fie cineva burduf de învăţătură şi totuşi silit

să înceapă adesea cu prima literă a alfabetului.

Buun!

Ne găsim, aşa dar, la intrarea cazinoului. La poarta principală a sanctuarului în care oficiază zeiţa norocului. La uşa fermecată pe care intri sărac şi ieşi bogat; păşeşti milionar cu fruntea sus şi ieşi cu mâna pe revolver sau cu gândul la streang. Circulă pe aci şi Dumnezeu şi Satan.

Nu te înfricoşa şi nu râde. Jigneşti pe puternica zeiţă şi într'un caz şi în celălalt. Nu lua deci nicio atitudine. Fii calmă, atentă, stăpână pe nervi. Şi nu uita: ceea ce-ţi spun odată nu mai repet.

Buun!

Mai departe.

După ce îţi procuri bilet dela ghişeul din dreapta, treci la garderobă să laşi tot ce te-ar putea incomoda. E locul să-ţi spun, ca simplă informaţie, că zeiţa Fortuna nu ţine la etichetă. Primeşte cu aceleaşi onoruri sau cu egală indiferenţă şi pe cel îmbrăcat după tipic şi pe călătorul care şi-a lăsat automobilul în drum şi vine plin de praf să-i aducă jertfe şi să i se închine.

Trecem mai departe.

Suntem acum în hall-ul cazinoului. Loc cu deosebire important pentru pasionaţii jocurilor de noroc. Inainte de-a intra în biserică, te opreşti puţin în tindă ca să te desbari de gân-

duri profane şi iei primul contact cu cele sfinte închinându-te în faţa apostolului Petru, care are dela Dumnezeu puterea să-ţi deschidă Raiul ori să-ţi dea cu cheia în cap. Iar dacă e şi vreun drac zugrăvit aci, faci comparaţie între obrajii lui ca focul şi cei scofâlciţi ai Sfântului Pavel, între ciocul impertinent al diavolului şi barba paşnică a filosofului din Thars. Apoi liber eşti să-ţi alegi.

In hall-ul unui hotel — aprinzi o ţigară, aşa ca să te vadă şi alţii cum scoţi fumul pe nas, frunzăreşti o gazetă sau aştepţi întoarcerea comisionarului, ori apariţia unei femei care te interesează.

Aici însă chestiunea devine mai serioasă. E în joc averea, reputaţia şi însăşi vieaţa ta. Popasul este deci mai obligatoriu şi mai preţios. Ca să poţi cugeta liniştit, te aşezi frumos într'un fotoliu, dar să nu aprinzi ţigarea. Fumul de tutun o fi servind poeţilor să scrie lucruri neinteligente; unui jucător însă îi încurcă gândurile.

Să stai prin urmare liniştit şi să priveşti mai întâi lumea care circulă. Ai să observi că figurile celor ce intră, nu arată la fel cu ale celor care ies. Cei care intră, chiar dacă au pierdut mult în ajun, afişează o uitare condamnabilă şi un optimism nesănătos. Iar cei care pleacă sunt palizi la faţă, cu privirea speriată şi cu mersul anormal.

Prima învăţătură: să-ţi dresezi nervii şi

să-ţi conduci jocul în aşa fel ca să nu cazi niciodată în aceste extreme.

Buun!

Şi nu uita să faci — ori de câte ori păşeşti aci, o recapitulare concisă şi justă a stării prezente. Cât ai pierdut sau cât ai câştigat şi cât ţi-a mai rămas sau cât îţi prisoseşte. Dacă joci cu sistem — jură că nu te vei abate până la urmă şi sub niciun motiv. Iar dacă ţi-ai fixat o sumă maximă pe care s'o rişti în ziua aceea, sărută în gând Crucea Răstignirii şi icoana Maicii Domnului, ia de martor pe Dumnezeu şi pe sfântul Arhanghel, ori pe proorocul Ilie — de care te temi mai mult, precum că orice s'ar întâmpla: ochii de ţi-ar sări, arterele de ţi s'ar rupe, inima de-ar înceta să mai bată — de buzunarul celălalt n'ai să te atingi.

Pune-ţi înainte, tot aci în hall, şi urmările unei lefteriri totale: apeluri umilitoare la prieteni şi la cunoscuţi să te împrumute, ceas şi haine amanetate pentru un blid de mâncare, şi în ultima analiză — calea spre înşelăciune, spre furt şi spre sinucidere.

Zece minute îţi sunt deajuns ca să reflectezi serios la toate acestea — şi apoi păşeşti în templul celei mai capricioase divinităţi, senin şi încrezător în destinul tău.

Iată dar încă un punct — cel mai de seamă, elucidat. Acum ne putem permite să facem pasul decisiv.

Domnul Crepuscul îşi înţepeni ochiul de

sticlă, își mută mâinile la spate, ridică fruntea la înălțimea calității sale de profesor și de ghid, și, cavaler fiind, făcu loc elevei să treacă. Dar — eleva ca eleva. Inspăimântată de fondul tuciuriu pe care își brodase maestrul introducerea, înțepenise locului și îl privea cu ochi mari. Domnul Crepuscul zâmbi disprețuitor, apoi mărinimos și a treia oară compătimitor. Când văzu că fata tot nu se hotărăște, își luă o poză marțială și o dojeni ca un general amenințat să fie părăsit de ai săi.

— Dracu' e negru, dar în toate timpurile s'au găsit oameni să i se împotrivească cu succes. Și apoi — tinerețea nu știe ce e teama. Ea trebue să fie numai curaj și entusiasm.

Dorina îi privi mutra țeapănă și nu-și mai putu ține râsul. Maestrul lăsă geamul să-i alunece pe lângă nas și se molipsi de râsul elevei. Această familiaritate însă și-o îngădui numai preț de un minut. Până trecură în altarul principal al templului și se fixară într'un loc prielnic continuării explicațiilor. Aci își aplică din nou roata de sticlă la ochiul favorit, își mută mâinile dela spate în buzunarele pantalonilor și urmă.

— Atențiune ! Ne găsim într'un templu care, deși aparține unei zeițe îngrozitor de puternice, nu impune alte obligații afară de cele obișnuite unui musafir : să te porți cuviincios. Nu-ți pretind, preoții acestui templu, nici lumânări și leturghii ca ai lui Crist, nici viței fripți ca ai

lui Baal, nici aptitudini speciale ca ai lui Apollon. Şi numai în schimbul unei monede de douăzeci lei — adică echivalentul unei tocane naţionale — îţi descoperă piatra filosofală după care au oftat atâţia halucinaţi.

Sunt în această sală elegantă şi spaţioasă şase mese destinate jocului de ruletă. Niciuna nu poartă noroc mai mult ca alta, şi niciuna nu e mai ghinionistă decât celelalte. Preoţii care oficiază se numesc crupieri. Poartă haine negre, gulere tari, ochi ageri, mâini agile, şi au misiunea de-a interpreta exact capriciile zeiţei.

Buun!

Acum să ne apropiem de una din mese şi să continuăm cu explicaţiile pe teren.

Roata din mijloc răspunde la numele de ruletă. Probabil fiindcă se mişcă. Rulează. Ci-că ar fi fructul ostenelii unui călugăr franciscan. De ce dracu' n'o fi inventat un leac pentru tămăduirea cancerului ori a ofticei şi a scornit tocmai drăcia asta — şi-o fi dat el seamă înaintea lui Dumnezeu şi a sfântului Francisc. Nu mai e nevoie să-l judecăm şi noi.

Suprafaţa acestei drăcii e împărţită în treizeci şi şapte de căsuţe. Treizeci şi şase ca să poarte numerele dela unu în sus, iar a treizeci şi şapte destinate măgarului de zero. (Am să-ţi lămuresc eu de ce zic aşa şi nu altfel.) Să ştii însă că numerele nu sunt aşezate la rând, ci într'o ordine — sau desordine — care

dă mult de furcă jucătorului în căutare de combinaţii mai fericite.

Coloarea căsuţelor alternează în roşu şi în negru. Ca şi când lumea care intră aci n'ar avea putinţa şi dreptul să vadă înaintea ochilor decât roşu şi negru. Adică — rău aşa, rău aşa.

Atenţiune! Numărul câştigător îl desenează rotoghila aia mică şi albă pe care crupierul o trimite în sens invers după ce, cu cealaltă mână, a pornit ruleta. Unde cade ea — bila aceea — cade şi mila lui Dumnezeu. Unde nu vrea ea să cadă, nici Dumnezeu n'are drept să se amestece.

Buun!

După cum ţi-oiu explica, fetiţo dragă, sunt treizeci şi şase de numere câştigătoare, plus măgarul de zero care îţi bagă ceva în buzunar numai atunci când ai pontat pe el sau pe vecinii lui. Dacă ai pus pe coloare sau pe o altă şansă simplă, te-ai spălat pe mâini.

Atenţiune!

Şansele simple, numite aşa fiindcă nu-ţi dau decât o singură posibilitate de câştig, sunt în număr de şase, fiecare încadrând jumătate din numerele ruletei: roşu, negru, pair, impair, passe şi manque. Priveşte, te rog! In *pair* intră numele cu soţ, în *impair* cele fără soţ, în *manque* dela 1—18 inclusiv iar în *passe* dela 19— 36.

Dacă, de pildă pui un pol pe una din aceste

aşa zise şanse simple, în cel mai bun caz se dublează; şi în cel mai rău îţi iei adio dela el şi arunci altul. Dacă vrei, dacă nu, pontezi pe o şansă multiplă sau te cari. După cum ţi-e buzunarul şi dispoziţia.

Şansele multiple, botezate aşa fiindcă nu sunt simple, spre deosebire de cele simple care n'au dreptul să fie multiple, îţi dau posibilităţi de câştig cu atât mai mari cu atât şansa de realizare e mai mică. Scoţi să zicem un pol şi-l aşezi în plinul unui număr. Dacă bila te-a văzut şi i-au plăcut ochii tăi, ori e cumva somnoroasă, cade în căsuţa respectivă şi-l înmulţeşte de treizeci şi cinci de ori. Incasezi prin urmare lei şapte sute. Ţine minte însă că bunăvoinţa bilei nu e întotdeauna curată. Are ea şi momente când îţi umple buzunarele fără intenţii viclene, de cele mai multe ori însă vrea numai să te amăgească şi apoi să te cureţe. N'ai idee ce lipsită de caracter este!

Buun!

Să presupunem însă că, deşi te-ar tenta câştigul, totuşi nu vrei ca riscul să fie atât de mare. Sunt prea multe găuri ca să speri că bila va cădea tocmai în cea desenată de tine, până a nu rămâne lefter. Şi atunci aşezi polul între două numere. Adică *à cheval*. Sau cum s'ar zice pe româneşte: călare. Dacă bila cade pe unul din aceste numere pe care le-ai încălecat, polul face numai şaptesprezece pui. Iar dacă te mulţumeşti şi cu mai puţin, numai să

iasă, ataci o *transversală plină*, adică o coloană de trei numere. Câştigul e atunci numai de unsprezece ori. Ocupând un *careu*, adică punctul de rendez-vous a patru numere, primeşti de opt ori mai mult decât ai dat. Pe câtă vreme, încălecând o *transversală dublă*, adică două coloane de câte trei numere, ţi-se răsplăteşte curajul numai de cinci ori.

Atenţiune!

După cum vezi, numerele de pe masă, dacă le priveşti în curmeziş, formează o ceată de douăsprezece coloane; iar dacă le priveşti în lungiş, alcătuesc un grup numai de trei coloane. In primul caz sunt botezate, după cum ţi-am arătat, *transversale* şi tratate ca atare, iar în al doilea — *coloane* pur şi simplu. Atunci pol- în capul sau în coada uneia din ele, adică pe douăsprezece numere care se succed din trei în trei, şi în caz de câştig primeşte doi în plus. Aceeaşi fericire te aşteaptă şi când ai pontat pe una din căsuţele aliniate în capul mesei, care poartă numele de *duzini*.

Buun!

Asta ar fi, carevasăzică, toată filosofia ruletei. Treizeci şi şase de numere câştigătoare, un zero care simpatizează cu patronul, şanse simple şi şanse multiple. Rişti mult — mult câştigi; rişti puţin — puţin culegi. *Qui ne risque rien, n'a rien.* Ca şi în vieaţa de toate zilele. Când îţi zâmbeşte zeiţa, îţi umpli buzunarele; iar când se încruntă, îţi pui în

primejdie cămaşa de pe tine şi însăşi pielea.

Acum, dragă fetiţo, nu-ţi mai rămâne decât să joci, adică să rişti, fără să încetezi o clipă a repeta în gând: *Prudenţa este mama înţelepciunii.*

Sau, dacă ţi se pare prea lung, repetă numai primul cuvânt: *Prudenţa.* Obişnueşte-te să-l vezi imprimat pe toate „şansele", pe ruletă, în dosul palmei şi în fruntea crupierului.

Şi încă un lucru. Se poate juca *cu sistem* şi *după inspiraţie.* Un sistem implică întotdeauna un plan stabilit dinainte, dela care nu te poţi abate fără pericol de a dărâma tot ce-ai izbutit să clădeşti cu răbdare şi cu bani. Dar despre acest mod de a juca vom mai vorbi. Şi-l vei pricepe mai bine după ce vei căpăta puţină rutină. Poate că n'o să-l accepţi niciodată. Depinde de temperament.

Eu joc numai după inspiraţie. Il dau dracului de sistem. M'am săturat repede de fălci încleştate, de ochi injectaţi şi de respiraţie sufocată. Pe când aşa — mă las în seama fanteziei. Mi se năzare la un moment dat că o să iasă numărul — să zicem 12 — arunc pe el. Câştig? Imi pun banii în buzunar şi aştept o nouă învârtitură. Pierd? Plec pe aci încolo ca să mă opresc la una din mese iarăşi, când dracul sau îngerul îmi va şopti alt număr, la ureche. In felul acesta nu sunt silit să mă înţepenesc pe un scaun, la aceeaşi masă, şi să notez cu creionul în mână, toate bâzdâcu-

rile bilei. Şi slavă Domnului că nu prea am de ce mă plânge.

Vrei un exemplu? La dispoziţie.

Domnul Crepuscul îşi puse monoclul la ochi, îşi duse mâinile la spate şi-şi fixă privirea departe spre fundul plafonului. Faţa-i, la început contractată, se destinse încet, încet, până capătă o expresie fericită.

— Scoate repede un pol!

Dorina, foarte emoţionată, vârî iute mâna în poşetă şi-i dădu moneda cerută. Maestrul o apucă brutal şi o lăsă teatral să cadă pe rombul colorat cu roşu.

— Zece — negru — pair — manque! anunţă crupierul, spre dezolarea domnul Crepuscul.

— Inspiraţia n'a fost bună, se scuză şi se consolă el, spre satisfacţia poetei care cu greu se împotrivi poftei de râs. Să facem puţină mişcare

Porniră alături, printre şirul de mese, se opriră o clipă la intrarea bufetului şi se înapoiară, mereu tăcând. La colţul mesei a doua, domnul Crepuscul se înfrână brusc, îşi strânse mâinile în pumni şi fălcile în dinţi, se roşi cât putu şi pe unde circula sângele mai liber, apoi îşi scuturâ eleva de braţ:

— Repede una de o sută!

Dorina îl privi speriată şi-l satisfăcu imediat. Maestrul îşi făcu loc cu coatele şi aruncă moneda în capul primei transversale, chiar

în momentul când crupierul glăsuia formula— pecetie:

— Nimic nu mai cade!

Domnul Crepuscul închise ochii. Dorina şi-i fixă în ceafa roşie a omului inspirat, şi aşteptară sentinţa în această poziţie.

— Zero!

Dorina avu din nou poftă de râs, dar domnul Crepuscul, după o mică tresărire, dădu voie plămânilor să se aerisească şi sângelui să circule, şi îşi anunţă drepturile.

— Moneda de o sută aici.

Inşfăcă lacom opt plăci de o egală valoare, preţul inspiraţiei, le lăsă să cadă pe rând în buzunar şi după ce le mângâie câteva clipe între degete, întoarse capul pe jumătate şi îşi lămuri eleva.

— A ieşit zero— adică primele patru— sau primul careu. Miza rămâne pe poziţie. Norocul, ca şi ghinionul, are adesea gust să se repete.

— Faceţi jocurile, domnilor!

— Şaptesprezece — negru — impair — manque!

Domnul Crepuscul ridică neputincios din umeri şi se întoarse mulţumit către elevă.

— Ai văzut? Asta se chiamă inspiraţie bună, după cum încercarea cu polul se numeşte inspiraţie proastă. Şi acum am terminat. Rămâne cu dumneata să te foloseşti de lecţiile şi mai ales de sfaturile mele după cum

vei crede de cuviinţă. La revedere, dragă fetiţo, şi îţi urez din toată inima noroc, prudenţă şi... numai inspiraţie bună.

Îşi puse sticla la ochiu, săltă nasul deasupra capului şi se depărtă mângâind luciul plăcilor din buzunar. Dorina îl urmări cu privire simpatică, până îl pierdu în gloată, apoi, după ce rămase câteva clipe pe gânduri, îşi aduse aminte de Liţă Soare şi vru să iasă ca să-l mai caute prin parc. In hall însă renunţă. Nerăbdarea de a experimenta cât mai repede procedeul după care Ovidiu Crepuscul încasase opt sute de lei se dovedi mai tare.

Se reîntoarse dar în sala de joc, cu ambele mâini pe poşetă, forţat-neatentă, păşind rar şi apăsat ca barza în urma plugului. In dreptul mesei a patra se opri brusc, îşi îndreptă privirea spre plafon, strânse din dinţi şi aşteptă să i se deseneze un număr în minte.

In acest moment, Liţă Soare se opri la spatele doamnei Fitil. Hotărîse, după cum ştim, să nu mai dea ochi cu ruleta. Şi ca să fie consecvent cu sine, rezistase îndemnurilor doamnei Fitil şi rămăsese în parc. Cum însă simţea nevoie să se reculeagă puţin, părăsi repede aleele sulemenite şi intră la „Nea Nae". O litră de vin, o cafea turcească şi patru ţigări „Bucureşti" îl ajutară să-şi regăsească linia de gândire şi să constate fericit că, cu toate plăcerile extraordinare din care se înfruptase, pe negândite, într'o singură zi, nu-şi pierduse

capul şi rămăsese acelaşi Liţă Soare de totdeauna: cumpănit şi incoruptibil.

Işi mai dibuise de câteva ori buzunarul care adăpostea portmoneul, mai recapitulase, printre înghiţiturile de vin şi de fum, scenele proaspete şi delicioase din odaia doamnei Fitil, zâmbindu-şi satisfăcut şi senin, convins fiind că verigheta dela mâna dumneaei nu poate să-i turbure conştiinţa. Pare o femeie deslegată de toate barierele căsătoriei.

Ieşise apoi ca să urce spre mânăstire. Lucru foarte nefiresc în astfel de stări sufleteşti. Mai uşor îţi merg picioarele la — şi spre schit — când eşti necăjit. Calci atunci în neştire şi apeşi pe fiecare pas ca şi când ai vrea să-ţi striveşti obida sub călcâie. Fiind în pace cu toată lumea, cu Dumnezeu, cu natura înconjurătoare şi cu tine însuţi, preferi un drum care să nu-ţi strice buna dispoziţie. Să nu-ţi ridice sângele la cap şi nici maţele să nu le deplaseze din culcuşul lor. Intocmai cum sunt potecile din parc...

Revenise deci în grădina publică. Era absurd să se împotrivească unui îndemn lăuntric când nu păgubea nimic.

Se oprise în faţa cazinoului cu un aer indiferent, aproape dispreţuitor. Avea şi de ce: se simţea tare. Mai tare decât toată lumea aceea care asudă acum la glasul crupierilor şi la huruitul bilei.

Apoi, mândru de sine, încercase să se de-

părteze. Nimic nu-i părea mai antipatic, mai de prisos, ca acest cazinou, trântit — hodoronc-tronc — într'un cadru aşa de frumos, aşa de măreţ, cum e natura privită din faţă bustului prinţului Ghica. Dar o uşoară senzaţie de nelinişte simţită brusc în vine îl oprise locului. O găsi firească după ce posedase o femeie drăguţă, băuse o litră de vin şi fumase douăsprezece ţigări.

Şi fără să mai stea mult la îndoială, se pomenise urcând treptele palatului în care intrau numai oameni aşa şi pe dincolo. De ce să se teamă — odată ce e tare! Va da o raită printre mese, va mai arde o ţigară răsturnat regeşte într'un fotoliu şi se va amuza puţin de pasiunea cu care cele două cucoane cunoscute vor fi trăgând de pulpana Norocului.

Când văzu că doamna Fitil se găseşte în „serie proastă," căută pe doamna Scripcă. Negăsind-o — nici pe ea, nici pe Ungurul burtos, îşi aminti de scena din pădure şi simţind acru în cerul gurii făcu o vizită la bufet. Fără să consume ceva. In altă parte ar fi luat un sirop sau îngheţată, aci însă nu voia cu niciun chip să mai umble cu mâna în buzunar.

Când se reîntoarse în sală, doamna Fitil îşi refăcuse dintr'o lovitură o parte din „capital" şi jubila în faţa grămăjoarei de fise. Ii arătă printr'o uşoară strângere de ochiu că-i merge bine şi-l invită din buze şi din nas să

iasă din pasivitate. Liţă Soare se scuză tot cu nasul şi cu buzele, preferând să-ţi ţină banii în portmoneu, mintea în cap şi mâinile la spate.

In acest timp, doamna Scripcă îşi părăsise meditaţiile superoptimiste, de pe canapea, şi căuta un scaun vacant de unde să-şi pună la bătaie cele două mii pe care le rupsese din „câştig" şi le destinase sacrificiului. Il descoperi tot la masa a doua, vis-à-vis de doamna Fitil. Il părăsise grabnic un domn care, după îmbrăcăminte, părea a fi în trecere pe aci.

— Noroc! îi şopti Soare în loc de salut.

— Sper că da, îi răspunse doamna printr'un zâmbet ce trăda o siguranţă absolută. Şi împodobi de îndată pe 8 cu cei patru cai ai domniei sale. Mai urmă o fisă — tot de un pol — pentru transversala 16—18, iar în ultimul moment pontă şi pe careul domnului Zero.

Doamna Fitil încălecă şi ea pe caii lui 23 şi, ca să nu se creadă că imită pe alţii, mai aruncă o şea şi pe roibul dela asfinţit al mult simpatizatului 32.

Liţă Soare le lăsă fără martor, ca să nu zică, în caz de pierdere, că le-au purtat ghinion, şi plecă în căutarea Dorinei, mirat şi necăjit că o dăduse uitării.

O găsi în colţul mesei a şasea, privind fix în marginea din spre miazăzi a plafonului. Bănuind că a zărit acolo ceva demn de interes, îşi holbă şi el ochii, dar nu văzu nimic. Ii co-

borî mai jos, îi suci la dreapta, la stânga, cu acelaşi rezultat.

Dorina continua totuşi să privească un punct fix, până deodată tresări brusc, roşi în umerii obrajilor şi deschizând înfrigurată poşeta, luă o placă de o sută şi o aruncă în plinul lui 31. Dar fiindcă bila tocmai se pregătea să cadă, capul de masă îi refuză categoric oferta. Ca în momentul următor să se mire şi el de anunţarea făcută de crupier:

— Treizeci şi unu — negru — impair — pase!

Buzele Dorinei găsiră motiv să tremure, nasul să-şi albească împrejurimile şi inima să ţopăie nepoftită. Jucătorii care observaseră refuzul reglementar al capului de masă, o compătimiră sincer. Trei mii cinci sute de lei nu era o sumă derizorie. Dar Dorina nu se dădu învinsă. Mai scoase o placă tot de-o sută şi fiindcă inspiraţia se dovedise fericită, o aşeză tot pe 31.

— Patru — negru — pair — manque!

Dorina, apucată aşa netam-nesam de tremuriciu, scoase din poşetă un bilet de o mie şi-l prefăcu în bucăţi de câte o sută. Şi ponţă tot pe 31, deşi i se opriseră ochi pe 17.

— Şaptesprezece — negru — impair — manque!...

Poeta îşi muşcă buza de jos şi miză acum pe 17, cu toate că mâna înclina spre 31.

— Treizeci şi unu — negru — impair — passe!

Foarte enervată că pierde mereu trenul, lăsă plăcile de o sută şi puse câte două de-un pol pe ambele numere: şi pe 17 şi pe 31.

— Trei — roşu — impair — manque!

Amintindu-şi de spusele lui Crepuscul, precum că şi norocul obişnueşte să se repete, nu numai ghinionul, întinse mâna să arunce o sută pe 3, dar îşi luă seama şi căşună tot pe 31. E prea problematică o repetire.

— Trei — roşu — impair — manque! Repetiţie.

Dorinei i se urcă sângele la cap şi i se făcu a plânge. Foarte enervată, aşa cum şade rău unei domnişoare de douăzeci şi trei de ani, scoase trei trei oase de câte douăzeci şi le aşeză cu necaz pe 3 pe 17 şi pe 31. Apoi închise poşeta cu energie, hotărîtă să n'o mai deschidă, pentru ruletă, până în ziua de apoi.

— Nouă — roşu — impair — manque!

Domnişoara Pârvulescu se retrase pur şi simplu indignată. Nouă se găsea, pe ruletă, vecin cu 31!...

Liţă Soare, martor ocular al derutei în care căzuse prietena-i necunoscută, era cât pe aci să încerce un rol de consilier. Dar cum încă nu făcuseră cunoştinţă, renunţă. Părea surescitată, deci nu în stare să-i facă o primire dătătoare de speranţe. O petrecu din ochi cum se grăbea spre ieşire şi se bucură din tot sufle-

tul — parcă i-ar fi fost prietenă bună, ori soră, că a renunţat la timp să mai joace. Apoi se întoarse la masa a doua ca să vadă în ce raporturi se mai află cu norocul cele două cucoane cunoscute.

O găsi numai pe doamna Scripcă. Era în plină şansă. Şi afecta o indiferenţă în izbitoare contradicţie cu grămada de jetoane din faţă-i. Nu-şi mai alegea numerele, nu lua de pe unul ca să pună pe celălalt, nu contrazicea regulele jocului, nu-şi ţinea mâna la inimă când mergea bila şi nu tresărea când se oprea. Părea o arhimilionară care-şi permite luxul să fie distrată chiar când riscă propria-i pungă.

După evitări nejignitoare, binevoi să observe prezenţa unui cunoscut şi să-i arate, printr'un zâmbet de cadână, că se plictiseşte. Apoi, ca şi când ar fi fost singură şi s'ar fi jucat cu arşicele păstrate din copilărie, continuă să plaseze fise de douăzeci şi de o sută, după cum îi veneau între degete, pe diferite „şanse." Simple, multiple; numere mici, mijlocii sau mari, după cum avea mâna poftă să se întindă. Şi să încazeze câştigul ca şi când fisele ar fi fost într'adevăr oase ori caşcaval, n'ar fi prezentat valoarea scrisă pe ele.

Liţă Soare îi admiră atâta stăpânire de sine şi aducându-şi aminte de cealaltă prietenă îşi întoarse capul s'o caute. Chiar în clipa când madam Fitil îl strânse cu putere de braţ.

— Ah, Liţişor dragă, m'am curăţat. Să vezi

tu, ce ghinionul dracului. Imi mergea minunat. Speram să mă refac complet şi s'o mai las păcatelor de ruletă. Măcar o zi, două. S'a apucat însă baborniţa aia de Săsoaică să mizeze pe numerele mele favorite şi să-mi poarte ne. noroc. Ea nu se pricepe să joace şi văzând că eu câştig, m'a urmărit până m'a dat gata. Mizerabila! Dracu' parcă o aşează lângă mine... ori pe mine lângă ea. Acuma — canci! Niciun pol măcar. Am nişte nervi, măi!... Dar tu o să fii drăguţ şi o să mă ajuţi. Am presimţiri că iar se întoarce roata. Şi presimţirile, în ma. terie de joc, nu te înşeală niciodată. Numai cinc sute, Liţişor. Şi tot cu împrumut... A avut ocazia să mă cunoşti şi să te convingii că nu-mi place să fiu datoare... Haide repede, să nu fie prea târziu.

Soare înţelese că de primul împrumut s'a achitat şi că pe al doilea îl va plăti cu aceeaşi monedă. Cam scump pentru buzunarul şi pentru obiceiurile lui, chiar excesiv de scump, dar fiindcă hotărîse deja sacrificarea unei hârtii albastre pe altarul recunoştinţei, se bucura de favorurile tinerei doamne în mod cu totul gratuit.

Scoase un bilet de cinci sute şi i-l strecură discret, dându-i totodată să priceapă că încetează de a-i mai fi bancher. Dar doamna nu înţelese altceva decât că are iarăşi posibilitatea să înfrunte capriciile Fortunei, şi trase pe Soare după ea până la masa a cincia. Schim-

bând locul, jucătorii speră să scape şi de ghinion.

— Am să legumesc din ei ca să-mi ajungă cât mai mult. Intre timp scap de „seria neagră" şi cad în şansă. Sunt eu şi prudentă, atâta că îmi amintesc de această calitate abia după ce nu-mi mai foloseşte la nimic...

Apoi îşi ciupi prietenul de braţ, îi strânse degetul mezin, îl mângâie cu capu-i mic şi parfumat, pe piept — şi întinse hârtia capului de masă.

— Verzi şi numai de-un pol. Ba numai de o sută.

Către Soare, foarte iritată:

— Ştii ce, dragă? O las dracului de prudenţă şi încerc o lovitură. Am presimţiri extraordinare. Ai să vezi cum încasez acu zece mii şi cinci sute. Nu crezi?

Către capul de masă, cu hotărîre:

— Toţi pe 23 cu cai.

— Merge cinci sute pe 23 cu cai!

— Jocurile sunt făcute; nimic nu mai cade!

Bila scapă din mâna mecanizată a crupierului, se învârteşte de câteva ori prin capul şi pe inimioara doamnei Fitil, dar cade drept în gura cui nu se aştepta.

— Zece — negru — pair — manque!

Cel care nu se aşteapta era însuşi Liţă Soare! Îşi călcase hotărîrea şi aruncase un pol, la întâmplare, aşa ca să facă plăcere prietenei.

— Extraordinar! exclamă doamna Fitil,

foarte surprinsă, deşi era familiarizată cu fasoanele bilei. Privi cu obidă cum plăcerile dumisale iau drumul pribegiei, în loc să se înapoieze cu „zece mii cinci sute", dar se reculese repede. Decepţii din astea mai avusese ea. Şi câştigase prietenul. Şi când câştigă prietenul...

Liţă Soare se uită mult şi gălbui la teancul de fise care i-l întinse crupierul şi nu-l luă în posesie decât la invitaţia categorică a... de bitoarei de alături.

— Ei, nu ţi se pare extraordinar? zise ea oarecum invidioasă. Am urmărit bila cu atenţie — contrar obiceiului meu, căci prefer să aştept sentinţa cu ochii închişi, şi am văzut cum a încercat la un moment dat să cadă pe 23. Şi-a curmat mersul chiar în dreptul lui a dansat puţin, apoi, ca şi când ar fi mişcat-o dracul cu degetul, a căzut pe 10! De, să nu turbezi? Eram aşa de sigură că umflu zece miişoare şi jumătate, cum erai tu că pierzi un pol din complezenţă pentru amantă. Vrei să cunoşti pricina? Vino încoa.

Il trase de mână într'un loc mai larg şi-l lămuri. Nu mai înainte de a-i arăta dinţii, gropiţa din obrazul stâng şi imobilitatea ochilor mari şi verzi.

— Dragă, asta înseamnă că norocul tău e mai mare decât al meu. A fost din parte-ţi o concurenţă neleală. Dacă nu mizai, câştigam

la sigur. Parol ! Acum eşti dator să împarţi cu mine. Zău, Liţă !

Il mai strânse de degete, îi mai cochetă cu ochii, cu nasul şi cu dinţii, până îl convinse.

— Parcă ziceai că nu e bine să dai din câştig... Te paşte ghinionul..,

— Adevărat! Ei, vezi că uitasem. Dar lasă că tu nu mai joci. Puritani de speţa ta socotesc imoral până şi norocul. Iar dacă te... asimilezi. îi adăogăm şi pe ăştia la „ţăräncuţa" şi facem opt sute cincizeci. Dar fără dobândă... Şi în, tr'o singură poliţă... Adică plătibili în bloc, nu în rate... Se aude ? Se aprobă ?

Liţă Soare îşi făcu repede socoteala. Cinci sute erau deja consideraţi ca pierduţi, iar aceşti trei sute cincizeci nu-i ieşeau din buzunar. Aşa dar, putea să accepte condiţiile.

— Se aprobă.

— Dar nu ţi-i achit în rate, ţi-o repet !

— Nu. In bloc.

Ii strecură trei plăci de o sută şi alte trei a douăzeci şi-i ură noroc. Apoi se depărtă în direcţia bufetului.

Işi pierduse calmul. Câştigul de acum i se părea şi mai extraordinar decât cel de dimineaţă şi începu să se gândească serios că poate avea noroc. Măcar aci la ruletă. Că mai înainte de a călca în cazino nu avusese încă prilejul să-şi spună : am noroc. Se opri la masa a patra şi aruncă o fisă de douăzeci. Aşa ca să-şi verifice bănuiala.

Pierdu.

Mai aruncă una.

Avu aceeaşi soartă.

A treia — le urmă şi în burdihanul ruletei. A patra la fel.

Se depărtă nedumerit. Avea noroc sau n'avea? Dacă avea — de ce pierduse de patru ori în şir? Şi dacă n'avea — de ce câştigase atâtea mii de lei?

Făcu o mică promenadă prin spaţiul gol al cazinoului, fără să vadă pe Dorina când li se încrucişară drumurile. Şi nici ea nu-l observă. Se înapoiase din hall şi era frământată de aceeaşi problemă: are sau nu are noroc?

După ce-şi mută mâinile de câteva ori din buzunare la spate şi viceversa, şi după ce îşi muşcă buzele rând pe rând, Liţă Soare luă o hotărîre eroică. Să-şi mai încerce trecerea pe lângă ruletă singură dată. Dar cu o sumă mai mare. O pierde — nu dă nimic din buzunar; câştigă — ferice de el. Prin cazino însă nu va mai călca în niciun caz Ştiindu-se capabil să ţină o hotărîre, scoase din buzunar toate jetoanele în valoare de lei trei sute patruzeci, şi le puse pe 10. Cum însă suma maximă admisă pe un număr e numai de două sute, crupierul împărţi prisosul între numerele vecine.

— Treizeci şi trei — negru — impair — passe!

Liţă Soare îşi şterse palmele în semn de adio şi se depărtă satisfăcut. Era acum încredinţat pe deplin că n'are noroc. Dacă a câştigat în plin de două ori, a fost datorită întâmplării. Un accident. O confuzie probabil. A fost norocul altuia somnoros sau distrat şi a greşit adresa.

Se lăsă într'un fotoliu şi privind forfoteala atâtor oameni zăpăciţi de mirajul câştigului, se socoti, „fără exagerare", cel mai solid la cap dintre cei de faţă. A încercat, a câştigat, a încercat din nou — aşa ca să nu aibă pricină de regret, şi-a dat seama că nu e rost de pricopseală şi s'a retras. Definitiv. S'o mai deschide el, portmoneul, la restaurant, la cofetărie, dar în cazinou niciodată.

Şi, ca să dea o mai mare tărie deciziei luate, nu mai deschise nici pachetul cu ţigări, şi nici haina ca să cerceteze ornicul. Se lăsă pe spate, cu piciorul de-a călare şi cu mâinile în buzunar şi-şi îndreptă mintea pe alte cărări. La conferinţa desarmării, la revoluţia din Cuba şi la raidul transoceanic al hidroavioanelor italiene.

Dorina îl zări şi încercă să-şi arate prezenţa. Ii trecu prin faţă, aşa mai pe departe, se înapoie cu un pas mai pe aproape, dar în zadar. Liţă Soare asista la primirea triumfală făcută temerarilor aviatori de către oficialitatea şi publicul american.

Fata se aşeză atunci pe canapeaua din

grupul vecin. Soare o zări la fereastra unui „sgârie-nori" şi-i făcu un compliment. Tocmai în clipa când ei îi venise o... inspiraţie. Ii răspunse stângaci şi se ridică grăbită ca să se îndrepte spre masa cea mai apropiată. Pe tânăr o să mai aibă prilej să-l vadă, dar cu inspiraţia nu se mai întâlnea.

Intrigat de mutra supărată a Dorinei, Soare lăsă pe italieni şi pe americani şi se ridică s'o urmărească. Se lovi însă de madam Fitil care îl căuta cu gura căscată.

— Inchipue-ţi, dragă, iar am pierdut! — îi raportă ea luându-i amândouă mâinile. Ah, şi mi-e un necaz de-mi vine să crăp. Am rămas lefteră tocmai când să intru în serie bună. Dragă Liţă, numai cinci sute. Şi tot cu împrumut...

Soare ridică impasibil din umeri.

— Iţi dau cuvântul meu de onoare că nu-ţi mai cer...

— Ai să-i pierzi şi pe ăştia şi tot fără bani o să fii.

— Imposibil, dragă! Măi, am acu o dispoziţie de joc şi o siguranţă de câştig ca niciodată...

— Dar n'ai bani.

Doamna Fitil îl strânse de deget, se vârî în el şi-i făcu cu ochiul.

— Are Liţişor...

Liţişor ridică nasul în semn de refuz.

— Nu fii măgar! Barim patru...

Liţă mai saltă nasul cu un centimetru.

— Eşti nesuferit. Hai, scoate repede trei sute. Şi cu opt fac unsprezece. Pe onoarea mea dacă nu ţi-i înapoiez. Numai dobânda ţi-o achit... ştii cum.

Il mai strânse de mână, îi mai dădu şi câţiva ghionţi, îi mai zâmbi, îşi mai frecă şoldurile de ale lui — dar în deşert. Liţă Soare nu mai deschide portmoneul în cazinou.

Văzând că are a face cu un fel de catâr doamna Fitil întoarse şurubul. Suspină de câteva ori şi îl privi cu ochi înlăcrămaţi

— Măcar două...

Soare se înmuie — om eşti — şi-i mai „împrumută" două sute. Fără condiţii. Doamna Fitil îi luă zâmbind cu recunoştinţă şi se repezi la masa a cincia. Liţă se amestecă în buluc şi o urmări cu vederea. Prietena — sau datornica — îşi făcu loc cu coatele, înfrigurată, şi ca să nu piardă bila, care tocmai încetinise târcoalele, aruncă moneda de o sută în faţa capului de masă stricând mizele de pé 35 şi din capul coloanei mijlociii.

— Douăzeci şi trei cu cai!

Comanda era aşa de categorică încât funcţionarul uită că se anunţase închiderea şi trimiţând moneda pe numărul dorit, repetă pe acelaşi ton :

— O sută pe 23 cu cai.

Văzând faţa galbenă şi ochii injectaţi ai

cucoanei, şeful ridică din umeri şi-şi dădu consimţământul.

— Merge o sută pe 23 cu cai.

Chiar în clipa când bila se clătina să cadă.

— Opt — negru — pair — manque! anunţă crupierul lipsit de omenie. Doamna Fitil tresări ca şi când ar fi pocnit-o cineva după ceafă şi se uită după Liţă ca să-i arate că „porcul de 23" e vecin cu „măgarul de 8". Deci puţin a lipsit ca să încaseze două mii şasezeci de lei. Nevăzându-l, se împăcă cu soarta şi schimbă cealaltă sută. După multe ezitări miză, în cele din urmă, tot pe 23 cu cai Şi ieşi 10, adică celălalt vecin al numărului favorit.

Privi melancolic cum se duc şi „ultimele" cinci fise, răpite de lăcomia ratou-ului, şi neavând cu ce să mai joace, dar nici voinţa să se depărteze, pontă... în gând. Şi tot pe 23 cu roibii respectivi.

Ieşi 22. Adică un cal. Doamna Fitil regretă după trei sute patruzeci de lei pierduţi şi miză de data asta pe 13. Era sigură că o să iasă 23, dar avea gust să mai schimbe. Aşa. Nici odată, de când cunoştea ruleta, nu făcuse curte numărului fatal. L-a ocolit ca pe un ciumat. Acum, ca şi când ar fi vrut să arate că nu e superstiţioasă, îl onoră — în gând, bine înţeles — cu suma maximă: lei două sute.

Şi ieşi 13...

Doamna Fitil primi — tot în gând — drep-

tul cuvenit de lei şapte mii şi lăsă miza la loc. Mai ştii? Poate să se repete.

... Şi iar ieşi 13.

Doamna Fitil, cu obrajii rumeniţi şi cu ochii sticloşi, mai primi încă şapte mii. Patrusprezece mii de lei nu e fleac. Dar miza iniţială tot n'o ridică. Deplasă numai o singură placă pe calul din jos, adică pe 10.

..,Şi ieşi calul.

Incasă încă una mie şapte sute de lei, — mai bucuroasă acum de inspiraţia pe care o avusese, să treacă o sută pe 10, decât de câştig. Când ai încasat în zece minute patrusprezece mii de lei, o mie şapte sute nu mai contează lucru mare.

Acum transferă şi cealaltă sută. Şi pe drept cuvânt. Rândul lui 13 n'o să mai vie aşa curând. Dar nu pe vreun cal, ci pe transversala 16 — 18.

...Şi ieşi transversala. Adică lei una mie una sută.

Era momentul să dea o lovitură în plin. Un jucător experimentat profită de voia bună în care se găseşte şi riscă. Nu din buzunar, ci chiar din banii băncii.

După o scurtă raită prin cele treizeci şi şase de numere, căşună tot pe... 23. Il acapară, cu herghelie cu tot, pe preţul maxim de o mie de lei, cumpără şi neutralitatea lui 0 cu alte două sute — şi aşteptă înfrigurată.

— Douăzeci şi trei — roşu — impair — passe!

Norocoasa doamnă tresări ca sub presiunea unei curent electric şi întinse mâna spre crupier. Dar aducându-şi aminte că mizase... în gând, îngălbeni şi şi-o retrase tremurând.

Liţă Soare observă tragedia şi i se făcu milă. O strânse mângâios de mână şi-i mai „împrumută" o sută. Prietena îi mulţumi printr'un zâmbet acru şi-l asigură din ochi că asta va fi purtătoare de noroc.

O schimbă repede, ca să apuce lovitura, şi acapară o serie de cinci numere: 5, 10, 23, 8 şi 30. Erau înşirate în această ordine pe ruletă şi unul din ele trebuia să iasă.

— Treizeci şi cinci — negru — impair — passe!

Amărîta doamnă nici n'auzi glasul crupierului. Işi fixase ochii, din ce în ce mai mari, spre masa de vis-à-vis, şi se părea că n'o mai interesează ce se petrece pe-aproape.

— Lasă-te păgubaşă, o consolă Soare, regretând că o cunoscuse. Nu vezi că nu merge?

— Desigur că nu merge! îl apostrofă doamna indignată. Ai venit dumneata cu ghinioanele.

Şi întorcându-i spatele, îl lăsă mofluz şi se duse la masa a doua. Văzuse pe profesorul de matematici vârînd în buzunare plăci de câte o mie şi se apropie de el.

Liţă Soare, socotind că e dator să-i ceară

scuze... pentru cei o mie şi mai bine de lei împrumutaţi, făcu o mişcare s'o urmeze. Dar doamna îl ignoră şi se vârî în sufletul domnului care câştiga.

Prietenul nostru privi mai întâi nedumerit, apoi scârbit, cum îi face complimente, cum îi zâmbeşte ca o cocotă şi cum îi şopteşte la ureche. Bănuind ce o să urmeze, se depărtă cu inima pişcată de un purice. Dacă nu chiar de un şoarece.

Dorina tocmai trecea prin apropiere. Biata inimă a domnului Liţă o simţi şi se învioră din nou. Dar fata, care-l văzuse stând *tête-à-tête* cu doamna aceea mignonă şi drăcoasă, schimbă şi direcţia şi ritmul mersului. dând prin aceasta să se înţeleagă că nu e dispusă la... concesii... Liţă nu pricepu şi o urmări de aproape. Zărind pe Ovidiu Crepuscul fumându-şi ţigara într'un loc de unde putea să privească tot şi să judece cu oarecare perspectivă, Dorina îşi găsi scăparea la el.

— N'am avut nicio inspiraţie bună, se tângui ea dela distanţă.

Domnul Crepuscul trase prelung din ţigară, răspândi fumul cu vădită satisfacţie prin cutele bojogilor şi îl scoase afară numai pe nas. Mai trase încă odată şi-l slobozi printre buzele ţuguiate ad-hoc. Apoi îşi potrivi monoclul şi binevoi s'o asculte.

— N'am avut deloc inspiraţie, se văicări fata din nou, căsnindu-se să nu pară nefericită în ochii maestrului.

— Ba ai avut, îi impută acesta după ce-şi vârî mâinile în buzunare, dar n'ai ştiut s'o sesizezi. Sau n'ai ales bine momentul s'o exploatezi. Te-ai grăbit cu un minut, ori ai întârziat cu două secunde şi a sburat, Pfiuiti! Văd că e nevoie, contrar celor hotărîte, să mai repetăm împreună. Şi poate că ai dreptate. Inspiraţia — profetică, nu poetică, — este starea sufletului după ce i-a şoptit Dumnezeu la ureche. Prin urmare — un lucru abstract. Care nu se poate vedea, nici pipăi. Necesită deci un studiu mai atent, mai aprofundat. Pricepi mata ?

— Pricep...

Domnul Crepuscul, mulţumit de răspuns, trase din ţigară până îi ajunse focul la deget, lăsă mucul în scrumiera cea mai apropiată, îşi înţepeni monoclul, săltă capul, duse o mână la spate iar cu cealaltă îşi luă eleva de braţ şi porniră în căutarea „lucrului abstract", ca să-l mai studieze. Să-l mai aprofundeze.

— Să fie tată-său, — nu-mi vine să cred, gândi Liţă Soare dela distanţă. Drept e că amândoi ţin nasurile către tavan, dar altă asemănare nu au. El e scund şi cârn, ea dispusă să mai crească încă în sus şi în nas; el, negricios la faţă; ea — mai albă ca o hârtie velină. Mai degrabă ar putea să-i fie vreun unchiu.

Şi-i urmări cu intenţii neprecise, de spionaj.

După ce făcură un tur în jurul celor şase

mese, o apucară brusc printre ele şi se opriră la rondul al treilea.

— Nu, nu! făcu Crepuscul după un scurt popas cu picioarele şi cu mintea.

Ieşiră din rond, se înapoiară imediat, traseră o diagonală către masa a treia, şi când să facă la dreapta, către a patra, Dorina simţi o smucitură puternică de braţ.

— Repede, o fisă de-un pol!

Cât ai clipi din ochi, fisa ieşi din poşeta fetei, trecu în mâna hrăpitoare a domnului Crepuscul şi se aşeză, cu modestie, dar hotărîtă, în capul transversalei 10 — 15.

— Patrusprezece — roşu — pair — manque!

— Inspiraţia a fost bună... dar jocul a fost prost, stupid, zise maestrul fără să se arate disperat. Trebuia să punem una de o sută.

Incasă micul câştig şi-l vârî în buzunar, odată cu miza.

— Poate că nu e prea târziu să încercăm şi cu o sută. Câştigăm — e fain; nu câştigăm — nici în pagubă nu suntem, căci nu dăm din pungă ci sfeterisim prima recoltă.

Stânjenită oarecum de lăcomia acestui domn, dar şi frapată de intuiţia-i ascuţită care-l ducea direct la ţintă, îi dădu şi o placă de o sută.

— Treizeci şi doi — roşu — pair — passe!

Domnul Crepuscul îşi scutură palmele, în semn de nevinovăţie; şi se mutară la altă

masă. După o scurtă şi lacomă privire la grămezile de jetoane din jurul ruletei şi din faţa celor mai norocoşi, şi după o şi mai scurtă adulmecare a infinitului — cu nasul în tavan şi cu ochii închişi, — inteligentul chibiţ mai ceru un pol şi îl plasă, — nesigur, pe transversala 16 — 18. Dorina, simţindu-se şi ea inspirată, sacrifică încă o fisă mică pentru un cal din grajdul lui 29.

— Douăzeci şi nouă — negru — impair — passe !

Fata se cutremură şi făcu o mişcare să-şi îmbrăţişeze maestrul. Acesta o privi mirat peste umăr, apoi vârî în buzunarul domnieisale câştigul de lei trei sute patruzeci, după care binevoi s'o felicite.

— Ei, bravo ! Eşti pe cale să-ţi întreci maestrul. In consecinţă nu mai e nevoie de asistenţa mea. Iţi urez din toată inima să ai parte numai de inspiraţii bune şi să ştii să le foloseşti. Nu uita : câteva secunde de grabă sau de zăbavă — şi ai scăpat norocul. Şi iarăşi : prudenţa este mama înţelepciunii. La revedere, fetiţo dragă.

Işi întări monoclul, îşi pipăi cravata, ridică nasul, îşi plasă mâinile la cureaua pantalonilor şi se depărtă grav şi ţeapăn.

Dorina pricepu în sfârşit că întâlnise un individ care trăieşte din expediente, dar nu-l urî decât până îl pierdu din vedere. Acum era dispusă să-i ierte lui Liţă Soare necuviinţa

ce o săvârşise împrietenindu-se cu altă femeie, când ştia prea bine că ea îl simpatizează, dar nu-l mai văzu. Amicul nostru observase cum domnul cu monoclu ponta cu banii ei şi cum confiscase câştigul — şi bănui lucruri nu tocmai curate. Ca să nu i se mărească decepţia prin certitudine, renunţase să-i mai observe, preferând o ţigară fumată în aer liber.

Dar, lucru curios! Parcul nu păru de loc că se bucură revăzându-l. Nu-i mai arătă nici curăţenia impecabilă a cărărilor, nu-şi mai flutură nici frunzele copacilor, deşi adia un vântişor din spre Valea-Largă, şi nu-l mai invită să se plimbe şi nici să se odihnească pe bărci. Il primi, adică, cu o totală indiferenţă.

Liţă Soare nu observă atitudinea schimbată a grădinii publice. Işi lăsă fruntea în răsfăţul vântului şi păşi pe nobile cărări ca şi când ar fi păşit pe caldarâmul cu hopuri al străzii Lăzureanu sau prin curtea sgrunţoasă a coanei Tincăi, mult stimata dumisale proprietăreasă.

Era preocupat de chestiuni cu mult mai importante decât calitatea pietricelelor bătătorite de pe poteci şi decât verdeaţa pomilor şi a ierbii. Ingratitudinea soţiei deputatului, legătura dubioasă dintre tânăra încă necunoscută şi bătrânelul caraghios, şi mai ales capriciile curioase — foarte curioase şi demne de studiat, ale ruletei.

Toate aceste chestiuni, mai noui şi mai de actualitate decât veşnicia naturii şi decât banalitatea unei grădini cu poteci, cu iarbă şi cu brazi, se încrucişau acum, fără porniri războinice, în creieru-i obişnuit şi nărăvit să macine numai pe vreme senină.

Păşi greoi şi grav până în faţa hotelului Palace, se abătu pe la barometru — fără să-l consulte, apoi se înapoie mai grăbit şi se proţăpi în faţa cazinoului. Se aprinseseră luminile, dându-i un aspect nou şi demn de luat în seamă. Il privi mult, în poziţia dragă domnului Crepuscul, îşi închipui forfoteala dinăuntru, în lumina revărsată cu dărnicie de policandre, dar rezistă ispitei de a se reîntoarce. Găsi mai nimerit să treacă şoseaua la debitul din apropiere, să-şi procure un pachet cu „regale", apoi să se aşeze picior peste picior, aşa cum se cuvine unui vilegiaturist, pe o bancă din capătul aleei principale. Adică... tot în preajma cazinoului. Dar n'apucă să fumeze o ţigară, că trecerea unei perechi, în care recunoscu pe profesorul de matematici şi pe madam Fitil, îi strică toată pofta de linişte şi de pace. Ii privi din urmă cum se depărtează grăbiţi şi vru să se ia după ei, să vadă dacă au ieşit numai aşa să se aerisească sau intră în hotel. Dar renunţă repede la această idee. Ce-l interesa? Nu-i e nici nevastă, nici amantă. Se ajutaseră întâmplător — şi acum erau chit.

Totuşi nu se putu stăpâni să rămână locului. Trupul gol, alb, fraged, puţintel şi parfumat al doamnei Fitil îi reveni în minte ca să-i turbure sângele. Aprinse altă ţigară şi plecă să se plimbe.

După o jumătate de ceas urca scările cazinoului. Işi amintise de cealaltă cunoştinţă feminină: Doamna Scripcă. Dar n'o mai găsi Căută pe Dorina, foarte pornit şi foarte dispus să intre în vorbă cu ea. Poeta însă se găsea în alte zodii. Cu faţa aprinsă, cu buzele uscate şi cu ochii rătăciţi, aştepta, rezemată de capul mesei a doua, sentinţele crupierului. Soare ghici că pierde şi regretă că nu s'a înapoiat mai curând, s'o oprească. Dorina îi bănui intenţiile şi nu-i dete răgaz să şi le traducă în fapt. Nu se simţea capabilă *acum* să lege o conversaţie cu un bărbat a cărui prietenie o dorea atât de mult.

Mări distanţa ce-i despărţea, iar după ce crupierul anunţă numărul — care nu era al ei, îşi strânse dinţii ca să nu-i clănţăne şi plecă în grabă. Soare înţelese că nu e momentul şi, de necaz, scoase un pol şi-l aruncă pe masa verde. Ce nu face omul — cât de cumpănit — când îl sâcâie necazul?

— Unsprezece — negru — impair — manque!

Câştigase un cal. Il încasă, uitând îndată pe câteşitrele femeile, şi se aşeză pe scaunul devenit vacant prin supărarea consilierului—

hotărît să pună la bătaie întreaga sumă pe care o primise. Avea un curaj şi o poftă de joc, că se miră şi el.

La închidere, părăsi cazinoul cu un adaus la portofel de peste patru mii de lei...

XIII

Toacă...

Nu la cazino, ci în deal, la schit. Căci în acest oraş modern, care e Sinaia, se află şi un schit de călugări. Aşa cum în mijlocul unui jazz s'ar afla o chitară sau un caval, într-un menu franţuzesc sarmale cu mămăligă şi la un ceai dansant o doamnă cu malacov şi cu izmenele până la glesnă.

Bineînţeles că nici mânăstirea n'a dorit vile împrejur şi cazinou cu ruletă şi cu bacara, la zece paşi de clopotniţă, nici oraşul n'are trebuinţă să i se tragă clopotele de şapte ori pe zi şi să fie afumat cu tămâie de dimineaţa până seara şi de luni până dumineca. S'au întâlnit fără să se caute şi fără să se dorească şi convieţuesc fără să fraternizeze, dar şi fără duşmănie. Călugării îşi păstrează portul cu care i-a găsit aci Spătarul Cantacuzino şi mai apoi Vodă Carol, adăogându-şi numai gulere scrobite şi pantofi de chevreaux. Citesc tot pe cărţi tipărite cu secole în urmă, însă nu la lumânare sau la opaiţ, ci la lumină electrică. Au ocupaţii aidoma cu monahii din ve-

chime. Părintele Macarie împleteşte coşuri, cuviosul Eftimie scrie psaltichie cu pană de gâscă, părintele Nicodim ţine socotelile obştei, iar prea cuviosul stareţ citeşte Vieţile Sfinţilor. Cu mici deosebiri însă. Sfântul Sava împletea coşuri ca să uite foamea, pe când părintele Macarie împleteşte ca să i se facă poftă de mâncare. Cuviosul Policarp, economul mânăstirii Neadormiţilor, tăia pe răboj măsuri de orez şi de fasole, părintele Nicodim însemnează în reguli contabiliceşti tainuri de fripturi şi de pâine albă. Efrem Sirul şi Ioan Damaschin scriau pe piei de animale, iar părintele Eftimie scrie pe hârtie ministerială şi cu cafeluţa dinainte. Stareţul Gheorghe dela Cernica ot Căldăruşani şi marele Paisie dela lavra Neamţului, îşi chemau ucenicii cu clopote legate de sfori, pe când Prea Cuviosul Serafim are sonerie electrică la capul patului şi deasupra mesei din sufragerie.

Când a sosit aci, întâia oară, Domnitorul Carol, cu teleaşca trasă de opt perechi de cai, călugării iubeau căpşunile şi busuiocul; de câţiva ani s'au îndrăgostit de rozete, de petunii şi de dălii.

Acestea însă sunt mici concesii făcute—nu din spirit de adaptare, ci mai ales din necesităţi misionare. Inlesnesc legătura cu oraşul modern, fără să vatăme pravila călugărească. Nici Sf. Vasile, nici Antonie, nici Pahomie n'au

oprit folosirea gulerelor tari şi lumina venită pe sârmă. Dar Excelenţa Sa domnul X, sau prea venerabila doamnă Fix, bună creştină şi mare filantroapă, n'ar suferi să le intre în casă călugări cu gâturile roase de şaiac, cu cozile strânse în sfori de tei, fără galoşi şi cu aghiasmatarul înfăşurat în basmale dela morţi săraci.

Serviciile bisericeşti se fac însă după tipicul milenar. Numai sărbătoarea, în biserica mare, încape excepţie. Urechile de astăzi nu mai pricep nici Psaltirea, nu mai gustă nici muzica lui Pa-vu-ga.

Singură toaca răsuna la fel ca pe vremea spătarului-cititor. E tot de fag, cu ciocane rotunjite tot din lemn, e purtată tot de un monah cu mătănii proaste şi e plimbată cu aceleaşi onoruri în jurul bisericii.

Şi toacă părintele Arsenie. Cu îndemânare şi cu evlavie. Sunetele — când întregi, când înjumătăţite sau stâlcite între ele de jocul distrat al ciocanului, n'au însă rezonanţa de altădată. Ecoul lor, întretăiat de claxoane şi de mugete de motoare, nu se mai răspândeşte hăt departe, pe valea Prahovei, ci se înnăbuşă între zidurile mânăstirii.

Sinăienii nu prea se înghesuesc la biserică. Celor din vale le vine greu să urce, iar celor din deal să coboare. Şi azi nu e nici măcar sărbătoare. O zi ca toate zilele. Din întâmplare, miercuri. Cuvioşii călugări însă slujesc lui

Dumnezeu fără încetare. Ziua şi noaptea. Şi sunt tot prezenţi, mai ales de când s'a desfiinţat popicăria din pădure. Dumineca şi de sărbători mai însemnnte — în biserica mare, pe cărţi latineşti şi pe muzică vocală; iar peste săptămână oficiază în bisericuţa din cetate, pe slovă veche şi pe muzica lui Anton Pann.

Astăzi e de rând părintele Nicodim, iar la acatiste părintele Grigorie. Primul pregăteşte în altar trupul şi sângele Domnului, pentru a le jertfi după otpust, iar al doilea aşteaptă cu patrahirul de gât o creştină ca să-i ceară mijlocire către Sf. Fecioară.

Dar oameni aşa de evlavioşi ca să se roage şi miercurea nu prea sunt mulţi la număr. Mai ales că e şi de dimineaţă.

Abia mai târziu, după ce cuviosul Grigorie şi-a atârnat în cui — şi patrahirul şi nădejdea, şi şi-a agăţat ochelarii ca să cânte Heruvicul, intră o ţigancă, după ce şi-a lăsat oalele cu smeură la uşă.

— Asta nu face acatiste, gândeşte Sfinţia Sa. Şi înţepenindu-şi mai bine ochelarii, caută la glasul al 6-lea. E mai apropiat de vocea-i blândă şi mai potrivit pentru ceasuri triste. O doamnă tânără şi cunoscută aci pentru desele rugăciuni pe care le făcea, veni însă la timp să-i alunge melancolia.

Bucuros, protosinghelul Grigorie îşi drege gâtul şi abandonează glasul al 6-lea. Prea e

plângător. Al 5-lea e mult mai plăcut: şi să-l cânţi şi să-l asculţi.

Dar doamna — aţi ghicit-o: Scripcă — era grăbită. Sărută cu vârful nasului o icoană, la întâmplare, apoi imediat mâna plină a preotului din strană. Sfinţia-Sa o privi galeş — jumătate ironic, jumătate compătimitor — şi-i luă vorba înainte.

— Iar aţi pierdut!...

— Iar, părinte. Dar Maica Domnului e bună... Şi Sfinţia-ta ştii s'o îndupleci.

Părintele Grigorie îşi opri un zâmbet înainte de-a ajunge pe buze, dar ironia din ochii-i verzi-albaştri e o meteahnă din născare. Lăsă Heruvicul şi apucă Molitfelnicul.

E în Bucureşti, o biserică foarte cunoscută, la care aleargă, între altă lume necăjită, şi foarte multe femei de trotuar. De toate neamurile şi de toate confesiunile. Şi îşi arătă pretenţiile — plătesc doar! — pe bileţele concepute în felul acesta: „Maria — sau Estera — Ilona — Nadia — Sily — Mimy, etc. — roagă pe Maica Domnului şi pe Sfânta Vineri să se întoarcă cu milă şi cu îmblânzire asupra ei şi să-i trimită muşterii la prăvălie..“ Preoţi din Sinaia sunt solicitaţi să se roage pentru logodne, căsătorii, împăcări, judecăţi, dar mai ales pentru „noroc şi câştig“. Pe spinarea stăpânilor dela cazino, desigur.

Doamna Scripcă e scutită să mai scrie pe hârtie. Necazurile-i sunt cunoscute aci, şi pă-

rinţii improvizează rugăciuni mai bine decât se pricepe ea să compună în câteva rânduri. Totuşi, fiindcă după ultima slujbă îi mersese deosebit de rău, imploră pe părintele Grigorie să se roage „cât mai cu evlavie". Lucru de prisos, căci Cuviosia-Sa nu se roagă niciodată fără evlavie. Işi aminti însă că rândul trecut, grăbit fiind, îi citise de unde nimerise. Şi se înnimerise tocmai la capitolul cu „Rugăciuni pentru vreme de ciumă". Dar fiindcă la jocurile de noroc nu s'au gândit cei care au alcătuit Molitfelnicul şi Acatistierul, deschise acum la glava intitulată: „Pentru vreme de foamete". N'ai noroc, sau nu plouă — tot una e.

„...Caută cu milostivire, Stăpâne, spre strigarea, plângerea şi suspinarea norodului tău şi să nu ne pierzi pre noi şi dobitoacele pentru păcatele noastre, ci să izbăveşti din moarte sufletele noastre şi să ne scoţi din urgie şi din foamete...

„Cel ce te îmbraci cu lumina ca cu un vestmânt şi întru cele înalte locueşti şi spre cele smerite priveşti, caută cu milostivire spre roaba ta Lucreţia, ce te-au mâniat şi iubirea ta de oameni au întărâtat, şi ca un milostiv şi lesne-iertător, îndură-te şi miluieşte-o! Porunceşte norilor să sloboadă ploi cu pace, îmbată brazdele pământului şi înmulţeşte rodurile lui — şi mântueşte oamenii şi dobitoacele..."

Ca să dreagă lucrurile mai adăogă şi dela Sfinţia-Sa :

„Încă ne rugăm pentru mila, vieaţa, pacea, sănătatea şi ajutorul roabei lui Dumnezeu, Lucreţia. Să-i ajute Maica Domnului întru împlinirea tuturor dorinţelor ei. Toatc farmecile şi toţi duşmanii să se depărteze dela casa şi din calea Lucreţiei. Dă-i, Doamne, sănătate, câştig şi supune sub picioarele ei pe toţi vrăjmaşii şi împotrivnicii."

— Părinte, am visat astănoapte — de unde şi până unde — pe Sf. Trifon. N'ar fi bine să-l rugăm şi pe el, ce zici?

— Bine e să te rogi de toţi sfinţii, că toţi au trecere la Dumnezeu, grăi popa, dar Sfântului Trifon se ocupă în deosebi cu insectele şi cu zarzavaturile, aşa că...

Madam Scripcă nu insistă, mai ales că nu prea înţelesese ce-i cu ploaia şi cu foametea, şi se grăbi să plece. Era în pericol să se deschidă cazinoul şi să nu fie de faţă.

Imediat îşi făcu apariţia simpaticul şi cinstitul domn Liţă Soare. Cu un pachet în braţe şi c'o sticlă în mână. Fiind fecior de popă şi deci cunoscător al rosturilor din biserică, trase la uşa din stânga a sfântului altar şi îşi arătă dorinţele protosinghelului Nicodim.

— Părinte, te-aş ruga să întrebuinţezi aceste făclii pentru policandru, pentru sfeşnicile împărăteşti şi pentru cele trei din altar. Iar untdelemnul numai la candelele împărăteşti, la cea a Răstignirii şi la iconostas.

Părintele Nicodim, surprins de atâta evlavie

la un tânăr ferches, îi primi lucrurile cu mulţumiri şi-l asigură de întocmai executare. Nu-i refuză nici pomelnicul însoţit de două monede de argint:

„Ion, mulţumeşte lui Dumnezeu pentru ajutor şi-l roagă pentru neuitare."

Apoi, se închină — Ion — pe la toate icoanele mai de seamă, aprinse câteva lumânărele pe la sfeşnice şi plecă urmărit de ochii buni şi veşnic nedumeriţi ai părintelui Cornilie.

Îi plăcea lui Liţă Soare să stea ceasuri întregi în picioare şi să asculte serviciul religios; astăzi însă, nu era capabil să mediteze senin şi să-şi facă cruci drepte şi potolite.

Veni şi Dorina. Dar tocmai către sfârşit, când părintele stareţ îşi punea ochelarii să cânte însuşi imnul de laudă al Născătoarei-de-Dumnezeu.

E tristă şi palidă la faţă. N'a dormit bine. A avut, probabil, şi vise urâte. Şi-a făcut câteva cruci pripite şi s'a aşezat smerită, aproape posacă, într'un colţ din stânga. Priveşte în duşumea şi refuză să cugete. Abia peste câteva minute, când glasul unduios al arhimandritului urcă în vârful scării, săltă capul şi privi lung la venerabilul bătrân care interpretează cu fidelitate muzica greco-turcă a lui Macarie Ieromonahul. O mătuşă care se căsnea să aprindă o lumânare în sfeşnicul dela iconostas, îi aminti că şi ea avea acest obiceiu creştinesc — când era fetiţă şi mergea la biserică în

tovărășia bunichii. Dar fiind — pe de o parte sfioasă, pe de alta într'o stare sufletească opusă celei a lui Liță Soare, sacrifică numai doi lei pentru două lumânărele. Una e când câștigi, alta când te părăsește norocul...

Le aprinse și le lipi singură, refuzând stângaciu oferta amabilă a cuviosului Cornilie. Se închină ceva mai lămurit, se reașeză într'un loc mai vizibil și ascultă restul sfintei liturghii cu mai multă atenție.

La plecare, se opri în curticica bisericii și stătu puțin de vorbă cu șindrila scorojită de pe vechile chilii călugărești și cu micile ronduri înconjurate de petunii, încinse cu călțuni și cu rozetă și gluguite cu un trandafir și cu dălii.

Apoi, cu părintele Cornilie — custodele muzeului și al bibliotecii și cel mai îndatoritor călugăr de pe suprafața globului.

— Ați mai fost în Sinaia, domnișoară?

— Nu, părinte. E pentru prima oară când am prilejul să-i admir frumusețile.

— Adevărat?! se miră părintele Cornilie mângâindu-și barba-i roșie, galbenă și albă.

Apoi, după ce o privi o clipă îngrijorat:

— O, da, e foarte frumos la Sinaia. Să știți însă că sunt și ispite multe. Unde-i place omului, e cu neputință să nu-și vâre și satana codița. Uite așa ca să nu-l lase să guste în tihnă bucuria de a-și răcori sufletul și de a-și mai odihni puțintel și trupul. Abia ați sosit, nu?

— Da... sunt numai de trei zile aci.

Părintele Cornilie făcu ochii mari şi aproape speriaţi.

— Cum se poate? De trei zile în Sinaia şi încă n'aţi vizitat sfânta mânăstire? Fireşte, tânără şi neumblată, cum sunteţi, v'aţi grăbit să daţi ochi mai întâi cu castelul şi cu parcul, fiindcă nu-mi închipui că diavolul a găsit deja vreme, aşa ocupat cum e, să vă ducă la cazinou...

— A... încă...

— Să nu ziceţi „încă" ! Să ziceţi: Doamne fereşte! Şi să vă faceţi cruce ori de câte ori treceţi prin apropiere. Fiindcă — vă rog să mă credeţi — toate drumurile din gară şi până la cazino sunt presărate cu diavoli. Nu sunt hamali şi birjari câţi sunt ciraci ai lui Scaraoschi, cu poruncă din Tartar să amintească noilor sosiţi că este aci un local unde poţi să te îmbogăţeşti într'o jumătate de ceas. Vă rog să vă feriţi ca de ciumă şi ca de holeră. Dacă n'aţi fost încă acolo, de bună seamă că dracii, prea ocupaţi cu alţii, v'au scăpat din vedere. Bine că v'a adus îngerul cel bun la sfânta mânăstirea ca să aflaţi din rostul meu primejdia ce vă pândeşte...

Şi acum să vă arăt biserica mare şi muzeul. A, sunt lucruri pe care trebue să le cunoască noul-venit din chiar prima zi. Intâi mânăstirea şi apoi celelalte. O fi el, castelul,

mai frumos decât chilioarele noastre, dar tot Dumnezeu e mai mare în Sinaia. A!

Şi cu bunăvoinţa care-l caracterizează, povesti părintele Cornilie, Dorinei, că vieaţă pusnicească exista prin aceste locuri minunate şi mai înainte de-a întemeia spătarul Mihai Cantacuzino mănăstirea. Călugării dornici să proslăvească pe Dumnezeu în singurătate, plecau dela schitul Lespezei, de lângă Comarnic, şi se pusniceau prin aceste părţi — sălbatice pe atunci. Când şi când se înapoiau la schit de se împărtăşeau cu Sfintele Taine şi-şi mai luau câte ceva şi pentru ale trupului. Întâmpinând însă mari greutăţi, din pricina depărtării şi a fiarelor, s'au chibzuit cu stareţul lor să facă aci o bisericuţă de lemn unde să slujească sfânta liturghie. Erau însă cu totul lipsiţi de mijloace.

Auzind de strâmtoarea lor, un temut vătaf de tâlhari, anume Niculae Grozea, i-a ajutat cu bani de au ridicat o bisericuţă în cinstea sfântului Nicolae şi câteva chilioare, la poalele muntelui Furnica.

Şi era tare adâncit în cele duhovniceşti bătrânul preot orânduit de către stareţul dela Lespezi. Işi făcea vacul mai mult în biserică. postind şi rugându-se. Numai în miezul nopţii se cobora pe culmea dealului, unde este acum cazarma vânătorilor, şi multe rugăciuni făcea şi acolo.

Ci-că odată, în noaptea Adormirii Maicii

Domnului, pe când se ruga el în vârful dealului, a fost ajuns de mare oboseală, şi a adormit. Când s'a deşteptat din somn, a auzit cântând în apropiere, şi privind cu spaimă în toate părţile, a văzut în locul unde se află acum biserica veche — lumină mare şi două cete de tineri în veşminte strălucitoare şi cu făclii aprinse. Cântau troparul Adormirii: „Intru naştere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu o ai părăsit...

Auzind de această prea minunată vedenie, credinciosul şi mult evlaviosul spătar Mihai Cantacuzino, care tocmai dorea să zidească un schit în munţi, s'a grăbit şi a ridicat biserica mică cu chiliile dimprejur.

Apoi, o conduse părintele Cornilie în biserica mare, zidită mult mai târziu, şi-i arătă dvera lucrată din fir de aur de către răposata regină, precum şi alte obiecte de valoare. Iar în urmă de tot îi înlesni sfinţia-sa cunoştinţa cu oasele din muzeu cu cărţile mai rare din bibliotecă şi cu sala istorică unde s'a ţinut, în 1914, consiliul de coroană care a hotărît neutralitatea.

La despărţire, cuviosul Cornilie, încredinţat foarte că a salvat un suflet, o sfătui să mai dea din când în când pe la sfânta biserică. O lumânărică aprinsă în faţa unei icoane, o cruce făcută cu toată evlavia şi o rugăciune şoptită cu buze neviclene, îndepărtează pe sa-

tana şi ţine judecata trează şi neclintită de amăgirile cazinoului.

Foarte mişcată de dragostea cu care o călăuzise şi o sfătuise bunul călugăr, Dorina îi sărută mâna şi o luă voioasă pe cărarea care merge o bucată paralel cu drumul spre castel.

Plecase de acasă foarte amărîtă şi obosită trupeşte şi sufleteşte. Aşa ca după o noapte de nesomn precedată de o zi peripeţioasă. I se uşurase mica-i avere cu peste cinci mii de lei şi i se năruise vertiginos atâtea planuri pe care le făurise în zodia norocului.

A adormit greu şi a visat urît. Când s'a deşteptat, târziu, a avut parte să fie întâmpinată de un prieten cu multă trecere în lumea artiştilor: Soarele. Se urcase pe balcon şi de aci o mângâia cu razele calde pe mâni şi pe obraji. Foarte sensibilă la astfel de atenţii, Dorina i-a zâmbit recunoscătoare şi s'a întins ca omul zăbovit în plapomă. Apoi şi-a adus aminte de necazul ce o picnise tocmai când îi era lumea mai dragă şi şi-a stârcit picioarele ca să încetinească bătăile inimii. Razele soarelui au mângâiat-o atunci şi mai prietenos, pe ceafă, pe vârful nasului şi în ochi. Iar când i-au cuprins sânul scăpat din pijama, i-au adus din nou zâmbetul pe buze şi au ridicat-o din pat.

Dar oricât ar fi cineva de poet, când îşi aducea aminte că a pierdut cinci miişoare, în loc să mai câştige zece, sau să le ţie în buzu-

nar şi să le pape sănătos, nu se mai lasă alintat de o şuviţă de soare şi nici chiar de globul întreg. In zadar a încercat fata să înghită tot aerul din balcon, că n'a izbutit să-şi alunge obida. S'a îmbrăcat atunci şi a plecat. In astfel de împrejurări tot mai bine e să-ţi calci gândurile în picioare decât să oftezi şi să te laşi torturat de ele.

A înnemerit, după cum am văzut, la sfânta mânăstire. N'a dus-o nici evlavia, nici vântul, nici mirosul de tămâe, ci numai instinctul. S'a oprit la poartă, ca să privească în curte, a mai făcut câţiva paşi ca să vadă de aproape brâul de petunii de lângă zidul stăreţiei, a citit inscripţia dela intrarea gangului, a trecut pe aci în vechea cetate şi, din ce în ce mai liniştită, s'a pomenit în biserică.

Acum pare împăcată cu sine şi cu soarta. Ca orice creştin care a aprins o lumânare în casa Domnului şi şi-a făcut o cruce şi o rugăciune. Ba chiar îi vine să râdă. Auzi dumneata să te boceşti după nişte bani pentru care n'ai depus nicio muncă, şi care au avut plăcerea s'o şteargă aşa cum au venit şi de unde au venit. Ba să te miri că nu s'au dus toţi şi n'au tras după ei şi pe ceilalţi.

Urcă pe treptele ruinate din vecinătatea fostei cofetării „Riegler", mângâie cu ochii câţiva copilaşi ce se jucau sub privegherea bonelor şi se aşează pe o bancă. Aer, verdeaţă,

pădure, munte, lume, scaune fără plată — ce mai pofteşti?

Păcat că nu-şi luase caietul! In dispoziţia-i sufletească, la care contribuise deopotrivă vizita la biserică, amabilitatea părintelui Cornilie şi frumuseţea naturii, ar fi curs versurile ca din moară.

Lipsa caietului nu era însă un motiv puternic să dea cu piciorul inspiraţiei — de data asta poetică, nu profetică — ce o năpădea din toate părţile. Pui mâna la falcă, închizi ochii sau priveşti numai caimacul naturii şi ticlueşti stihuri pe care le memorizezi şi le transcrii acasă.

— Suişuri... Suişuri...

Nu-i mai conveni acest titlu. Nu se potriveşte cu ceea ce simţea acum. Prea miroase a sport. A alpinism. Sburdălnicia drăgălaşă a copiilor, transportaţi de pe trotuar în iarbă verde, şi mutrele de mame sterpe ale bonelor i-ar putea prilejui o poezie pe cinste

Se aşeză pe lucrul. Şi în mai puţin de-o jumătate de ceas fabrică o strofă. Nu prea „înghite" pe Alecsandri, dar nici nu putea să-şi refuze plăcerea de a întocmi un pastel minunat numai din pricina antipatiei pe care o avea pentru opera bardului dela Mircesti. Şi fiindcă în lipsa unui manuscris, biografii de mai târziu n'ar avea cum să urmărească procesul de creaţie la o poetă decepţionată de ruletă şi redresată în biserică, însemnăm aci

toată truda, toate sudorile la care a supus căpuşorul şi talentul domniei-sale, de când şi-a ales obiectivul şi până ce ideea s'a cristalizat într'o formă definitivă.

Clar de cer, luciri de soare
Şi verdeaţă cu lumină...

Clar de cer, umbriri sub soare
Şi verdeaţă în lumină...

Cer senin şi clar de soare...
„Pe poiana tăinuită"...

Schimbă măsura:

Pe poiana înverzită, mângâiaţi de blândul soare,
Opt copii asudă 'n jocuri, cu lopeţi şi cărucioare...

Pe poiana înverzită, ocrotiţi de mândrul soare.
Copilaşi asudă 'n jocuri şi 'n ciripituri uşoare...

„S'a dus zăpada albă de pe întinsul ţării"...

Schimbă din nou macazul:

S'a dus copilăria...

Prin crengi de fag şi cetini îmbătrâniţi de vacuri...
Străbat luciri de soare şi rămăşiţi de veacuri...

Prin crengile de arbori străbat luciri de soare.
Ce-au coborît din ceruri pe raze verticale...

Prin crengi de brazi şi cetini străbat luciri de soare,
Ce-au coborît din ceruri pe raze călătoare...

Copii lipsiţi de grijă...
Copii neatinşi de criză...

Copiii sburdă 'n iarbă — păpuşi însufleţite,
Sub privigherea dârză a bonelor boite

In fine:

Prin crengi de fag și cetini străbat luciri de soare,
Ce-au coborît din ceruri pe raze călătoare;
Copiii sburdă 'n iarbă, jos șușuie izvorul,
Iar sus, pe coama sură, ciobanu-și cântă dorul...

Extra mulțumită de așa inspirație, Dorina își strânse picioarele în pantofi, gura în dinți și poșeta în mâini și începu să îngâne pe nas un tango și să-l învârtească jumătate pe bancă și jumătate în gât. Mai strângând odată poșeta, descoperi un colț mai solid și își aminti că are acolo un carnețel și un creionaș destinat însemnărilor fugare. Dar când deschise și dădu cu ochii de banii ce-i mai rămăseseră din câștig — patru bilete șifonate și supărate foc cu n'au profitat de ocazie să sboare și ele, o părăsi toată voia bună. Sprâncenele i se încruntară, buzele se făcură moț, picioarele piramidă, iar nările se lărgiră dela sine ca să împiedece o sufocare.

Scoase banconetele la aer și la soare și vru să le întindă și apoi să le întocmească mai cumsecade. Dar fiindcă nu mai erau nouă, ci patru, le mototoli și mai rău, cu atâta energie că dacă ar fi fost de caș n'ar fi mai rămas în ele nici pic de zer.

Cine-o fi pus-o la cale să mai joace și să piardă atâția bani? Cine altul decât vreunul din diavolii de care i-a vorbit cuviosul Cornilie? Ce n'ar fi putut face cu cinci mii de

lei? O toaletă elegantă — o lună în plus la Sinaia — un voiaj la Viena... Şi acum — de ce să-i mai bocească? De-a surda? S'au dus, s'au dus! Nici mortul nu se mai întoarce dela groapă, nici banul pe care l-ai aruncat prosteşte nu mai revine în portofel.

— Bine că nu s'au dus toţi! oftă ea dela ficaţi. Apoi netezi frumos cele patru mii obijduite, le îndoi în patru şi le făgădui un domiciliu forţat. Le va expedia chiar azi după masă mătuşii Marga. Dar de ce după masă şi nu acum! Ispitele de care i-a vorbit călugărul nu sunt vorbe deşarte, ci realităţi care îţi ameninţă, aci la Sinaia, însuşi motorul vieţii: portofelul.

Insemnă în carnet cele patru versuri şi plecă de-a-dreptul la poştă, cu oarecare teamă să n'o vadă călugărul şi să creadă că se duce la cazino.

Pe cale îşi aminti şi de Liţă Soare — îi aflase numele din gura doamnei Fitil, şi încetini pasul. Ce-o fi făcând el? O fi mai jucat? L-a văzut că se abţine, făcându-şi plăcerea din a asista la svârcoleala altora. Dar o fi rezistat el, aseară, până la sfârşit? N'o fi restituit, ca şi ea, măcar o parte din câştig? Dar dacă l-o fi mai înmulţit? Pare un om în stare să-şi înfrâneze pornirile spre rău.

Îi iertă încă odată necuviinţa ce săvârşise vorbind aşa de intim cu cocoana măruntă şi oacheşă — „ah, ce nesuferită!" — când ştia

bine că şi ea, Dorina, se află la faţa locului, şi îşi exprimă din nou — sie înseşi — dorinţa de a-l cunoaşte.

Ca să ajungi la poştă, venind din spre mânăstire, trebue să traversezi parcul chiar pe dinaintea cazinoului. Dorina socoti că n'are niciun motiv să ocolească, şi urmă drumul cel drept. In faţa domiciliului cucoanei Ruleta, însă, simţi că-i bate inima şi i se împiedecă picioarele... Şi se opri.

Ce era să facă? Să-şi vatăme inima şi să-şi pună nasul în primejdie? Incercă să-şi explice acest „gol de aer" uitându-se după Liţă Soare. Dar capul înclina mai mult la stânga, către cazino. Bănui care-i pricina, dar ca să se amăgească, gândi că tânărul dorit poate fi acum în sala de joc... D'aia îi bate inima... Şi întrerupându-şi drumul, urcă scările. „Numai până la intrare." Dacă pălăria, pe care i-o cunoaşte bine, va fi cocoţată la garderobă, cu siguranţă că e şi el înăuntru...

Trage însă direct la cassă, îşi scoase bilet, la garderobă îşi pierdu memoria, nu mai zăbovi nici în hall — după prescripţia lui Ovidiu Crepuscul, ci merse direct în sala cea mare a jocurilor de ruletă...

XIV

Domnul Liţă Soare, fericitul norocos de ieri şi de alaltăieri, a trecut la ofensivă. Are puţină experienţă şi multă încredere în izbânda finală, dar nici prudenţa-i firească nu l-a părăsit.

S'a aşezat comod la masă, ca un jucător mai vechiu, şi a câştigat pe ultimile şase. I s'au arătat binevoitoare la început şi a socotit că e bine să se ţină de ele. Ocupă cu câte-un pol — când transversala dublă, când pe cea plină, când pe amândouă. După grămada de fise din faţă-i, ai fi dispus să crezi că n'a câştigat mai mult de cinci sute de lei, dar el, ca să nu-şi dea aere de om norocos, a mai băgat pe-atâtea şi prin buzunare. N'a câştigat prea mult, deşi dusese la biserică patruzeci de făclii; dar dacă s'o ţine mereu la pas şi n'o porni în galop, are toate şansele să iasă mulţumit din cazinou.

Colţ de masă — şi vecină cu el, găsim pe evlavioasa doamnă Scripcă. Are şi ea motive să fie satisfăcută de moliftele dela mânăstire. Nu slăbeşte pe 8 cu cai şi pe 32—35, cum nu

slăbeşte satana pe călugărul cuvios. Se ţine scaiu mai cu seamă de 8 şi de herghelia lui. Il încarcă cu poli şi cu sute şi primeşte, la intervale mici, împătrit şi înzecit. Din această cauză a intervenit între ea şi vecinul din stânga oarecare animozitate. Când câştigă 8, adică doamna Scripcă, pierde ultima transversală, adică Liţă Soare. Şi viceversa. Dacă bila îşi face câteodată ambiţia şi cade mai des pe ultima sixtină, doamna Scripcă îşi invită vecinul să mai schimbe.

— Prea baţi într'un loc. Mai îndrăgeşte şi duzina întâia.

Iar când norocul îşi aprinde luleaua în cartierul dumneaei, vine rândul lui Liţă Soare s'o invite să se mute.

— Mai degrabă mi-aş părăsi bărbatul decât pe scumpul, pe magnificul, pe divinul 8...

Răspunsul e aşa de categoric, că Liţă Soare nu mai insistă, dar îşi dublează miza.

Cealaltă prietenă a noastră, scumpa şi drăgălaşa doamnă Fitil, îşi făcuse intrarea împreună cu profesorul de matematici, cu un sfert de ceas mai târziu. El — mai înalt decât în ajun şi mai ofilit la faţă. Parcă ar fi stat toată noaptea de caraulă.

Doamna Fitil a strecurat lui Liţă Soare o hârtie de-o mie, cu aerul debitorului dubios care-şi plăteşte o datorie trecută de creditor la pierderi, şi s'a aşezat pe scaunul de vis-à-vis. Matematicianul, cu sau fără regret că-

se desparte pentru un moment de delicioasa cuconiță — în tot cazul mai delicioasă decât o problemă de algebră, — a ocupat loc lângă capul de masă, pe unicul scaun care-și mai aștepta stăpân.

Și pierd amândoi. Nu de alta dar, ca să se adeverească vechea zicătoare că, „cine câștigă în dragoste, pierde în afaceri", și viciversa. Acest porc de „viceversa" ar fi acum, după câte știm noi, prieten cu Liță Soare; și, după cum vom afla, binevoitor și față de doamna Scripcă. Pe el îl trădase madam Fitil, iar pe ea... Ovidiu Crepuscul. Ii făgăduise o întâlnire, și nu se ținuse de cuvânt. Avusese probabil prilej să constate că e rea de pagubă, și renunțase. Când ești om deștept și prevăzător, preferi epitetul de măgar celui de orbeț.

Doamna Fitil a îmbrățișat pe scumpu-i 23 și n'are de gând să se lase de el chiar de-ar fi să dea din nou faliment. Iar onorabilul domn profesor se ține de duzina mijlocie cu o liniște demnă de un matematician veritabil. Pontează amândoi, așa dar, între raionul doamnei Scripcă și cel al lui Liță Soare. Adică tocmai în raza pe care bila se încăpățânează mereu s'o ocolească.

Poeta, zărind cassa dinăuntru, care schimbă banii în fise, uită c'a intrat după Liță Soare, și se abătu de prefăcu și ea o monedă de argint. Își călca hotărîrea de a nu mai juca, dar

numai într'o măsură nedemnă de luat în seamă. Nu e mare lucru o sută de lei într'un cazino cu jocuri de noroc. Când îşi văzu însă făt-frumosul în deosebită tandreţe cu vecina — care nu era măcar cea de ieri, dar nu mai puţin tânără şi frumoasă, simţi un fel de greaţă urcându-se din stomac în cerul gurii şi se văzu forţată să caute o consolare. Bunăoară, în societatea desgustătoare a domnului Crepuscul. Dar „maestrul" bănuia că fata îi ghicise meseria; şi mai ales ştia că pierduse şi că nu mai e rost de caşcaval. Incât nu-i răspunse nici la „bonjour". Işi înţepeni mâinile la spate, strânse geamul între obraz şi sprânceană şi se depărtă cu nasul ţintă spre bufet.

Ce te faci într'o situaţie analogă? Ieşi afară? Dar parcă ai venit de sub pământ? Stai unde te găseşti şi cauţi un loc pe fotoliurile rezervate celor ce încă se tem să se apropie de mese şi celor ce reflectează asupra mijloacelor mai comode şi mai eficace cu care să treacă acolo „unde nu e durere, nici întristare, nici... ruletă". Şi dacă toate sunt ocupate ai să ieşi afară? Nu. Când ţi-e sufletul abătut, găseşti o destindere mai degrabă în moară decât în cimitir. Mai curând în cazinou decât în parc.

Dorina nu e nici mică şi nici proastă ca să nu priceapă astfel de lucruri. Şi chiar dacă, în turburarea ce te-a cuprins, nu le pricepi le simţi totuşi instinctiv şi te aperi incon-

ştient. Prin urmare cauţi loc la una din mesele cu ruletă. Dacă nu pe scaun, te mulţumeşti şi în picioare. Iar dacă ţi-e lehamite să priveşti, n'ai decât să joci.

Aşa făcu şi Dorina : jucă. Un pol, doi, trei; o sută, două, nouă, până la închidere. N'o mai urni din loc nici foamea — jigneşti ruleta dacă ţi-aduci aminte de existenţa stomacului, — nici oboseala, nici pierderile, nici muzica din bufet care invită pe tineri la dans...

Dar parcă numai ea surzise?...

Bilanţul acestei zile de mare însemnătate în vieaţa Dorinei şi a lui Liţă Soare, se încheie cam după cum îşi închipue cititorul. Poeta s'a curăţat şi de cele patru mii care-i mai rămăseseră din câştig. Ba a mai dat şi din capitalul de acasă vreo două sute. Doamna Scripcă, bine văzută de roata dracului până seară, s'a retras cu un ceas mai devreme după ce, bineînţeles, a dat cel din urmă pol. Aceasta dovedea că rugăciunile n'au avut puterea s'o susţină la infinit. O satisfacţie — mai mult sau mai puţin — tot a avut. S'a reîntors prietenul ungur cu portmoneul formidabil refăcut. Nădăjduise să petreacă un ceas şi chiar mai multe — cu Liţă Soare, dar fiindcă el nu-i dăduse prin nimic să înţeleagă că ar fi de aceeaşi părere, iar ungurul putea fi ocupat dintr'un moment într'altul de altă urgisită a norocului, uită dispreţul cu care îl izgonise când a rămas mofluz şi-i râse obraznic în nas.

Doamna Fitil s'a curăţat cam pe vremea toacei. A „împrumutat" cinci sute dela profesor — şi s'a cotorosit repede şi de aceştia. Un nou împrumut i-a adus mai mult noroc. S'a înduioşat şi 8 şi armăsarul dintre 32—35 şi i-au făcut câteva concesii. Apoi iar s'a curăţat. Şi fiindcă matematicianul se curăţase cu zece minute mai înainte, şi-a îndreptat toată nădejdea către Liţă Soare...

— Ai văzut bine că nu sunt o datornică rea... Barim cinci sute...

Şi i-a dat. N'avea niciun motiv s'o refuze.

In zece minute s'a spălat pe mâini şi de aceştia.

— Mai dă-mi cinci...

Şi i-a mai dat. S'a mai înduioşat o leacă şi norocul — încât a izbutit să joace până la închidere şi să se ridice cu circa două miişoare.

Curba trasă pe „Foaia de observaţie" a lui Liţă Soare, de către doctorul Scaraoschi, marele şef al clinicei, n'are oscilaţii prea mari şi nici prea multe. Dar tot cu tendinţă de urcare. A ridicat el dela cassă lei opt mii trei sute. Bani câştigaţi mai mult cu răbdare decât cu noroc. Rezistase cu eroism tuturor ispitelor. Şi doamnei Scripcă de alături care înnebunea văzându-l atât de prudent, şi numerelor favorite care-l îndemnau întruna să profite de bunăvoinţa sau de toanele bilei. Altul mai curajos ar fi câştigat de cel puţin cinci ori această sumă, după cum s'ar fi putut şi

altfel. Adică...să-şi piardă şi pălăria. (La ruletă se pierde mai întâi capul şi apoi pălăria).

Îi puse bine în portmoneu — portmoneul lui Liţă Soare e o adevărată temniţă — şi căută pe doamna Fitil. După atâta încordare de nervi, o alintare în braţele unei femei e deosebit de necesară. O căută la bulă, la bacara şi o descoperi în restaurant dansând abandonată în braţele unui domnişor cu monoclu — care nu era Crepuscul. O întrebă din ochi ce gândeşte şi ea îi răspunse dintr'un umăr că nu gândeşte nimic. De asta îi arde unei femei tinere când învârteşte un tango sau un vals ameţitor?

Ridică şi Liţă Soare din celălalt umăr şi plecă fără supărare. Câştigase la ruletă şi pierdea la femei.

Aerul răcoritor de afară îi desmorţi stomacul şi-i îndreptă paşii direct la „Nea Nae". Nu băgase nimic în gură dela 9 dimineaţa, când a luat o cafea cu lapte şi două cornuri.

XV

In dimineaţa următoare s'a mutat la hotelul Caraiman. Dormise prost în vilă — şi apoi nu mai făcea să locuiască într'o odăiţă cu patul tare, acum când portmoneul stă doldora şi norocul i s'a dovedit prieten statornic.

Şi-a aşezat lucruşoarele la locul cuvenit, a învăţat cum să sune pe madamă şi cum pe londiner — şi a ieşit în terasă. Tocmai când soarele începuse să urce pe Păduchiosul, după ce coborîse lin de pe Pisc şi luase cunoştinţă, în gară, de mersul trenurilor.

Tolănit cuviincios pe un scaun lung, Liţă Soare se lăsă alintat de razele ce scăpau anemiate dintre frunzele copacilor din parc, de ciripiturile copiilor care se jucau în apropiere şi foşnetul avuzului din faţă.

Şi începu să filosofeze...

Nu crezuse niciodată în ceea ce oamenii numesc *noroc*. Crezuse numai în muncă, în cinste şi în datorie împlinită. Aceste trei virtuţi pe care le poseda într'un grad înalt, nu-i aduseseră, ce-i drept, nici avansări, nici decoraţii, dar îl feriseră să aibă a face cu co-

misia de disciplină şi să-şi păstreze conştiinţa mereu neturburată. Acum însă avusese prilejul să se convingă şi el că norocul nu e o invenţie a leneşilor, ci o realitate care pare a avea comandamentul suprem al scurtei şi plăpândei vieţi omeneşti. Dădu dreptate celor ce se plâng la fiecare pas de lipsa lui şi-şi controlă trecutul să vadă dacă şi pe el l-a ocrotit de mic copil sau l-a luat în braţe abia acum la douăzeci şi opt de ani. Şi dovedi că a fost nedrept ignorându-l.

S'a născut numai cu zece minute după ce mamă-sa a sosit cu poştalionul dela târg. Dacă venea sorocul pe drum — nu s'ar fi prăpădit şi el şi mama? Aşa dar, norocul l-a luat în primire cu zece minute înainte de a păşi pe lume.

De trei ani fiind, a încălecat pe un porc ce sta lungit cu burta la soare. Greoi şi leneş, Ghiţă n'a reacţionat imediat, dar şi când s'a ridicat odată brusc, parcă l-ar fi muşcat ceva, a trântit pe micul Liţă într'o baligă uriaşă de vită cornută. Drept că s'a murdărit tot, pe mâini, pe faţă, pe rochiţă, dar dacă ar fi căzut în partea cealaltă, cu siguranţă că se tăia în spata care se tolănise şi ea, ca şi porcul, cu tăişul în sus; şi astăzi n'ar mai sta cu buzunarul doldora pe terasa hotelului Caraiman. Nu se chiamă şi acesta noroc? Ba bine că nu!

Când a îmbrăcat pantaloni pentru prima

oară, avea şapte ani şi se găsea în a treia lună de abecedar. S'a bucurat, firește, când s'a văzut, ca oamenii mari, cu cămaşa în pantaloni, cu pantalonii în ciorapi şi cu ciorapii în cipici potcoviţi, dar şi mai mult s'a bucurat când, la întoarcere dela şcoală, a sărit un dulău şi l-a apucat drept de turul gros al pantalonilor. Ce s'ar fi întâmplat dacă-şi punea nădragii cu o zi mai târziu — e uşor de închipuit.

La vârsta de nouă ani a vrut să vadă cum e mersul de-a călare. Era toamnă şi se găsea cu slugile la cules de porumb. Caii, legaţi de căruţă, ronţăiau alene ştiuleţi de neleapcă pe care-i dodeau prin cocenii de dinainte. Profitând de neatenţia celorlalţi, s'a urcat pe loitră, a încălecat pe deşălate şi a dat drumul roibului. Dar roibul, isimţind cu cine are a face, a scuturat din şale şi l-a aruncat între un dovleac şi un fost cuib de porumb. Cei drept, l-a durut sdravăn şezutul, dar dacă se întâmpla să cadă în ciompurile ascuţite de strujeni sau în coada ţepoasă a dovleacului, a doua zi i-ar fi cântat tată-său aliluia.

Altădată era să fie omorît de limba clopotului care găsise de cuviinţă să-şi roadă ultima rămăşiţă din curmeiul cu care era prinonită — tocmai în noaptea Paştelui, când îi făcea cinstea s'o bălăbănească Liţă al popii. I-a atins însă numai botul pantofului şi s'a rostogolit pe podea.

Şi câte alte prilejuri nu i-a oferit vieaţa

ca să observe că norocul se găseşte pururea în preajmă-i, dar el mulţumea numai *întâmplării* care l-a favorizat. Câteodată şi lui Dumnezeu. A scăpat cu o muche de cuţit să nu fie strivit de tramvae şi de automobil, să nu se umfle cu apă de mare şi de Dunăre, să nu împrumute microbi dela ofticoşii cu care a venit adesea în contact şi dela plăcerile pe care Creatorul le-a lăsat într'un scop, iar Dracul le foloseşte în altul.

Prin urmare norocul există. Şi el, Liţă Soare, feciorul popii din Codăeşti, n'are motive să se vaete că-l ignorează.

Se uită la ceas: zece şi jumătate. Ar putea să plece la cazino. Dar fiindcă simţi o nelinişte în suflet şi un imbold de ducă numai ce-şi aminti de ruletă, se hotărî să reziste. Nu se temea de nimic — îşi verificase doar trecerea pe care o are pe lângă zeii de acolo — dar numai aşa ca să-şi dovedească precum că ispita, chiar când nu prezintă pericol, e mai slabă decât voinţa lui.

Fixă durata rezistenţii la o jumătate de oră, apoi o dublă imediat. Jocurile continuă până spre miezul nopţii, deci timp suficient să înfrunte iarăşi cei treizeci şi şapte de ochi misterioşi ai ruletei.

Coborî în parc şi se pomeni pe cărarea care duce spre templul Fortunei... Râse ca de o şotie şi se îndreptă spre o bancă din apropierea avuzului.

Fire puțin visătoare, dar oricum sensibilă la ceea ce place ochilor făcuți să deosebească frumosul și să se alinte fără să oblige capul a potrivi versuri și sunete, privi câteva minute la jocul apei forțată să facă tumba în fața guvernantelor și a pasagerilor dela „Caraiman", se opri alte câteva, la razele ce se trudeau să se împlinească cu stropii de sus și cu burburucii de jos, la cerul care se coborîse printre copaci și se așternuse cu nori cu tot pe funddul eleșteului — ce gust! — și lăsă urechilor toată libertatea să se distreze cu foșnetul apei, cu ciripiturile copiilor și cu sunetele unui marș ce răsufla prin instrumentele soldaților din parc. Gându-i însă izbuti repede să se descătușeze de ochi și de urechi și s'o șteargă englezește la cazino. Din această cauză figurile făcute în apă de țuțuroaele coborîte din înălțime luară alte forme și se colorară în diferite nuanțe. Toată suprafața basinului se prefăcu într'o masă enormă, acoperită cu postav verde și numerotată dela 0 la 36... Avuzul prinse a se învârti la comanda unui domn în negru, iar copiii și bonele de pe margine începură să arunce fise de-un pol și de-o sută....

— Treizeci și doi — treizeci și cinci!

— Primele patru.

— Ultimile careuri.

— Opt cu cai...

Făcu ochii mari să vadă pe doamna Scripcă

şi dându-şi seama că e distrat, se ridică şi porni spre cazino. La ce bun să mai reziste?

In dreptul muzicii, însă, poposi din nou. Işi fixase un termen de împotrivire şi dacă l-ar călca fără un motiv puternic, şi-ar da singur certificat de slăbiciune. Se aşează pe bancă şi numără muzicanţii. Găsi douăzeci şi trei. Exact numărul favorit al doamnei Fitil. Le citi numărul de pe şepci şi de pe epoleţi: 35. Il încadră repede între 34 şi 36 şi formă transversala care-i purtase mult noroc în ajun. Apoi închise ochii şi se lăsă condus de urechi.

Muzicanţii tocmai începură un potpuriu naţional. Liţă Soare îşi sili gândul să-l transporte în satul natal, în curtea cârciumii lui Costică Neacşu, apoi la nunta verişoarei Miţa, unde jucase pentru prima oară. Auzi chiote de flăcăi iubiţi şi de oameni prostiţi de rachiu, văzu hora învârtindu-se în jurul lăutarilor, în admiraţia bătrânilor şi a copiilor. Apoi — hora — luă o formă nebuloasă, lăutarii înţepeniră în mijlocul ei, iar lumea de pe margine întinse mâinile şi asvârli cu pietre... Când îşi ridică pleoapele, muzicanţii intraseră fiecare într'o căsuţă colorată cu roşu sau cu negru şi se învârteau de zor în jurul dirijorului...

Se scărpină după ureche şi râse de unul. Era şi de râs. Dar la cazino tot nu plecă. Işi mută oasele pe altă bancă, în dreptul barometrului, şi căută o întrebuinţare celor douăzeci de mi-

nute ce-i mai rămâneau din ora de răbdare la care se condamnase singur.

Avea în buzunar circa douăzeci şi trei de mii de lei. O sumă importantă pentru un om sărac, dar nu prea mare ca să-i permită planuri îndrăsneţe. Existau însă perspective fantastice de înmulţire. Câştigase în prima zi, aşa, din mila Domnului, aproape opt mii de lei, câştigase a doua zi alte opt şi mai bine — tot din mila Domnului, dar şi cu contribuţia nervilor dumisale. Dacă norocul s'ar menţine — şi e imposibil să nu se menţină, atunci când ştii să te stăpâneşti, şi ar adăuga zilnic un minimum de cinci mii de lei, ar însemna să câştige până la sfârşitul sezonului cel puţin trei sute de mii de lei...

Se scărpină după ceafă şi îşi muşcă buza de jos.

Trei sute de mii de lei!

O sumă pe care n'a agonisit-o părintele Ghiţă Soare, tatăl său, deşi slujeşte Domnului şi la patru sate — de treizeci şi unu de ani...

Ce nu poate face un om cu trei sute de mii de lei!

Se aşează mai comod pe bancă şi căută o întrebuinţare banilor. Deşi are rude sărace, se gândi mai întâi la cucoana Tinca, minunea lui de proprietăreasă. O va ajuta cu vreo trei mii ca să-şi dreagă învelitoarea casei, cu vreo mie ca să facă în curticică un caldarâm mai de Doamne-ajută, iar de vreo două, trei, îi va

aduce târguieli de pe Lipscani. O pereche de pantofi, o jumătate de duzină de ciorapi, o pălărie şi niscaiva materie pentru o rochie şi un capot. Ba şi o pereche de papuci. Poartă, săraca, nişte rupturi dela încheierea armistiţiului.

Popii din Codăeşti, adică tatălui său, îi va face un rând de odăjdii ca să nu-l mai vadă la sărbători mari slujind în straie slinoase şi destrămate. Şi un culion nou. Are Sfinţia Sa, popa Ghiţă, unul tocit pe margine şi trecut prin diferite colori. L-a cumpărat când s'a hirotonisit şi-l pune numai în Vinerea Patimilor şi la a doua înviere.

Cucoana preoteasă are nevoie de o scurteică nouă şi de o reparaţie radicală a danturii. O să-i facă gura numai şi numai de aur.

Lui Moş Cristei, dascălul, drept recunoştinţă că l-a învăţat să pună tămâie în cădelniţă şi să citească pe slovă veche, îi va aduce de Crăciun o pereche de cisme de toval — altă piele nici nu cunoştea el, — o pereche de ochelari cu ramele de nichel şi vreo două clondire de trăscău.

Toate aceste cheltuieli s'ar ridica la vreo cincizeci de mii de lei. Exact câştigul din zece zile... Poate chiar din cinci...

— Hm! Ce înseamnă să ai noroc! îşi grăi eroul nostru, nu fără puţină îngâmfare. Stai zece, ori cinci, ori numai două zile la masa verde, te amuzi pe socoteala altora, dormi şi mănânci la hotel şi restaurant de primul rang

şi-ţi plăteşti datorii de onoare la care nu te-ai gândit niciodată şi la care nu te obligă nimeni.

I-ar mai rămâne circa două sute cincizeci de mii...

Îşi schimbă poziţia picioarelor şi căută şi acestora o destinaţie. Mai întâi însă îşi imaginâ cum ar fi o grămadă de un sfert de milion. In pachete de bilete mari — ar arăta nobilă dar... prea mică; în pachete de „ţărăncuţe" ar fi mai mare, dar parcă ar avea miros de percepţie; în sute de argint e impozantă şi strălucitoare, mai ales dacă toate monedele ar fi veritabile, dar cu astfel de grămezi sunt obişnuiţi mai ales brutarii şi cârciumarii...

Negăsind o soluţie care să-i împace gustul şi demnitatea, îi consemnă la Casa de Depuneri. Dobândă mică dar loc sigur. Nu însă pe toţi. Când îţi pică din cer o astfel de pleaşcă, eşti obligat să sacrifici măcar o cincime ca să treci graniţa. Ce minunat ar fi un voiaj în Apus! Budapesta — Viena — Berlin — Paris! Geneva — Veneţia — Roma — Neapole!... *Vedi Napoli, e poi muori!...*

Sau unul în Orient. Constantinopole — Atena — Alexandria — Cairo — Ierusalim!

Ori unul mai lung: în Extremul-Orient. De pildă în Indii sau în Japonia. Ori şi în Indii şi în Japonia. Şi când eşti în Indii sau în Japonia, poţi să pui un picior şi în China. Măcar

la Shanghai, dacă n'ai curaj să mergi şi la Peking...

Iar când te găseşti la Paris sau în Elveţia nu te opreşte nimeni să vizitezi Nissa şi să-ţi încerci norocul şi la Monte-Carlo. S'ar putea să te uşurezi cu câteva mii de franci, dar dacă eşti prudent şi ai şansă, n'ar fi de mirare să faci tot voiajul pe socoteala cazinoului de acolo...

— Extraordinar! Ce ţi-e şi cu norocul când năpădeşte pe capul unui om! exclamă Liţă Soare plin de încredere şi de entusiasm. Să pleci din Bucureşti hotărît să nu înghiţi nici măcar un pahar de lapte sau un coşuleţ cu smeură, peste cheltuielile mai dinainte şi îndelung cântărite, să te cocoţezi la mansarda unei vile, să mănânci ce e mai ieftin pe listă şi să tragi fum de tutun numai de două ori pe zi, — ca apoi să te pomeneşti cu buzunarele pline, cu pensiune la „Caraiman" şi să guşti din plin farmecele cu care domnul Fitil şi-a lăsat nevasta la Sinaia!...

Teribil!

— Dar unde o fi acum diavoliţa aia? — se întrebă Soare puţin contrariat. Cu profesorul desigur că nu. Mai degrabă cu domnul monoclat care a distrat-o aseară la cazino.

La gândul că intimităţile delicioasei cuconiţe stau la dispoziţie amatorilor — cu pungile pline, ca micile gustări în rafturile unei bodegi, simţi un val de silă şi de tristeţe cobo-

rîndu-se din creştet pe beregată, pe piept şi înfăşurându-se în jurul buricului. Iar când intimităţile doamnei Fitil îi veniră în minte — dela umerii cămăşii şi până la hăţurile burtierei de prisos; dela mugurii veşnic obraznici ai sânilor şi până la singurul punct care l-a interesat mai mult pe Adam când şi-a descoperit jumătatea lângă el, valul — de silă şi de... gelozie — se urcă din nou în creştet, se revărsă prin fălci şi se lăsă vertiginos în călcâie.

Unde să fie ea acum? La hotel sau la cazino?

Când îşi aduse aminte de cazinou, se vindecă fulgerător de gelozie şi se uită la ceas: unsprezece şi jumătate. Depăşise deci termenul ce-şi fixase pentru încercarea răbdării...

Se ridică repede şi speriat, ca un călător în primejdie să rămână în restaurantul gării, şi plecă într'un suflet — fără să se mai gândească la infidelităţile prieteniei de-o noapte şi fără să mai consulte barometrul.

Avu totuşi răbdare să citească numărul şi data biletului de intrare, să-şi memoreze — pentru orice eventualitate — cifra de pe cartonul dela garderobă, ba încă să-şi mai dreagă şi frizura.

Apoi păşi încrezător în sanctuarul puternicei zeiţe a norocului. Cumpără jetoane mici, de cinci sute de lei, şi se îndreptă înfrigurat spre mesele de joc. Îşi dădu însă imediat seama că e condus mai mult de picioare decât de cap şi-şi puse membrele inferioare la locul lor.

Mândru de sine, își căută discret cunoștințele și, după ce se convinse că nu lipsește nimeni, luă loc la masa a patra, cu mutra omului care știe ce face.

Sub îndemnul ochilor care se lipiră imediat de „ultimele șase", mâna se introduse în buzunarul cu fisele. Dar stăpână-său, mereu în gardă, îi reproșă graba și o sili să iasă deșartă. Iar ochii să facă mai întâi cunoștință cu jucătorii dela aceeași masă și cu dispozițiile ruletei. La fel procedează și un comandant de unitate. Cercetează terenul, dispozițiile văzduhului, ia contact cu patrulele inamice, își îmbărbătează soldații și însuși pe sine, și numai după aceea pornește la bătaie.

De altfel, se pare că și ceilalți jucători au bune noțiuni de strategie, căci niciunul nu luptă de front. Războiul de guerilă e în mare cinste — spre necazul bilei care pornește enervată din mâna crupierului și se așează și ea — așa de necaz, fără nicio noimă. Când pe 7, când pe 15, când pe 24, când pe 0. Sare neastâmpărată dintr'o duzină în alta, ca să-și hărțuiască, la rându-i, jucătorii și să-și bucure stăpânul.

Și toată lumea dela această masă riscă numai fise mici. Singură doamna vârstnică, pe care am mai întâlnit-o, pontează câte o placă de o sută și numai pe primele patru numere. Probabil fiindcă duce dorul tinereții și sunt mai aproape de locul unde se află așezată. Și

poate şi pentru faptul că tot pe ele a jucat şi ieri. Dar nici ea nu pune mai mult de o sută. O tânără gingirlie de alături, dela care aflăm că o chiamă Madam Krater, încearcă timid un rol de consilieră. Insă fără succes. Madam Krater pare că dă mai multă atenţie lornietei decât ruletei şi decât vecinei din stânga.

— Marcaţi jocurile, domnilor!

Liţă Soare socoteşte terminate exerciţiile de autostăpânire şi lasă mâna să scoată două fise a un pol, din care aşează una, grijuliu, pe ultimele şase.

Iese 35.

Incasează cinci poli şi regretă că n'a pus două fise. Lasă miza la loc şi mai aruncă un pol peste placa doamnei Krater.

Se repetă 35.

Se scarpină după ureche şi dublează miza iniţială.

Iese 2.

Pune doi poli pe ultimele trei, dar iese 32.

Regretă că a părăsit sixtina-i favorită şi acum, ca să-şi scoată paguba, marchează ultimele două careuri.

Iese 26.

Se enervează şi vrea să acapareze pe 32 cu cai. Dar se stăpâneşte la vreme şi nu mai mizează de loc.

Iese 32...

Scoate un „ah" din fundul gâtlejului şi ră-

mâne cu gura căscată. Pierduse — adică îi scăpase din mână, suma frumușică de două mii șaizeci de lei. Și fiindcă bănui că după 32 are să iasă 0, așa ca un bun vecin, își luă inima în dinți și comandă pentru patru poli un zero cu cai.

Iese din nou 32!

Liță Soare își mușcă limba și se hotărî să nu mai părăsească „ultimile șase", care-i dovediseră de atâtea ori că-i sunt bune și credincioase prietene.

Scimbă un bilet de o mie, în fise mari și mici, și cășună pe 31—36. Bila însă găsi tocmai acum momentul să pună capăt tribulațiilor și să se instaleze în prima duzină. Fie că nu sufere oamenii încăpățânați, fie ca să facă plăcere doamnei Krater care remarcă imediat că e favorizată în detrimentul tânărului, și se amuză discret.

Om hotărît, prietenul nostru nu se lasă intimidat de dușmănia bilei și continuă să marcheze cu plăci de ambele calibre — când ultimele șase, când ultimele careuri. Iar diavolița de bilă, pentru aceleași motive — ori sătulă de sbenguială, refuză și ea să treacă în domeniul celei de a treia duzină.

Jucătorii „cu sistem", observară duelul la vreme și câștigară sume frumoase. Iar venerabila doamnă Krater părăsise și ea indiferența aristocratică de până aci și mângâia, zâmbind ușor, grămada ce creștea mereu dinainte-i.

Când schimbă a patra mie, Liţă Soare dădu semne de mare enervare. Şi cum omul într'o astfel de stare nu mai e stăpân pe actele lui, începu să se „lanseze". Aşează câte o placă de o sută la capătul ultimelor două transversale duble, cu una ocupă prima duzină şi cu alta transversala plină de 16—18. Risca dintr'odată patru sute de lei. Ca să facă cinci, aruncă în ultimul moment o placă pe 23, în plin, dar repede îşi aduse aminte că acesta e numărul favorit al doamnei Fitil şi o împinse cu necaz pe 20 de alături.

— Douăzeci şi trei — roşu — impair — passe!

Liţă Soare primi sentinţa crupierului ca o lovitură de măciucă şi îngălbeni până în vârful urechilor. Dăduse cu piciorul la trei mii cinci sute de lei! Ca un adevărat nerod! Ce are a face bila şi cu mila? Jucătorii şi gură-cască -l priviră cu reproşuri şi cu compătimire, silindu-l să schimbe galbenul feţei în roşu, dar şi să-şi micşoreze necazul.

Acuma — o luă din nou cu mărunţeaua. Cine pierde cinci sute dintr'odată, nu e om normal dacă nu face apel la prudenţă.

Aşează un pol pe ultima sixtină şi câştigă o sută de lei. Dacă miza ar fi fost de cinci ori mai mare, îşi scotea măcar cele cinci plăci aruncate nebuneşte...

Se scărpină după ceafă şi triplă miza.

Iese 26...

Făcu un act de voinţă şi lăsă să treacă o învârtitură fără să ponteze.

Iese 31. Adică ultimele şaşe...

Işi muşcă buzele şi împroşcă pe masă toate fisele pe care le mai avea, hotărît să plece imediat şi definitiv. Puse pe 1, pe 8, pe 14, pe 16—18, 23 şi, fireşte, pe ultimele şase. Ii mai rămăsese un pol şi vru să-l dăruiască lui 0, dar îl scăpă pe 35 şi-l lăsă acolo. Nu trebuia să mai repete greşeala pe care o făcuse când abandonase pe 23.

— Zero!

Liţă Soare gemu înnăbuşit şi se ridică să plece. Destul. Când îşi vârî însă mâinile în buzunare, din obişnuinţă sau ca să n'aibă mutră de om nenorocit, dădu peste o monedă de argint şi o puse cu amară jenă înaintea capului de masă:

— Ultimele şase.

Slujitorul ruletei înţelese însă de-a-'ndoaselea şi o trimise, ca la rişcă, crupierului, cu poruncă în limba dela Monte-Carlo:

— Premiers quatre!

Liţă Soare dădu omului, în gând, calificaţia cuvenită, dar lăsă greşala să se consume. Când te-a părăsit norocul, e tot un drac dacă joci pe *premiers* sau pe *derniers*.

Privi impasibil în nasul strangulat la rădăcină, al doamnei Krater, reţinându-şi mintea dela orice comentarii sau prognosticuri.

— Unu — roşu — impair — manque! Primele patru!

— Extraordinar! exclamă Soare aproape înspăimântat, şi aminti capului de masă că suta de argint îi aparţine.

După ce încasă opt sute de lei, uită tot ce pierduse, uită şi hotărîrea de a nu mai juca şi-şi reluă locul pe scaun, refăcut sufleteşte în două secunde şi plin de speranţe.

Norocul însă nu rămase. Il atinse c'o aripă, în trecere, şi se poticni în braţele slăbănoage ale unui omuleţ care pierduse o avere de dragul coloarei roşu.

Se scutură repede de cele opt sute câştigate... din greşală, şi de alte două mii din buzunar. Când se pregătea să mai scoată una, muşcat de viermele îndoielii şi al neputinţei de a ieşi din passa neagră în care căzuse, fu sgâlţâit de umăr, de mâna delicată a doamnei Scripcă. Crezând că vrea să-i ceară vreun „împrumut", îşi înfundă nasul între buze şi se făcu că n'o vede. Doamna Scripcă venise cu scopul să-l salveze şi izbuti să-l scoale de pe scaun.

— Aproape să nu te mai recunosc, domnule Soare, îi reproşă ea râzând, după ce ieşiră dintre mese.

— Adevărat, confirmă el, ştergându-şi sudoarea de pe frunte. E foarte antrenant jocul acesta. Scoţi banii din buzunare parcă ai scoate seminţe de dovleac.

Râseră amândoi: Liţă acru, doamna acrişor.

— Pierzi mult?

— A... Propriu zis nu pierd nimic. Mă distrez din câştig.

— ...Un câştig pe care îl ataşaseşi la capital şi-l încuiaseşi cu nouă lacăte...

Liţă Soare îşi muşcă buzele.

— Curios! Aici, în localul acesta, valoarea banului e foarte depreciată.

— E egală cu zero, confirmă doamna strâmbând din nas. Se petrece cu jucătorul de ruletă acelaşi fenomen care se petrece cu bolnavul anesteziat: simte durerea abia după operaţie. Acum te consolezi la gândul că pierzi din câştig, dar îndată ce-i ieşi pe uşă, ai să simţi arsuri la ficaţi... Spune sincer cât pierzi?

Liţă Soare, după ce se gândi puţin, apreciă paguba ca la şase, şapte mii lei, pronunţând cifra cu groază pe buze. Doamna Scripcă moţăi din cap şi-l privi jalnic.

— Dacă te-aş fi rugat să-mi împrumuţi cinci sute, sunt sigură că m'ai fi refuzat...

— Ce vă face să fiţi aşa de sigură? se miră Soare amintindu-şi de uşurinţa cu care înlesnise de atâtea ori, doamnei Fitil, reluarea raporturilor cu ruleta. Dacă aveţi nevoie...

— Acuma, nu, îl refuză doamna strângându-i braţul. Ai deja ghinion şi n'aş vrea să ţi-l mai măresc şi eu. De altfel nici nu sunt în lipsă. Aseară rămăsesem în pană, dar azi m'am refăcut...

— Am înţeles.

Doamna îl lovi cu cotul şi-l trase spre ieşire.

Când să treacă însă în hall, zări figura lăbărţată a ungurului prieten care tocmai îşi aprindea o ţigară de foi şi îşi desfăcu repede braţul.

— Eu mai rămân. Du-te la aer şi te desmeticeşte. Te aştept diseară la unsprezece, pe banca a treia sau a patra de pe aleea principală. Şi vezi să nu mai joci.

Soare înţelese c'a avut motive puternice să-l lase singur şi se depărţă repetându-şi în gând locul indicat pentru întâlnire. Când să prezinte însă numărul la garderobă, îşi luă seama şi se înapoiă. Tot în parc o să-şi facă vacul...

Intră în closet şi-şi cercetă portmoneul şi buzunarele. Rezultatul fu dezastruos: lipseau şapte mii cinci sute de lei. Îşi alungă moartea din suflet printr'o sforţare eroică şi plecă cu paşi mari, hotărît să-l dea dracului de cazinou. Pentru totdeauna.

La uşă însă fu nevoit să aştepte intrarea unui grup mare de excursionişti şi deci să mai reflecteze.

— Foarte bine! Să renunţ definitiv la acest fel de noroc, îşi zise el când îi veni rândul să iasă, dar tocmai pentru acest motiv sunt dator să mai fac o încercare. Numai cu cinci sute. Dacă le pierd — ducă-se! S'au dus şi altele. Iar dacă se întoarce norocul, îmi refac suma cu care am intrat astăzi aici, mă mut iarăşi la mansardă şi-mi reiau vieaţa liniştită de până alaltăieri.

Intră din nou în closet şi deplasă... o mie

din grămada încă respectabilă. O prefăcu în fise şi-şi căuta loc la una din mese. Era liniştit şi împăcat cu sine. De altfel n'avea motive serioase să se creadă nenorocit. Intrase şi el aci ca orice muritor care dă cu nasul prin Sinaia, sacrificase câţiva poli ca să facă plăcere unei fete dragi — „unde o fi ea acum?" — şi se pomenise cu buzunarul plin fără vreo vină şi fără răspundere. Apoi, ca un om cu judecată, mai încercase şi mai câştigase. Norocul acesta nepoftit şi deci neaşteptat, îl scoase brusc din linia dreaptă a veţii lui — cine ar fi putut să se împotrivească? — şi-l silise să-şi facă planuri ca un nebun din balamuc.

Acuma, după ce s'a convins şi el ca atâţia alţii că norocul e o himeră şi că numai banul agonisit cu sudori îţi ţine de cald, şi-a revenit în fire şi e dator, pentru aceasta, să dea slavă lui Dumnezeu. Mai ales că... tot a rămas cu vreo zece miişoare.

Işi puse mâna pe inimă şi îşi făgădui, fără jurământ, că are să-i băşcăluiască de cei cu care venise de acasă şi să-i cheltuiască numai cu femei. Nici nu merită mai multă onoare.

Profitând de răgazul pe care i-l da pacea încheiată cu sine însuşi, Liţă Soare nu se aşează imediat la masa verde, ci îşi mai plimbă simpatica-i persoană printre grupurile de jucător şi prin spaţiile rămase libere. Avea aerul elevului care a izbutit să obţină menţiunea ma-

ximă fără ajutorul manşetei sau al colegului din spate

Cercetă cu milă amestecată cu puţină mândrie feţele îngrijorate sau anormal înveselite ale jucătorilor şi se miră că se găsesc oameni care se lasă ademeniţi la infinit de această morişcă a lui Satana. Incerci odată, de două ori, hai şi de trei, şi vezi că nu merge, ce te mai ţii scaiu de ea? Vrei să rămâi de bună voie muritor de foame?

Işi căută apoi cunoscuţii. Silueta lungană şi osoasă a profesorului de matematici n'o zări. Işi închipui că motive serioase l-au ţinut astăzi departe de cazino şi-l căină, iertându-i cu un gest creştinesc imprudenţa de a fi făcut cunoştinţă, om în etate şi poate tată de copii, cu intimităţile doamnei Fitil.

— Dar unde o fi această parşivă adorabilă?

Până s'o găsească, dădu cu ochii de figura costelivă a matroanei care-i făcuse concurenţă şi pe care bila proastă şi oarbă o găsise demnă să-i acorde, timp de peste trei ceasuri, toate favorurile. Tocmai îşi strângea jetoanele în poşetă. Ii stabili dimensiunea nasului antipatic, îi numără cele câteva fire îndrăsneţe care încercaseră să-i încherbeze o mustaţă, îi găsi urechile cam mari şi cerceii prea mici pentru ele, dar îi plăcu fruntea şi bărbia ovală şi fără negi. Ii examină şi estimă fără pretenţii de cunoscător, bijuteriile cu care îşi împodobea mâinile pistruiate şi urechile şi ghici că joacă numai

ca să-şi întrebuinţeze timpul şi să-şi alunge urîtul bătrâneţii.

Doamna Krater îi bănui gândul şi-i zâmbi afirmativ. Apoi îşi arătă, prin ridicături din umeri şi din sprâncene, regretul că norocul a favorizat-o de data aceasta numai pe ea. Liţă Soare îi răspunse prin aceleaşi mişcări că nu e primejdie de faliment, — şi plecă după madam Fitil. Se împiedecă, în drum, de Ovidiu Crepuscul. Sta ţeapăn, cu mânile în buzunarele pantalonilor, cu geamul suspendat şi cu nasul deasupra ochilor. Cum era şi firesc, Soare îşi aminti îndată de tânăra domnişoară, de care era dispus să se amorezeze, şi pe care, graţie ruletei, o uitase cu totul.

— Ce ar putea să fie comun între acest măgar şi între fiinţa aceea aşa de cuminte şi de distinsă ? — se întrebă el examinând „măgarul" dintr'o parte. Apoi zări pe doamna Fitil şi se îndreptă alene spre ea. Şedea în poziţie decentă pe un fotoliu şi privea sec în intervalul dintre capetele mulţimei şi plafon. Era trasă la faţă, cu cearcăne mari în jurul ochilor — şi tristă. Parcă se afla într'o cameră mortuară.

Imediat Liţă Soare se uită după fantele cu care o văzuse aseară şi nevăzându-l, nu-i trebui multă bătaie de cap să priceapă motivul melancoliei neastâmpăratei cucoane. Îşi pierduse probabil şi banii şi memoria.

O salută simplu şi o întrebă din ochi.

I se răspunse printr'un zâmbet timid şi printr'o ştergere uşoară a palmelor. Adică:

— M'am ras,

— De tot?

— Pfiu!

— Fără speranţă?...

Doamna Fitil îl privi răutăcios cu coada ochiului.

— Fără.

Soare înţelese că s'a pus rău şi cu profesorul şi cu tânărul monoclat.

— Parcă te-am văzut cu...

— Radu l-a chemat.

Liţă Soare îi privi ochii ca de câine bătut şi buzele livide — gata să plângă şi ele, şi-i iertă păcatele...

— Acuma — ce gândeşti să faci?

— Acuma?! Reflectez asupra unui mijloc de sinucidere...

— Asta n'o cred.

— De ce? N'ai mai auzit de oameni care s'au sinucis în împrejurări analoage?

— Bărbaţi şi femei bătrâne... Cele tinere şi frumoase nu se sinucid... Cel puţin la propriu...

Doamna Fitil îl ciupi de braţ.

— Eşti un porc... mic.

— Măgar mi se potriveşte mai bine. Pierd şi eu...

Doamna Fitil bulbucă ochi şi rămase o clipă cu gura căscată.

— Tot?...

— O, nu. Dar destul ca să merit orice calificativ: măgar, catâr, prost, tâmpit...

Doamna răsuflă uşurată şi-l corectă cochet:

— Măgăruş.

Râseră amândoi.

— Sunt îngrijată că ţi-am rămas datoare, oftă ea, după o mică pauză, cu ochii închişi pe jumătate.

— Eu nu mă tem că rămân păgubaş, o linişti el călcând-o stângaci pe picior. Ai dat dovadă că eşti solvabilă chiar când te găseşti în vrajbă cu ruleta...

— Hai şi nu mai fii răutăcios, îl admonestă doamna clipind provocător din ochi. Mai bine mi-ai da un pol să înghit o cafea cu lapte. Sunt leşinată de foame.

Soare o privi nedumerit.

— Parcă spuneai că ai pensiune plătită la hotel.

— Intocmai, dar am uitat să-i oblig pe ăia de acolo să se ţină cu mâncarea după mine... De câteva ori am vrut să ies şi mi-a fost imposibil. Dragostea pentru ruletă e mai tare decât urgia stomacului...

Soare se uită la ceas: 6! Apoi lung şi gânditor la această femeie atât de pasionată pentru jocurile de noroc. La urmă îşi aduse aminte că... nici el n'a mâncat şi se lovi peste obraz.

— Haidem la bufet. Şi mie mi-e foame.

Doamna îl apucă de braţ şi-i şopti aproape de ureche:

— Iar pe urmă... aş vrea să mă achit — măcar de dobândă...

— Ca să ai curaj să mai soliciţi un împrumut...

— Poate.

Când vru să ocolească pe Crepuscul, care ocupa acelaşi loc, în aceeaşi poziţie de sfinx amorezat de propriu-i nas, doamna Fitil observă la pantalonii chibiţului un nasture descheiat — şi o fulgeră o idee. Sau — fiindcă ne găsim în cazino — o inspiraţie.

— Dă-mi un pol! Repede, repede!

Şi fără să mai aştepte îşi vârî mâna în buzunarul prietenului şi şterpeli o fisă mică. Într'o secundă fu lângă masa cea mai apropiată şi o aruncă emoţionată sub ochii crupierului:

— Unu, în plin!

...Şi ieşi unu. Spre marea surpriză a celor care ironizaseră graba şi hotărîrea cu care tânăra doamnă pontase pe primul număr.

Roşie de emoţie, doamna Fitil încasă sapte sute de lei, satisfăcându-şi deopotrivă şi sufletul şi stomacul.

— Ai văzut? se împănă ea în faţa... creditorului care râdea de aşa întâmplare. Acuma du-te şi mănâncă singur, că mie nu-mi mai e foame.

Şi fără altă explicaţie îi întoarse spatele şi se aşeză la masa verde. Soare îi dădu pace şi se duse singur la bufet. Îşi cinsti stomacul cu

unt, cu lapte, se tratã şi pe sine cu o savarinã, aşa fiindcã revenise la cumineţenie, afumã şi gâtlejul cu o ţigarã de lux — şi numai după aceea îşi aminti cã a hotãrît sã mai jertfeascã încã cinci sute de lei de dragul şi din darul zeiţei Fortuna. Nu se grãbi însã. Pânã sã ajungã la mesele de joc, gãsi destul timp sã numere ferestrele şi policandrele cazinoului şi sã-şi resfire de câteva ori fisele din buzunar, al cãror luciu îl pipãia „pentru ultima orã". Privi o clipã peste umerii datornicei care cãşunase pe 1, fãrã sã neglijeze 23, apoi îşi cãutã loc şi se aşezã şi el la altã masã. Lucid, liniştit şi hotãrît. Nu mai ţintea vreun câştig, ci satisfacerea unei porunci lãuntrice pe care o cunoaşte orice jucãtor care s'a decis sã punã capãt aventurii.

Scoase o fisã de un pol şi o aruncã la voia întâmplãrii. Iar ea se opri drept în cãsuţa lui 17. Soare zâmbi îngãduitor şi, ca sã-şi mãreascã plãcerea, mai aruncã una. Aceasta, dupã ce se învârti puţin în preajma celei dintâi, ca dulãul ce-şi pregãteşte culcuşul, încãlecã pe liniuţa care desparte pe 17 de 14 şi rãmase acolo.

Liţã Soare se felicitã cã scutise pe crupieri de ostenealã şi privi compãtimitor la jucãtorii care, cu riscul de a-şi scãpa ochelarii şi de a-şi atrage reproşuri din partea celor deranjaţi, ţineau morţiş sã marcheze singuri numerele pe care calculele lor neobosite le desenau a ieşi victorioase.

— Şaptesprezece — negru — impair — manque! anunţă crupierul tocmai în momentul când Liţă Soare, privind mâinile fine ale unui domn de alături, îşi amintea, dintr'un articol publicat de I. G. Duca, pasajul în care se vorbea de mâinile lui Take Ionescu.

Rămase de lemn. Câştigase, fără niciun calcul, fără nicio speranţă, fără nicio pretenţie, cu ambele fise. Adică exact una mie patruzeci lei. Se miră, dar nu-şi pierdu cumpătul. Mai văzuse şi mai auzise el de astfel de minuni. Hotărîrea rămâne valabilă. Cu o mică schimbare însă. In loc să sacrifice cinci sute din portmoneu, va jertfi acum această mie câşti gată pe negândite.

Băgă în buzunar cinci plăci de câte-o sută şi continuă jocul mai departe. Nu|ca să câştige, ci ca să execute o hotărîre. Pontă pe 17, peultimele şase, pe primele patru, pe 14 şi pe unde nimerea. Ca unul pe care nu-l mai interesează ce o să se întâmple.

Timp de un sfert de oră nu mai câştigă absolutnimic. Nici măcar o transversală oarecare. Când rămase lefter, se ridică brusc, şi îşi şterse palmele pentru a lua toată lumea act că... Radu îl chiamă, şi se duse direct la casier să schimbe cele cinci plăci din buzunar. Până să ajungă însă la cassă, îşi luă seama. De ce să le mai schimbe, când le dăduse odată o destinaţie precisă? Plecând cu ei, ar avea în urmă motive de căinţă şi poate chiar un pre-

text de a se mai reîntoarce. Mai bine ducă-se de unde au venit.

Făcu stânga împrejur la masa din faţa casierului şi, fără să mai stea la gânduri, puse toate plăcile pe 23 cu cai. Risca pentru prima oară o sumă aşa însemnată pe o şansă minimă, dar vrea să piardă tot dintr'odată şi să plece. O prelungire a jocului şi mai ales un eventual câştig l-ar fi antrenat din nou la masa verde. Şi pontă pe 23, numărul îndrăgit de madam Fitil, pentrucă îi venise primul în minte. O zărise o clipă printre jucătorii dela masa vecină, şi când o vede pe ea, vede şi pe 23 cu cai.

— Douzeci şi trei — roşu — impair — passe! Plin şi cai! strigă crupierul în momentul când Liţă Soare, sigur că pierde, se îndrepta, fericit, spre hall...

Când îşi auzi numărul, simţi în cap o lovitură mult mai puternică decât cele pe care le primise când îl urmărea neşansa. Se clătină o clipă pe picioare, dar nu căzu. Scăpă repede şi de clapa care-i astupase beregata şi se înapoiă să-şi încaseze câştigul de lei zece mii cinci sute... Şi să continue jocul cu toată încrederea pe care ţi-o readuce un astfel de capriciu al hazardului.

După „ultimele trei lovituri", schimbă la cassă jetoane în valoare de douăzeci şi una de mii de lei! Îşi scosese paguba şi în plus o sumă cu care putea să se facă hagiu. Dar şi nervii îi erau extrem de încordati. Jucase nouă cea-

suri în şir, aproape nemâncat, şi trecuse prin atâtea emoţii!

Găsi pe doamna Scripcă la locul convenit. Cu nervii ţipând de încătuşare, uită că e cavaler şi că n'o chiamă Fitil, şi o trase aproape brutal de mână.

— Mergem la hotel!

Doamna Scripcă mai cunoscuse bărbaţi scoşi din fire de oboseala jocului şi nu se formaliză. Îi aminti însă că e... măritată şi mamă a doi copii, că un astfel de pas o femeie cinstită nu-l face aşa cât ai bate în palme, ca la urmă să admită o mică concesie. Să-l conducă, adică, până în faţa hotelului în care el găzduia. „Iar mâine vom mai vorbi..."

Plecară strâns lipiţi, pe cărări secundare. Boarea răcoroasă ce abia adia din faţă încercă să alineze neastâmpărul din carnea lui Liţă Soare, dar moliciunea caldă şi parfumul tare ce icnea din corpul femeii care se abandonase la braţul lui vânjos şi înfrigurat, îi turbura mai rău circulaţia sângelui şi-i sufoca respiraţia. Când ajunseră în marginea pustie a avuzului, se temu că n'o s'o poată convinge să se urce în hotel şi o trânti pe banca ce aştepta parcă într'adins la umbra salciei.

— Ah!... îmi împrumuţi cinci sute de lei?

— Da.

La hotel îl aştepta madam Fitil să-i plătească datoria şi să mai solicite un nou împrumut.

XVI

Omul fericit, ori măcar mulţumit, suferă de o meteahnă: nu mai cugetă. Gândul lui nu sboară, nici se afundă. Pluteşte ca frunza pe luciul apei liniştite sau alintate de zefir, şi vegetează ca o pisică hrănită bine, ori ca luleaua în gura unui pensionar.

Atâta pagubă! va exclama cel ce-şi pune zece probleme pe ceas ca să rezolve una în cinci ani. Atâta pagubă! vom zice şi noi. E o aşa lipsă de seriozitate în această vieaţă, pe care Dumnezeu a creat-o după ce a obosit făcând la pământuri şi la stele, încât idealul ar fi ca pe umerii bieţilor oameni să stea cocoţat un dovleac în loc de cap. N'am mai avea, e drept, nici radio, nici tramvae electrice, dar nici nebuni. Ar fi un cap universal, care nu-şi va mai dogi pereţii să afle cât atârnă un metru cub de aer şi ce o să se întâmple cu lumea peste trei miliarde de ani; câte maţe are un ţânţar, câte vămi întâlneşte sufletul până la rai şi ce o să se aleagă de Pământ şi de Saturn când s'o răci Soarele sau când se va întuneca

din pricina răutăţii oamenilor pe care îi hrăneşte şi-i încălzeşte.

Păcat! Dacă în loc de creier am avea seminţe de dovleac, nu ne-ar mai trebui, desigur universităţi, dar nici tankuri; n'am mai crede în fericirea vieţii viitoare, dar nici nu ne-am înfricoşa de cea de aici. Ne-am naşte, am trăi şi am muri fără stare civilă şi fără sens. Aşa cum fără sens a fost gustul lui Dumnezeu când a creat totodată Vieaţa şi Moartea.

Avem însă cap, nu dovleac, cu toată maşinăria necesară de a gândi şi judeca. Şi dacă nu suntem siliţi să punem în mişcare toate şuruburile acestei maşinării — cu atât mai bine. Nu pierdem nimic de vreme ce nu putem dobândi singurul lucru care ne-ar interesa: veşnicia vieţii de aici.

Sunt însă unii indivizi obligaţi prin însăşi menirea lor din născare să gândească. Capul acestora nu trebue stabilizat ca o valută, ci lăsat pradă fluctuaţiilor care sparg o bursă şi halucinaţiilor care surpă bolta cerului şi topesc scoarţa pământului.

Pentru aceasta ei trebue să sufere. Fără mari şi îndelungate suferinţi n'ar fi ajuns la importanţa pe care le-o dă istoria — nici Beethowen, nici Michel-Angelo, nici Dostoevschi, nici Eminescu.

Domnişoara Dorina înţelese că marile creaţii sunt mai totdeauna legate de depresiuni finan-

ciare şi sufleteşti, de egale proporţii, abia acum când mai toate miişoarele îi sburaseră din poşetă odată cu atâtea iluzii prilejuite de un noroc trecător şi trădător, şi când dragostea ce-i încolţise în suflet pentru Liţă Soare se vedea şi ea decepţionată şi silită să-i roadă bojocii şi să-i lungească — Doamne fereşte — faţa şi nasul.

Vieaţa ei se desfăşurase de pe ghem într'un ritm domol şi egal. De aceea şi versurile făurite până aci n'aveau nimic comun cu Simfonia a IX-a şi cu cupola bisericii Sfântului Petru. Cântau adierea unui vântişor prin trandafiri, sau plângeau neputinţa unei musculiţe de a răpune animalul în care totuşi a avut îndrăsneala să-şi înfigă ciocul.

Acum, odată cu golul ce-l simţea în inimă, în poşetă şi în suflet, simţi şi gândul cum se urcă tot mai sus, spre zări necunoscute, dincolo de Păduchiosul şi de stratosferă, ca un balon ce şi-a aruncat sacii cu nisip şi vrea să încalce hotarele zeilor. Işi descoperi spiritul cotorosit de flecuşteţele zaharisite şi dornic să cuprindă universul, să-l stoarcă întocmai ca pe o lămâie, dar nu deasupra unei salăţi sau maioneze, ci a filelor albe care vor avea să suporte de acuma urgia unei peniţe transformată în stilet şi în bisturiu...

Citi — pentru a câtea oară? — titlul volumului de debut şi strâmbă din nas. *Parfum*

de brazi! Hm! Parcă ar fi un Alecsandri oarecare...

Măreț e bradul munților
Ce'n codru înverzește,
Și pe noianul mărilor
Ca uriaș plutește...

Suișuri! Hm! Parcă ar fi un biet măgăruș sau o călăuză. Să te *sui*, nici vorbă, că d'aia ești poet, dar nu la Sfânta Ana și la stâna regală, ci dincolo de nori și de stele!

Reciti și strofa comisă în prezența „bonelor boite" și o pufni râsul.

Prin crengi de brazi și cetini străbat luciri de soare,
Ce-au coborît din ceruri pe raze călătoare!...

Poftim! Au coborît lucirile din soare pe raze care călătoresc! Voiajează mă rog! Hm! A trebuit să piardă unsprezece mii de lei și speranța de a lega prietenie cu bărbatul care i-a căzut mai cu tronc decât alții, ca să-și dea seama de gafa enormă ce ar fi săvârșit debutând cu un volum de versuri care miroase a naftalină...

Tăie titlurile și versurile înseilate până aci, în așa fel ca să se cunoască, după ce manuscrisul va intra în posesia Academiei Române, schimbarea colosală care a intervenit, în răstimp de douăzeci și patru de ore, în sufletul și în concepțiile ei de poetă și de visătoare. Și

ca să nu existe vreun dubiu în privinţa cauzei care a determinat această subită metamorfoză, însemnă cu îngrijire dedesubtul celor patru versuri spintecate:

Sinaia 10 — 11 August, 1933. Soare frumos... Suflet cernit... Inimă grea şi mohorîtă...

Apoi, întoarse fila următoare, muie tocul în sticluţa „Pelikan Füllfedertinte" şi-şi rezemă bărbia în podul palmei.

Vru să privească şi să gândească dincolo de ceea ce văd bieţii ochi trupeşti, dar nu izbuti să depăşească muntele Păduchiosul şi robota salahorilor dela vilele ce se construesc peste Valea Căşăriei.

Săltă capul spre cer şi nu reuşi să frământe în căpisterea minţii decât cocă obişnuită: „cer senin" — „albastru clar" — „văzduh cernit" — şi „soare mândru" — sau cald.

Ca să facă pe Erato să-i înţeleagă mai bine intenţiile, fixă un titlu — cu ajutorul lui Ovidiu:

Nil homini certum est!

Ca imediat, părându-i-se prea lung şi, probabil, prea lat, să-l înlocuiască cu un altul mai scurt, mai dulce la pronunţare şi mai în acord cu starea-i sufletească:

Melancolie.

Şi închise ochii. Un amănunt pe care îl ignorase. Căci un poet, un cugetător, nu poate să vadă clar decât cu ochii închişi. Apoi, pentru mai buna pregătire a atmosferei, căută să

ia contact cu Schopenhauer, marele fabricant de pesimism, dar la urmă preferă pe Eminescu. Nu din spirit şovin, nici colegial, ci pentrucă o femeie — şi încă fată — preferă să i se vorbească în versuri: şi de dragoste, şi de viscol, şi de războiul troian şi de înţelepciunea filosofiei.

Vremea trece, vremea vine,
Toate-s vechi şi nouă toate.
Ce e rău şi ce e bine —
Tu te 'ntreabă şi socoate.
Nu spera şi nu ai teamă:
Ce e val ca valul trece.
De te 'ndeamnă, de te chiamă.
Tu rămâi la toate rece,..

— Aşa e! exclamă aproape tare, Dorina. Toate-s vechi şi noui sunt toate! *Nihil novi sub sole*. Ce-a fost o să mai fie şi ce-o mai fi a mai fost. N'au început necazurile cu Sofia Pârvulescu şi nici n'o să se termine cu ea. Au suferit regine şi prinţese — şi chiar împărătese. Şi nu pentru un pumn de bani, ci răpiri, surghiuniri şi decapitări.

Şi... „ce e val ca valul trece": Desigur. Şi necazurile şi bucuriile se succed în vieaţa omului ca valurile pe întinsul unei ape: când mai line, când mai aprige. După puterea vântului şi după adâncimea apei. Dar valurile trec, se topesc, pe când apa rămâne până în ziua când va dispare şi ea în virtutea legilor naturii.

Trec peste capul omului şi necazuri şi bu-

curii, dar omul se încovoaie şi se ridică, se întristează şi se înveseleşte, până în ceasul când va cădea şi el potrivit aceloraşi rânduieli ale firii.

Aşa dar — de ce... *melancolie?* De ce să bâzâi pentru un necaz pe care mâine, poimâine, îl vei fi uitat? De ce să-ţi faci singur umbră sufletului când şi aşa are el destule ocazii să se întunece? Azi eşti amărît, mâine poate ai o bucurie. Apoi iar o să te superi şi o să te înveseleşti. Căci aşa e vieaţa. Işi schimbă cămaşa ca măgarul culcuşul.

Multe trec pe dinainte,
In auz ne sună multe...
Cine ţine toate minte
Şi ar sta să le asculte?...

Absolut! Multe îi e dat omului să vadă, să audă şi să tragă. Dacă şi-ar deschide inima la toate, ar sdrobi-o, sărmana, zadarnic şi înainte de vreme. Să primeşti senin şi calm tot ce-ţi oferă vieaţa. Şi când îţi dă un pocal cu nectar şi când îţi întinde otravă.

De te 'ndeamnă, de te chiamă,
Tu rămâi la toate rece...

Rece cum sunt serile de August la Sinaia. Ca ghiaţa ar fi imposibil, căci eşti om cu toate simţurile şi cu toate facultăţile. Dar la plus 16 grade e cu putinţă. La această temperatură nu îngheţi şi nici nu te topeşti. Iţi

cade pe cap o bucurie? Scoţi un ah! din gâtlej şi s'a terminat. Te izbeşte un necaz? Dai drumul unui of! din capul pieptului, ca să te uşurezi mai repede, şi treci mai departe. Nu gândi şi nu raţiona mai mult de două secunde. Nu îngheţa şi nu te încălzi.

De bucurie că a descoperit minunea a opta, Dorina şuşui melodia unui şlagăr, se mai sâcâi puţin pe scaun, apoi muie tocul şi scrise pe caiet titlul la care se va opri definitiv:

Linişte.

Il sublinie de două ori, îl uscă bine cu sugătoarea şi-l stâlci între filele caietului. Ca să cânţi frumuseţea munţilor eşti obligat să te urci măcar pe o stâncă, dacă nu pe două; ca să plângi durerea marinarilor ameninţaţi de naufragiu trebue să fi suferit măcar de „mal de mer"; iar ca să arăţi în versuri seninătatea unui suflet abia împăcat, este absolut necesar să laşi vremea subconştientului să lucreze. Intre timp îţi îndestulezi stomacul şi mai faci o plimbare.

Şi fiindcă era vremea, poeta înghiţi cu poftă o aripă de găină şi un pahar cu lapte — şi ieşi la aer.

In poartă se opri, nehotărîtă. Să meargă în sus — e prea târziu; să coboare în parc — se teme să nu-i dea iarăşi palpitaţii apropierea cazinoului şi o eventuală întâlnire cu Liţă Soare. Aşa că decise o mişcare în jurul mănăstirii.

Aţi văzut o noapte cu lună, la munte? Se deosebeşte şi de cea dela mare şi de cea din câmpie. La mare, luna stă sus, la domiciliu, trimiţându-şi să se scalde numai copia şi razele. Se teme probabil de acest lac imens care, sub cerul înstelat, pare şi mai gigantic şi mai monstruos decât îl arată lumina zilei. Când priveşti de pe ţărm cum valul cel mai anemic e în stare să mişte cerul cu toate podoabele lui, te pătrunde o groază de moarte şi dai slavă lui Dumnezeu că te afli pe uscat.

La câmp, luna nu-şi trimite prin porumb şi prin mirişti decât vârful razelor. Se fereşte de noroiu, de ţepi şi de colb. Iţi arată drumurile şi lanurile, dar şi pustiul singurătăţii. Când priveşti marea, te înspăimântă imensitatea ei, însă ştii că nu poate să-ţi facă rău dacă n'o provoci; şi nu te temi. Dar singur într'o câmpie luminată de lună, după ce ţi-ai îndestulat urechile cu ţârâitul greierilor, începi să vezi dihănii apărând din negura tarlalelor de porumb. Şi se pare că micile căpiţe de fân s'au transformat toate în măgăoi şi s'au luat după tine. Şi ai vrea atunci să fie noapte — nu numai fără lună dar şi fără stele şi chiar fără cer. Să te chirceşti la douăzeci de paşi de drum şi să aştepţi cu inima cât un purice un călcâiu de măgăoaie sau zorile izbăvitoare.

La munte, o noapte cu lună se înfăţişează altfel — şi altfel te impresionează. Acolo, cerul nu te priveşte dela milioane de kilometri. Se

coboară jos, aşa de jos că aproape nu-ţi vine să crezi când vezi nori şi stele amestecându-se printre brazi şi însăşi bolta sfâşiată de colţul vreunei stânci uriaşe. Nu cântă nici greieri, nu urlă nici valuri. Nu te temi şi nu cauţi să fugi. Dimpotrivă. Ai vrea să-ţi piară somnul ca să admiri până la ziuă această impresionantă prietenie între cer şi pământ.

La Sinaia, o noapte senină, cu lună împrăştiată prin brazi şi prin cerdacuri are un farmec deosebit. Dorina s'a oprit în şoseaua dintre mânăstire şi castel. Priveşte şi ascultă. Luna s'a lăsat deasupra cazărmii vânătorilor şi de acolo luminează ca ziua Piatra Arsă şi Valea Peleşului. Nu uită nici turlele aurii ale mânăstirii, nici turnurile ascuţite ale castelelor regeşti. Arată o egală dragoste pentru brazi pentru fagi, pentru penajul vânătorilor, pentru culionul călugărilor, pentru puterea regală şi pentru cea a lui Hristos.

Poeta îşi rătăceşte ochii pe creste şi pe turnuri şi ascultă cu nesaţ murmurul Peleşului din vale, uitând să rămâie „rece", după cum o sfătuise Eminescu. O ceată gălăgioasă de excursionişti o readuc pe pământ şi o silesc să-şi mai mute picioarele.

Trece prin curtea mânăstirii unde, impresionată de atâta lumină ce scaldă în plin biserica, chiliile, rondulețele de flori şi curtea albă ca varul, îşi aruncă ochii pe cer şi văzu că soarele

de noapte a plecat de deasupra cazărmii şi se ţine după ea.

Vru să coboare în parc, dar se împiedecă de două perechi de amorezaţi ce-şi şopteau minciuni de dragoste pe treptele micei scări de aci. O luă pe terasă şi se aşeză pe banca din colţ. Acum avea luna în faţă, sus, pe cer, luminând de departe bulevardul Ghica, Piscul-Câinelui, Valea-Rea şi Valea Prahovei — până dincolo de fabrica de var.

Îşi rezemă coatele de balustradă şi încercă să viseze. Aşa cum ar fi făcut în mijlocul acestei feerii din paradis până şi omul cel mai lipsit de gust pentru frumos şi pentru vis. Dar nu izbuti să se depărteze de Sinaia, de parc şi de... cazino. Perechile întâlnite pe scară, altă pereche ce se aşezase pe banca de jos, din drumul clopotniţei, îi arătară locul liber de lângă ea şi o siliră să se gândească la dragoste, aşa cum stă bine unei fete tinere când admiră luna plină...

Din compania de bărbaţi care îi făcuseră curte — vreo câţiva şi... casă — nu reţinu decât pe un profesor dela Litere, om în etate dar foarte simpatic, şi pe un tânăr dar stricăţel tenor dela Opera din Bucureşti. Dacă ar fi profesorul în Sinaia, ar delecta-o cu spiritele-i pline de savoare, dar lângă cei cincizeci şi şapte de ani ai lui s'ar simţi şi ea îmbătrânită cu vreo douăzeci...

Dacă ar fi tenorul, i-ar cânta arii din Boe-

ma — se înnebunește după Puccini, — ar simți lângă el toată vraja tinereții, dar, pe de altă parte, firea lui afemeiată ar face-o să sufere.

Dacă ar fi amândoi... Unul să-i povestească anecdote, iar celălalt să-i cânte... Unul s'o sâcâie la zero grade cu bărbița lui firavă; celălalt, plin de vigoare, dar ușor ca fluturele, să-i ridice temperatura la 40... Apoi — primul să i-o reducă... Și secundul iar să i-o ridice...

...Dar nu e niciunul, necum amândoi. Și nici nu vor veni. Profesorul e familist și va fi și el dus cu nevasta cine știe pe ce meleaguri cu brazi și cu fagi. Iar tenorul e plecat de doi ani din țară...

Și nici nu i-ar vrea pe amândoi... odată. Dorina suferă de romantism numai când are gust și când visează, dar firea ei e moderată. In gând își permite toate extravaganțele. Imbracă toalete de regină, după ce a aruncat fotele cusute cu arniciu, își umple brațele și gâtul de bijuterii, pune diamante pe frunte sau busuioc în cosiță și schimbă bărbații la fiecare minut. In realitate însă, e modestă, timidă și serioasă.

Și încă n'a iubit cu tot sufletul ei. N'a întâlnit bărbatul pe care îl tot caută de pe când era într'a șasea de liceu. Drept e că nici ea nu s'a fixat încă asupra unui tip. Când cugetă cu ochi deschiși, nu e așa pretențioasă: l-ar vrea cu un decimetru mai înalt decât ea, cu cincisprezece ani mai în vârstă, cu mustața tunsă, cu ochelari și de meserie profesor. Dar

când visează, l-ar dori înalt, de treizeci de ani, fără mustață, crai și duelist de forță, călăreț și erou, cu monoclu și de profesie tenor sau ministru plenipotențiar. Ofițerii și popii nu-i plac — nici când visează, nici când e trează. Odată însă ce-a acceptat prietenia unui bărbat, o păstrează până la ultimele consecințe. Nu caută variații decât în vis — și întotdeauna antipodul celui din plapomă.

Această dublă existență a scutit-o de suferințele dragostei, dar i-a interzis să cunoască marile emoții ale pasiunii. De aci și neputința ei de a cultiva în versuri nebuniile lui Cupidon și necesitatea, nefirească la o poetă de douăzeci și trei de ani, de a căuta subiecte în natură și în filosofie.

Câteodată, conștientă de această carceră organică ce-i paralizează orice tendință de descătușare largă a simțurilor și de expansiune a sufletului, cade în disperare. Nu se gândește la sinucidere, nici la greva foamei, dar plânge. După cum i se întâmplă adesea, ca oricărei naturi emotive, să plângă și degeaba.

Acuma încă n'a început. Și-a luat adio dela profesorul universitar pe care nu l-a mai văzut dela ultimul examen, dela tenorul nestatornic care va fi încântând cu vocea-i caldă cine știe ce femeiușcă de sub soarele Italiei, a înlăturat și posibilitatea unei revederi surpriză cu vărul care și-a luat de curând un post la legația din Cairo — ce gust, pe căldurile

astea! — şi s'a fixat asupra aceluia care de cinci zile îi turbură gândurile şi pe care în zadar încearcă să-l evite: Liţă Soare.

Nu-i cunoaşte timbrul vocii, dar îşi închipue că trebue să fie metalic. Iar gradul de intelectualitate stă scris pe fruntea-i lată şi în ochii mari, miraţi şi buni. N'are idee dacă cultivă vreuna din artele nobile, dar e sigură că nu-i străin nici de literatură, nici de muzică, nici de plastică. Insurat nu e, frumos e, bogat n'o fi, dar lipsă nu duce, cochet nu e, dar simţit este, — iar de obârşie, ce-i pasă?

Şi nici vicios nu pare. Asupra acestui punct s'a convins încă din tren. Tot drumul dela Bucureşti la Sinaia nu şi-a întrebuinţat ochii decât afară din vagon. A ignorat complet vecinătatea unei semiduzini de femei, interesându-l numai filmul ce se desfăşoară în goană de-a-lungul drumului de fier.

Şi totuşi, pare c'a îndrăgit şi el ruleta. — Ah, dacă n'ar fi existat, aci în Sinaia, această roată mizerabilă, această cocotă vicleană, — chiar! — locul al doilea de pe bancă n'ar mai fi vacant. Ar sta acum alături; el, cu mâna strângându-i mijlocul; ea, cu capul tolănit pe pieptul lui, ar privi luna şi şi-ar grăi versuri de amor...

Acum ţi-i inima fierbinte,
Frumoasă eşti, iubită eşti...
Ce mai aştepţi aşa cuminte
Si'n taină singură tânjeneşti?

Nu simţi cum prinde să te 'mbete
Tăria 'nfrântelor dorinţi?
Nu vezi cum arzi de sfânta sete
A sărutărilor fierbinţi?...

Deşi nemulţumită că-i veniseră în minte versuri slabe din Vlahuţă, un poet pe care nu-l iubea, izbucni totuşi într'un plâns reţinut, deci cu atât mai lăcrămos şi mai dureros. O pupătură sgomotoasă a perechei din apropiere se adăugă colac peste pupăză să-i despice pieptul şi să-i sfâşie inima.

Se ridică ferm hotărîtă să-l întâlnească şi să-i vorbească. Ori măcar să-i înlesnească un schimb banal de cuvinte. Aşa se face cunoştinţă şi se leagă prietenii. Iar ei deja sunt prieteni. Se doresc reciproc, se caută şi se evită când cred că au motive să se îmbufneze. Nu mai încape niciun pic de îndoială că şi el o simpatizează. Ii citeşte gândul în ochi.

Ceasurile zece şi jumătate.

Coborî în grabă printre cele două perechi care tot se mai giugiulesc pe scară — pesemne că toate băncile din parcul mânăstirii erau ocupate — şi păşi sprintenă şi optimistă la vale, drept spre cazino. Era dispusă să-i ierte — fără să-i mai tolereze şi de aci înainte — relaţiile cu cele două cucoane şi decisă să-i interzică a mai intra în cazino. Sunt aşa de frumoase împrejurimile Sinaiei! Şi aşa de tineri şi de setoşi de vieaţă amândoi! Ce mai trebue cazinou — şi ruletă — şi bacara? Unde

e tinereţe şi dragoste nu încape plictiseală. Nu se ştie ce e aia monotonie.

Când să se apropie de cazino. Liţă Soare tocmai convinsese pe doamna Scripcă... să-l conducă până la hotel şi plecau amândoi la braţ. Dorina simţi un şoc în respiraţie şi o lovitură peste genunchi. Vru s'o ia rasna, dar amintindu-şi de intenţiile generoase cu care coborîse, înfruntă urgia şi-l privi prietenos drept în ochi.

Surprins c'o vede la o oră oarecum târzie, venind grăbită în parc, Soare îşi închipui că are un rendes-vous — probabil cu chibiţul acela agasant şi antipatic, sau că faptul s'a şi consumat pe la vreunul din hotelurile apropiate. Şi, cu toate că nu era nici în drept, nici în situaţie să-i arunce piatra, îi arătă dispreţul lui printr'un gest potrivit — şi strânse pe madam Scripcă de mijloc.

Dorina, care nici gând nu mai avea să intre în cazino, odată ce-l văzuse pe el ieşind, urcă scările în fugă, scoase bilet şi-şi lăsă pardesiul la garderobă, într'o stare aproape inconştientă. Şi nu-şi regăsi plămânii ca să respire lung şi adânc decât în braţele primului fotoliu pe care-l întâlni în hall.

Toate iluziile, toate planurile, se prăbuşiseră în baltă. Şi ce baltă!...

Ce-i de făcut acum? Să mai construiască alte planuri? Să-şi mai ajusteze iluziile pentru

se acomoda unei stări de tranziție ? Să facă puțină filosofie ?

— Mizați, domnilor !

Își întoarse brusc capul spre fundul hallului și văzu lume îngrămădită.

— Ce-o mai fi și acolo ?

Știa că ruleta se învârtește numai până la $10^1/_2$, și acum e 11.

La gândul că jocurile de noroc continuă, simți un neastâmpăr în sânge și roșeață în obraji. Înțelese pricina și încearcă să reziste. Dar nu izbuti. Era prea slăbită sufletește. Uită ca prin farmec tot răul pe care i-l făcuse infidelitatea făt-frumosului și își cercetă conținutul poștei. Pe lângă nimicurile atât de necesare unei femei, descoperi și comoara — multă, puțină, cât mai rămăsese: o mie opt sute în cap. Trei sute poate să mai piardă fără primejdie de faliment. Pensiunea era plătită, iar biletul de tren bun și pentru înapoiere.

Se juca *bulă*. Tot un fel de ruletă, dar mai domoală, cu numere mai puține și cu bila bună de bătut oina. Dorina schimbă înfrigurată o monedă de o sută și aruncă un pol pe 3. Bila — sau bula — intenționă să se oprească pe 7, apoi pe 4, iar când toată lumea era convinsă că o să rămână pe 5, făcu o mișcare înapoi și căzu pe 3...

Poeta încasă pe nepusă masă una sută patruzeci lei și respiră ușurată și fericită.

Glasul crupierului o salvase la timp.

XVII

...Şi numai aşa a putut să adoarmă şi să doarmă, Liţă Soare. Adică graţie celor două frumoase şi solvabile datornice care l-au ajutat să-şi repună sistemul nervos la locul cuvenit. Ba, madam Fitil, ca o debitoare mai veche, cu două poliţe neachitate şi cu alta albă în poşetă, l-a frecţionat cu colonie pe la tâmple şi pe lângă nas, i-a cântat un „Nani, nani" ca unui copilaş răsfăţat, iar la plecare — hăt târziu — a controlat ferestrele cu grijă mare să nu pătrundă vreun curent de pe Valea-Rea i-a strâns plapoma bine pe lângă el ca să nuia vreo răceală pe dedesubt, l-a muşcat de urechi şi de vârful nasului şi i-a urat cu cel mai delicios glas din Sinaia:

— Somn dulţe, puişol. Să nu te coli până mâine la 9. Auzi? Până mâine la 9 să nu deschizi v'un ochiu că te bat. Atunci vine mămica şi-ţi dă cafiaua şi te îmbacă mumos şi mergem la — *„Rien ne va plus!..."*. Da, măgăluş?

— Da.

— Ţine ale guliţă dulţe? Mţup! Ţine ale ochi mumoşi? Mţup!

— ... Ţine ale bani?

— Eşti un nerușinat. Un mizerabil. Noapte bună. Mâine la 9 să te găsesc în plapomă, că altfel — ai a face cu mine.

Totuşi, Liţă Soare n'a respectat porunca „mămicăi". S'a deşteptat pe la 6, adică numai după vreo trei ceasuri, şi şi-a recapitulat în minte — şi în plapomă — toată activitatea din ajun: ruletă — cu peripeţii ca în poveşti, o femeie pe banca din parc — ca derbedeii, alta în hotel —ca un om din „lumea bună". — năduşeli, bucurii, căinţe şi şaizeci de ţigări cu diferite firme...

Simţi că i se încruntă părul în cap.

Când pipăi însă portmoneul, părul se îmbună şi se întinse la loc. Avea aproape treizeci de mii de lei...

— Extraordinar!

Işi lipi şi o palmă de obraz, apoi privi lung şi mirat la mulţimea bacnotelor care, la rândul lor, îl priveau şi ele tot aşa de lung şi de mirate. Soare bănui că-l privesc în batjocură. Ca şi când i-ar fi spus: — Nu te bucura prea mult, că suntem pasări călătoare. Cine ştie unde ne vom odihni în noaptea care vine...

Se ridică în capul oaselor şi se scărpină peste tot, deşi nu-l mânca pe nicăieri. I-ar fi părut nespus de rău să-l părăsească în bloc şi aşa de repede...

Se scărpină în cot — ca o prevestire rea — şi le privi galeş...

— Dar dacă se vor înmulţi?...

Se scărpină pe burtă, ca în faţa unei bucurii şi le adulmecă lacom... Treizeci de mii!.. Şaizeci de mii.. O sută de mii... Un milion....

Şi se apucă să danseze în jurul unui scaun cu toate că picioarele-i nu prea sunt dedate cu acest nobil sport.

Dar dacă...

Dar dacă... ar pleca? Experienţa i-a dovedit că nu în toate zilele găseşti norocul în toane bune. S'ar putea foarte bine ca diseară să piardă tot ce-a câştigat cu atâtea emoţii şi cu atâta sudoare.

Dar dacă...

Avu senzaţia că se despică în două — din creştet şi până la prostată. Oftă pe nas şi scoase capul pe fereastra care da spre parc, Nicio mişcare omenească. Nici bone cu copii, nici perechi care proiectează copii, nici muzică, nici măcar soare. Şi nici vânt. Toate cărările pustii, toată frunza amorţită. Dorm şi oameni şi natura, In marile staţiuni climaterice se mai molipseşte şi ea dela muritori. Niţică boierie -- o lună, două pe an, nu strică nimănuia. Sau poate îşi prelungeşte somnul din deferenţă pentru cei ce şi-au părăsit case, afaceri, familii şi prietenii abia închegate şi au venit să-i laude frumuseţea şi să-i admire măreţia

Soarele a răsărit, e drept, dar numai pentru ciobanii de pe Piscul Câinelui. In Sinaia se arată şi el mai târziu. Când ştie că poate să mângâie un păr sbârlit în fereastră, şi o chelie sau un căpuşor de copil, în parc.

Din odaia lui Liţă Soare se vede mai întâi avuzul — fără admiratori; apoi, dacă ridici nasul cu un centimetru, zăreşti crucea de pe biserica mare a mânăstirii. Iar dacă îl mai salţi încă pe atâta, descoperi Vârful cu Dor, pleşuv şi singuratic, crescut ca un cucuiu în coama muntelui Furnica.

Liţă Soare făcu — vreme de un sfert de oră — naveta din parc şi până acolo unde se împreună cerul senin cu pământul bubos şi somnoros — şi fu cuprins de remuşcări. Venise la Sinaia să cutreiere munţii, să guste din toate izvoarele, să bea zer de pe la stânele cu ciobani care habar n'au de rotaţiile pe care le face pământul în jurul soarelui, să citească tolănit pe iarba necălcată de om sau de vită şi să mediteze în faţa stâncilor uriaşe şi a brazilor din leatul lui Ştefan cel Mare... Iar acum — îşi frământă capul cu probleme pe care marea de cetină şi susurul izvoarelor scăpate din stâncă nu le simpatizează.

Cine dracu' l-a dus la Cazino — chiar din prima zi? Din primul ceas?!

Trase un sac de aer în plămâni şi se întoarse scărpinându-se după ceafă. Era dispus să trateze un armistiţiu cu pofta de bani care

pusese stăpânire pe el. Dar când dădu cu ochii de şirul bacnotelor — un ploton întreg — îşi luă mâna dela ceafă şi îşi mângâiă mustaţa... Apoi iar şi-o duse la ceafă, iar o aduse la gură, iar la ceafă, iar la mustaţă, până o strânse enervat şi îşi pocni un pumn în frunte.

— Ia să fac bine şi să plec, hotărî el în sfârşit, fără prea multă convingere. Mă duc la Constanţa sau la Herculane.

Îşi scoase pijamaua în grabă şi se apucă să se spele. Mai avea trei sferturi de oră până la primul tren.

Apoi îşi aduse aminte că şi în cele două localităţi balneare sunt jocuri de noroc şi rămase în faţa oglinzii cu gura plină de pastă.

— Mai bine rămân pe loc.

Îşi curăţi gura şi se aşeză pe scaun. Se uită lung după un servitor care ieşise din hotel şi traversa parcul — probabil cu aceeaşi indiferenţă cu care ar fi mers pe un drum prăfuit, de câmp, sau pe coridoarele hotelului. Apoi iar îşi admiră tezaurul...

Treizeci de mii!...

Dar dacă i-o pierde?

Dar dacă i-o îndoi — împătri — înzeci?...

Dar dacă...

Dar dacă...

— Plec la Bucureşti! — decise el cu glas tare ca să se convingă de necesitatea unei înapoieri subite.

Şi se apucă să se îmbrace.

Intr'un sfert de oră era gata de plecare. Când să strângă însă şirul de bilete albastre... simţi din nou mâncărime după ceafă.

Dar dacă...

Se gândi şi la eventualitatea unui noroc nesecat, cugetă — nu mai puţin — şi la cele două cucoane tinere care-i dăduseră clipe ce nu se pot uita în câteva ceasuri...

Dar dacă...

E drept că le plătise. Nu cu bani munciţi, dar cu bani, totuşi.

Ii veni să râdă. Niciodată nu cheltuise cu o femeie mai mult de o sută de lei; iar acum devenise atât de galanton!...

— Ce înseamnă banul câştigat fără sudoare! reflectă el în faţa oglinzii. Şi perspectiva unei vieţi uşuratice îl făcu să se cutremure.

Adună banii, cu dispreţ, îi îndesă în portmoneu, cinsti pe oamenii care îl serviseră, achită portarului datoria — şi plecă la gară.

Până la sosirea trenului mai era un sfert de ceas. Timp suficient să mai cugete şi la tainele ruletei şi la carnea celor două doamne şi la eventualitatea unui dezastru... Lupta fu mai aprigă când acceleratul se opri în faţa peronului. Să plece?... Să mai rămână?

— Poftiţi în vagoane, domnilor!

Se urcă în ultimul moment, mulţumit că a zbutit să învingă duhul cel rău al lăcomiei.

Din locul pe care îl ocupă în compartimentul gol, rezervat parcă într'adins pentru el, mai aruncă o privire perfidă spre cazino, cu alta îmbrăţişă Sinaia întreagă — cu madam Scripcă şi cu madam Fitil, şi râse din tot corpul satisfăcut şi mândru că a regăsit pe Liţă Soare cel de acum cinci zile.

Primi, bine dispus, defilarea fabricilor „Costinescu", a pădurilor de peste Prahova şi a ultimelor case din mahalaua „Izvor". Şi tot aşa apariţia soarelui la uşa compartimentului, şi jos în apa sprintenă a râului.

Işi mai aruncă ochii spre Vârful cu Dor care dispăru îndată în dosul unei familii de fagi — şi se minună de frumuseţea firii, la munte. Aşa de măreaţă şi atât de variată. La şes — e urît în acest anotimp... Cald... Praf Uscăciune... Mai ales în Bucureşti! O zăpuşeală teribilă. Când ai bani însă, poţi să te mai răcoreşti şi în Capitală... La „Cărăbuş"... La un restaurant cu grădină... Şi lui — slavă Domnului că-i dă mâna să înghită, timp de-o lună, în fiecare seară, câte-o revistă, câte-o friptură la grătar şi câte-o halbă de bere.

Scoase portmoneul şi-şi mai pipăi bogăţia. Apoi o scoase la vedere.

— Berechet!...

O vârî la loc, cu mândria celui ce s'a dovedit mai presus de ispitele teribile ale ruletei şi privi iarăşi pe fereastră.

Valea Largă...

Posada...

— Comarnic, două minute!

— Poftiți poame, conașule. Mere, mere! Sâmburi de nucă.

Soare vru să cumpere din toate, dar la urmă se mulțumi c'un cornișor de nuci. Numai așa ca să nu-și scadă nota la purtare.

Matei Basarab...

Breaza...

Munții cei falnici dela Sinaia se tot lăsaseră și ei la vale, odată cu trenul și cu apa Prahovei, încât nu mai rămăsese decât un șir de dealuri mari și împădurite, gata să dispară și ele cât mai repede în fața câmpiei, a prafului îngrămădit de secetă și a căldurii înnăbușitoare...

— Ce trebue să fie acum la București! — își repetă Liță, deși nu lipsea decât de cinci sau șase zile.

Compară o plimbare pe strada Lăzureanu cu una pe bulevardul Ghica, una la șosea cu alta pe drumul ce duce dela mânăstire spre castel, un scaun din Cișmigiu cu o bancă din fața hotelului Palace, o excursie la Băneasa cu una la casa de pe Pisc sau la stâna regală, un urcuș spre Antrepozite cu unul către Vârful cu Dor... și se scărpină după ureche.

De ce s'a grăbit să plece? Putea foarte bine să rămâie în Sinaia și să nu mai joace. Îl ducea cineva cu sila la cazinou?!

O râpă urîtă, cu'n prunișor strâmb și idiot

ce se mai ţinea în două rădăcini pe parapetul ei, rânjiră la fereastră şi-l siliră să se scarpine şi după cealaltă ureche...

— Cine rămâne la Câmpina...

Dar dacă s'ar înapoia? Ce să caute acum la Bucureşti, când abia l-a părăsit? Ce vor zice prietenii? Ce mutră o să facă cucoana Tinca?...

Dar dacă l-o îndemna necuratul să intre iar la ruletă?...

— Câmpina, două minute!

Acceleratul se opri lângă personalul de Bucureşti care aştepta să i se libereze calea spre Sinaia, unde trebuia să ajungă la 10 precis, cu noutăţi pentru localnici şi pentru sezonişti... Chiar la ora când se redeschide cazinoul şi încep jocurile... Mizaţi, domnilor!...

— Poftiţi în vagoane, domnilor!

Intr'un sfert de minut, Liţă Soare îşi făcea loc pe culoarul înţesat al vagonului de vis-à-vis. Cu riscul de a plăti amendă. Işi închipue că a câştigat câteva sute de lei mai puţin — şi basta.

Breaza...

Comarnic...

Valea Largă...

Pe măsură ce se apropie de Sinaia, Liţă Soare îşi dă tot mai lămurit seama că nu-l mai interesează munţii ci apropiata revedere a ruletei. Şi că nu teama de căldură şi de gura

prietenilor l-a întors din drum, ci ora magnetică a reînceperii jocurilor de noroc.

Conştient de primejdia ce-l aşteaptă, încercă să se apere. Are de unde să piardă, e drept, dar pentru care motiv să piardă? Numai fiindcă a câştigat? E aceasta o judecată sănătoasă?

...Dar dacă o să mai câştige?

Dar dacă...

Când trenul trecu podul dela Izvor, hotărîrea era luată; se va duce direct la Braşov. Şi acolo sunt munţi, şi acolo sunt brazi şi stânci. N'or fi ca la Sinaia, în schimb lipseşte cazinoul. Nu e ruletă. Nu e rost de îmbogăţire, dar nici de sărăcie. Se va coborî repede şi, în cele câteva minute cât se odihneşte locomotiva, îşi scoate bilet.

— Sinaia, cinci minute!

Liţă Soare se coborî, într'adevăr, dar... cu geamantanul într'o mână şi cu pardesiul în cealaltă.

Îşi pierduse memoria...

Ca s'o regăsească în hall-ul gării.

— Trebue să fiu nebun! Zăpăcit! Tâmpit! De ce să mai rămân la Sinaia? Ca să plătesc azi o mie de lei câteva minute de dragoste, iar mâine să n'am ce mânca?

Se repezi la cassă... Se reîntoarse spre ieşire... Apoi iar la cassă — dar era prea târziu. Trenul plecase.

N'avea decât să aştepte altul. Ori să plece c'o maşină. Ce contează câteva sute de lei pe lângă primejdia ce-l aşteaptă la cazino?

Află dela portar că are tren spre Braşov abia peste două ceasuri. Iar dela un şofeur că un taxi l-ar costa trei sute de lei, pe câtă vreme un loc în autobuzele care fac cursa între Sinaia şi Braşov, numai optzeci de lei.

Renunţă şi la taxi — de ce să nu aştepte trenul? Are reducere şi deci îl costă de trei ori mai puţin. Iar autobuzele se răstoarnă cam des pe şoselele înguste şi cotite dela munte. Două ceasuri trec repede. Mai face o mişcare prin parc, mai controlează barometrul, mai citeşte o gazetă...

Se uită la ceasornic: zece şi jumătate... Au început jocurile... Dădu înfrigurat bagajul la păstrare şi plecă direct la cazino...

— Ce-o să se întâmple? — judecă el. Pierd — în cazul cel mai rău — o mie de lei şi, în schimb, mă vindec pentru totdeauna de acest început de pasiune pentru ruletă.

XVIII

Ora 11. Liţă Soare e în câştig cu aproape două mii de lei.

Ora 14. Liţă Soare pierde peste patru mii de lei. Mai schimbă o mie. „Ultima". Apoi pleacă la Braşov...

Ora 19. Liţă Soare mai are — din tot câştigul — şapte mii şi ceva de lei. Atât cât i-ar ajunge să-şi facă concediul la Sinaia pe socoteala ruletei.

Ora 20. Liţă Soare îşi numără banii, în closetul cazinoului. I-au mai rămas şase mii trei sute de lei. Adică suma cu care venise de acasă şi trei sute în plus...

Îi vine puţină ameţeală dar se înviorează repede. La urma urmei, bine că a scăpat de ei. Erau bani nemunciţi, care te scot din fire şi te împing pe făgaşuri necunoscute şi osândite cu asprime altădată. Ducă-se şi cele trei sute. Rămâne cu toate iluziile sfărâmate dar chibzuit şi cuminte — cum a fost de când l-a născut cucoana preoteasă din Codăeşti.

Intocmeşte frumos cele şase mii şi le pune în portmoneu cu grija cu care punea altă-

dată, când era copil, anafură — în hârtie albă sau şervet, ca să ducă maică-si acasă. Iar cu restul se reîntoarce în sala jocurilor.

Ora 20,30. Liţă Soare sporeşte banii blestemaţi — dela trei sute la patru mii două sute. Şi este ferm decis să-i sporească până la şase mii ca să-şi realizeze ceea ce dorise cu două ceasuri în urmă: ambiţia de a trăi o lună la Sinaia pe cheltuiala cazinoului.

Ora 22. Liţă Soare mai dispune de o singură hârtie albastră... In schimb are... febră. Ii svâcnesc tâmplele, îl loveşte cineva cu un corp tare după ceafă şi peste genunchi, îl ustură ochii, nasul, i s'a uscat gura până din-l colo de faringe, iar creierul s'a prefăcut într'o morişcă ce hurue în surdină şi se izbeşte de pereţii scăfârliei...

Simte nevoie să fugă, să ţipe, să bea ceva, în fine să se certe cu toată lumea'

Izbuteşte cu greu să-şi ducă o ţigară la gură şi să-şi ţină capul fix până i-o aprinde un servitor. Izbuti să se depărteze şi de mesele de joc, cu gândul să intre în bufet şi să se răcorească cu un pahar de sirop.

In dreptul unei mescioare se abătu să scuture ţigara — şi îşi văzu mutra în oglindă. Părul răvăşit, nodul dela cravată scăpat de sub guler şi ochii bulbucaţi şi roşii ca la un bolnav de lingoare neagră.

Işi drese cravata la iuţeală, puse şi în cap puţină rânduială, apoi, speriat de sine, se în-

toarse spre ieşire. Se găseşte sirop şi afară din cazinou. S'ar fi căzut să-şi ia rămas-bun dela madam Fitil care joacă la masa a cincia, dela cealaltă madam care juca la masa a doua, să salute, aşa în treacăt şi dela distanţă, pe „domnişoara aceea" care-şi făcuse apariţia — cam între trei şi jumătate-patru şi de atunci n'o mai văzuse, — dar cine se mai gândeşte la astfel de obligaţii în aşa împrejurări? Şi — ce să le spună? Că s'a curăţat şi că se întoarce sărac şi curat la cucoana Tinca, în str. Lăzureanu 113 bis? Dar pe cine interesează aceste banalităţi, în toiul jocului? Şi la ce bun? Cine o să-l ajute? O, de-ar fi femeie — măcar aşa ca Scripca şi ca Fitila — s'ar schimba chestia...

Ieşi din sala cea mare, vădit transfigurat de hotărîre, dar în hal... i se muiară picioarele. Ca să nu se împleticească şi să cadă, se opri şi făcu o împărţire dreaptă a miei din buzunar. O sută şaptezeci şi cinci trenul (accelerat cl. II-a, 50%), o sută de lei o masă bună — era lihnit sărmanul, — optzeci lei un pachet „Ferdinand", — azi nu mai era loc pentru economie, — cincisprezece lei taxa coletelor depuse în gară şi cincizeci maşina din Gara de Nord şi până la domiciliu. In total lei patru sute două zeci. Mai adăogă optzeci pentru „cheltuieli neprevăzute" — câte nu se întâmplă pe drum? — şi făcu cinci sute în cap. Ii mai prisosea aşa dar restul de cinci...

Se scărpină după ureche.

La Bucureşti mai are ceva bani, dar sunt depuşi la Casa de Economie. Până să-i scoată, nu poate să rabde de foame. Aşa că mai rupse încă trei sute.

Îi mai prisoseau două...

— Marcaţi jocurile, domnilor!

Se reîntoarse în sală şi miză cinci poli pe 17 cu cai, numărul fatal care-l lăsase sărac (după ce tot el îl pricopsise), doi poli îi aruncă pe ultimele careuri, unul pe 0 şi cel din urmă pe 10. Îşi aminti că acest număr i-a făcut cândva o mare surpriză şi — mai ştii? — poate că şi acuma e dispus să-i mai facă una.

— Cinci — roşu — impair — manque!...

Îşi vârî mâinile în buzunarele pantalonilor, îşi luă aer de om... lichidat dar încă în situaţie să mai mănânce odată şi să-şi plătească trenul spre casă — şi ieşi cu fruntea sus...

Pierduse. Ei şi? Săvârşise o faptă care urma să fie pedepsită de vreo lege? Trebuia să dea vreo socoteală cuiva? Furase? Înşelase? Nu.

Pierduse banii lui. Ştia el şi cu Dumnezeu. E drept că-i pierduse la ruletă, adică cu bună ştiinţă. E responsabil însă numai faţă de sine. E pasibil şi de pedeapsă. Şi-o va acorda după merit. Exemplară. Ca să se înveţe minte şi ca să-şi... recupereze paguba. N'a stat o lună a Sinaia? Are să vie la anul...

— Faceţi jocurile, domnilor!

Invitaţia crupierului îl ajunse pe la jumă-

tatea hall-ului. Se opri in loc şi se scărpină după ureche. Apoi... făcu o nouă repetiţie a banilor din buzunar. Luă o sută din cei destinaţi a-i întreţine stomacul până va face rost de alţii, patruzeci din cei optzeci sortiţi să-i ţină tovărăşie la drum şi şaizeci dela masa pe care urma s'o ia imediat. Cu patruzeci de lei se poate mânca destul de bine... când n'ai mai mult în buzunar.

Şi iar se înapoiă la ruletă...

Şi iar îi miză pe toţi...

Şi iar îi pierdu la o singură învârtitură...

Urmă pe loc o nouă şi rapidă ajustare a socotelilor. Se poate călători destul de bine şi cu clasa a treia, iar pentru acasă nu trebue să duci atâta grijă. Ceri proprietăresei două sute de lei şi ai rezolvat problema.

Şi iar pierdu...

De unde să mai ia?

Renunţă la „cheltuieli de drum", renunţă şi la automobil — parcă cu tramvaiul nu mergi tot aşa de bine? — iar pentru cină opri numai zece lei. Mănânci un sandwich, la rigoare două-trei cornuri, şi ţi-ai amăgit stomacul.

Şi iar pierdu.

Renunţă la tramvai şi la mâncare şi mai încropi un pol.

— Zece în plin!

— Treizeci şi cinci!...

Dar nu plecă... Poate că tot o să câştige. Aşa e norocul: revine în ultimul moment.

Când crezi că eşti iremediabil pierdut. Dacă n'ar şti... Iar dacă nu mai revenea — îşi vinde ceasul şi în Sinaia tot nu rămâne.

Peste zece minute mai avea două fise de câte un pol. Le oprise ca să-şi scoată lucrurile din gară şi ca să îmbuce ceva.

— Faceţi jocurile pentru ultimele trei lovituri!

Aruncă una din fise. Cu cealaltă îşi va scoate numai pardesiul şi va mânca ceva.

O pierdu.

Aceeaşi soartă o avu şi cea din urmă pe care o aruncase inconştient.

— Mizaţi, vă rog, pentru ultima lovitură. Jocurile reîncep mâine dimineaţă la ora 10,

Dar prietenul nostru nu mai auzi nimic. Toată sala de jocuri îi intrase în cap, după ce se învârtise o clipă în juru-i, şi acum încerca. cu larmă şi cu lovituri, să-i crape văcălia sau să iasă prin urechi, prin ochi şi pe nas.

Se desmetici repede şi ieşi cu înfăţişarea unuia care s'a trezit puţin din beţie.

Afară era senin şi nu prea răcoare. Luna se cocoţase tocmai în Vârful cu Dor şi privea de acolo, înjumătăţită şi gata să se pituleze, în groapa imensă cu arbori, cu vile, cu oameni şi cu ape, dintre culmea Furnicei şi creasta Piscului.

In parc — aproape pustiu. Pe o bancă din apropierea cazinoului, un bărbat priveşte atent spre Vârful cu Dor, căsnindu-se pesemne

să priceapă ce s'a făcut cu cealaltă jumătate a lunii, iar pe o altă bancă, vis-à-vis, moţăe o femeie tânără — probabil nevasta unui crupier în aşteptarea soţului.

Ce să facă Liţă Soare?

In alte condiţii, şi-ar fi vârît mâinile în buzunare şi ar fi admirat cerul, dar acum? Flămând, fără adăpost, fără o pară chioară, obosit trupeşte şi deprimat sufleteşte...

Ca să nu dea ochi cu cele două cucoane, se îndreptă repede spre cimitirul eroilor şi se rezemă de grilaj. In faţa mormintelor însă nu poţi cugeta decât senin la suflet fiind, de aceea reveni în parc şi se aşeză pe o bancă ascunsă într'un cerc de castani. De-ar fi avut baremi un pol să-şi scoată pardesiul din gară şi să înghită o chiflă, două... Dar n'are nimic. Nici măcar un leu.

Işi mai scutură buzunarele, îşi mai dibui căptuşeala — doar, doar va fi scăpat ceva pe undeva, dar rezultatul fu negativ.

Işi strânse tâmplele ca să nu plesnească, şi îşi vârî o mână sub curea ca să dea stomacului impresia că e o halcă de carne friptă sau o felie de pâine cu unt...

— Ce nebunie!... Ce tâmpenie!... Ce groaznică păcăleală — a cui? A Norocului? A Soartei? Ce-or mai fi şi bazaconiile astea? Aseară — bani, femei, hotel şi masă de primul rang; după douăzeci şi patru de ore — vânt în

buzunare, pustiu în stomac şi o bancă în grădina publică...

Ieri — iluzii şi planuri de milionar, acum — ce delicioasă ar fi o bucată de pâine cu ceva slănină, şi ce minunat un pat de campanie într'o mansardă săracă...

Oftă lung şi scrâşni din măsele ca să interzică ochilor să plângă. Dacă i-ar fi fost cu putinţă şi-ar fi luat capul de pe umeri şi l-ar fi izbit de toţi pomii din juru-i. Prea amarnic îl trădase. Prea se încrezuse în soliditatea lui ca să-i ierte aşa uşor nebunia pe care o săvârşise.

De ce s'a mai înapoiat din Câmpina? Izbutise să plece cu o sumă destul de frumuşică pentru un funcţionar sărac. Săvârşise deci un act de două ori eroic: întorsese spatele ruletei, cu buzunarele pline.

De ce s'a coborît în Sinaia şi nu şi-a continuat drumul spre Braşov, aşa cum hotărîse în tren?

De ce nu s'a retras în momentul când a văzut că a pierdut tot câştigul şi e ameninţat să rămână şi fără banii de acasă?

De ce a mai schimbat şi ultima mie?

De ce nu şi-a oprit măcar pentru tren?

De ce n'a plecat baremi c'un pol ca să-şi scoată pardesiul şi să mănânce o bucată de pâine şi cincizeci de grame de parizer?...

— Cine-i de vină? Dumnezeu? Satana? Ori dobitocul ăsta de cap?... Ah!...

Se lovi cu „dobitocul" de pomul de alături, de spatele băncii, îi mai dădu şi câţiva pumni, mai scrâşni din dinţi, mai bâtâi din picioare mai oftă... până se obişnui cu soarta. Şi încercă să găsească o soluţie.

Ii trebuiau bani : să mănânce, să-şi scoată bagajul — măcar pardesiul, şi să doarmă sub acoperiş. De plecat — până dimineaţa nu mai era chip. Toate trenurile avuseseră grijă să se scurgă de vreme spre Bucureşti.

Dar de unde să facă rost? Să ceară celor două prietene? Foarte uşor... şi foarte greu. Amândouă îi erau datoare, însă nu în senzul bancar al cuvântului.

Ii rămânea ceasul. Dar cui să-l vândă, în miez-de-noapte? Şi ce o să prindă pe el? E „Omega", e de argint, nereparat încă, dar cine să i-l cumpere?

— Uff! Dracu' m'a îndemnat să viu la Sinaia...

De-ar fi avut cel puţin pardesiul! Se ciuciulea într'un colţ şi-şi făcea acolo vacul până la răsăritul soarelui. N'o vrea omul din gară să i-l dea şi fără bani? Rămâne geamantanul şi umbrela destulă garanţie.

Se ridică şi luă drumul gării. Dar magazionerul plecase la culcare.

Işi aduse aminte de negustorul care împrumutase doamnei Scripcă o sută de lei, în schimbul verighetei, şi îşi îndreptă picioarele într'acolo. Dar şi acesta trăsese obloanele.

Bunătăţile din restaurantul lui Nea Nae îi făcură cu ochiul şi-l îndemnară să încerce aci. Ce o să piardă dacă n'o izbuti? Mai ales o farfurie de icre proaspăt preparate şi un purceluş fript, c'o ramură de pătrunjel în dinţii rânjiţi, îl trăgeau parcă de haină şi de guler silindu-l să intre de-a-dreptul prin fereastră...

Işi scoase ceasornicul din buzunar, îl mai privi, îl mai cântări, dar nu îndrăsni să deschidă uşa restaurantului. Ce-o să spună? Cum o să-şi justifice apriga-i sărăcie? Că n'a avut cap şi şi-a lăsat banii la cazino?

Işi puse ceasul la loc şi se hotărî să facă mucenicie în noaptea asta. N'o să moară nici de foame, nici de frig. E, acolo, un mic guturaiu şi o slăbire de circa două sute de grame. In schimb — o lecţie care îi va sluji mult în vieaţă.

Mai dădu o raită prin parc, mai privi languros la pachetele cu ţigări ce-şi aşteptau muşterii în fereastra debitului „Munteanu", se reîntoarse pe Spătarul Cantacuzino ca să mai adulmece purcelul dela „Nea Nae", urcă prin spatele vilei „Ungarth", făcu un drum până la castel, poposi câteva minute pe podul de peste Peleş, bucuros că mai există cineva — fie şi un pârâu — care n'are unde să doarmă, apoi se coborî spre mânăstire şi se chirci obosit, flămând şi friguros pe banca de pe terasa muzeului...

— Doamne, mai sunt eu Liţă Soare, tânărul

aşezat şi cumpănit în toate actele şi în toate gesturile lui?... Ce s'a întâmplat cu mine?... Ce înseamnă această schimbare teribilă în firea mea?... Prin ce minune a intervenit? Numai ruleta să fie pricina — ori au contribuit şi alte elemente de care n'am cunoştinţă?...

Erau numai patru-cinci săptămâni de când îşi făcuse analiza sângelui, cu rezultat negativ; dar fiindcă chiar doctorii se îndoiesc de sănătatea pacientului atunci când reacţiunea Wassermann este negativă, se cutremură la gândul că boala se găseşte deja în faza terţiară şi s'a urcat din sânge la creier...

Apoi îşi aduse aminte de păţaniile celor două prietene care, căsătorite fiind, probabil că n'au sifilis — nici în sânge, nici la cap, şi se mai linişti. Nu e sifilis, ci pasiune pentru ruletă. O boală care se poate vindeca printr'o reacţiune puternică a voinţei. Deci, fără analize fără injecţii.

— Bietele femei! — gândi el, căielnic, le-am judecat aspru şi le-am condamnat în loc să le compătinesc.

Şi venindu-i în minte înţelepciunea Talmudului, acolo unde zice: „Nu judeca pe nimeni înainte de-a fi fost însuţi în situaţia lui", iertă din tot sufletul şi pe cele două doamne — şi pe profesorul de matematici — şi pe ungurul chefliu — şi pe toată lumea care a căzut şi va mai cădea în patima jocurilor de noroc. Dacă

ar fi femeie, de sigur că şi el şi-ar înşela soţul sau amantul, ca să nu tremure flămând pe această bancă atât de puţin ospitalieră...

A mai aţipit, s'a mai deşteptat, iar a mai aţipit, până ce lumină s'a făcut.

A dat slavă lui Dumnezeu că n'au mai venit asupră-i şi alte rele, şi-a dres părul, cravata, şi-a refăcut cât de cât moralul şi a plecat în căutarea unui muşteriu pentru ceas.

L-a oferit unor şoferi, unui plutonier, a intrat în vorbă şi cu un pădurar şi cu un negustor ambulant de bricege şi de butoni, dar n'a găsit amatori. Toţi aveau ceasornice în buzunar. Abia mai târziu se gândi la un ceasornicar şi plecă spre piaţă să-l găsească.

In drum se întâlni cu madam Fitil. Vru s'o evite, dar era prea târziu.

— M'ai înşelat, mizerabile! Te-am căutat aseară două ceasuri... să-ţi plătesc datoria — şi dumneata... spune drept unde ai dormit? La Scripca ori la baba aia bogata? Hei, n'auzi? Cu care m'ai trădat? Că nu te-o fi îndemnat Aghiuţă să te aventurezi prin speluncile alea din piaţă...

Apoi, văzându-i mutra atât de amărîtă, cravata şifonată, hainele prăfuite şi mototolite, se porni pe râs.

— Liţişor dragă, ce s'a întâmplat cu tine? Eşti bătut... ori plouat?

Soare râse sec şi ridică din umeri. Doamna făcu gura mare şi se lovi peste obraz.

— Liţă, tu ai pierdut tot! Tot, măi?

— Tot.

— Tot, tot?

— Absolut.

— Treizeci de mii de lei?!... Tu ăla... prudentul, cumpănitul, moralistul!...

Şi făcu un haz care molipsi şi pe bietul Soare.

— Ei, ai văzut ce drăcie e ruleta? Să ai acum nas să mai osândeşti pe alţi! Hm! Liţă dragă, te pomeneşti că ţi-o fi şi a mânca!

Liţă lăsă ochii în jos.

— A... nu...

Madam Fitil îi dădu o sută de lei şi-l încurajă întru răbdare.

— Şi eu m'am înapoiat aseară fără niciun leu. Acu luai două sute dela administraţia hotelului şi mă duc la cazinou. Dacă-i înmulţesc, îţi dau mia împrumutată — plus o guriţă gratis... Hai şi nu mai fi amărît. N'ai idee ce mutră caraghioasă faci.

Şi ca să-l mai înveselească, îl apucă de braţ şi-l mângâie cu căpuşoru-i bălai şi gingaş, cântându-i aproape tare:

Nu mai plânge, Baby,
Că-ţi dau chocolată...

Bucuros că şi-a salvat ceasul şi că doamna aceasta uşuratică nu e totuşi lipsită de suflet, Liţă Soare înghiţi un ceai cu patru cornuri, la lăptăria de lângă hotel Regal, apoi... plecă

la cazino. Nu ca să joace, ci ca să-şi supravegheze prietena. Măcar până i-o înapoia mia de lei. Şi... ca să mai privească. E aşa de amuzant!...

Dar prietena — filosofa smerită într'un colţ de canapea. Soare înţelese că s'a lefterit şi simţi un nod în gât. Nu se arătă — la ce bun? — ci se amestecă printre gură-cască din jurul mesei a doua.

Descoperi aci pe profesorul de matematici şi pe madam Scripcă. Primul — slăbit neras şi... „în şansă". Secunda — cu ceva fise dinainte, fără verighetă, dar cu acelaşi aer distins şi nepăsător de totdeauna.

— Tot la ceas e nădejdea, gândi Soare, adoptând şi el atitudinea doamnei Scripcă.

— Mizaţi, domnilor!

Liţă îşi mângâie părinteşte cei doi poli care-i mai rămaseră după ce-şi plătise biletul de intrare şi se mută la altă masă.

— Faceţi jocurile, domnilor!

Ii mângâie din nou, de data aceasta mai puţin părinteşte, şi... trecu la masa a treia.

— Mizaţi, vă rog!

Simţi că-i tremură capul şi picioarele — şi frecă cele două monete, una de alta, aproape să le şteargă efigiile. Apoi scrâşni din măsele şi aruncă una pe 32, supărat foc că n'a pus-o pe 10.

Iese 16...

Işi vărsă necazul pe cea rămasă — strân-

gând-o între degete şi sgâriindu-o cu unghiile. Apoi încercă să se depărteze. Cu douăzeci de lei îşi scotea pardesiul din gară, cumpăra un jurnal şi mai înghiţea vreo două cornuri şi un fum de ţigară. Dar picioarele refuzară să se supună, invocând un argument foarte temeinic: şi cu acest pol în buzunar şi fără el, ceasul tot trebue vândut.

Oftă anticipat şi-l aruncă pe 10...

— Zece — negru — pair — manque! — anunţă crupierul într'un ton pe care Liţa îl găsi batjocoritor. Dar nu se formaliză. Incasă şapte sute de lei — chiar în momentul când începu să vadă iar lămurit şi să simtă pământul din nou sub picioare.

Avea acum bani suficienţi să plece cu rapidul, să ospăteze în vagonul-restaurant, să călătorească din Gara de Nord până în strada Lăzureanu cu o limuzină şi să înapoieze şi suta doamnei Fitil.

...Dar nu făcu aşa. Era cu putinţă?

Se aşeză la masa verde şi într'o jumătate de oră rămase iar tinichea.

Îşi vându ornicul unui ceasornicar, pentru patru sute de lei. Putea să mănânce, să-şi scoată bagajele, să plece cu acceleratul şi să ducă şi Coanei Tinchii un bibelou sau o colecţie de vederi din Sinaia. Dar... un om ajuns în halul lui se mulţumeşte şi c'un loc, în picioare chiar, la clasa a treia... Aşa că econo-

misi vreo două sute de lei şi se întoarse la cazino.

Iar peste o jumătate de ceas se înapoie la ceasornic şi îşi vându lanţul de argint, pentru o sută cincizeci de lei...

După o scurtă luptă cu sine, luă drumul spre gară, să-şi libereze pardesiul. Dar din dreptul poştei nu izbuti să mai înainteze...

Recunoscu definitiv că nu-l mai cheamă Liţă Soare — şi se întoarse la cazino. Aci găsi totuşi voinţa necesară să intre în closet şi să ascundă un pol în ciorap. Încă o noapte fără pardesiu, în aer liber, l-ar da gata.

Găsi pe madam Fitil tête-à-tête cu un tip lung şi blond pe care nu-l mai văzuse până aci, şi înţelese că prietena îşi face rost de franci. Iar madam Scripcă îşi rodea unghiile într'un fotoliu. Pricepu că nici ea nu mai are lei, nici ce amaneta — şi i se făcu milă. Masa celeilalte e asigurată dar a ei nu. Şi mai are şi doi copii cu ea. Dacă i-ar ajuta Dumnezeu să câştige, i-ar da şi ei fără nicio altă intenţie.

Dispune de şase poli. Ii împărţi în şase porţii egale şi-i pierdu la şase tururi...

Ce te mai faci, Liţă Soare ? N'ai decât să liberezi pardesiul şi să-l amanetezi ca să poţi pleca la Bucureşti după bani.

Se înapoie în closet şi scoase moneda care se oprise aproape de călcâiu, dând slavă lui Dumnezeu că tot nu e aşa de sărac.

Când reveni în hall, numără, involuntar, fo-

toliurile, şi găsi... zece cu toate. Numără şi degetele dela mâinile unei duduiţe — şi găsi tot zece. Le numără şi pe ale lui, numără şi picioarele celor cinci persoane intrate în grup. socoti şi urechile acestora — şi dovedi tot zece. Află din gura unui domn că ceasul e 2 şi 10, înţelese din conversaţia unor doamne că una din ele a pierdut zece mii, — şi nu mai fu chip să plece. Acest zece îi striga în urechi, i se aşeza înaintea ochilor, îl pocnea în tâmple, peste genunchi, după ceafă, îi astupă respiraţia, — până izbuti să-l urnească din loc şi să-l împingă iarăşi în salonul Madam Ruletei.

Se opri la cea dintâi masă şi observă şi aci că toţi jucătorii au câte zece degete la mâini, că cinci oameni posedă laolaltă zece ochi şi că numărul 10 de pe masa verde e mult mai mare decât celelalte...

— Mizaţi, vă rog!

Ca să scape de această groaznică obsesie, scoase unica-i monedă şi o aruncă pe 10.

— Zece — negru — pair — manque! — anunţă şi crupierul după câteva secunde.

Din grămăjoara de fise câştigate, Liţă Soare înstrăină două mici pentru pourboire, apoi rămase nehotărît. Să mai joace? Să plece?

Doamna Krater, care era prezentă în colţul mesei, îi înţelese repede situaţia şi-l încurajă din ochi să rămână. Soare îi răspunse printr'un gest imprecis, apoi, văzând în atitudinea ei un interes ce depăşea relaţiile dintre doi oameni

ce nu şi-au dat încă mâna, nu-i fu greu să priceapă că şi bărbaţii tineri şi fercheşi au posibilitatea să se salveze din grele impasuri..

O privi mai atent şi ceti în ochii-i verzi-spălăciţi exact ceea ce bănuise. Ii răspunse afirmativ şi luă loc la masă. Matroana surâse satisfăcută şi pontă cu plăci de-o sută pe toţi caii lui zero. Soare adăugă patru fise mici pe caii lui 10 şi, până să cadă bila, găsi răgaz să mai reflecteze.

Deviase, într'adevăr, din linia dreaptă a vieţii lui, dar nu căzuse. Pierduse propria-i pungă şi altceva nimic. Nu furase, nu înşelase, nu minţise, nu iscălise poliţe. Situaţia lui morală nu e ştirbită prin faptul că şi-a vândut ceasul şi a plătit scump îmbrăţişările unor femei — ce-i drept măritate, dar care nu prea mai au legături cu căminul conjugal. Ca să se vândă însă unei babe care-şi poate permite, cu bani, desmorţirea unor simţuri care i-ar fi recunoscătoare dacă le-ar da pace, asta nu e posibil. Mai ales că bani pentru drum are acum. Şi chiar de n'ar avea, şi-ar vinde pălăria, pantofii, un rând de haine, dar pe el însuşi — nu.

— Unu — roşu — impair — manque!

Doamna Krater, contrar obiceiului ei, se arată vădit satisfăcută de câştigul unui cal de-o sută, dar nu pentru cei o mie şapte sute de lei ce-i primea, ci ca să arate tânărului o mai bună dispoziţie. Acesta o felicită respectos printr'un zâmbet uşor, îşi înclină puţin şi

capul — şi plecă hotărît la gară. Avansurile matroanei produseră în sufletul lui un reviriment în stare să-l descătuşeze din braţele atât de seducătoare ale ruletei.

In trecere prin parc zări figura palidă şi visătoare a Dorinei pe aceeaşi bancă unde o întâlnise în dimineaţa când tăia filele unui roman, — şi făcu doi paşi spre ea. Dorise atât de mult s'o cunoască şi nu se cădea să părăsească Sinaia fără să-i sărute mânuşiţa albă şi fină pe care o admirase în tren şi la prima revedere în cazino. Dar ... se răsgândi. Cum o să-şi justifice plecarea? Orice minciună i-ar spune, nu l-ar crede. Când vii în Sinaia cu cogeamite geamantan şi pleci după cinci zile, chiar dacă pricina ar fi alta, lumea tot ruleta o s'o găsească de vină.

Nu era deci momentul.

O salută cu repetiţie, mulţumindu-se, din partea ei, cu un surâs deosebit de graţios, şi îşi văzu de drum cu speranţa că se vor regăsi la Bucureşti. Se întâlneşte munte cu munte, dar-mi-te om cu om.

— Da de ce o fi aşa tristă? se întrebă el îngrijorat. Nu cumva o fi rămas şi ea fără lecţaie?

Bănuise întocmai adevărul. Dorina câştigase cinci sute de lei la bulă, ca să se curăţe, în ziua următoare, de ultimul ban, la ruletă. Acuma — oftează după o bomboană şi căută un alt titlu pentru prima poezie. *Linişte* nu mai merge ...

XIX

Strada Lăzureanu No. 113 bis, sectorul VI, Bucureşti.

Doamna Ecaterina Neagu a aşezat ibricul de cafea, şi-a pus ochelarii pe nas şi citeşte pentru a şaptesprezecea oară epistola primită dela prea cinstitul chiriaş al domniei-sale.

Dragă cucoană Tincă,

Află că am ajuns cu bine la Sinaia. P'aici e lume multă şi aleasă. Munţii sunt grozavi şi aerul e minuuat. Stau la hotel de primul rang. Am dat peste un noroc de care o să te miri şi dumneata când ţi-oi povesti. Cred că o să mă reped în curând pentru o zi, două, şi atunci am să-ţi fac o mare bucurie.

Cum te afli dumneata? Eşti bine sănătoasă? Dar cu Miţa cum te mai împăci?

Sărut mânuşiţele

Liţă Soare

„Caraiman", Sinaia

Cucoana Tinca își ridică sticlele peste sprâncene și-și șterse o lacrimă care se pregătea să plece pe lângă nas la vale.

— Bietu domnu' Liță? ce mai băiat de treabă! Cum îmi scrie el — întocmai ca la o mamă bună. Că sunt munți grozavi — cum să nu fie la Sinaia! Că e aerul bun — cum n'ar fi dacă e la munte! Și că a mai dat și norocul peste el. Doamne, ce s'o fi întâmplat? Să știi că s'a găsit cu vreo domnișoară frumoasă și bogată. De n'o fi așa, îmi pui gâtul. Las' că merită. Ce mai băiat învățat și sănătos la minte!

Auzi că șade la hotel mare! Caraiman! Doamne, da ce l-o fi silit să facă atâta lux? Să știi, Tincuțo, că tot așa e. A dat peste una cu avere mare. Bravo, domnule Liță! Să-ți ajute Dumnezeu și Maica Domnului, că meriți. Ăla care o zice că nu meriți, nu știe ce vorbește.

Ci-că o să-mi facă și mie o bucurie! Il crez, cum să nu-l crez. Odată ce zice el un cuvânt, e zapis cu pecete. Poate și niscai pantofi... Să-i ajute Maica Domnului!

Dacă ar fi fost în casă, i-ar fi luat fotografia și ar fi șters-o de praf; dar fiindcă se afla în bucătărie, se mulțumi să mângâie pe Mița și să-i comunice că și de ea s'a interesat Domnu' Liță.

Apoi își luă ochelarii și suflă în foc. O scânteie avu obrăznicia să sară din surcelele

uscate de fag şi să i se lipească lângă negul de sub bărbie.

— Hâu, îmi vine musafiri! exclamă coana Tinca speriată.

Umplu ceaşca şi îşi aprinse o ţigară. Până să se mai răcească băutura preparată turceşte, vru să mai silabisească odată adresa. Nu izbutea să-şi memorizeze numele hotelului. O gâdilitură neplăcută însă o sili să-şi vâre mâna în sân.

— Hâu, îmi vin musafiri! A sărit şi scânteie din foc, mă mănâncă şi buricul. Doamne, da cine să fie! Domnu' Liţă — nu cred, că de abia a prins şi el gust de Sinaia.

Ca să se convingă şi mai bine că scânteia şi buricul nu glumesc, întinse cărţile. Şi cum le întinse se şi tăiară.

— Doamne sfinte, da cine să vie la mine?!

Le mai întinse odată şi ieşi asul de carò.

— Hâu, veste!

Mai întoarse una şi se întâmplă tocmai 7 de treflă.

— Hâu, cu lacrimi! Veste cu lacrimi. Dela cine oare? Mamă n'am, iar de fraţi şi de surori nu mai ştiu — nici dacă mai trăiesc, nici pe unde or fi mai trăind. Atunci de unde dar? Hm, o veni cu poşta ori o vor aduce musafirii?! Hm, poate o fi domnu' Liţă. Aş, da de unde! Nu-şi lasă el logodnica să vie aşa repede la Bucureşti. Şi apoi, după cum cântă

scrisoarea, el o să vie cu bucurie, n'o să vie cu întristare.

Şi fiindcă n'avea altceva de făcut, strânse cărţile ca să le mai amestece şi să le mai consulte odată. Tocmai când „mosafirul" intră pe poartă cu geamantanul într'o mână şi cu umbrela în cealaltă.

— Sărut mânuşiţele, coană Tinco.

— Hâu, domnu' Liţă! El e — exclamă ea foarte bucuroasă şi mândră că n'au înşelat-o nici cărţile, nici buricul. Da ce s'a întâmplat, măiculiţă? Că văz că te întorci cu totul...

— Mi-a păpat ruleta banii, mărturisi el fără nicio codeală.

— Ruleta?! Aşa o chiamă? Da ce neam al dracului o mai fi de-o cheamă aşa? Şi zici că ţi-a tocat banii? Dumitale să-ţi mănânce banii o femeie? Ferească-mă Dumnezeu! Nu crez, să-mi pui foc în cap. Şi eu care socoteam că... de, după cum mi-ai scris... că ai dat peste una putredă de bani!... Doamne fereşte!

— Ei, lasă, nu te închina, că nu s'a făcut gaură în cer. Mai bine ai pune de-o cafea. O să-ţi explic eu cam ce fel de drăcie e ruleta asta.

— Aha, vasăzică nu e femeie! E altă drăcie. Te crez. Că nu se strică el un om ca dumneata, aşa cu una, cu două.

— Şi totuşi se strică, gândi Liţă Soare clătinând amărît din cap.

A doua zi şi-a retras dela Casa de Economie micul capital pe care-l înmulţea din când în când cu câte-o mie de lei. Se făcuseră unsprezece mii. N'avea trebuinţă de toţi, dar ce să ia şi ce să mai lase!

Dela bancă s'a dus direct la un magazin de ceasornice, iar de aci la un laborator pentru a i se examina sângele... Işi reconstituise în minte toate peripeţiile prin care trecuse la Sinaia şi ajunsese la concluzia că s'a deplasat un şurub din maşinăria, până mai ieri atât de solidă, a capului. Un om cu mintea în perfecte condiţii de funcţionare, nu pleacă la munte pentru o lună, ca a doua zi să-şi piardă banii la cazino şi să doarmă rebegit şi flămând ca un câine vagabond, pe o bancă, în aer liber, ameninţat din clipă în clipă să fie înhăţat de-un gardian şi dus cu alaiu la poliţie.

Apoi dispunând de timp — era doar în concediu — s'a apucat să studieze... ruleta, surprins şi revoltat că nu şi-a dat la Sinaia această osteneală. Poate că n'ar fi ajuns în sapă de lemn.

In acest timp, cucoana Tinca făcea cafele şi da cu cărţile.

— Iar îţi cade drum! Ba încă drum lung şi peste apă, că mereu iese 10 de pică.

— Aş, drum! De data asta nu se potriveşte. Nu mă gândesc să mai plec, cum nu te gândeşti dumneata să te mai măriţi.

— Păi cum, o să mă mărit! Mărita-m'aș la gurguiata. Altă vorbă nu găseai? Dar drum îți cade. Uite, stai să pleci. Și mă mir de ce nu spui. Parcă o să te duci și n'o să știu eu?!

Multă bătaie de cap nu i-a trebuit lui Liță Soare ca să-și dea seama că născocitorul ruletei a combinat cele treizeci și șase de numere cu atâta măiestrie, că oricâte calcule ar face — cel mai inteligent dintre jucători, s'ar dovedi zadarnice. Totul stă în puterea hazardului. Jucătorul nu se poate folosi decât de voință și de nervi. Prudența valorează aci mai mult decât inteligența.

In lumina acestor concluzii, studie din nou șansele minore și descoperi totuși, așa crezu el, un mijloc de a câștiga — nu cu grămada, dar sigur — riscând aproape numai puterea de rezistență a sistemului nervos.

Pui o piesă pe *manque* și una pe duzina a treia. Sau una pe *passe* și alta pe duzina întâia. Ai acoperit, în felul acesta, treizeci din cele treizeci și șase de numere, Iese duzina — câștigi două mize și pierzi una; iese manque sau passe, pierzi una și câștigi tot una. Prin urmare pierderea reală ar fi numai în cazul când bila cade pe zero sau pe unul din cele șase numere rămase libere. Lucru ce nu se poate repeta așa des.

Se felicită din toată inima pentru această minunată descoperire, mirându-se că de atâta vreme de când există cazinouri cu ruletă, nu

s'a găsit un om, unul singur, care să observe că o spărtură se poate face totuşi în combinaţiile diabolice ale inventatorului.

— Iar mi-a ieşit 10 de treflă! Drum lung şi peste apă. De n'ai pleca, să ştii că mă las de meserie. Le bag în foc şi nu mai crez în cărţi câte zile oiu mai avea.

Liţă Soare o privi admirativ şi începu să râdă. Tocmai la drum — lung şi peste apă — se gândea şi el. O descoperire atât de importantă nu poate rămâne neexploatată.

— Ai dreptate, coană Tinco... Plec iar la Sinaia...

— Treci şi peste vreo apă?

— Trec — şi peste Ialomiţa şi peste Prahova.

— Ei vezi? Să mai zici că nu spun cărţile drept. N'or fi spuind care n'or fi spuind, dar ale mele...

Liţă Soare controlă Mersul Trenurilor. La 20 ar avea un accelerat spre Sinaia. Acum e 19.30. Geamantanul e neatins, bani are. Numai să-şi lege cravata. Cu un taxi ajunge la gară tocmai la timp.

Apoi se răzgândi. O să fie în Sinaia pe la 23. Adică după ce s'a închis ruleta. Păcat... Dacă ar fi apucat măcar c'o jumătate de ceas mai înainte...

Să plece dimineaţa, la 9. La 12 e în Sinaia. Tocmai când jocurile sunt în toiu.

Controlă din nou Mersul Trenurilor şi de-

scoperi un accelerat care pleacă la 23.35. Minunat. Il ia pe ăsta ca să poată fi la cazino de dimineaţă, dela începerea jocurilor. Ajunge pe aproape de 3...

Se scărpină după ureche.

La ce bun să mai plătească hotelul pentru câteva ceasuri când — slavă Domnului — nu-l zoreşte nimeni şi nimic! Cazinoul e deschis până la sfârşitul lui Septemvrie. Prin urmare tot mâine la 6... Ba mai bine acu. Nu apucă ruleta, dar mâine dă ochi cu ea odihnit şi bine dispus, nu obosit după drum.

Până la ora 22 şi jumătate, oră destinată plecării de acasă, avu timp să mai judece şi altfel. Dar dacă prevederile lui nu se vor realiza şi pierde din nou? Pe bănci n'o să mai doarmă, afară de cazul când ar înnebuni de-a-binelea. Când o mai rămâne cu o mie de lei în buzunar, nu-l mai reţine în cazinou nici magnetul tuturor ruletelor din Europa.

A, nu... E imposibil să piardă. Sistemul descoperit de el nu-l poate duce decât la rezultate bune. Poate chiar strălucite. Răbdare să aibă.

Dar dacă...

A, nu!

Şi totuşi...

Imposibil!

Ceasul plecării îl găsi într'o luptă teribilă. Să se ducă?... Să nu se mai ducă?... Da de ce s'ar mai duce? N'a văzut el cu ochii ce înseamnă să te pasionezi pentru jocurile de no-

roc? Să mai ajungă din nou în situaţia de a-şi vinde ceasul din buzunar ca să mănânce? Ori să accepte propunerile doamnei Krater?...

— Bruh! Nu mă duc. Coană Tinco, să ştii că te-au mințit cărţile.

Dar cucoana Tinca nu se mai găsea pe aceste tărâmuri.

Şi dacă...

Şi totuşi...

— Ei, şi care-i pricopseala dacă dau o lovitură? Să colind toate cazinourile din lume şi să plătesc mii de lei ca să înghesuesc pe alde madam Scripcă într'o grădină publică şi să mai adaug câte-o pereche de coarne tuturor domnilor Fitil, pe ale căror stimabile soţii le voiu întâlni în calea mea? Nu e mai înţelept să aştept schimbarea soartei dela munca şi dela meritele mele de slujbaş conştiincios? Voiu ajunge şi şef de serviciu şi subdirector, poate şi director... Iar acum ce-mi lipseşte? Am şi casă şi haine şi cu ce să-mi îndestulez un pârdalnic de stomac. In plus — trăiesc liniştit, fără alte emoţii decât cele pe care le găseşti în cadrul unei vieţe normale...

Dar dacă...

Se scărpină enervat pe toată suprafaţa împădurită a capului,

— Uff !...

In cele din urmă, ca să scape de coşmar, căzu la o transacţie. Să se înapoieze la Sinaia

dar numai pentru o zi. Şi numai ca să facă o încercare.

— Prin urmare mâine la 9, cu o mie de lei în buzunar şi fără niciun fel de bagaj.

După câteva minute însă, lăsă o hârtie albastră în servietă, ca s'o găsească la întoarcere, luă geamantanul aşa cum se afla — şi pe-aici ţi-i drumul.

— Poate că m'am amorezat de tânăra aceea, îşi zise el, pe când sbura spre gară, ca să nu se îngrozească de pasiunea cea adevărată.

* * *

...Şi drept la „Caraiman" s'a dus. Cam scump hotelul, dar el o să câştige... Şi chiar dacă ar pierde — ce contează câteva sute când şi aşa tot le dai la ruletă?

Dar n'a fost chip să doarmă. Il frământa — pe de o parte nerăbdarea de a-şi experimenta sistemul descoperit de el; pe de alta teama că din atâtea milioane de oameni care au cunoscut capriciile ruletei, se vor fi mai găsit şi alţii tot aşa de deştepţi care să fi căutat şi să fi dovedit acest modest mijloc de dirijare a hazardului.

Totuşi a rămas în pat până la 9. In plapomă se scurge timpul mai iute decât hoinărind prin parcul fără copii şi fără muzică. Un ceas, cât te mai desparte de începerea jocurilor, îl poţi topi şi în aer liber, fără să te îm bolnăveşti de nervi; dar un interval mai mare pune răbdarea jucătorului la grea încercare

Dar şi ceasul acesta i se păru nesfârşit de lung. Îşi făcuse planul s'o ia mai întâi pe bulevardul Ghica, până la piaţă, apoi pe str. I. Brezeanu, spre mănăstire, şi apoi la vale. Să intre în parc exact la ora când se deschide templul Fortunei. Nu izbuti însă a părăsi parcul. Şi nici pe cărările de aci să se mişte cu gândurile slobode. Mereu se uita la ceas — şi toţ aşa de des să vază dacă lumea a început să urce scările cazinoului. Poate că ceasul lui nu merge bine... Sau că astăzi încep jocurile mai devreme...

Şi în mintea lui, atât de cuprinzătoare altădată, tot spaţiul era ocupat de aceste infailibile şi obsedante reţete: manque — duzina a treia; passe — duzina întâia... Nu mai găsiră un colţişor — nici splendoarea firii, nici madam Fitil, nici Scripca, nici Krater — şi nici măcar „domnişoara aceea". Abia târziu, când o siluetă sveltă de femeie tânără, apăru în apropierea statuii, îşi aduse aminte de aceasta din urmă şi încercă să imprime gândului o turnură mai... sentimentală. Să se convingă măcar cât de cât că această revoluţie în vieaţa lui n'a fost stârnită de jocurile de noroc, ci de o femeie. Ar avea astfel o cât de mică scuză faţă de cunoştiinţa-i care-l presează în aceeaşi măsură ca şi vraja roatei misterioase. Dar nu mai avu răgaz. Uşile cazinoului începuseră să funcţioneze.

XX

— Jocurile încep! Mizaţi, vă rog, pentru prima lovitură.

Liţă Soare e fericit. Bani are, secretul de a-i înmulţi la infinit îl deţine numai el, e prezent la „prima lovitură", iar mediul a început să-l flateze. Lux şi eleganţă peste tot — dela portarul cu mustaţa în furculiţă şi cu cărarea impecabilă, până la crupierul cu aere de maestru de ceremonie; dela casieriţa cu părul chinuit după metodele. Inchiziţiei, până la aceste doamne de alături şi de vis-à-vis, care poartă pecetea aristocraţiei celei mai autentice — chiar şi în gesturile involuntare provocate de câte-o ieşire grosolană a ruletei. Iar în sala mare şi elegantă ar putea şi Liga Naţiunilor să ţină şedinţe.

— Mizaţi, domnilor!

Din zece învârtituri, Liţă Soare pierdu una şi câştigă cinci, iar patru nu-i făcură nici cald, nici rece. Aşa dar, sistemul lui e minunat. Câştigi încet, dar sigur, Numai răbdare şi timp să ai. Şi el are. Până la capătul concediului

mai sunt douăzeci de zile. Să tot joace şi să tot câştige.

— Faceţi jocurile, domnilor!

O mână foarte delicată lăsă cinci plăci a o sută în faţa crupierului, fără să-şi arate dorinţa. Acesta, care probabil i-o cunoştea, le împărţi în egală măsură între 32 şi vecinii lui: 0, 15, 26 şi 19. Soare avu impresia că a mai văzut această mână, şi îşi ridică ochii. O tânără de-o asemănare uimitoare cu „fata aceea". Şi ochii şi nasul şi gura, şi bărbia şi îmbrăcămintea la fel cu ale ei, numai părul îl are blond. Aceiaşi dinţi albi şi poate cam mărişori, cu caninul din dreapta aurit, dar sprâncenele sunt falşificate la coafeur, pe când ale celeilalte sunt aşa cum le-a lăsat Dumnezeu. Şi fumează. Pe cealaltă n'a văzut-o niciodată cu ţigara în gură.

— Poate că or fi surori.

Abia mai târziu, când tânăra răspunse unui salut slugarnic al lui Crepuscul, înţelese că tot ea e. Şi rămase cu gura căscată.

Ce se întâmplase într'un răstimp numai de două zile? De ce această schimbare? Şi-a oxigenat părul! Fumează! Şi-a înlocuit timiditatea cu o morgă care n'o aranjează de loc. Şi nu-i fu tocmai greu să priceapă că fata stă excepţional de bine cu ruleta. Şi... poate şi cu dragostea. Dar nu era momentul — şi nici locul să reflecteze mai mult. La masa de joc nu-ţi este permis să te ocupi de femei. Il jigni

puţin faptul că-l ignorează complet — şi puse punct.

Hăt, târziu, se arătă şi doamna Fitil, cu cearcăne mari în jurul ochilor şi cu faţa exagerat de vopsită.

Il ignoră şi ea. Dar nici el nu căzu de pe scaun.

La ceasurile 2, când jocurile fură întrerupte din lipsă de jucători, Dorina schimbă la cassă fise în valoare de aproape şase mii de lei, iar Liţă Soare numai de patru sute şaizeci. Dar nu fu gelos. Câştigul ei provenea din graţia norocului — şi se va evapora tot prin această graţie; al lui e fructul unui studiu şi nu i-l va mai scoate nimeni din portmoneu.

Doamna Fitil nu jucase. N'avea chef. Şi nici timp suficient să se antreneze. Fumase trei ţigări „Ferdinand", răsturnată pe-o canapea, mai făcuse vreo două tururi prin sală şi pe lângă mese — şi abia acum, la închidere, îşi aminti că Soare lipsise două zile din Sinaia, şi se îndreptă spre el să-l întrebe de pricină. Dar Liţă se făcu că n'o vede şi ieşi grăbit. Din experienţa făcută cu noul său sistem de joc putea să câştige maximum o mie de lei pe zi, deci nu-i mai da mâna să aibă relaţii cu femei „cinstite", căci sunt prea scumpe. Şi-ţi răpesc vremea. Şi te inoportunează în timpul jocului. Observă lumea. Personalul hotelului. Aude soţul... O profesionistă e mai de pre-

ferat. Orcât te-ar costa, tot e mai ieftină. Această părere a avut-o de altfel şi Horaţiu...

Dela cazinou, prietenul nostru porni de-a-dreptul la hotel Palace. O aşa încordare de nervi cere vieţii variaţie. Dormi la Caraiman, mănânci la Palace sau la „Nea Nae" şi faci dragoste la piaţă. Fără să cheltueşti mai mult de jumătate din câştig.

In alte împrejurări, modestia şi timiditatea lui l-ar fi oprit la uşa restaurantului marelui hotel; acum însă, mai familiarizat cu luxul şi cu „lumea bună" şi mai încrezător în posibilităţile-i de asimilare, pătrunse în sală fără să i se înmoaie picioarele şi se aşeză la o masă fără să se împiedece de vreun scaun.

Din lunga listă a bucatelor gătite şi botezate franţuzeşte, comandă garsonului care aştepta încovoiat, următorul

DÉJÛNER:

Tzuica de Valeni
Caviar frais
Homard en belle vue
Chaud-froid de chapon
Chevreuil des Carpathes
Salade de Cresson
Fruits rafraîchies
Château-Lafitte
Café turc

După puţin timp apăru pe uşa restaurantului şi figura şuie şi forţat aranjată a fostei viitoare mare poete. Fără să vadă pe cineva, deci nici pe viitorul fost prieten, se aşeză întâmplător la o masă de vis-à-vis. Menu-ul poruncit de ea fu ceva mai... subţire. Nu-şi uitase încă sexul, n'o părăsise nici gustul pentru delicateţuri.

Bouillon froid
Petits pois à la française
Poulet de grain à la broche
Salade verte
Glace citron
Champagne

Când se descoperiră, se priviră întâi miraţi, apoi ironic şi imediat rece şi absenţi. Îşi cunoşteau reciproc modestia cu care începuseră vilegiatura, şi prezenţa de acum în cel mai luxos local din Sinaia îi făcu să-şi schimbe părerile bune ce le aveau unul despre altul şi să se deteste iarăşi reciproc.

„Parvenit"! — fu cuvântul pe care Dorina îl înghiţi în loc de *ţuica.*

„Stricată"! fu — complimentul pe care Liţă Soare îl amestecă în al doilea pahar cu vin.

Se reîntâlniră la masa verde: el — încrezător în nou-i destin ce şi-l creease, dar fără poză; ea — cu ţigara între dinţi, sfidând ru-

leta, plafonul, pe puternica zeiță a norocului, pe toate muzele dela curtea lui Apollon și pe însuși fiul lui Joe și al Latonei.

Joacă amândoi. El, cu poli pe duzina a treia și pe manque: ea, cu plăci de-o sută pe 32 cu cai și pe primele patru.

Și amândoi câștigă. El— câte douăzeci de lei: ea — cu sutele și cu miile. El îi admiră norocul și se teme să n'o părăsească; ea îi persiflează prudența excesivă, caraghioasă chiar, ca mai la urmă, când norocul începe s'o trădeze, să-i remarce puterea cu care rezistă ispitei de a se „lansa".

După aproape două ore de joc neîntrerupt, Dorina nu mai trimite fumul din țigară în cerul cazinoului și nu mai sfidează Olimpul. E foarte neliniștită. Se sâcâie pe scaun, trece repede dela roșeață la gălbenare și înapoi, mâna cu care pune mizele și-a pierdut siguranța, iar maiestatea cu care primea sentința crupierului e înlocuită prin tresăriri și gesturi demne de atenția unui psihiatru. Schimbă o mie, o pierde și se ridică să plece. Apoi iar se așează pe scaun, mai scoate o mie din poșetă, o pierde și se ridică din nou înfuriată. Schimbă altă bancnotă, pontează din picioare, hotărîtă să-și curme calvarul. O pierde și pe aceastai dar tot nu plecă. Se lasă pe scaun și iar mai preface un bilet în fise.

Liță Soare continuă să rămână fidel sistemului drag, iar „sistemul", mișcat de atâta

dragoste ce i se arată, continuă să-i fie recunoscător. L-a răsplătit cu aproape o mie de lei. Adică mult mai presus de previziunile lui. Are deci tot dreptul să se bucure şi chiar să fie mândru. E îngrijat însă de soarta Dorinei. Îi pândeşte mereu privirile — când disperate, când rătăcite—şi ori de câte ori i le întâlneşte o îndeamnă discret să se retragă. Ea apreciază interesul ce i-l arată tânărul şi face sforţări supraomeneşti să plece sau măcar să întrerupă jocul, dar nu poate. Voinţa îi este paralizată. Picioarele refuză s'o detaşeze de masă, iar mâinile s'au rupt din corp şi au pus stăpânire pe poşetă. Ele schimbă, ele mizează.

Văzând c'a pornit cu dreptul, Liţă Soare încercă o mică aventură. S'o potrivi — bine; nu s'o potrivi — atâta pagubă. Şi într'un caz însă şi în celălalt se va retranşa din nou în sistemul manque — duzina a treia, passe — duzina întâia. Miză adică cinci poli pe primul careu.

— Unu — roşu — impair — manque!

Primi opt sute de lei exact în momentul când Dorina, curăţată complet, părăsea în fine masa verde — palidă, cu buzele tremurând în colţul gurii şi abia ţinându-se pe picioare. Vru o clipă s'o urmeze ca să-i facă puţin curaj, dar... nu izbuti să se ridice. S'ar putea să se repete 1 sau să iasă alt număr din primele patru. După căderea bilei îşi va lua un mic

concediu dela ruletă şi o va căuta ca s'o consoleze.

Intr'adevăr, bila îşi face loc tot în domeniul primului careu. Şi Liţă Soare încasează alţi opt sute de lei. Echilibrul din cap însă i se deranjează. Bun o fi el sistemul cu combinaţia celor două şanse simple, dar prea multă răbdare se consumă, în raport cu beneficiul. I-au trebuit două ceasuri ca să agonisească o mie de lei, pe când aşa — a luat aproape îndoitul acestei sume numai în câteva minute.

Uită să mai alerge după tânăra fată ca să-i mai ridice moralul cu o vorbă prietenoasă şi începu să se lanseze. Mizează — plăci şi poli — pe primele patru, pe ultimele şase şi pe iubiţii de altădată 10 simplu şi 17 cu cai.

Şi norocul îi surâde...

Apoi îi pune mâna în cap — şi mai pe urmă l îmbrăţişează cu atâta afecţiune că era gata, gata să-l sufoce.

După vreo două ore de joc plin în toată-puterea cuvântului, apreciază el ca la pa truzeci de mii valoarea fiselor ce-i umpleau buzunarele. E în culmea fericirii. Dar pierde cu desăvârşire noţiunea banului. Plasează în dreapta şi în stânga, la două mese odată, plăci de o sută, de cinci sute şi de o mie, în admiraţia cucoanelor ce s'au strâns în jurul lui şi-l sorb din ochi... cu buzunare cu tot.

Riscă două, trei şi patru mii de lei de lovitură. Dintr'o parte pierde, din alta câştigă,

şi nivelul buzunarelor pare că se menţine. Când simte că scade ar vrea să se retragă. Ai câştigat patruzeci de mii de lei — ce mai aştepţi, omule? Dar nu se îndură. Prea e frumos jocul. O mie, două, dacă mai pierde nu se face gaură în cer...

Şi mai pierde o mie, apoi două, încă una şi încă altele — până mai rămâne cu unsprezece plăci mari în buzunare...

Dezastrul e teribil, dar nu-l simte în aceeaşi măsură. Parcă pierduse bani? Ia, colo, nişte oase fasonate... Se întorseseră de unde veniseră — şi basta. Tot buni sunt şi aceştia unsprezece mii de lei.

Se duce la casă şi preface zece plăci în mii veritabile, iar a unsprezecea în fise de câte un pol. Vrea să se mai distreze cu sistemul pe care-l abandonase.

După două, trei lovituri însă, bagă de seamă că nervii nu-l mai ajută. Iar buzunarele îi stau căscate şi flămânde înaintea ochilor. Nu-i mai rămâne decât să se cotorosească repede de fisele pe care le are şi să plece. Se va reîntoarce mâine cu puteri înnoite.

Dorinţa i se împlineşte în grabă. Işi curăţă buzunarul de „oase", mai scoate şi un bilet de o mie, apoi încă unul şi altele după el.

— Faceţi jocurile pentru ultima lovitură!

Mai scoate o mie şi o trânteşte întreagă pe 17, ca pe tejgheaua unui negustor hapsân.

— Şaptesprezece cu cai — câte două sute!

— Zero!

— Eşti un prost! — îl felicită madam Fitil, dându-i şi un ghiont între coaste. Apoi se lipi mai strâns de iubitu-i bărbăţel care abia so sise şi se depărtă fără să-l onoreze măcar c'o privire.

— Ba prost mare! — recunoscu şi Soare moţăind din cap în urma ei.

* * *

Ii mai rămăseseră cinci mii şi vreo trei sute. Dar nu din câştig, ci din capitalul cu care plecase de acasă...

— Eh, nu-i nimic, se consolă el ajutat şi de aerul rece de afară. De mâine îmi voiu relua sistemul meu blagoslovit — cu jurământ că nu-l voiu mai părăsi. Imi voiu scoate şi paguba şi cheltuielile făcute pe aci — şi poate să mai duc şi acasă ceva.

...Totuşi nu era rău să aibă acum, în portmoneu, cincizeci de mii în loc de cinci.

Işi dădu un ghiont în pălărie, aşa ca să nu cadă toată vina numai pe cap, şi privi duşmănos, apoi languros, spre Palace...

N'are ce mai căuta acolo... Nu face nici de punga şi nici de nasul lui. La „Nea Nae" e mai potrivit pentru unul care nu-i deprins să mănânce franţuzeşte şi să plătească boiereşte.

Dar nu intră nici la „Nea Nae". Rezistă eroic invitaţiei insistente a răţoiului ce făcea sânge rău trecătorilor, din culcuşu-i de varză,

şi plecă mai departe, până se pomeni într'un birt din piaţă. Simţea nevoie de ceva cât mai naţional, cât mai în contrast cu luxul dela amiazi. Şi găsi cu vârf şi îndesat. Podeaua scorojită în mijloc şi putredă pe lângă pereţi, mese şchioape, feţe de masă neschimbate probabil dela deschiderea sezonului, muşterii cu chef de laudă şi de ceartă, apoi un scripcar şi un ţambalagiu deopotrivă de ruinaţi: ei şi instrumentele.

Un chelner murdar şi nedus la biserică i se prezentă după zece minute şi-i comunică pe nerăsuflate bunătăţile localului:

— Borş cu perişoare, tuslama regală, purcel cu varză, văcuţă cu castraveţi, fleici naţionale şi mititei extra...

— O fleică la grătar,

— Ceva de băut? Avem „Văduviţă" „Profiriu", „Negru-turbat", „Alb-cristal" şi „Roşubătăios...".

— Văduviţă... o juma'... cu sifon.

Şi se simţi mai bine decât la Palace. Poţi să tragi din fleică şi cu dinţi şi cu mâinile, fără teamă că strici cuiva pofta de mâncare.

Şi se potrivea cu starea lui de oboseală — trupească şi sufletească. Cântă oribil aceşti bieţi ţigani sdrenţăroşi şi răguşiţi, dar îi poate suporta, ceea ce n'ar fi fost posibil cu jazzul dela cazinou.

Lăutarii, suprinşi la început de apariţia acestui tânăr prea elegant pentru prăvălia lor,

îi bănuiră gândurile şi-şi puseră toată arta la mijloc...

Mândr' ai fost la mă-ta, faată,
Leano :
Mândră-e-heşti şi mărita-hată,
Leanooo!...

Îi place şi face haz. Şi nici „Văduviţa" nu e rea... Nici fleica... Mai comandă mititei, mai cere încă o jumătate — şi gustă mai cu poftă urletele ţiganilor.

De-o vrea puica, de n'o vrea,
Diseară mă duc la ea...

...Dar „puică" — ioc! Unde-o fi Scripca de nu se mai vede?...

Ostenit şi plin de apă,
Haoleu, daoleo!...
Numai s'o sărut odată,
Haoleo, d'aoleo!
Ostenit şi plin de apă,
Of şi d'aoleooo!
Numai s'o sărut odată...

O „fată" ciufă şi buzată apăru la pont în dosul „orchestrei" şi-i trimise un pupi plescăit şi respingător. In stare normală — Liţă Soare ar fi dus batista cu amoniac la nas, dar acum... te pui cu „Văduviţa"? — îşi aduse aminte de preferinţele lui Horaţiu, şi-i surâse (puicii) promiţător. Simţi, ce-i drept, şi un pic de greaţă, dar numai când îi sbură gândul, o clipă, către cele două doamne măritate...

...Şi a plecat să imite şi el pe celebrul autor al „Ode"-lor şi al „Satire"-lor...

XXI

Cam în acest timp, Dorina a încetat plânsul şi a rămas numai cu sughiţul. Mai liniştită oarecum de lacrămile pe care le vărsase din abondenţă pe mormântul în care îngropase „de veci" vreo treizeci şi cinci de mii de lei — şi atâtea iluzii, a izbutit să înghită un pahar cu lapte, mulţumită că a plătit pensiunea înainte, şi să adoarmă fără să mai gândească şi fără să mai viseze cu ochii deschişi. Era pentru prima oară în vieaţa ei când creierul nu-i mai funcţiona.

Se trezeşte abia către zece. Şi nici acum nu mai rămâne în plapomă să-şi prelungească visele şi să cugete. Işi simte capul refractar oricărei încercări de a-l pune la lucru — şi-i dă bună pace.

Când se ridică şi îşi vede în oglindă părul ca de capră roş-galbenă, îi vine să râdă. Apoi să-l jumoale şi să-l arunce în sobă. Nu făcu nici una, nici alta, ci se aşeză oftând pe marginea patului.

La ce a venit ea în Sinaia? Să facă cunoştinţă cu munţii şi să compună treizeci de poe-

zii în treizeci de zile... Şi care e, mă rog, bilanţul unui săptămâni de şedere în acest oraş? A văzut — măcar aşa dela două sute de metri — cum e o stâncă? A compus baremi un vers dacă nu o poezie?...

Nimic. Dar absolut nimic. S'a urcat până la castel, pe şosea bătută, şi a mâzgălit în caiet o duzină de titluri. Incolo — cazino şi ruletă...

— Poftim! Pentru cazino şi pentru ruletă am venit eu la Sinaia!

Avu poftă să ţipe, să spargă ceva, să se bată cu cineva, dar se mărgini numai să-şi sgâlţâie puţin părul şi să bâţâe de câteva ori din picioare.

— Uff!

Şi care e brânza dela cazinou? A câştigat, a pierdut, iar a mai câştigat, apoi a rămas fără un leu, şi-a vândut o brăţară ca să aibă pentru mărci, pentru ziare şi pentru cofetărie, s'a dus din nou la cazino, a câştigat aproape treizeci de mii de lei, s'a zăpăcit la cap de atâta bănet şi şi-a oxigenat părul, a început să fumeze, a mâncat la Palace, deşi gazda o aştepta cu masa plătită şi a făcut o excursie cu automobilul până la... sanatoriul militar şi îndărăt. Apoi, a pierdut tot — şi acum n'are un leu. Şi s'a dus să nu mai vie brăţara pe care o avea amintire dela vărul plecat în Egipt...

Ii venea să urle, să-şi mute fălcile cu pumnii

şi să-şi spargă capul de pereţi. Noroc că tocmai intră gazda cu laptele.

— Azi mănânc acasă, madam Cireş.

Madam Cireş luă notă, cu ochii bulbucaţi, şi ieşi încredinţată că s'a întâmplat ceva.

— Ori a lăsat-o amantul şi acu n'are cu cine să mai mănânce pe la restaurante, ori s'a curăţat la cazinou. Ce mai stricată, Matei! Şi unde o vedeai, atunci la început, ce smerită, ce ochi în jos şi ce citanie pe ea...

Domnul Matei ridică indiferent din umeri şi strâmbă dispreţuitor din nas:

— Zi-i poamă de Bucureşti şi dă-i pace.

In răstimpul cât îşi bău laptele, Dorina se mai împăcă şi cu soarta. Ce era să mai facă. S'au dus, s'au dus. Să-i servească de lecţie pentru viitor. Bine că n'a rămas muritoare de foame în Sinaia.

Işi scosese caietul din dulap, îl mângâie pe coperţi şi-i făgădui mai multă consideraţie — pe viitor.

Apoi se îmbrăcă şi ieşi la aer. Intâi în balcon — şi după zece minute în sus, pe Furnica.

E cald, senin şi văzduhul în stare să răscumpere toate nemulţumirile pe care le întâmpini eventual în acest colţ de ţară — cs nu e lăsat a fi şi colţ de raiu.

In dreptul grajdurilor regale îşi aminti de primul salut pe care îl primise dela Liţă Soare, atunci când şi-au încrucişat drumurile chiar în acest loc... Se opri ca într'o pioasă recule-

gere şi privi tristă spre turnuleţele clădirii din faţă-i. Il văzu la masa de joc — modest şi mereu în gardă, făcându-i semne ca unei surori sau ca unei prietene dragi, să se retragă... Ce rău a făcut că nu l-a ascultat. Tot mai avea acum câteva mii de lei în poşetă .. Ce suflet bun trebue că are... Şi ce calităţi de adevărat prieten...

Oftă lung, pe gură, apoi mai scurt, pe nas, şi porni domol pe şoseaua care duce la castele. Coti la stânga după un grup de excursionişti minoritari şi se opri la podul „Principele Carol". Aci, luă cunoştinţă de pe tabela indicatoare în câtă vreme se poate ajunge la Sf. Ana, la Stâna Regală, la Poiana Reginei, la Vârful cu Dor, la Peştera Ialomicioarei, etc., etc., — şi-i veni din nou gust de plâns...

Ce a văzut ea din toate acestea? Nimic. Şi ce mai poate să vadă acum când bate vântul în poşetă? Te prinde foamea pe drum, setea, ai nevoie de călăuză, poate şi de-un cal— cu ce să faci faţă când scaperi de sărăcie?

Nu şi-a găsit măcar un prieten, o prietenă.

A avut dreptate părintele Cornilie când a prevenit-o că între gară şi cazino mişună o mulţime de draci care n'au altă treabă decât să îndemne pe cei slabi de înger să-şi lase banii şi capul la ruletă...

Şi nici măcar acolo, în cazinou, nu şi-a adus aminte — măcar aşa între două schimbări de mese, că e fată tânără, că în bufet cântă jazzul

şi că alte fete dansează şi flirtează... Ba şi-a adus, dar n'a ajutat-o voinţa să se sustragă măcar o jumătate de oră din plasa nevăzută — deci cu atât mai tare, a ruletei.

— Uff!...

Mai citi odată rândurile de pe tablă şi iar i se sbârliră nervii. Dacă nu le ieşea ruleta în cale, ar fi, la vremea asta, cu merindea în spate, urcând *amândoi* spre Vârful cu Dor... Sau tolăniţi în Poiana Reginei... Ori bând lapte bătut la stâna regală...

Işi luă inima în dinţi şi plecă singură. Dar nu la dreapta, pe cărarea strâmbă şi umbrită, cum o îndemnau ochii, ci la stânga, pe şoseaua bătută şi cu trecători. Se va opri tocmai la Sfânta Ana. Sau dacă va vedea că întârzie pe drum, se va mulţumi şi cu popicăria. Mâine o să plece mai de dimineaţă — cu caietul pentru caz de inspiraţie şi cu merinde pentru caz de flămânzire.

Dar n'ajunse nici la Sfânta Ana, nici la popicărie. Dorul de ducă pe drumuri cu brazi şi cu stânci se răci repede. Şi la popicărie — cam ce ar putea să vadă? Şi să facă?...

Se răsni ca la două sute de paşi de drum şi se aşeză pe un buştean doborît de vânt şi de bătrâneţe. Obosise... Pentru întâia oară urca pe munte... Şi singură... Şi în aşa stare de suflet...

Incercă o înviorare forţată. Respiră aerul cu gura căscată, privi în vârful brazilor cu ochii

holbaţi, ascultă foşnetul pârâiaşului care trecea la zece paşi, cu urechile dublate, dar nu izbuti să se entuziasmeze de nimic. Parcă trăise la munte de când lumea... Dorea altceva: vale, parc, ruletă... Nimic nu mai cade!... Ce-o fi acum la cazinou!... Şi ce bine te simţi în sala aia vastă, luminoasă şi luxoasă... Să ai însă bani... şi noroc.. Dar şi un pic de minte... Să n'arunci nebuneşte... Să te mulţumeşti şi cu mai puţin... Faceţi jocurile, domnilor! Jocurile sunt făcute... Nimic nu mai cade!...

— Uff!

Mai făcu o sforţare din toate puterile ei, să-şi reţină gândul aci unde se află cu trupul. Exageră grosimea şi înălţimea copacilor, verdeaţa ierburilor de prin rărişuri, murmurul apei, faţa soarelui scrijelită de cetină... Încercă să-şi transpună aceste imagini în versuri. Apoi în proză. Dar mintea îi scapă ca argintul viu printre degete şi se opri tocmai în sala cea mare a cazinoului... Nimic nu mai cade!...

— Plec! strigă ea disperată şi obosită. Şi ridicându-se brusc de pe buştean, porni valvârtej înapoi, ca să prindă primul tren care trece spre Bucureşti.

XXII

Liţă Soare s'a culcat mai târziu. Cu stomacul îndopat de fleici, de mititei şi de „Văduviţă " şi cu nasul încă îmbibat de parfum de ţigancă sulemenită.

Şi tot în pat. Dar peste noapte a visat că se rostogoleşte de pe o stâncă şi s'a lăsat jos, pe covor. Apoi a visat că se înneacă şi s'a răsucit cu picioarele sub pat şi cu capul la gura sobei. Iar când a visat că-l loveşte un harap cu un bulgăre de sgură în tâmple, a mutat capul sub pat şi picioarele lângă sobă.

Şi tot un vis l-a deşteptat. Se făcea că s'a aplecat într'o fântână să bea apă, căci tare mai era însetat, dar în loc de apă a dat peste un nămol împuţit şi nu putea să-şi mai scoată capul din el. Atunci a fost nevoit să se reîntoarcă în lumea pe care o părăsise; altfel ar fi pierit sufocat de duhoare...

Respiră lung şi repetat, dând slavă lui Dumnezeu că s'a deşteptat la timp, apoi vru să afle cât e ornicul. Se temea să n'o fi început ruleta să se învârtească în lipsa lui. Dar când să se ridice — constată cu uimire... şi cu durere, că

tavanul s'a lăsat în jos... Gata-gata să dea mâna cu pardoseala.

Ce să fie asta! Tot mai visează? Nu s'a deşteptat?

Işi mişcă răşchitoarele, mai dibui cu mâinile, îşi mai holbă şi ochii, până izbuti în fine să se orienteze. Se găsea carevasăzică sub pat...

Ieşi cum putu, şi numai după ce se văzu în picioare, la loc larg, socoti cu cale să se mire. Şi chiar să râdă o leacă. Dar când îşi zări mutra, în oglindă, socoti, pe bună dreptate, că s'a cam grăbit cu hazul. Părul sburlit şi plin de praf, ochii umflaţi şi roşii, iar în jurul gurii — până sub bărbie şi pe vârful nasului — o listă întreagă de bucate...

Trase patul la o parte şi când văzu locul unde-i odihnise capul, dădu dreptate celor care cred în vise. Dar nu se scârbi, nu se indignă, nu căută să descopere origina acestei stări ciudate, decât în clipa când, spălându-se, descoperi o mică jupuitură în mijlocul nasului şi una mare în colţul stâng al frunţii.

— Pesemne c'am înnebunit... Doamne Dumnezeule, ce e cu mine? Cine m'a adus în halul ăsta? Dracu'? Sau eu însumi?

Se lăsă oftând pe pat şi nu-i fu greu, mai ales că-şi răcorise capul cu apă rece, să-şi reconstitue în minte aventura de aseară.

...O masă şchioapă şi murdară, doi lăutari sdrenţăroşi şi răguşiţi... Fleică cu sânge... Apoi, o vioară dogită şi un ţambal spart şi desacor-

dat. O jumătate de vin... Mititei ardeiați... usturoiați.... și roșii la mijloc... Arii și romanțe naționale...

Mândr'ai fost la mă-ta, fată...
Mândră ești și măritată...

Mai cere o jumătate, mai dă și prin mititei...

Își oprește respirația și se repede după sticla cu colonie.

Apoi... apoi...

— Uff! Am făcut eu asta?... Eu, Liță Soare?!...

Simte cum măruntaiele au pornit de prin toate colțurile și vor să iasă la aer. Își apăsă o mână în capul pieptului și cu cealaltă ținu colonia la nas. Apoi, dintr'o săritură, fu la fereastră. O deschise cu cotul și cu capul — și c'o singură respirație își primeni aerul din plămâni și-și trimise mațele la urmă.

Apoi... O femeiușcă apare de după un colț și-i face semne... Se ia după ea... Urcă pe-o scară strâmtă, la etaj... Face câțva pași pe-un coridor îngust... Femeia deschide o ușă și-l poftește înăuntru... Un miros greu îi izbește nasul și nu poate să intre decât sub protecția fumului de tutun... Un pat de fer, cu saltea de paie și cu cearceaf murdar. Un lighean și o oală de noapte pline de lături lângă o masă cu mezeluri, cu pâine, cu tutun, cu mucuri, cu scrum, cu...

Simţi că iar i se urcă maţele spre gură — şi aspiră un nou stoc de aer, de afară.

Apoi... femeia s'a desbrăcat şi s'a lungit în pat. El o vrea goală. Ea s'a executat... Parcă o vede: nişte ţâţe ca două urcioare nesmălţuite... Ba nu: ca două sidile cu caşul încă moale... O tăietură în cea din stânga... Ba în cea din dreapta... O piele vânătă... Cam alburie... Negi — umflături — cicatrice.

...Dar n'a imitat pe Horaţiu. I-a plătit „deranjul" şi a plecat.

De bucurie că aşa băut şi cu nervii prăpădinţi, a fost totuşi în stare să fugă din faţa unui pericol mai mare decât o sută de rulete la un loc, îşi iertă escapada — se întâmplă oricui odată în vieaţă — şi se hotărî să purceadă fără zăbavă la o serioasă examinare a situaţiei.

Pentru care motiv a venit el la Sinaia? Să-şi petreacă vacanţa. De ce nu s'a dus, mă rog, în altă localitate? De pildă la Breaza, la Braşov sau la Vidra. Fiindcă Sinaia e perla Carpaţilor, reşedinţa de vară a Regelui, oraş admirat şi dorit de toată suflarea românească. Prin urmare l-a împins aici şi un sâmbure de vanitate. Trebuia, mă rog, şi un şef de birou la Sinaia! Ce, numai parlamentari, numai generali, diplomaţi şi miniştri?

Iată un punct lămurit.

Şi... ce-a făcut la Sinaia timp de o săptămână? S'a cătărat pe stânci? A sărit peste

pârae? A mâncat zer şi caş pe la stâne? S'a urcat în Vârful cu Dor? A fost măcar odată la casa de pe Piscul-Câinelui? A citit vreo carte? A făcut cunoştinţă cu vreo fată? Că doar e măgar mare, de însurat, de aci încolo.

Nu. A văzut castelul — noroc că s'a grăbit în prima zi — şi s'a închinat o singură dată în biserica mică dela mânăstire. Incolo — ruletă, femei, bani pierduţi şi nervi nenorociţi.

Ba îşi mai vându şi ceasul! Mai scoase şi economiile depuse!

Şi s'a îmbătat ca un porc... Ispravă pe care n'o mai făcuse din ziua când a primit Popa Ghiţă rangul de sachelar. Dar atunci mai mult s'a ameţit de miros de ţuică fiartă. Şi n'a dormit pe sub pat. Şi n'a pus ţigăncile să se desbrace în faţa lui. Era şi mic, nu-i vorbă. Abia trecuse în clasa a doua de seminar — şi se găsea acasă, în vacanţa cea mare.

Va să zică aceasta e situaţia. Nici excursii, nici lectură, nici fete, nici măcar un traiu boieresc. A mâncat azi la „Nea Nae", mâine la Parc-Hotel, poimâine din buzunar, prin dosul copacilor, apoi la Palace — te joci? — şi imediat la „Fetiţa dulce" — ptiu! —: fleică, mititei şi „Văduviţă"...

A dormit şi la mansardă — şi la Caraiman — şi în aer liber, la fel cu cel din urmă vagabond.

S'a înfruptat din toate bunătăţile doamnei Fitil şi ale doamnei Scripcă — încă nu le cu-

noaşte numele de botez, a fost ameninţat şi de bunătăţile (?) doamnei Krater, ca să sfârşească beat, adulmecând, într'un hotel împuţit, formele unei prostituate importată parcă din Congo sau din Sumatra...

— Bruh !

Ei, ş'acum ? Acum — ce-ai de gând ? Să continui pe această cale ? Să pierzi şi bruma de bani ce ţi-a mai rămas ? Să mai ajungi iar să dormi pe vreo bancă, ori să-ţi mai vie gust de fleici şi de... numere senzaţionale ?

— Trebui să fiu nebun! Smintit! Scrântit!— îşi zise el îngrozit de ceea ce a făcut şi tot aşa de cele ce i s'ar mai întâmpla.

Ca să-şi formeze o bază de orientare, socoti banii. Mai găsi — mări şi lăţi — cinci mii şi trei sute. Il mai costase deci ruleta încă vreo şase mii de lei...

— Uff !

Revenise în Sinaia să experimenteze un sistem care-i inspira multă speranţă. Şi într'adevăr acest sistem s'a dovedit mai presus de aşteptările lui. De ce l-a părăsit? Fiindcă lăcomia a fost — şi la el, ca la toată lumea — mai puternică decât prudenţa.

A câştigat apoi mult. Atât de mult că putea să plece la San-Remo şi la Monte-Carlo să-şi încerce şi acolo norocul. N'a avut însă voinţă suficientă să se retragă la vreme. S'a dus dracului şi câştigul şi capitalul jumătate...

Şi... care ar fi acum lucrul cel mai bun de

făcut? Să plece imediat. Ba... să rămână până își scoate paguba. Ba să plece ca să nu piardă și ce i-a rămas...

Ba să mai rămâne...

Ba să plece...

In cele din urmă se hotărî să părăsească Sinaia cu acceleratul de 4. Intre timp va da o raită până la „Sfânta Ana". Să vadă și el măcar acest punct nelipsit din programul celor ce dejugă aci, ca să aibă ce povesti proprietăresei și colegilor mai curioși. După ce se îmbrăcă însă, simțind că-l trage ața tot spre cazinou, renunță la Sf. Ana și-și strânse lucrurile pentru plecare. Avea un personal peste un sfert de ceas. Dar în ultimul moment reveni la prima hotărîre. Ce Dumnezeu! Doar e om, nu e mămăligă. N'are să mai intre în cazino — și s'a terminat comedia.

Fiindcă era tocmai timpul de reînceperea jocurilor, ca să se pună în gardă, nu mai trecu prin parc, ci luă drumul ocolit către bulevardul Ghica — Lascăr-Catargiu — grajdurile regale.

La poarta principală a parcului însă își modifică itinerariul. De ce atâta deal? Pe la mânăstire și pe la castel e mai plăcută calea.

Și intră în parc...

In fața cazinoului își înceteni pasul. Jucătorii se adunau din toate vânturile... Își cumpără bilete, lasă pălăriile la garderobă, apoi se așează la masa de joc... E așa de dulce ru-

leta, dimineaţa... Lume puţină şi selectă, sala aerisită, capul odihnit şi lucid... Mizaţi, domnilor!

Ce-ar fi dacă ar intra şi el? Să rişte cele trei sute care trec peste cifra rotundă... Unde s'au dus atâtea mii, pot să se mai ducă şi câteva sute... Ba n'o să se ducă de fel... O să se încăpăţâneze în combinaţia manque-duzina a treia, sau passe-duzina întâia şi n'are a se teme de nimic...

Făcu zece paşi spre cazino şi se opri.

...Dar dacă lăcomia îl va birui din nou?

Se înapoie către ieşire. In poartă însă ezită să treacă mai departe.

Dar dacă...

Apoi ieşi. Cu mare greutate însă. Cineva îl împingea dela spate şî alt cineva din faţă. Până să se urce sus la schit, s'a întors de vreo patru ori spre cazino şi tot de atâtea ori a renunţat. Numai când văzu banca pe care rebegise o noapte întreagă, găsi voinţa necesară să continue drumul început.

Admiră din nou mânăstirea, şoseaua spre castel, pârâul Peleş, reşedinţa regală. Dar la podul „Principele Carol" i se răci plăcerea cu care urca. E convins că numai la o masă se joacă... Abia de aci încolo se adună lumea... Madam Fitil e desigur tot în pat... De, i-a venit bărbăţelul... Dar Scripca unde o fi? N'a zărit-o deloc de când s'a înapoiat dela Bucureşti. Nici pe profesorul de matematici, nici pe

ungur, nici pe doamna Krater... Or fi plecat? S'or fi dus în excursie pe munţi? Sau pe la Braşov? Faceţi jocurile, domnilor!... Jocurile sunt făcute... Nimic nu mai cade!...

Oftă lung şi se înapoiă. Ce-o fi o fi. Nu poţi, om fiind, să lupţi cu imposibilul.

După douăzeci de paşi se opri.

Dar dacă...

Şi iar porni în sus.

Dincolo de pod se opri din nou.

Dar dacă...

Îi veni să plângă — şi-şi trânti un pumn sdravăn în dovleac.

— Na! Cap mai e ăsta ori pepene? Doamne, ce e cu mine? Am căpiat? Nu mai sunt eu Liţă Soare ăla care credea că niciodată n'o să-l pasioneze vreun viciu? Ce s'a întâmplat? Cine m'a adus aici? De ce am mai revenit odată ce plecasem — aşa cum plecasem?

Îşi mai trânti un pumn şi o luă forţat şi gemând în sus. Nu văzu nici copaci, nici oameni, se împiedecă de pietre şi era mereu în primejdie să-şi rupă picioarele prin gropi.

Trecu prin dreptul bufteanului pe care tocmai se chinuia cealaltă victimă a Norocului: Dorina Doru, fără s'o vadă şi fără să fie văzut. Şi, pe măsură ce înaintează, se simte tot mai descătuşat de ispita jocurilor. Incepe să zărească în juru-i. Îi ies în cale brazi seculari, stânci pline de iscălituri, cete vesele de excursionişti. O bancă aşezată în faţa unui pa-

rapet de piatră îi face semn să se odihnească. El se teme însă că i se vor întoarce gândurile iarăşi către cazinou şi îşi urmează urcuşul gâfâind şi leoarcă de năduşală.

Intâlneşte o căsuţă cu două mese în curticică, c'o droaie de căţei şi c'un ţambal agăţat de-un stâlp. Işi închipue că ar putea găsi aci o limonadă sau un pahar cu bere ori cu lapte, dar nu se abătu. Urcă mereu înainte spre „Sfânta Ana", care parcă se tot îndepărtează.

Când ajunse, osteneala şi... curajul îi sunt cu prisosinţă răsplătite. Mâna omului a săpat un drum şi a mâzgălit stâncile cu toate uneltele imaginabile: cuţit, cuie, dălţi, creioane, pensule: dar Dumnezeu a pus aci multă artă. Dacă te uiţi în sus, ochiul se împiedecă de înălţimea care trece de soare, a stâncilor: dacă însă priveşti în jos — o perspectivă rară îţi îmvioreză toate simţurile şi-ţi îndoieşte plăcerea de a trăi. Oraşul a rămas în fundul unui găvan uriaş, aşa de jos că te miri când şi cum ai făcut atâta urcuş. Peste tot numai pădure, numai verdeaţă, din locul unde te afli până în împărăţia oilor de pe Pisc, până în creasta Păduchiosului, până departe pe Piatra-Arsă.

Castelul Peleş — cu poiana din juru-i, mânăstirea cu turlele aurii, mulţimea vitelor presărate printre brazi, casa de pe Pisc, ruina unui chioşc din vârful ascuţit ce se ridică în dreapta, altă ruină chiar lângă tine, confor-

maţia variată şi curioasă a pământului — cu văi line sau prăpăstioase, cu ridicături drepte ca lumânarea sau ondulate ca o pânză întinsă pe poloage de fân, — îţi dă senzaţia unui vis frumos, aroma unui basm care îţi ţine mintea încordată cu minunăţiile lui.

...Până se apropie o pereche, cu dragostea pe care şi-a jurat-o în valea copleşită acum de dragostea firii; sau o ceată de plimbăreţi care au lăsat acasă şi pe drum, tot ce e de natură să falsifice vieaţa şi umblă cu picioarele goale, cu piepturile desfăcute, ţipă, sbiară, de bucurie şi de plăcere. Atunci îţi dai seama că nu e nici vis, nici poveste, ci o realitate pe care nu poţi s'o ignorezi fără a te desonora pe tine, animal născocit într'adins ca să admiri şi să stăpâneşti această întrecere de sine a Creaţiunii.

Liţă Soare, profund impresionat de fermecătoarea panoramă, căreia îi preferase jocul de ruletă — cu bani pierduţi, cu nervi tociţi şi cu aventuri care degradează pe un om cinstit, se simţi aşa de micşorat în proprii lui ochi, şi aşa de vinovat faţă de tot cel înconjoară — dela coama însorită şi plină de stânci a Piscului până la pinul acesta jigărit care, deşi a răsărit în piatră seacă, e totuşi mândru că face parte dintr'un ansamblu al cărui pitoresc n'ar fi complet fără el, — încât îi veni (lui Liţă Soare) să-şi spargă dovleacul de stânca din spate-i.

Şi, Doamne! câte ar fi putut să mai vadă într'o săptămână pierdută la cazinou! Câte surprize ca asta şi poate mai minunate nu ascunde muntele. Ar fi vizitat stâna regală — oi vor fi acolo sau vaci? — Poiana Reginei, Cuibul Prinţesei, Stânca lui Frantz-Iosif. Apoi, după ce făcea cunoştinţă cu toate aceste locuri mai apropiate de oraş, s'ar fi aventurat pe Pisc, pe Vârful cu Dor — şi mai departe spre Omul şi spre Peşteră. Doar în acest scop şi-a economisit ban cu ban ca să vie la Sinaia.

— Uff!

Se ridică silnic şi porni fleaşcă la vale. Ar fi urcat el mai departe dacă n'ar fi fost ceasurile 2 şi stomacul hămesit.

In curtea căsuţei din cale, ţambalul pe care îl văzuse în cuiu sbârnâia acum de zor pe genunchii unei biete femei, ţinând hangul scripcei chinuită de-un omuleţ pirpiriu şi nemâncat poate de-un secol.

Cântă de inimă albastră, unui domn scund şi gras, ca de vreo treizeci şi cinci de ani, care-i savurează cu ochii umezi în faţa unei sticle de bere...

Dealu-i deal şi valea-i vale, Leano...

Tabloul, prin simplitatea şi rusticitatea lui, nu strica nimic din sălbăticia naturii. Liţă Soare sesiză imediat acest caraghios inter-

mezzo în uriaşa simfonie a Marelui Meşter şi luă loc la masa liberă.

O strachină de mămăligă cu brânză, un puiu fript şi o sticlă de bere, consumate ca pe vremea haiducilor, i se părură mult mai gustoase ca bucatele rafinate servite la restaurantul cel mai de lux din Sinaia. Dar îi reaprinseră necazul împotriva lui însuşi. Apoi a întregii lumii care nu cunoştea acest oraş decât din cazino şi din hotelurile din parc.

Ce poate fi mai plăcut — emoţionant de plăcut, pentru un bucureştean de pildă sătul de restaurante şi de jazz-uri, decât un ospăţ pe această masă scorojită de ploaie, cu aceşti lăutari întârziaţi c'un veac, în mijlocul celei mai ademenitoare naturi!

Devoră ultimul picior din puiu, mai înghiţi o sticlă de bere — şi simţi că mintea a revenit definitiv la locul ei. Nu mai există cazino, nici sete înverşunată — ah! — de pricopseală rapidă, nici dor de aventuri cu nevestele altora sau cu prostituatele hâde dela hanul în care rătăcise seara trecută.

Prin urmare nu mai bate câmpii.

Ar putea deci să mai rămână vreo săptămână, fără teama de-o nouă scrânteală. Ce o să-l mai coste? Două mii de lei n'are pe ce-i cheltui.

Ce minunat ar fi! Să-ţi iei cafeaua la gazdă — s'ar muta imediat dela Caraiman, apoi să rătăceşti ceasuri după ceasuri pe munte şi să

prânzeşti la aceşti creştini, pe care Dumnezeu i-a îndemnat să-şi facă cuib în calea drumeţilor flămânzi... Şi să-ţi cânte aceşti sărmani lăutari, aşa cum în alte vremuri, tot unii ca ei, mai încălzeau sufletul asprit de ură şi de privaţiuni al unui Miereanu sau Iancu Jianu...

Se ridică complet refăcut sufleteşte şi porni vesel la vale. Era Liţă Soare în carne şi în oase. Aşa cum îl cunoscuse el dela vârsta de cinci ani şi până în clipa când a dat cu ochii de ruletă.

Dar buna dispoziţie şi hotărîrile unui om cu capul atât de hârjonit, nu poartă pecetea durabilităţii. Mai ales că drumul e mai lung la vale decât la deal... Ai urcat în necunoscut, cu ochii mereu după surprize noui, dar acum nu te mai interesează ceea ce ţi-a plăcut odată. Stomacul plin şi puţin danf de „Azuga" nu contribue cu nimic întru păstrarea optimismului, mai ales dacă s'a ridicat şi soarele deasupra copacilor şi te arde — când în ceafă, când în faţă, iar un automobil apare dela cotitură să te umple de praf şi de fum întocmai ca pe-o şosea mizerabilă de câmp.

Dela pod, drumul coboară mai lin. Nu-ţi mai sdruncină nici maţele, nici creierul. Picioarele se mişcă în voie, lăsând ochiului libertatea să circule prin rărişurile din dreapta şi pe valea lungă şi largă din stânga. Şi iar te mai întremezi. Iar îţi place umbra de brad şi hoinăreala prin munţi...

Pe aproape de mânăstire, Soare îşi consultă ornicul: 4 şi jumătate. Călugării trebue să fie la vecernie. Numai bine îi găseşte pe la jumătatea slujbei. Niţel duh bisericesc dacă ar mai lua şi el nu i-ar strica de loc.

...Dar la ora aceasta şi cazinoul e deschis. Acolo e mai larg, mai agreabil... Nu se cântă pe nas, nu se citeşte cu limba împiedecată, nu miroase a tâmâie... Faceţi jocurile, domnilor!

Totuşi intră în vechea bisericuţă a mânăstirii. Nu vede nicio cunoştinţă. O babă, o doamnă mai tânără şi două fetişcane ascultă stihirile dela stihoavnă, cântate cu evlavie de cuvioşii părinţi Eftimie şi Neofit.

Nu-i place... El, Liţă Soare, care obişnueşte, în Bucureşti, să se închine numai în bisericile vechi şi afumate, fără cor şi fără lumină electrică, se simte aci foarte strâmtorat. In cazino e altfel... Poţi să te plimbi cu mâinile la spate.. Să fumezi, tolănit într'un fotoliu larg de piele... Să priveşti la forfoteala din jurul meselor... Mizaţi, domnilor!...

Işi dădu seama că iar i se încâlceşte dreapta judecată; şi i se umeziră ochi. Oftă cu capul în pământ, şi se rugă lui Dumnezeu să-l ajute. Aprinse şi două lumânări. Dădu şi un pomelnic: „Ion, pentru ajutorul lui". Apoi, când înţelese că toţi sfinţii şi toate sfeşnicile şi candelile din biserică îl sfătuesc să-şi facă degrabă bagajul şi să se întoarcă la ceaiul şi la

clanța Coanei Tinichii, se bucură și ieși împăcat.

Trecu prin parc fără să-și mai arunce ochii spre cazino, deși inima îi bătea cu putere, și nu se opri decât în camera lui dela hotelul Caraiman.

Își strânse locurile, privi o leacă pe fereastră și, cu toate că mai avea un ceas până la plecarea trenului, hotărî să aștepte în gară. Mai ia o cafea în restaurant, mai găsește la chioșc un ziar proaspăt, mai sgâește ochii pe Pisicul-Câinelui și pe Valea-Rea...

— Ce trebue să fie acum la cazino...

Își goli buzunarele ca să pregătească bacșiș pentru personalul hotelului, apoi își goli și portmoneul ca să știe absolut exact cu cât are să se întoarcă acasă. Poate că n'o fi numărat bine și o fi vreo miișoară în plus.

Găsi în total cinci mii două sute treizeci. Șaptezeci îi cheltuise la casa de sub „Sfânta Ana"și treizeci în biserică. Vreo opt sute o să-l coste hotelul și bacșișul, o sută până să ajungă acasă, așa că-i mai rămâne vreo patru mii și trei sute. Leafa o încasează peste douăzeci de zile. Până atunci are deci cu ce să trăiască. Și încă prea mult. Mai ales că chiria și-a achitat-o pe două luni înainte. Ar putea să mai riște vreo cinci sute la ruletă... Unde s'au dus atâtea mii, se mai pot duce și câteva sute... Nu se știe... Dacă norocul e orb, cum se crede, și mai dă peste el odată — așa de ple-

care, s'ar putea întâmpla să-şi scoată pârleala din două lovituri. Oricum, să nu regrete că n'a mai încercat odată.

Işi puse biletul destinat ruletei, başca de ceilalţi bani şi plecă voios spre cazinr. Cum ajunse, îl prefăcu în sute şi încărcă, fără zăbavă, pe 17 cu cai.

...Dar ieşi 32.

Işi şterse palmele şi plecă. Dar în loc să iasă pe uşă, se abătu la cassă şi mai schimbă unul tot de cinci sute.

Şi iar pierdu.

Se enervă şi mai schimbă unul, cu ceasul în mână ca să nu scape trenul.

Il pierdu şi pe acesta, Totodată şi calmul. Şi voinţa.

Incercă să oprească ultima mie, dar nu-i fu cu putinţă. O schimbă şi pe aceasta — la două minute după Dorina, care schimbase şi ea două sute obţinuţi dela proprietăreasă pe o pereche de pantofi.

Se reîntâlniră, ruşinaţi — ei de ei — la aceeaşi masă. Şi, bine'nţeles, nu-şi vorbiră. Nu era momentul...

Şi se curăţară amndoi, desigur fără să se consoleze.

Liţă Soare ieşi împleticindu-se ca un om beat. Exat la ora când trece trenul spre Bucureşti...

Ce să facă? Ce a mai făcut. Işi vându ceasul, dar fiindcă suma obţinută nu era sufi-

cientă să achite nota dela hotel, se reîntoarse la cazino s'o mai... înmulţească.

După un sfert de oră ieşi din nou la aer. Şi tot lefter.

Işi vându o pereche de pantofi aproape noui, care-l costaseră o mie de lei, pe trei sute în cap. Şi fiindcă nu-i ajungeau, intră iarăşi în cazino.

Dorina, care mai rămăsese — aşa ca să caşte gura, pricepu din gesturile-i desordonate că se află în mare primejdie şi, uitând că nu se cunosc decât din vedere, îi pândi privirile şi-l imploră, ca pe un frate bun, să se retragă. El îi mulţumi, foarte mişcat, dar... rezistă pe poziţie,

Şi iar pierdu.

Căută un muşteriu pentru un costum de haine şi nu-i fu greu să-l găsească. Il costa patru mii şi-l vându pe una singură.., Avea deci şi pentru hotel şi pentru bacşişuri. Dar era aşa de îndârjit împotriva ruletei... că se reîntoarse la ea, în cazino.

Câştigă câteva sute de lei, apoi iar se curăţă. Dacă ar fi mai fost Dorina de faţă, poate că-l îndupleca să plece cu mia, dar ea ieşise de mult. In acest moment se pregăteşte de plecare, bocindu-şi banii, brăţara, pantofii, mintea, necazul ei şi necazul lui Liţă Soare.

Ce să mai vândă amărîtul nostru prieten? Cărţile? N'o să găsească muşterii. Şi lucru mare n'ar prinde pe ele.

...Şi-şi vându cămăşile.

Dar înainte de a se reîntoarce la ruletă, dându-şi seama de halul în care se găseşte, se rezemă de-un pom şi se luă cu mâinile de păr.

— Doamne Iisuse Hristoase, ce s'a întâmplat cu mine? Visez? Sunt pe cale să înnebunesc? Sau am înnebunit de-a-binelea? Mă pasionează ruleta atât de grozav încât să-mi dau şi cămaşa de pe mine, ori...

Işi aduse aminte ca şi-a lăsat sânge pentru analiză — şi într'un minut fu la poştă.

— Allo! Acolo laboratorul „Popescu & Scărlătescu"?. Aici Liţă Soare. Aş vrea să cunosc rezultatul analizei... Onorariul e achitat...

— A, da... Un moment... Allo! Reacţiunea Bordet-Wassermann — negativ. Reacţiunea Meinike — negativ.

— Mersi.

Răsuflă uşurat. Are boala ruletei, care nu se poate tămădui, ca şi dragostea, decât mărind distanţa între el şi locul unde s'a molipsit. Cum o ajunge la Bucureşti — parcă i-ar fi luat-o cu mâna. Slavă Domnului că nu e sifilis. Adică nu e... în sânge. Dar dacă o fi în creier?...

Oftă lung — şi se înapoiă la cazinou.

Peste o jumătate de ceas schimbă la cassă fise în valoare de paisprezece mii de lei... Vreo mie cinci sute le oprise ca să mai joace. Ţinea să-şi refacă întocmai capitalul şi garderoba şi

să-i mai rămâie de tocat vreo două luni prin grădinile de vară ale Capitalei. Apoi — adio, cucoană Ruleta! Măi vezi de alţii.

Peste altă jumătate de ceas îşi completa cu vârf şi îndesat suma dorită... dar uită să plece. Luat de iureşul norocului — ponta, fără niciun calcul, la două mese deodată. Şi i se umplură, mări Doamne, şi buzunarele pantalonilor.

— Felicitările mele! îi şopti la ureche o gură de femeie, odată cu un ghiont plasat în spate.

Era... madam Fitil.

Soare o privi mirat că nu e cu soţul, şi-şi văzu înainte de joc.

— Nu fii măgar! îl înghionti prietena din nou. Ridică-te puţin că vreau să-ţi spun ceva.

Liţă se supuse nemulţumit că-i întrerupe jocul şi-i luă înainte.

— Un „împrumut"...

— Ah, Liţişor dragă, am o inspiraţie... Uite, lăsai pe bărbatu-meu singur în bufet şi venii după tine... Am o presimţire grozavă că iese acum 23... Dragă, numai una de-o sută...

Soare zâmbi dispreţuitor şi-i dădu fisa cerută. Dar nu ieşi 23, pe care miză doamna, ci 17 cu cai, pe care pontase Liţă.

Madam Fitil îi trânti un ghiont pe la spate — să-şi rupă degetele.

— Tu eşti de vină c'am pierdut. Dă-mi şi mie cinci sute.

— Du-te la lunganul ăla de profesor...

— Eh! A şters-o de alaltăieri. Şi-a pierdut un costum de haine, pardesiul, pantofii, ceasul, şi de teamă să nu-şi piardă şi minţile a plecat să nu mai vie...

Vestea îl bucură pe Soare. Vasăzică se zăpăcise la cap până şi omul acela atât de calculat şi cu aproape douăzeci de ani mai în vârstă decât el... Şi-au mai vândut şi alţii hainele şi pantofii...

De părere-de-bine dădu prietenei o fisă de cinci sute.

— Poftim, dar să nu-mi mai ceri că nu-ţi mai dau.

— Ba o să-mi mai dai... Că Scripca s'a dus... A luat-o bărbat' său. Vai de capul ei... Şi soţul meu pleacă mâine... Şi iar rămâne Monica singură...

— Aşa te cheamă? Bine că aflai şi eu.

Monica pufni pe nas, dispreţuitor, apoi miză toată placa pe 23 cu cai. Nu era vreme de jucat cu mărunţeaua căci o aştepta bărbatul în bufet.

— Zece — negru — pair — manque!

— Liţişor dragă, mai dă-mi una. Acuma iese cu siguranţă. Am o presimţire teribilă.

— Nu-ţi mai dau nimic. Du-te la bărbat-tu, că l-ai lăsat ca pe-un caraghios, şi dă-mi pace.

Monica îl înghionti cu necaz sub coastă.

— Nu fii idiot, că doar nu mi-i dai de pomană...

— Plec chiar astă-seară.

Monica îngălbeni. Dacă se duce şi el, — rămâne, până la noui cunoştinţe, numai cu două sute de lei pe zi pentru cazino. O adevărată nenorocire.

Il smuci de mânecă.

— Adevărat? Pleci?

Soare îşi încasă câştigul dela două careuri şi apoi îi răspunse răstit:

— Adevărat.

— Atunci... dă-mi o mie.

— Dacă ai fi din Bucureşti...

— Nu sunt, dar viu des. Să-mi laşi adresa.

— N'o ştiu nici eu... fiindcă am de gând să mă mut în curând. Uff, uite am pierdut patru mii de lei. Du-te şi mă lasă în pace.

Monica îl strânse cu putere de mână şi-i şopti aproape de ureche:

— Mergem în closet... N'o să bănuiască nimeni. Numai dă-mi o mie de lei.

Liţă Soare, cu tot vârtejul jocului în care era prins, găsi răgaz de-un moment să înmărmurească. Auzi dumneata, să meargă în closet!... Soţie de deputat... Şi soţul numai la zece paşi...

Ii dădu o placă de-o mie şi-i întoarse spatele. Madam Fitil o luă ca pe-o relicvă sfântă, o vârî repede în poşetă şi plecă veselă spre bufet.

In acest scurt răstimp, cât îl cicălise ea,

Soare pierduse peste zece mii de lei. Dar buzunarele erau încă pline

Iat-o şi pe doamna Krater. Cum s'a aşezat pe scaun şi-a luat în primire pe iubitul domniei-sale zero. Dar cum pune, aşa pierde. In vreme ce Liţă Soare începe iarăşi să câştige pe scumpul lui prieten : 17.

Apoi — norocul se sucește. Ii place variaţia. Il lasă pe Soare şi îmbrăţişază pe baba cu zero. Soare observă şi îşi pierde calmul. Aruncă acum la întâmplare, pe două mese. Şi-a propus să joace până o rămâne numai cu cele paisprezece bilete din buzunar. In tot cazul până la 9 şi jumătate, căci la 10 avea tren spre Bucureşti

Mizează câte trei şi patru mii de fiecare învârtitură. Şi buzunarele se golesc văzând cu ochii. Dar nu se opreşte. N'a terminat nici fisele, nu e nici nouă şi jumătate.

Apoi — termină şi fisele. Dar nu pleacă Nu e 9 şi jumătate. Il tot sileşte stomacul să facă o vizită la closet, pesemne că mămăliga cu unt şi brânză, din pădure, n'a fost tocmai de bună calitate. Dar rezistă, Hai să mai schimbe o mie. Una singură

— Şaptesprezece cu cai — câte două sute!

Doamna Krater îi ghiceşte starea sufletească — şi-i zâmbeşte. El roşeşte, apoi dă în gălbenare, Dar n'are teamă. Buzunarul îi e plin — şi se găseşte pe picior de ducă.

— Zero!

Doamna Krater încasează opt mii trei sute, iar Soare pierde o mie. Baba îi dă curaj din priviri, el își strânge fălcile... și picioarele. Acum ar vrea să plece dar nu poate. Stomacul a luat ofensivă straşnică.

Mai scoate o mie.

— Şaptesprezece cu cai — câte două sute!

— Trei!...

Doamna Krater mai încasează o mie şapte sute, Iar Liţă s'a mai curăţat de-o mie. In schimb, stomacul i se mai astâmpără, însă cu condiţia să... traverseze repede hall-ul. Soare nu pricepe şi mai schimbă o mie.

— Şaptesprezece cu cai, câte două sute!

— Zece!...

Pierd amândoi. Dar matrona nu se sinchiseşte şi-l onorează mereu cu aceiaşi ochi verzi-spălăciţi, dar foarte binevoitori. Situaţia lui e acum de plâns. Atitudinea bătrânei a început să-i producă greaţă, maţale hurue a revoluţie, iar norocul nu-l mai vede, nu-l mai aude.

Mai scoate o mie. Ultima.

— Şaptesprezece cu cai, câte două sute!

Până să se facă jocurile şi să cadă bila, Soare priveşte mai atent persoana doamnei Krater şi se pune în situaţia mai mult decât probabilă de naufragiat fără putinţă de salvare prin el însuşi... Are cap simpatic, părul alb e moale şi frumos, riduri — mai mult în preajma ochilor. Dar pielea gâtului e lăbărţată

că o guşă de curcan... Poate ceafa să se prezinte mai bine...

Apoi îi scoase rochia şi cămaşa. Şi văzu ţâţele mici şi obraznice ale Monicăi... Apoi pe cele uriaşe şi oacheşe ale femeii din cârciumă... Dădu la o parte o bucată mare de vată şi avu în faţă două fleici anemice atârnate de-un piept sec şi osos...

Dar nu le examină mult căci se ivi, nepoftită, burta albă şi gogoneaţă a Monichii. Apoi cea neagră, cu buricul ca o măciucă, a prostituatei... Apoi iar a Monichii... Se arătă şi a babei — creaţă şi lipită de şira spinării..

Picioarele se iviră câte-şi şase deodată. Două scurte, rotunde, albe şi negre, să muşti bucată din ele... Două butucănoase, negre, pline de gâlme, de bube şi de cicatrice... Apoi alte două — aidoma cu ale scheletului pe care l-a văzut în muzeul zoologic.

— Nimic nu mai cade!

Odată cu ruleta şi cu bila începură să i se învârtească şi maţele. Când în direcţia luată de ruletă, când invers în sensul bilei. Totodată şi burţile celor trei femei. Vârful axei pe care se răsuceşte ruleta ia — pe rând — forma celor trei burice respective...

O parte din maţe ar vrea să iasă pe jos, iar o parte în sus, pe gâtlej. Îi vâjâie şi urechilile, îi urlă şi capul, îi tremură şi mâinile — şi buzele — şi picioarele.

— Trei — roşu — impair — manque!

Doamna Krater mai câştigă un cal. El mai scoate o mie.

— Şaptesprezece cu cai — câte două sute!

Doamna Krater se crede acum mai aproape de izbândă şi zâmbeşte numai pentru ea. Soare... o cuprinde de mijloc, o aşează în pat, îi sfâşie rochia, cămaşa, chiloţii, o trage de guşă, o muşcă de nas, vrea să-i prindă ţâţele, o strânge de-i pârâe oasele — şi-şi lipeşte gura de buzele-i stafidite...

Simte sub limbă ceva amar şi bălos — şi-i vine să debordeze. Dar nu poate să plece. Stomacul s'a înfuriat şi izbeşte cu toată puterea în poartă. Ca să-l ţină în frâu şi-a încleştat picioarele şi fălcile.

— Zero!

Doamna Krater încasează opt mii trei sute de lei. Liţă Soare e complet epuizat. Se lasă pradă stomacului şi se duce, cu dinţii strânşi, drept la closet.

Odată întrerupt contactul cu ruleta, îi vine uşor acum să-şi ia pălăria dela garderobă şi s'o sbughiască spre hotel cu şase mii de lei în buzunar.

Il salvase stomacul...

Achită într'un suflet nota, dădu bacşişuri cui se cuvine — mai mult decât se cuvine, îşi luă geamantanul şi fugi la gară.

Dorina tocmai îşi vizase biletul. Când se văzură, se priviră întâi cu mirare, apoi îşi

zâmbiră ca doi vinovați și își întinseră mâinile ca doi prieteni buni care se certaseră pentru nimica toată...

— Soare.

— Pârvulescu.

. . . . . .

— Mizați, domnilor!...

SFÂRȘIT

Păurar, 1934

INSTITUTUL DE
ARTE GRAFICE
„CUGETAREA"
P. C. GEORGESCU-DELAFRAS
BUCUREŞTI, IV
STR. POPA NAN, 21

AUTORI ROMÂNI

Lucian Predescu — **ENCICLOPEDIA CUGETAREA**
Gabriel Bălănescu — Avram Iancu
Traian Brăileanu — Teoria Comunității Omenești
I. Busuioceanu — Ethos
Gh. Buznea — Povestea [Eminescu]
M. Celarianu — Diamant verde
Paul Constant — Iancu Jianu
Arm. Constantinescu — Cer și destin Ed. II
Sandra Cotovu — Divorțul Marianei
Nichifor Crainic — Puncte card. în haos
— — Ortodoxie și Etnocrație
— — Nostalgia Paradisului
— — Țara de peste veac
— — Germania și Italia
A. C. Cuza — Indrumări de politică externă
Ov. Densușianu — Stăpânul
Delavrancea — Trubadurul Sultănica
— — Oameni și aspecte din viața Aromânilor
Sterie Diamandi — Cum au disolvat evreii cultura europeană
Ilariu Dobridor — Focuri pe Bărăgan
V. Eftimiu — India
Mircea Eliade — Șantier
— — Maitreyi
— — Nuntă în Cer
M. Eminescu — Poezii postume
— — Opera politică
P. Georgescu-Delafras — Tări și slabi
— — Cum am cucerit viața
— — Instărirea și ridicarea neamului
— — Problema evreească
Octavian Goga — Poezii
George Gregorian — Două fete dintr'un neam
Col. Grigorin Mihail — Fenomenul Hitler
N. I. Herescu — Caete Clasice
B. Jordan — Învățătorii
— — Caragiale
— — Decebal
Al. Lascarov-Moldovanu — Mamina
— — Andrei Pătrașcu Tătunu
— — Drumuri...
— — Cruce și naționalism
— — Biserica năruită
— — De vorbă cu sătenii...
— — Furnica
— — Alte flori creștine
Constantin Loghin — Istoria Liter. Române
C. Manolache — Petru Cercel
— — Iulia Hașdeu
Ilie I. Mirea — Invențiuni și descoperiri
Theodor Martas — D'Annunzio
— — Eroii neamului
S. Mehedinți — Poporul
— — Școala Muncii
— — Trilogii
— — Creștinismul românesc
I. D Marin — Pedagogia lui Creangă
Emilia Milicescu — Delavrancea
Petre Mihail — Germania de azi
G. Niculescu-Basu — Amintiri
N. Papatanasiu — Catarge
Victor Ion Popa — Velerim și Veler
— — Doamne
I. Gr. Oprișan — Vaduri și bulboane
Corneliu Popp — Eu și statuia mea
Cezar Petrescu — Scrisorile unui răzeș
— — Oraș patriabal
— — Fram
— — 1907, vol I și II
— — Cheia Visurilor
— — Apostol
— — Pif-Paf-Puf
Marta Rădulescu-Moga — Streina
Neagu Rădulescu — Turnul Babel Ed. III
Liviu Rebreanu — Crăișorul Horia
— — Ciuleandra
— — Adam și Eva
Nicolae Roșu — Dialectica naționalismului
Mihail Sadoveanu — Istorisiri vânătoare
Damian Stănoiu — O partidă de poker
— — Căsătorie de probă
— — București-Sinaia
Eug. Sperantia — „Papillons" de Schumann

AUTORI STRĂINI

Lucio d'Ambra — Meseria de soț
A. Beltramelli — Mussolini
Mgr. Bougaud — De Evangeliis
— — Isus Christos
Cervantes — Don Quijote, 2 vol.
William Crookes — Nemurirea sufletului
Alba de Cespedes — Nimeni nu se mai întoarce
Charles Dickens — Pickwick, 2 vol.
Orrin E. Dunlap Jr. — Marconi
F. M Dostoievski — Crimă și Pedeapsă
A. Dumas — După douăzeci de ani
— — Regina Margot
F.-W. Foerster — Școala și Caracterul
Homer — Odisea
Victor Hugo — Notre Dame de Paris
— — Mizerabilii, 4 vol.
A. de Lamartine — Cicerone
Gavard-Périer — Livingston
Benito Mussolini — Jurnal din război
Giovanni Papini — Viața lui Isus
— — Martorii Patimilor
Plutarc — Alexandru și Cezar
H. Sienkievicz — Quo Vadis
— — Prin foc și sabie
— — Potopul
Walter Scott — Richard Inimă-de-Leu
W. M. Thakeray — Bâlciul deșertăciunilor
Karl Tschuppik — Maria Tereza
Mark Twain — Tom Sawyer
— — Aventurile lui Huck Finn
Iosef M. Wehner — Struensee
Emile Zola — Bestia umană